SAYI:12 EKİM 1995
100.000 TL.

POPÜLER SİNEMA DERGİSİ

sinema

SABAH
DERGİ
GRUBU

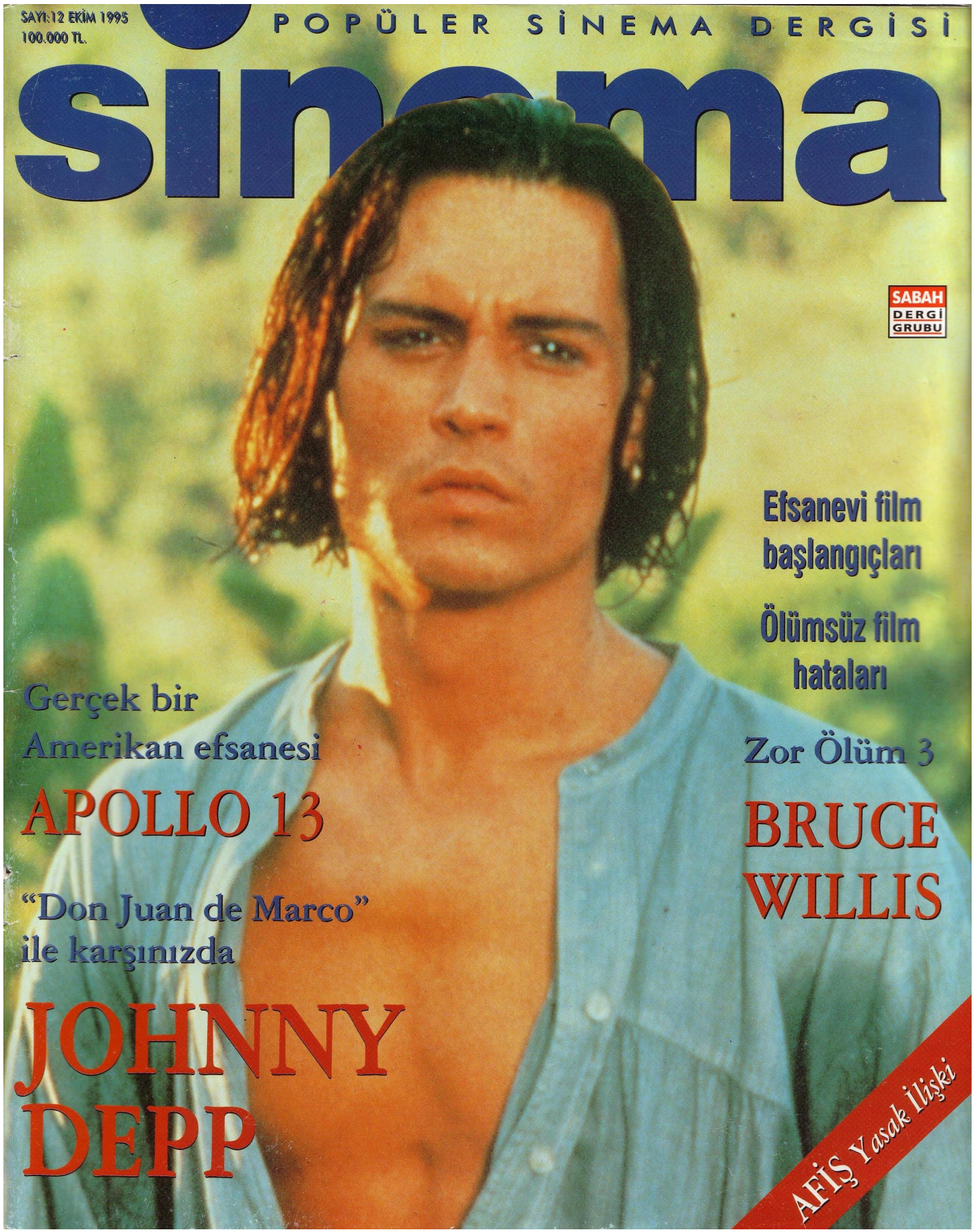

Efsanevi film başlangıçları

Ölümsüz film hataları

Gerçek bir Amerikan efsanesi

APOLLO 13

Zor Ölüm 3

BRUCE WILLIS

"Don Juan de Marco" ile karşınızda

JOHNNY DEPP

AFİŞ Yasak İlişki

Otomotiv dünyasında "yeni bir konsept yaratmak" hâlâ mümkün mü?

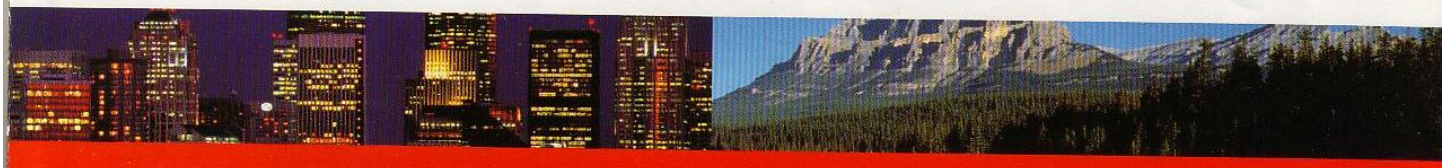

Son 30 yıldır otomobiller teknoloji, tasarım ve işlev açısından giderek birbirine benzemeye başladı. Böylesine kapalı devre gelişen bir dünyada yeni bir konsept yaratmak, daha düne kadar gerçekten de imkânsız denecek kadar zordu. Arazi için tasarlanan araçlar, şehir içinde binek otomobile oranla konfor yönünden yetersiz kalıyordu. Şehir için tasarlanmış otomobiller ise, ağır arazi koşullarında performans yönünden güçsüz kalıyordu. Oysa öyle bir araç olmalıydı ki, şehrin konforunu araziye, arazinin gücünü şehre taşımalıydı.

İşte bu ihtiyaç, yepyeni bir konseptin doğmasına yol açtı. Şehir ve şehirdışı gibi iki zıt kavramın birarada kullanılması fikri, uzun araştırmalardan sonra Japonya'da Toyota tasarımcıları tarafından hayata geçirildi. Böylece tam bir ***şehir+dışı*** sentezine ulaşıldı. Sonuç, mükemmeldi. Otomotiv dünyasının harika çocuğu doğmuştu. O, arazi aracı ile otomobil arasında yeni bir sınıfın ilk temsilcisiydi. Adını "Recreational Active Vehicle 4x4" tanımından hareketle ***RAV4*** koydular. RAV4, ***hem daha otomobil, hem daha arazi aracıydı.***

RAV4 Japonya'da satışa sunulduğunda büyük bir talep patlaması yarattı. ABD ve birçok Avrupa ülkesinde otomobil meraklıları kadar, otoritelerin de bir anda gözdesi oldu. İngiliz Autocar & Motor Dergisi RAV4'ü otomotiv dünyasında "dönüm noktası" ilan ederek "her türlü off-road problemine son veren güçlü ve seri bir araç" olarak tanımladı.

RAV4

Çevrenizi genişletin!

RAV4, 2.0 lt. EFi, 16 supaplı, çift eksantrikli güçlü motorunun yanısıra sürücüye sunduğu konforla da hayranlık uyandırıyor. ***Full-time 4x4*** ve merkezi diferansiyel özelliği sayesinde her türlü yol koşulunda mükemmel bir yol tutuş ve sürüş güvenliği sağlıyor. Kısacası RAV4, % 100 şehir konforu ve % 100 arazi performansı sunuyor. Eğer "bulunduğunuz çevre" size dar geliyorsa, hiç durmayın, ***"çevrenizi genişletecek"*** güçlü bir araca bir an önce sahip olun! RAV4'ü satış, servis ve yedek parça hizmetlerini aynı çatı altında sunan ***Toyotasa Yetkili Satıcıları***'nda yakından görebilir, çok daha ayrıntılı teknik bilgi alabilirsiniz.

MEHMET AÇAR

Küçük hesaplar yerine büyük hedefler

Derginin birinci yılı nedeniyle yapılan birkaç ufak söyleşi sırasında yine aynı soruyla karşılaştım:

"Derginizde neden Türk sinemasına fazla yer vermiyorsunuz?"

Doğru ve haklı bir soru... Türkiye'de yayınlanan bir sinema dergisinde Türk sineması neden bu kadar az yer alıyor, bunu herkes merak eder.

Gerçi Türk sineması vizyona giren ve çekimleri süren filmleri, hala keşfedilmemiş o fevkalade geçmişiyle dergimizde sürekli yeralıyor. Ama farkındayız, bu hayli mütevazı bir oran.

Bunun ötesinde yapılacak bir şeyler var mı? Evet, var ama şu ana kadar benimsediğimiz çizgi içinde... Bunun dışında bizim için yapacak çok fazla bir şey yok. Fakat dergicilik klişelerine teslim olursak bütün dergiyi ağzına kadar Türk sinemasıyla doldurabiliriz...

Mesela, ünlü bir starla upuzun bir söyleşi yapar ve basarız... Gerçi sinema sayesinde, yani vizyona giren filmleri sayesinde star olabilmiş aşağı yukarı tek bir kişi dahi yok ortada. Netice itibarıyla, hepsi de görsel medya starı. Ama maksat eleştiri savmak olduktan sonra, insan herşeyi yapabilir.

Mesela "Türk sineması neden krizde?" diye bir soruşturma da yapabiliriz. Gerçi yaklaşık dört yıldır bu konuda gazeteler, dergiler ve televizyonlarda herkes söyleyebileceği herşeyi söyledi ama olsun... Maksat, "Türk sinemasına biz de ciddiyetle eğiliyoruz" gibi bir hava yaratmak olduktan sonra, onca benzer lafı tekrar etmenin kime ne zararı olabilir ki?

Yıldızı yeni parlayan oyuncular diye bir dosya yapabiliriz mesela. Başlar başlamaz, reklam, televizyon ve kliplerin dışına bir türlü çıkamadığımızı görür, ama maksat "başlığın altını doldurmak" olsun diye gazlarız konuyu...

Bu ironiyi uzatmanın fazla bir anlamı yok. Üstbaşlığı "popüler sinema dergisi" diye belirlenmiş bir yayın organında, varolmayan bir "Türk popüler sineması" uydurmanın kimseye bir yararı olacağını sanmıyorum... Kaldı ki, varolanı da elimizden geldiğince aktarıyoruz.

Ayrıca doğru bir sorunun (Türk sineması neden krizde?) sözbirliği edilmişcesine, yanlış noktalardan hareket edilerek cevaplanmaya çalışıldığı bir ortamdayız. Örneğin birileri, televizyonda yüksek rating alan eski Türk filmlerini örnek göstererek, yerli film sektöründeki aydın takımını suçluyor, "Halkı sinemalardan siz kaçırdınız" diyor. Oysa Türkiye'deki sinema seyircileri üzerine yapılan araştırmaları zahmet edip okusalar, rakamların dilini biraz yorumlamaya kalkışsalar, 70'li yılların ortalarından itibaren evine kapanan o muazzam kitleyi, televizyonun başından kaldırmanın imkansızlığını anlamakta hiç zorluk çekmeyecekler ve kişisel nefretlerini böyle saçma sapan tezlere dönüştüremeyecekler... Milyonlarca dolar harcanmış "Batman"e gitmek şöyle dursun, evinden çıkıp televizyonda ayıla bayıla seyrettiği Şener Şen ve Kemal Sunal'ın filmlerine bile gitmeye zahmet etmeyen bir kitleyi hedefleyip film çeken de yok aslında... Ama böyle bir tezi savunanlar var.

Israrla, devleti, özel televizyonları ve sponsorları Türk sinemasını korumaya çağıranlar, 10 yıldır gemi azıya almış bir halde ilerleyen bir kapitalizmin göbeğinde, neden tek bir yatırımcının dahi "şan olsun diye" değil para kazanmak için sinema sektörünü seçmediği sorusunu sormuyor. (Yeni kurulan Türk Sinema Vakfı sırf bu soruya biraz yaklaşabildiği için anlamlı bir çaba) "Sinemaya sermayeyi neden çekemiyoruz?" sorusunun cevabının pek de parlak olmadığını ben de biliyorum. Her filmin pazarının olabileceği bir ortamda bir türlü pazar bulamayanların mesleği bırakmaktansa korunma talep etmeleri belki gayet doğal. Kimse de buna karşı çıkmıyor. Ama bunların tümü geçici çözümler.

Kalıcı olan çözümleri bulmak için Amerikan sinemasından yakınmayı bırakmak, "filmlerimizi gösterecek salon bulamıyoruz" türünden inandırıcılığını çoktan yitirmiş savlar öne sürmekten ve yıllar sonra Yeşilçam'a çok şükür kapağı atabilmiş bir avuç gerçek sanatçıyı suçlamaktan vazgeçmek gerekiyor. Devleti, özel televizyonları ve sponsorları yardıma çağırmak iyi hoş... Ama onların koyduğu paranın iki mislini, bu işten para kazanacağına inanan bir yatırımcıdan bulmak gerekiyor... Reklam ve promosyon bütçelerini geçmişin dört beş katına çıkarmak, "Dış pazarlar bulmalıyız" gibi ütopik düşüncelerden vazgeçip aynı anda 20 kopyayla tüm Türkiye sinemalarına girmeyi hedeflemek, kısaca büyük düşünmek gerekiyor.

Bunlar belki çok zor, hatta şu andan bakarsanız imkansız. Ama küçük hesaplar yapanların eleneceğini, büyük düşünenlerin ise ağır ağır duruma hakim olacağını söylemek hiç de imkansız değil. ■

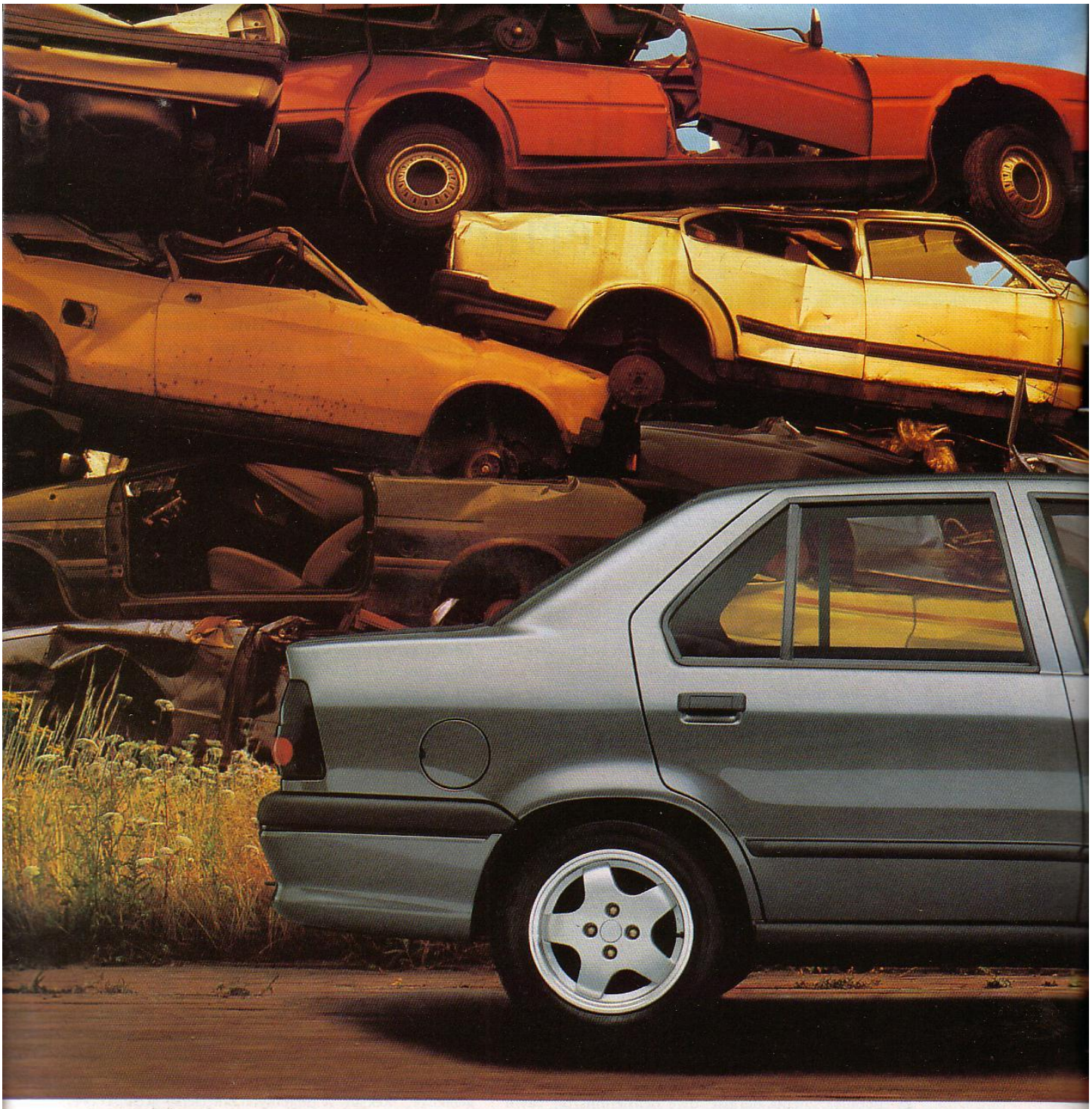

YORUM

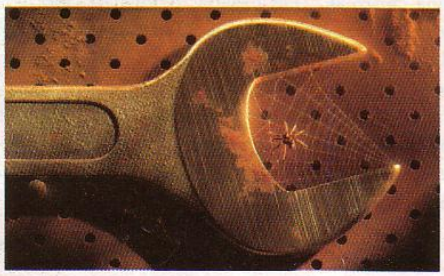

Renault 19 Europa... Evet, estetik; evet, çok çekici, çok konforlu, çok dinamik... Tutkuyla bağlanacağınız bir otomobil... Üstelik, Renault 19 Europa sağlamlığı estetiğe feda etmiyor. Hem görünümüyle, hem de sağlamlığıyla yıllarca yeni.. yepyeni kalıyor. Renault 19 Europa 1.8i RTI geniş iç mekanında sürücüye ve yolculara mükemmel bir konfor sunuyor... Hidrolik ve yükseklik ayarlı direksiyon, elektrikli dış dikiz aynası, standart klima,

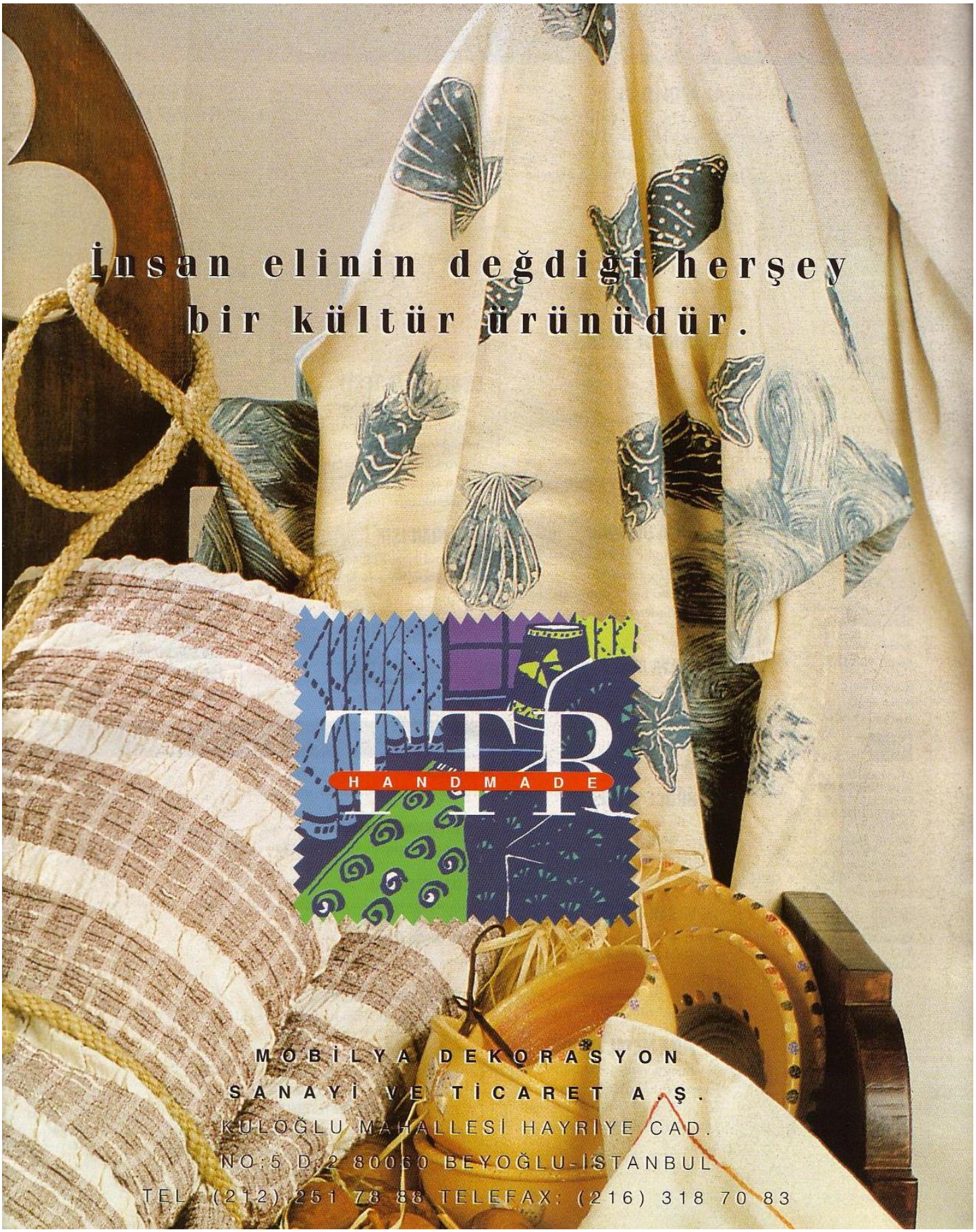
İnsan elinin değdiği herşey
bir kültür ürünüdür.
TTR
HANDMADE
MOBİLYA DEKORASYON
SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
KULOĞLU MAHALLESİ HAYRİYE CAD.
NO:5 D:2 80060 BEYOĞLU-İSTANBUL
TEL: (212) 251 78 88 TELEFAX: (216) 318 70 83

sinema SAYI : 12 EKİM 1995

Dinç BİLGİN
(Başkan)
Ercan ARIKLI
Adil ÖZKOL

Sabah Periyodik Yayınlar A.Ş adına İmtiyaz Sahibi
Ercan ARIKLI

Yayın Koordinatörü
Ahmet ÖRS

Genel Yayın Yönetmeni
(Sorumlu)
Mehmet AÇAR

Yazı İşleri Müdürü
Murat AYKUL

Görsel Yönetmen
Aslı BALAKİN

Yazı Kurulu
Elif AKTUĞ
Senem ERDİNE

Sayfa Sekreteri
Hüseyin TANK

Teknik Koordinatör
Fazıl MECİT

Ankara Koordinatörü
Serpil GOGEN

Ankara Haber Müdürü
Lütfü ÖZEL

Reklam Koordinatörü
Rana KARLIDAĞ

Reklam Müdürü
Esra YARATAN

Rezervasyon
Ayfer KOÇ
Nurhan POYRAZ

Medi Grup

Murahhas Üye
Ateş Ünal ERZEN
Genel Müdürler
Gülgün BAYRAKTAR
(Reklam)
Mithat TOPAÇ
(Satış-Pazarlama)
Genel Müdür Yardımcısı
Kemal GÜLER

Sabah Dergi Grubu

© SABAH PERİYODİK YAYINLAR A.Ş. 1994
ADRES
Medya Plaza, Basın Expres Yolu 34540 Güneşli-İSTANBUL
TEL: 550 49 00-550 41 80
FAX: (0212) 502 82 58
DAĞITIM
Birleşik Basın Dağıtım A.Ş.
(0212) 550 25 04 (9 hat)
BASKI
Ünal Ofset A.Ş. Tesisleri

Yazı ve fotoğrafların tüm hakları SİNEMA dergisine, yayınlanan ilanların sorumluluğu ilan sahiplerine aittir.

42 APOLLO 13
Gerçek bir Amerikan efsanesine dönüşen bu "uzay dramı"nda, Tom Hanks efsanesi de büyüyor. Yılın en çok konuşulan sinema hitlerinden biri...

48 JOHNNY DEPP
"Don Juan de Marco"nun yıldızı, zarif ve hülyalı serseri, genç kızların yeni sevgilisi Johnny Depp üzerine...

54 DENİZDE İSYAN
Dünyayı kıyametin eşiğine getiren bir kriz... Nükleer denizaltıda geçen bu "klostrofobik" aksiyon filmi, Denzel Washington ve Gene Hackman gibi iki yıldızı ve Tarantino destekli senaryosuyla göz dolduruyor...

62 JULIA ORMOND
"First Knight"ın yıldızı gittikçe parlayan İngiliz aktristi, Hollywood'un "1 numaralı" aktrislerinden peş peşe "rol çalıyor"...

64 HÜLYA AVŞAR
Bir Kadının Anatomisi... Türk sinemasının ikircikli güzeli, bu kez bir skandalla değil, Yavuz Özkan'ın yeni filmindeki başrolüyle söz ettiriyor adından...

68 BRUCE WILLIS
Sert erkek, muhafazakar baba Bruce Willis ile filmleri, hayatı, politik görüşleri ve Hollywood üzerine...

76 YASAK İLİŞKİ
Clint Eastwood hem yönetti, hem de Meryl Streep'in karşısına geçip gayet tutkulu bir başrol çıkarttı. Sezonun en çok konuşulan "aşk ve ayrılık" filmi...

82 FULL METAL JACKET
Sinemanın yaşayan efsane yönetmenlerinden Stanley Kubrick'in 1987 tarihli başyapıtı gösterimde. Ayın en önemli fırsatı...

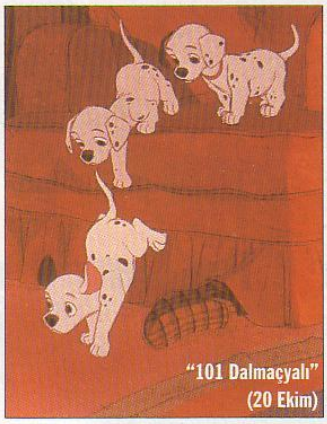
"101 Dalmaçyalı" (20 Ekim)

88 ÇILGINLIK TESTİ
Hollywood yıldızlarının çılgın olduklarını biliyoruz. Ama kim ne kadar çılgın? Bu testi okuyunca, hangi yıldızın ne haltlar karıştırdığını öğreneceksiniz...

90 AYHAN IŞIK
Filmografilerle Yeşilçam bölümünün bu ayki konuğu Ayhan Işık.

94 EFSANEVİ FİLM BAŞLANGIÇLARI
Sinema tarihinin en çarpıcı, en anlamlı film başlangıçları.

102 SİNEMANIN UNUTULMAZ İKİLİLERİ
Laurel & Hardy, Jack Lemmon - Walter Matthau hatta Steve Martin ve Michael Caine... Kimi bir kadrajda kocadı, kimi bir filmle ikili oldu. İşte hikayeleri...

110 ÖLÜMSÜZ FİLM HATALARI
"Kara Murat"ta Cüneyt Arkın'ın kolunda saat olduğunu biliyorsunuz. Ya "Superman"de Marlon Brando'nun saati?.. Evet, büyük prodüksiyonların hataları da büyük oluyor...

Randevu

14 AYIN FİLMLERİ
20 ELEŞTİRİLER
29 PROFİL
31 BOX-OFFICE
41 SAFTER YILMAZ
116 YEŞİLÇAM SOKAĞI
118 FİLMOGRAFİ
120 SİNEKİTAP
122 SİNEMÜZİK
124 SİNEDİSKET
126 TV REHBER
130 HAPPY END

Özel Seans

30 SETLERDEN
Hollywood'dan ve dünyadan son filmler.

32 48. LOCARNO FİLM FESTİVALİ
Avrupa'nın gençlere ve Üçüncü Dünya'ya kucak açan festivalinden izlenimler.

34 CEZMİ BOND 007.5
Türk sinemasından en seçme saçma film isimleri.

36 ŞU TAKSİYİ TAKİP ET!
Amerikan filmlerindeki klişe sözler.

37 TELEVİZYONDAKİ SİNEMATEK
Vecdi Sayar'ın "İki Film Birden"i üç yaşında.

38 SOĞUK GECELER
Gerçek sokak çocuklarının oynadığı bir film.

40 9. ADANA ALTIN KOZA FİLM FESTİVALİ
Genç festival bu yıl geniş programıyla dikkat çekiyor.

JENNIFER JASON LEIGH
"Dolores Claiborne", 6 EKİM

EKİM

Bu ay süper prodüksiyonlardan çok orta bütçeli filmler ağırlıkta. "Apollo 13", "Full Metal Jacket", "Denizde İsyan", "Zor Ölüm 3" gibi erkek filmlerinin yanısıra duygusal yapımlar da boy gösterecek.

"İlk Şövalye"

İLK ŞÖVALYE
FIRST KNIGHT

Yönetmen: Jerry Zucker, Oyuncular: Sean Connery, Richard Gere, Julia Ormond, Yapımcı: Jerry Zucker, Hunt Lowry, Yapım Tasarım: John Box, Köstüm Tasarımı: Nana Cecchi, Müzik: Jerry Goldsmith, Görüntü Yönetmeni: Adam Greenberg, A.S.C., Dağıtım: WB, Gösterim Tarihi: 20 Ekim.

Konu: Camelot'ın altın kentinde geçen trajik bir aşk üçgeni. Güçlü cesur ve yakışıklı Kral Arthur; korkusuz ve kusursuz bir savaşçı Lancelot; Camelot'a kraliçe olmaya hazırlanan güzel Lady Guinevere... Guinevere, Camelot'a Kral Arthur'la evlenmeye giderken, kralın düşmanları tarafından pusuya düşürülür. Ancak Lancelot da oradadır ve Guinevere'i kurtarır. Birbirlerini ilk kez orada görürler. Guinevere, Lancelot'dan çok etkilenmiştir. Daha sonra da kraliçesi olacağı Camelot'da karşılaşırlar. Kral Arthur cesaretinden dolayı onur payesi alacak olan Lancelot'u Camelot'a davet etmiştir. Ancak Kral Arthur, sevgi dolu kalbinin kendi ihanetine yol açtığını göremez...

Notlar: Zucker, "İlk Şövalye"yi sadece macera filmi olarak değil, Ortaçağ"ı anlatan romantik bir film olarak tasarlamış. "Camelot'un herkesin yaşamayı isteyeceği bir yer olmasını istedim" diyor Zucker. Efsanevi yapım tasarımcısı John Box, "İlk Şövalye" filmi için beş aylık bir çalışma sonucu Camelot'u ve diğer şehirleri yaratmış. "Camelot geleneği izleyenler için çok önemliydi" diyor "Dr. Jivago" ve "Lawrence Of Arabia" filmleriyle pek çok ödül kazanmış olan Box; "Camelot daha iyi şeyler için umut veriyor, bu nedenle geleneğin modası geçmiyor. Bu nedenle film yapıyoruz".

YÜZBİR DALMAÇYALI
101 DALMATIANS

Yönetmen: Wolfgang Reitherman, Oyuncular: Hamilton S. Luske, Clyde Geronimi, Müzik: George Bruns, Dağıtım: UIP, Gösterim Tarihi: 20 Ekim.

Konu: Filmde Disney karakterlerinin en kötülerinden Cruella De Vil, dalmaçyalıları ele geçirmek için elinden geleni yapıyor. İki dalmaçyalı köpek Pongo ve Hanım (dalmaçyalı çift),

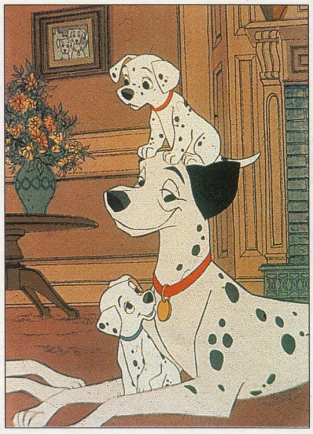

Dalmaçyalılar. *Disney'in sevimli kahramanları 20 Ekim'de gösterimde*

sahiplerinin sayesinde birbirlerini tanıyarak bir aile oluşturmaya karar verirler. Pongo ve Hanım, sahipleri Bay ve Bayan Dearly ile birlikte şirin bir evde yaşamaya başlarlar. Hanım bir süre sonra onbeş yavru birden dünyaya getirince, Bayan Dearly yavrulara başka bir dalmaçyalı sütanne bulur. Bayan Dearly'nin eski arkadaşı ve yeni komşuları Bayan De Vil ortaya çıkana kadar herşey yolunda gider. Dalmaçyalıları satın almak isteyen Bayan De Vil, reddedilince, şeytani bir plan hazırlayarak, yavruları ele geçirmeye hazırlanır. Çünkü Bayan De Vil, dalmaçyalıların kürklerine göz dikmiştir.
Notlar: Sadece Kuzey Amerika'da 144 milyon dolar hasılat elde eden "Yüzbir Dalmaçyalı" adlı çizgi film, "Evde Tek Başına"nın yapımcısı John Hughes tarafından oyunculu bir filme de dönüştürülmek üzere. "Yüzbir Dalmaçyalı"nın çizgi film başarısının ardından çekilmesi planlanan bu filmin başrol oyuncusu olarak da Glenn Close düşünülüyor.
1984-1991 arasında ABD ve İngiltere sinemalarında toplam 100 milyon dolarlık hasılat elde eden "101 Dalmaçyalı", Türkçe seslendirilmiş olarak gösterime girecek. Hazım Körmükçü, Funda Oskay, Kerem Yılmazer, Ayton Sert ve Melisa Sert gibi profesyonel tiyatro sanatçılarının yaptıkları seslendirme ile, filmin Türkiye'de de ilgi görmesi bekleniyor.

PARIS-FRANSA

Yönetmen: Gerard Ciccoritti, Oyuncular: Leslie Hope, Peter Outerbridge, Victor Ertmantis, Dan Lett ve Raoul Trujilillo, Yapımcı: Tom Walmsley, Dağıtım: Yeni Güven Film, Gösterim Tarihi: 6 Ekim.

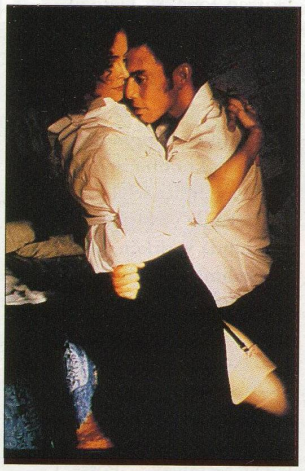

Paris - Fransa. *Film cinsel ve bilimsel bir yolculuğa çıkan kadının öyküsü*

Konu: Lucy (Leslie Hope) işi konusunda başı cidden dertte olan bir kadın yazardır. Paris'ten ayrıldığından beri tek bir sözcük bile yazamamıştır. Sürekli eski günleri ve dönemin en ünlü sanatçılarıyla içli dışlı olduğunu iddia eden, günün keyfini çıkarmaya bakan ve her türlü vahşi cinsel uçuşlarında kendisine eşlik eden yakışıklı ve tehlikeli sevgilisi Minter'ı hatırlar. Onunla birlikteyken kendi ruhunun derinliklerini keşfetmiş, yazabilmek için gereken esin kaynaklarını bulmuştur. Minter'in ölümüyle birlikte Lucy'nin yazarlığı da ölür adeta. Çareyi kendisini sıradan bir evliliğin kucağına atmakta bulur. Fransa'nın Paris'i artık kapalı kapılar ardında kilitli kalmıştır. "Paris-Fransa", kaybettiği yaratıcılığına yeniden kavuşabilmek için cinsel ve beyinsel bir yolculuğa çıkan genç bir kadın yazarın sürrealist komedi drama kalıpları içinde işlenen öyküsü.
Notlar: Filmin yapımcıları, bir duygu filmi çektiklerinden, öykünün ve karakterlerin gücünü arttırabilmek için sette, ışıklandırmada ve kostümlerde ince ayrıntılara özel bir dikkat göstermişler. Özellikle belirli bir ışık ve set dizaynı ve kostüm seçimlerinde olmak üzere prodüksiyonun her ayrıntısında mitolojiden de yararlanılmış.
Yönetmen Ciccoritti, "Kurtuluş ve yeniden dirilişle ilgili mitler hemen her kültürde önemli yer tutar. Ben de bir yandan Yunan mitolojisi, bir yandan da Örümcek Adam gibi çizgi romanlarla büyüdüm. Bence mitolojik kahramanlarla günümüzün çizgi roman kahramanları arasında pek fark yok. Öykülerin hepsinde yaşayan bir gerçek vardır" diyerek, bu filmin bir film yapımcısının kendi korkularıyla yüzleşmesi ihtiyacından doğduğunu söylüyor.

ÜLKE VE ÖZGÜRLÜK
(LAND AND FREEDOM)

Yönetmen: Ken Loach, Oyuncular: Ian Hart, Rosana Pastor, Iciar Bollain, Tom Gilroy. Senaryo Yazarı: Jim Allen. Yapımcı: Rebeca O'Brien. Müzik: George Fenton. Görüntü Yönetmeni: Barry Ackroyd, Kostüm Tasarımcısı: Ana Alvargonzale. Dağıtım: Özen Film, Gösterim Tarihi: 1 Ekim

1995'de Cannes Film Festivali'nde ödül alan "Land And Freedom"ın yönetmeni Ken Loach, 1990 yılında da Cannes'da jüri özel ödülünü almıştı. İspanya iç savaşında savaşan bir İngilizin hikayesinin anlatıldığı "Land And Freedom" üzerine Ken Loach şöyle diyor: "Film, ihanete uğramış bir devrim üzerine ve Avrupa'da tekrar böyle bir şeyin yaşanıp yaşanmayacağı sorusunu irdeliyor". "For Whom The Bell Tolls" (Çanlar Kimin için Çalıyor) dan itibaren İspanya iç savaşı hakkında yapılan ilk uzun metrajlı film "Land And Freedom". Ken Loach iç savaşın en çok ihmal edilen yanı üzerinde duruyor filminde. Faşist Franco'ya karşı gelip aynı anda da devrimi gerçekleştireceklerini düşünenler ile ilk önce savaşı kazanıp sonra devrimi gerçekleştirmeyi düşünenler arasında süregelmiş olan çekişme. Yönetmen Loach, "Birbirine sıkı sıkıya bağlanmış bir grup insanı işlemek çok verimli bir çalışma oldu. Her an yeni bir olay, yeni bir ilişki, ve kendi canlılığından doğan bir kıvılcım gibiydi ortaya çıkanlar. Bir belgeselde olduğu gibi 'grup' bir varlıktı, güçlü ve yaşayan bir varlık, o yüzden önemli olan tek şey bu durumun devam etmesini sağlamaktı" diyor.

Zor Ölüm - 3. *İlk "Die Hard" filmini de John McTiernan yönetmiş ve Bruce Willis buradaki rolüyle uluslar arası bir yıldız haline gelmiştir.*

ZOR ÖLÜM-3

DIE HARD WITH A VENGEANCE

Yönetmen: John McTiernan, Oyuncular: Bruce Willis, Jeremy Irons, Samuel L. Jackson, Colleen Camp, Larry Bryggman, Senaryo Yazarı: Jonathan Hensleigh, Müzik: Michael Kamen, Görüntü Yönetmeni: Peter Menzies Jr., Kostüm Tasarım: Joseph Aulisi, Yapım Tasarım: Jackson Da Govia, Dağıtım: Özen Film, Gösterim Tarihi: 20 Ekim

Bruce Willis, üçüncü kez "Zor Ölüm"ü deniyor. Willis'e, dedektif John McClane'i canlandırdığı "Die Hard With A Vengeance"da Jeremy Irons, Samuel L. Jackson, Colleen Camp, Anthony Peck, Graham Greene eşlik ediyor. Güçlü bir oyuncu kadrosuyla çalışan yönetmen John McTiernan, ilk "Die Hard" filminde yine Bruce Willis ile birlikte çalışmıştı. Senaryo yazarı Jonathan Hensleigh'in orijinal senaryosu "Simon Says"i okuyan John McTiernan öyküdeki New Yorklu polisin kolayca "Die Hard"daki John McClane olabileceğini görmüş. Böylece "Simon Says"de önemli değişiklikler yapılmış. Geçmişteki filmlerinde, McClane mücadelelerini bir gökdelende ve bir hava limanında verirken, Simon bu kez kelimenin tam anlamıyla tüm New York şehrini rehin alıyor. "Die Hard With A Vengeance"daki sıkı oyuncu kadrosunun yanısıra, yönetmen McTiernan; görüntü yönetmeni Peter Menzies ("The Getaway", "Posse"), yapım tasarımcısı Jackson Da Govia ("Speed", "Die Hard"), kurgucu John Wright ("Speed", "The Hunt For Red October") ve kostüm tasarımcısı Joseph Aulisi ("On Deadly Ground", "Nobody's Fool") ile birlikte çalışmış. Bruce Willis'in harika bir çeşitlilik sergileyen kariyeri boyunca 1988'den beri çevirdiği filmler 1.3 milyar dolar gişe hasılatı sağlamış durumda. Filmin asıl sürprizi de kötü adam Simon rolünde oynayan Jeremy Irons. "Pulp Fiction"daki rolüyle En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu dalında Oscar'a aday gösterilen Samuel L. Jackson ise, filmde McClane'e Simon konusunda yardımcı olmaya çalışan Zeus'u canlandırıyor. Yani Willis, Jackson'ın korumasında.

DON JUAN DE MARCO

Yönetmen: Jeremy Leven, Oyuncular: Johnny Depp, Marlon Brando, Faye Dunaway, Yapımcılar: Francis Ford Coppola, Fred Fuchs, Patrick Palmer, Senaryo Yazarı: Jeremy Leven, Dağıtım: UIP, Gösterim Tarihi: 20 Ekim

On beş metre yükseklikte bir reklam panosunun tepesinde, düştü düşecek dengede duran genç bir adam (Johnny Depp) var. Sırtında bir pelerin, yüzünde bir maske, elindeki kılıcı havaya kaldırmış. Kim bu adam? Dünyanın en büyük

BULUTLARIN ÖTESİ (A WALK IN THE CLOUDS)

Yönetmen: Alfonso Arau, Oyuncular: Keanu Reeves, Altana Sanchez-Gijon, Anthony Quinn, Giancarlo Giannini, Angelica Aragon, Freddy Rodriguez, Yapımcılar: Gil Netter, David Zucker, Jerry Zucker, Müzik: Maurice Jarre, Dağıtım: Özen Film, Gösterim Tarihi: 13 Ekim

Konu: Genç bir asker savaştan eve dönerken tesadüf sonucu bir bağ sahibinin genç ve güzel kızıyla tanışır. Kız hamiledir ve sevgilisi tarafından terkedilmiştir. Onu, sert babasının kızgınlığından korumak için bir süre kocası rolüne girmeyi kabul eder. Zaten genç askerin bir işi ve bir amacı da yoktur. Hasat zamanının büyülü atmosferinin de etkisiyle ateşlenen tutkuları onları hiç beklemedikleri bir romantik maceranın içine sürükler. Notlar: Yapımcılar için yedi yıllık bir rüya olan film, 1987'de haklarını satın aldıkları "Four Steps In The Clouds" filminden ortaya çıkmış. Görevlendirilen senaryo yazarı, otantik ortam hakkında bilgi sahibi olsun diye Meksika'da kostüm tasarımcısı ile birlikte bir süre yaşamış. Filmin çok dilli ekibine üst sınıf Meksika aksanı konuşturmaya çalışan dil uzmanı ise oldukça fazla yorulmuş. Filmin açılış sahnesinde 2. Dünya Savaşı'ndan dönen askerlerin sevdiklerine kavuşmaları görüntülenirken, büyük yağmur makinalarından tam sekiz bin galon su püskürtülmüş. Eleştirmenlerce oldukça başarılı bulunan "Like Water For Chocolate" filminin yönetmeni Arau, bu kez "Speed" ile tırmanışa geçen Keanu Reeves ile çalışmış. "Speed" gibi tansiyonu yüksek bir aksiyondan sonra Reeves, bu kez çok farklı bir kişilik canlandırıyor. 50 yıldan bu yana 300'e yakın film çeviren Meksika'lı oyuncu Anthony Quinn ve İtalyan Giancarlo Giannini "A Walk In The Clouds"un diğer oyuncuları.

Öğlen açık banka!

Tüm Türkiye'de.

Öğle tatilinde işten çıktınız...
Yolda bir simit aldınız, Garanti'ye
uğradınız. İşlerinizi hallettiniz...
Siz, böyle şubeleri olan bir bankanız
olsun istemez misiniz?

GARANTİ

Başka bir arzunuz?

Eskimeyen oyuncular. *Marlon Brando ve Faye Dunaway Don Juan'ın etkisiyle yeniden aşkı ve sevgiyi keşfediyorlar.*

aşığı, Don Juan olduğunu iddia ediyor. Ancak, bu erkek efsanesi, bu aşk soytarısı, yerden on beş metre yükseklikteki o daracık şeritte hiç de gururla durmuyor. Gerçi kılıcı dik ama, oraya intihar etmek için çıkmış. Tek gerçek aşkı olduğunu söylediği kadını kaybetmiş. Bu yüzden aklı başından gitmiş ve uğruna yaşanacak birşey kalmadığına karar vermiş. Reklam panosunun tepesindeki adamı gören polisler, karşılarında bir deli olduğunu düşünüyorlar ve Psikiyatrist Doktor Mickler'a (Marlon Brando) başvuruyorlar. Doktor genç adamla konuşuyor ve onu ikna etmeyi başarıyor. Çok saygın ama yorgun, emekliliğine çeyrek kalmış bir adam olan Dr. Mickler, genç adamı, nam-ı diğer Don Juan'ı gözetim altına alıyor. Fakat bilirsiniz, söz konusu olan hasta psikiyatrist ilişkisiyse, doktorun hastayı yola sokması beklenirken, hasta doktoru yoldan çıkarabilir. Kaldı ki, Dr. Mickler, genç adamın hasta falan olmadığından, aklının başında olduğundan gayet emin... Genç Don Juan doktora aşkla, tutkuyla, macerayla dolu yaşamını anlatıyor. Doktor çok etkileniyor ve içinde birşeyler canlanıyor. Aşk ve tutkunun kendi hayatındaki rolünü gözden geçirirken, karısı Marilyn (Faye Dunaway) ile aralarındaki sönmüş ateş yeniden tutuşuyor... Hollywood'un büyük ustalarından Francis Ford Coppola yapımında, bir muhteşem üçlü. Bir oyunculuk efsanesi, ustalığıyla ve karizmasıyla Marlon Brando. Psikiyatristin yeni tutkularla canlanacak karısı, Hollywood kadınlarının en itibarlılarından Faye Dunaway. Ve közleri yangına dönüştüren, yaşamına girdiği herkese tutku bulaştıran cehennem çapkını, genç kuşağın en cazibeli ve 'ruh' sahibi erkek oyuncularından Johnny Depp...

KÜÇÜK YERLİ PARİS'TE

Yönetmen: Herve Palud, Oyuncular: Ludwig Briand, Thierry Lhermitte, Arielle Dombasle, Miou Miou, Senaryo Yazarı: Herve Palud, Igor Aptekman, Yapımcı: Louis Becker, Görüntü Yönetmeni: Fabio Conversi, Kostüm Tasarımcısı: Martine Rapin, Sanat Yönetmeni: Ivan Maussion, Dağıtım: Standart Film, Gösterim Tarihi: 13 Ekim.

Konu: Yaşamı faks ve bilgisayarların başında geçen Stephane (Thierry Lhermitte) astroloji ve meditasyonla kafasını bozmuş nişanlısı Charlotte (Arielle Dombasle), Charlotte'un astrolojiye göre saptadığı tarihte evlenebilmek amacıyla Venezuella'da yaşayan eski karısı Patricia'dan boşanabilmek için Güney Amerika'ya, uçar. Patricia'nın Stephane'dan bir oğlu olmuştur. Küçük Mimi Siku (Ludwig Briand) tam bir yerli gibi yetişmiştir. Kendi bulduğu ismi yerli dilinde "Kedi Çişi" anlamına gelmektedir. Stephane pek gönüllü olmasa da, söz verdiği için Mimi Siku'yu beraberinde Paris'e götürmek zorunda kalır.
Notlar: Bu filmin öyküsü Herve Palud'un aklına Guyana'ya yaptığı ve yerli köylerini gezdiği bir tatilden dönerken gelmiş. Senaryo üzerinde bir yıl kadar çalışılmış ve çocukların büyük ilgi gösterdikleri "Küçük Yerli Paris'te" ortaya çıkmış. Yönetmen Palud filmi için "aile kurumunu sorgulayan ahlaki bir film" diyor. ■

BİR KADININ ANATOMİSİ

Yönetmen: Yavuz Özkan, Oyuncular: Hülya Avşar, Mehmet Aslantuğ, Uğur Polat, Hümeyra, Senaryo: Yavuz Özkan, Yapımcı: Yavuz Özkan, Dağıtım: WB, Gösterim Tarihi: 23 Ekim

Konu: "Bir Kadının Anatomisi" Sibel (Hülya Avşar) adında bir kadının başından geçen üç evliliği anlatıyor. Sibel ilk evliliğini aynı işyerinde çalıştığı Metin (Uğur Polat) ile yapar. İlk günleri heyecn içinde geçer. Ama evlilik üzerine kurdukları düşleri gerçekleşmez. Metin, Sibel'in kendisinden üstün bir pozisyonda olmasını kabullenememektedir. Bu yüzden de çok büyük bir projeye atılır. Bir fabrikayı diskoteğe dönüştürme işini alarak, atılım yapmak ister. Ama bazı problemlerin ortaya çıkmasıyla bu işi başarısızlıkla sonuçlandıran Metin'in Sibel'le olan ilişkisi bozulur. Metin'in bir kaza sonucu ölmesinden Sibel kendini sorumlu tutar ve bir süre yalnız yaşar. Ama daha sonra tanıştığı bir kompozitörle evlenir. Ama kendi dünyasında yaşayan bu müzisyenle hiç anlaşamazlar ve ayrılırlar. Artık evlenmemeye karar veren Sibel'in hayatına bir süre sonra bir mühendis girer ve birlikte yaşamaya başlarlar. Ama anlaşmazlıklar bu ilişkide de kendini gösterir.

Scotch'un gerçek tadı.
DÜNYADA 1 NUMARA, TÜRKİYE'DE 1 NUMARA
Johnnie Walker®
Red Label®
Blended Scotch Whisky
Blended and Bottled in Scotland
REKTA/C.L.B.

eleştiriler

Johnny Mnemonic

Yönetmen: Robert Longo, Oyuncular: Keanu Reeves, Dolph Lundgren, Takeshi, Ice T, Dina Meyer, Senaryo Yazarı: William Gibson, Görüntü Yönetmeni: Francois Protat, Kostüm Tasarımı: Olga Dimitrov, Sanat Yönetmeni: Dennis Davenport, Dağıtım: Standart.

Sanal gerçekliğin bugünkü popülaritesinin sorumlusu, cyberspace (siberuzay) kelimesinin yaratıcısı Gibson'ın dünyasına girip orada soluyamıyorsanız, kitaplarını okumanız neredeyse tamamıyla anlamsızdır. Çünkü öykülerinde rastlayacağınız ilginç kavramların ve kuramların temel hedefi görsel bir etki yaratmaktır. Bir William Gibson kitabını elinizden bıraktığınızda zihninizi meşgul eden imgelerin karşılıkları değil, ta kendileridir.

Tabii ki, yönetmen Robert Longo'nun en önemli hedefi Gibson'ın dünyasını yakalamak. Bunu da bir açıdan başarıyor. "Johnny Mnemonic" görsel olarak hayli etkileyici, özellikle de geleceğin Internet'inde geçen siberuzay sahneleri hi-tech estetiğinin en önemli ürünlerinden. Şehrin varoluşlarında, özellikle de Loteklerin karargahı Heaven'da ise "Brazil" ve "Blade Runner"dan izlere rastlamak mümkün.

"Johnny Mnemonic"de hafızanın ve onu kaplayan anıların önemli bir rolü var. Öykü, beynindeki chip'in içinde veri taşıyan bir kuryenin etrafında geçiyor. PC'nizin veri saklama kapasitesinin yüzlerce katına sahip bir kurye. Elbette bir bedeli var: Kafasının içinde bu kadar yer açmak için çocukluk anılarını feda etmiş. Şimdiyse onları geri istiyor. Son (ve oldukça paralı) bir işten sonra mesleği bırakmaya karar veriyor. Hem de öyle kararlı ki, ısrarla yapılan uyarılara karşın, chip'inin kapasitesinden daha fazla bilgi yükleniyor, ve beyninde kromozom sızıntısı başlıyor.

Korkunç başarılarına sebep olan kromozom sızıntısı filmdeki tek rahatsızlık değil. Bir de halk arasında "kara titreme" diye adlandırılan NAS var. İnsanların hayatının bir parçası haline gelmiş olan elektronik aletlerden kaynaklandığı söyleniyor. Raslantı bu ya, Johnny'nin chip'i de bu hastalığın tedavisini içeriyor. Takım elbiseli, temiz yüzlü bu otel çocuğunun artık yalnız kendini değil, diğerlerini de düşünmesi gerekiyor. Çünkü aşırı dozda yükleme sadece beyne değil, taşınan verilere de zarar veriyor.

Bütün o hi-tech estetiğini ve jargonunu üzerinden sıyırıp aldığınızda, "Johnny Mnemonic" vasat bir soygun filmine dönüşüyor. Adam bir nakliyat yapmaktadır, işler sarpa sarar, adam malla birlikte kaçar; mal değerli, peşindekiler acımasızdır, paçayı kurtarmak için malı teklif eder. Bütün dertleri yetmezmiş gibi, bir de ahlaki ikilem içinde kalmıştır.

"O hi-tech estetiği" ve onun kaynağı olan kavramlara gelince, görmezden gelinecek gibi değiller. Öykünün kurgusunun dışında, kendi başlarına bir şeyler söylüyorlar izleyene. Kod kırıcı yunus Jones, anarşist "Lotek"ler (tabi ki hi-tech üzerine bir kelime oyunu), internet ve sanal gerçeklik... Ve bunların ötesinde, teknolojik gelişmede bilgisayarlara artık güvenilmediği ve bilginin insanın kafasının içine geri döndüğü bir nokta.

Johnny'nin yaşadığı çevrenin tasarımı, Gibson'ı bile tatmin etmiş. Ancak, büyük simülatör Gibson'ın kitaplarındaki "çevre"yi başarıyla yaratmak, ortaya iyi bir simülasyon (benzetim) çıkarmak için yeterli mi?

Temel hedefi bu olmasa da edebiyat (özellikle de öykü ve roman) en geleneksel benzetim şeklidir. Beş duyumuza değil, doğrudan hayal gücümüze hitap eder. Yarattığı dünya da hayli ikna edicidir. Kurgusal edebiyatın buna ulaşmasını sağlayan unsurlar da olay örgüsü ve karakterleridir. Bu iki unsurun doyurucu olmadığı bir öykünün benzetimdeki başarı şansı hemen hemen hiç yoktur. Grameri farklı olsa da, dramatik sinema için de aynı durum geçerli. Longo'nun filmindeki ana sorun da bu. Bu sorundan dolayı Gibson'ın dünyasını sadece bir açıdan yakalamış. Karakterler kendi yaptıklarıyla değil, filmdeki kavramların onlara yüklediği anlamlarla çizili. Gibson'ın yazdığı senaryo da, bize kendi dünyasını bütünüyle sunmak yerine etrafında bir tur attırıyor.

Yine de bu dikkat çekici dünyayı görsel olarak (ve Gibson'ın öykülerinin yarattığı görsel çağrışımların hakkını vererek) sunmak az iş değil. Tam olarak tadına varmak için ise, muhtemelen "Neuromancer" ya da "Mona Lisa Overdrive" gibi romanlarının uyarlanmasını bekleyeceğiz.

KUTLUKHAN KUTLU

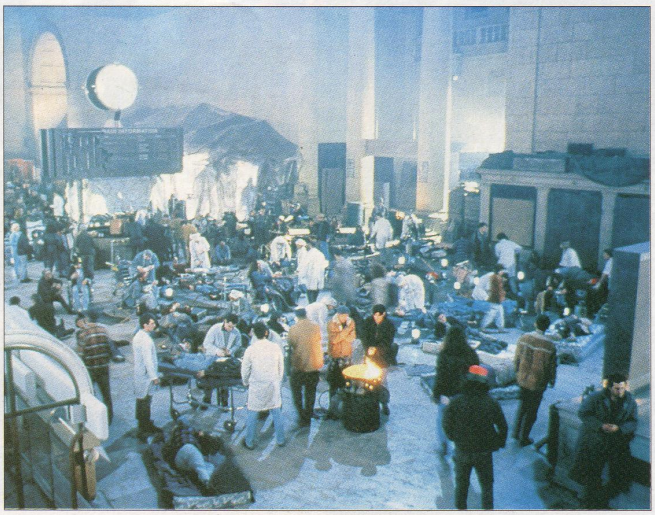

Hi-tech estetiği. *"Johnny Mnemonic" görsel olarak hayli etkileyici, özellikle de geleceğin Internet'inde geçen siberuzay sahneleri hi-tech estetiğinin en önemli ürünlerinden. Filmin bazı bölümlerinde "Brazil" ve "Blade Runner"dan izlere rastlamak mümkün."*

eleştiriler

Batman Daima

(BATMAN FOREVER) Yönetmen: Joel Schumacher Yapımcılar: Tim Burton, Peter MacGregor-Scott Senaryo: Lee Batchler, Janet Scott Batchler, Akiva Goldsman Görüntü yönetmeni: Stephen Goldblatt Müzik: Elliot Goldenthal Kurgu: Dennis Virkler Oyuncular: Val Kilmer, Tommy Lee Jones, Jim Carrey, Nicole Kidman, Chris O'Donnell, Michael Gough, Pat Hingle, Drew Barrymore 1995 ABD (Warner Bros.) yapımı.

Çizgi romandan sinemaya yapılan bir yığın uyarlama içinde en çok tutulanı olan "Batman", üçüncü kez beyazperdenin büyülü atmosferindeki yerini alıyor.

İlk iki "Batman" filminde yönetmenliği üstlenen Tim Burton, bu kez yapımcılıkla yetinmeyi uygun bulmuş kendisi için. Yönetmenliği de özellikle "Çizgi Ötesi" (Flatliners) adlı filmle adı belleğimize kazınan Joel Schumacher'a bırakmış.

Bu üçüncü "Batman" filminin asıl değişikliği ve belki de sürprizi, ilk iki filmde başrolde görünen Michael Keaton'ın seriden uzaklaştırılması. Baştan beri oyunculuk açısından değil ama fiziksel özellikleri (ya da özelliksiz olması) yüzünden Keaton'ın bu role uygun olmadığını düşünmüştüm. Bu yüzden de "Batman" filmleriyle arama belli bir mesafe koymak zorunda kalmıştım.

Şimdi bu engel de ortadan kalktığına göre, Michael Keaton'ın yerini Val Kilmer aldığına göre, "Batman"le aramda hiçbir sorun olmaması gerekiyordu. Ama öyle olmadı...

"Batman Daima" ne mi anlatıyor?

Kahramanımızın karşısında bu kez "İki surat" Harvey (Tommy Lee Jones) ve "Bilmececi" Edward (Jim Carrey) adında iki tehlikeli düşman var. Batman ya da nam-ı diğer Bruce Wayne, bu iki düşmana karşı amansız bir savaşım verirken, belki de ilk kez aşkı da tadıyor ve Chase Meridian (Nicole Kidman) adında bir psikiyatristle ilişkiye giriyor. Kimliğini de koruma çabası içinde bu ilişkiyi sürdürürken, Dick Grayson (Chris O'Donnell) adında, kendisi gibi ailesi öldürülmüş bir genci yanına alıyor ve onun "intikam hırsıyla yanıp tutuşmasını" engellemeye çalışıyor. Kendisinin düştüğü tuzağa bu gencin düşmemesi için çaba harcıyor. Ancak düşmanların hem fiziksel, hem de beyinsel olarak güçlü olduklarını görünce onun da yanında yer almasına izin veriyor ve bir isim bulunuyor ona: Robin. Batman ve çömezi Robin, filmin finalinde yeni serüvenlere doğru "kanat açıyorlar".

İşte böyle, ne tarafa çekersen oraya gelebilecek bir öykü var karşımızda. Serinin üçüncü halkasında kahramanların psikolojileri üzerine biraz kafa yorulmaya çalışılmış, ancak bunu, bir psikiyatristi filme sokmakla eş anlamlı düşünenler, ne yazık ki film bittiğinde hüsranla karşılaşıyorlar. Yine de Batman karakteri üzerine kimi ipuçlarını bu filmde bulmak mümkün.

Biraz alçakgönüllü olabilse Hollywood yapımcıları, belki de karşımıza oldukça tutarlı, etkili, derinlikli bir çizgi roman uyarlaması çıkacak. Ancak böyle bir sorunları olmadığını, daha filmin girişinde yer alan çılgın kamera devinimleriyle belli ediyorlar. Sonuçta da ortaya Hollywood teknolojisinin en son hilelerinin raksettiği bir "teknolojik harika" çıkıyor. Böyle bir beklenti içinde olanları tatmin edebilecek bir sonuç belki de bu. Ama benim gibi çizgi roman dünyasına derinlik katılmasını bekleyenleri düşkırıklığı bekliyor, ona göre. Hatta "tu kaka" deyip bir kenara attığımız önceki "Batman" filmlerini bile aratıyor bu üçüncü halka. Michael Keaton'ı aramasak bile, Tim Burton'ın kusursuz sinema duygusunu arıyoruz "Batman Daima"da.

Oyuncular açısından hiçbir sorunu yok filmin. Val Kilmer, Batman karakterini karşılıyor, Tommy Lee Jones ve Jim Carrey oldukça abartılı oynamalarına karşın, kötü adamlara hayat vermeyi başarıyorlar, Nicole Kidman'dan çok şey beklemediğimiz için o da sırıtmıyor, keza Chris O'Donnell da bir tür canlılık, dinamizm katıyor filme...

Ama yalnızca oyunculuk ya da yalnızca teknoloji kurtaramıyor bir filmi. Yalnızca bu unsurların başarısı "iyi film"in ortaya çıkmasını sağlayamıyor.

Elinizde yeterli teknoloji varsa, sinemaya uyarlanması en kolay, aynı zamanda da en zor sanat dalı çizgi roman. Bu durum, bu tarzda yapılan ürünlerin hepsine yansıyor ve ortaya genellikle yarımbaşarı olarak nitelenebilecek yapıtlar çıkıyor. "Batman Daima"yı da bu tür yarım-başarıların arasına rahatlıkla koyabiliriz. ■

MURAT ÖZER

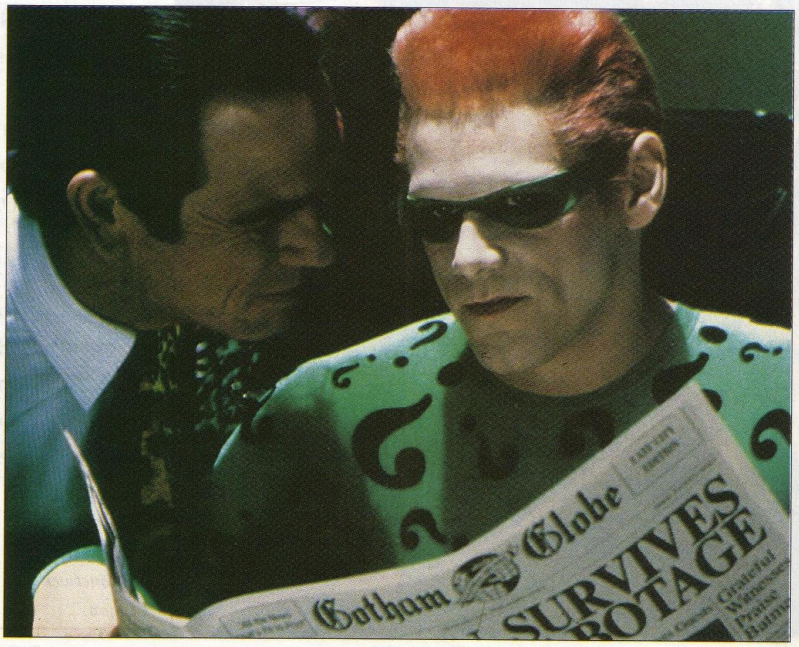

Teknik iyi de..

Ama yalnızca oyunculuk ya da yalnızca teknoloji kurtaramıyor bir filmi. Yalnızca bu unsurların başarısı "iyi film"in ortaya çıkmasını sağlayamıyor.

eleştiriler

Cesur Yürek

(Braveheart) Yönetmen: Mel Gibson. Oyuncular: Mel Gibson, Sophie Marceau, Patrick McGoohan, Catherine McCormack. Müzik: James Horner. Montaj: Steven Rosenboum. Yapım tasarımı: Tom Sanders. Görüntü yönetmeni: John Toll. Senaryo: Randell Wallace. Yapımcılar: Mel Gibson, Alan Ladd Jr., Bruce Davey. Dağıtım: Özen Film.

Yemyeşil İskoç ovaları; kıllı bacaklı, etekli ve pasaklı savaşçılar; gürz, kılıç, ok, mızrak gibi ilkel silahlar; bağırış, çağırış, parçalanan eller, ayaklar, ezilen kafalar, kızgın yağlarla kavrulanlar... Sözün kısası, kan gövdeyi götürüyor "Cesur Yürek"te...

Eski çağlardaki o kurşunsuz, yüzyüze, teke tek savaşlar sinemada ilk kez böylesine sert, aslına sadık bir üslupla ele alınmıyor aslında. Böylesi kesin bir sertliği ilk deneyen filmlerden biri, Roman Polanski'nin, sinema tarihinde hak ettiği yeri bir türlü alamayan başyapıtı "Macbeth"di. Polanski, basit bir akıl yürütmeyle eski çağlardaki savaşların insanlık dışı bir şiddet gösterisi olduğu gerçeğini fark etmiş ve bütün filmini bu mantık üzerine kurmuştu.

Gibson da aynı mantığı izlemiş... Fakat geniş bütçenin imkanlarını kullanarak bir adım daha ileri gitmeyi ihmal etmemiş ve savaş sahnelerinde Kurosawa tarzı çarpıcı bir görkem yakalamayı denemiş... Başarmış da... Çünkü "Cesur Yürek"in savaş sahneleri gerçekten akla ziyan bir güzellikte... Gibson, Kurosawa'nın "Kagemusha" ve "Ran" filmlerinde denediği mizanseni, kamera yerleşimlerini çok iyi etüd etmiş. Kurguda ise sürat ile gerilimi birleştiren daha Amerikan tarzı bir yaklaşımı var. Ama Gibson'da Kurosawa'nın dingin lirizmini bulmak imkansız, onda çocuksu bir coşku ve romantik bir öfke ağır basıyor. Kaldı ki, "Cesur Yürek", dramatik yapı ve hikaye örgüsü olarak baştan sona bir resimli roman havası içinde...

Varılmak istenen nokta da bu zaten: Duygusal ama aynı zamanda belirli bir derinlik de vaat eden bir kahramanlık hikayesi... Randell Wallace'ın senaryosunda, sıradan bir İskoç köylüsü olan William Wallace, önce bir halk kahramanına, ardından bir Ortaçağ Che Guevera'sına, en sonunda da bir efsaneye dönüşüyor.

Bu hikayeyle, Mel Gibson bir yönetmen olarak "çok kullanılmış klişeler cehennemi"nin tam orta yerine düşüyor ama henüz ikinci filmini çeken bir yönetmenden beklenemeyecek bir anlatım ustalığıyla kendini bekleyen bütün tehlikelerden sıyrılıyor. Çünkü ticari sinemanın reflekslerine ödün vermektense, resimli roman mantığı içinde bir derinlik arıyor ve stilize bir anlatımla bir yönetmen sineması yapmaya çalışıyor.

Filmin başarısında, senaryo yazarı Randell Wallace'ın saray içi entrikaları, soylular arasındaki pazarlıkları, filmin içine ustaca yerleştirmesinin de payı var. Kral Edward rolünde Patrick McGoohan, İskoç tahtının en büyük adayı Bruce'un cüzzamlı babasında ise Ian Bannen, sağlam performanslarıyla, girdikleri her sahnede filme bir Shakespeare tragedyası havası katıyorlar. Yalnız onlar değil, tekmil oyuncu kadrosu son derece inandırıcı kompozisyonlar çiziyor. Gerçi Sophie Marceau'nun filmdeki varlığının pek de bir kıymet-i harbiyesi yok (belli ki onca erkeğin arasında görsel bir ferahlık olsun diye filme konmuş) ama o bile filme bir zerafet katıyor.

Klişeleri ters yüz edecek, türün yapısıyla oynayacak kadar sağlam bir entellektüel donanıma sahip olmamasını bütünüyle unutturacak kadar yetenekli bir yönetmen Gibson. Mizansen, kurgu, film ritmi, çerçeveleme gibi yönetmenlik sanatının temel öğelerine son derece hakim (Görkemli savaş sahnelerinin dışında, İngiliz karakoluna yapılan ilk intikam saldırısı, Wallace'a düzenlenen suikast gibi bazı sahnelerin başarısını hatırlayın.) Ayrıca sıcak bir mizah duygusuna sahip. Gemleyemediği duygusal çıkışlarını yerinde kullanmasını da beceriyor. Sonuç olarak, "Cesur Yürek" baştan sona rahat seyredilen, birçok sinemasal tat vaat eden bir tür filmi... Sadece ve sadece, görüntü yönetmeni John Toll'un mükemmel çalışması için bile görülür.

MEHMET AÇAR

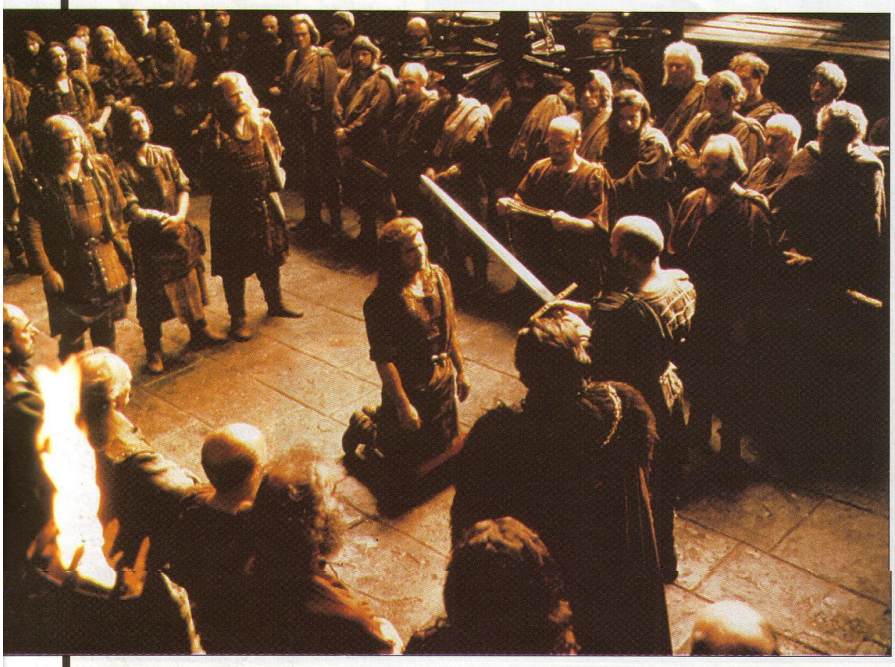

Yetenekli bilek. *"Klişeleri ters yüz edecek, türün yapısıyla oynayacak kadar sağlam bir entellektüel donanıma sahip olmamasını bütünüyle unutturacak kadar yetenekli bir yönetmen Gibson."*

Teknolojinin portresi: Audi A4

Yeniliklerin yaratıcısı Audi'nin son modeli A4, teknolojiyi bireyin hizmetine bir sanat eserinde bulunan duyarlılıkla sunuyor.

Tıpkı bir sanat eserindeki gibi, hem belirgin hem de örtülü bir güzelliği ortaya çıkaran bu duyarlılık A4'ün tüm özelliklerinde sergileniyor. A4'ün, sadeliği ile mükemmel tasarımı birçok üstünlük içeriyor.

A4, kategorisindeki hiçbir otomobilde bulunmayan **beş subap tekniği ile, iki tarafı komple galvanizli, çinko koruyuculu ve 10 yıl pas garantili** karosere sahip.

Bir diğer ayrıcalığı; yüksek yol tutuş kabiliyetini her yol ve hava koşulunda daha da artıran **4x4 Quattro** seçeneği. Bu öncü özellikleriyle birlikte 125 hp ve 150 hp sessiz **20-Valve** motoru, eşsiz sürüş keyfini ve emniyeti garantiliyor. A4'de güvenlik, iyi yol tutuş ve fren güvenliğini artıran **dört sallantı kollu ön aksla** daha da sağlamlaşıyor. **EBV (Elektronik Fren Dağıtıcısı)** gerektiğinde maksimum emniyet sunuyor. A4 aynı zamanda, düşük atık gaz oranıyla ekolojik sorumluluğun bir göstergesi.

Teknoloji ve estetiğin üstün duyarlı bir bileşimi olan A4 sizin için üretildi. Bireyin özgürlüğüne hizmet eden bu dinamik tasarımı, daha yakından tanımak için lütfen bizi arayın.

Türkiye Genel Distribütörü
Doğuş Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Eski Büyükdere Caddesi,
Ayazağa Yolu No: 23,
Maslak 80670, İstanbul
Tel: (0212) 276 50 27-29

DOĞUŞ OTOMOTİV BİR DOĞUŞ HOLDİNG KURULUŞUDUR.

Audi
Vorsprung durch Technik

Yetkili Satıcılar ve Servisler: **Ankara** Akman (0312) 447 15 12 • **Bursa** Sönmez (0224) 261 08 38 • **Çorlu** Ünal (0282) 651 22 32 • **Gaziantep** Şahintaş (0342) 232 17 38 • **İstanbul** Ersoy (0216) 411 62 79-80 • **İzmir** Gönen (0232) 433 52 74 • **Kayseri** Öz-Sa (0352) 222 39 59

eleştiriler

Küçük Yerli Paris'te

(Un Indien Dans La Ville) Yönetmen: Herve Palud, Oyuncular: Patrick Timsit, Thierry Lhermitte, Arielle Dombasle, Miou Miou, Yapımcı: Louis Becker, Görüntü Yönetmeni: Fabio Conversi, Kostüm Tasarımcısı: Martine Rapin, Sanat Yönetmeni: Ivan Maussion, Dağıtım: Standart Film.

Palud'un filminin kahramanı Mimi Suki, bir tür "vahşi çocuk". Ormanda vahşi hayvanlar tarafından yetiştirilmemişse de, Amazonlar'da, yerliler arasında büyümüş küçük bir yerli. Küçük ama, besbelli gerekli "erkeklik" ritüellerinden geçip savaşçılığını kanıtlamış. Çünkü E.T yabancılığı çektiği Paris'te, herşeye rağmen bütün engelleri aşmayı

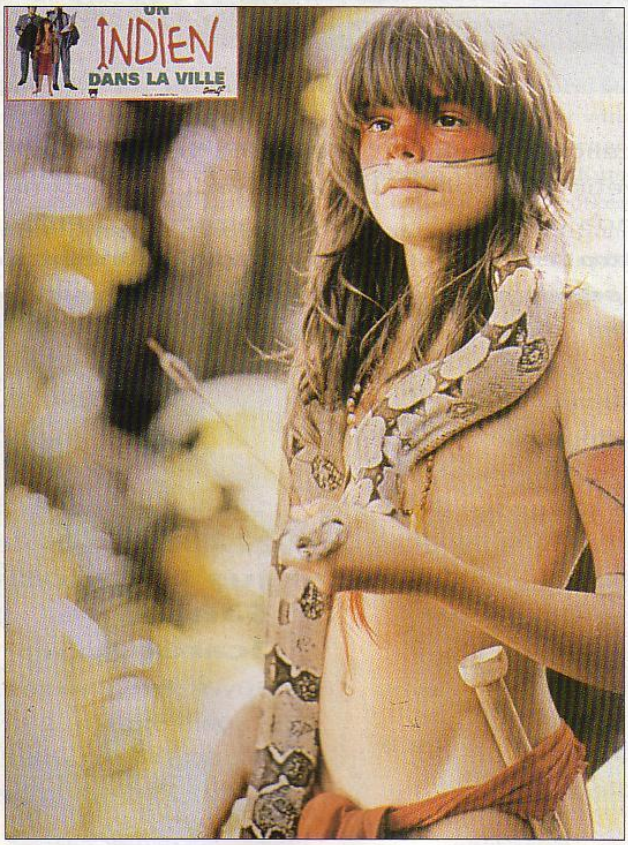

Paris'te Tek Başına. *Hızlı tempolu bir komedi, usta oyuncuları ve fevkalade şirin bir kahramanı var.*

biliyor. Paris'te işadamı babası Steph'in başına hayli iş açsa da.

"Un Indien Dans La Ville", 1994 yılında Fransa'da en fazla iş yapan film oldu. Herve Palud, "Evde Tek Başına" üslubundaki çok hızlı tempolu ve çok eğlenceli filmine büyüklü-küçüklü izleyicilerin özdeşleşebileceği güzel, sevimli ve inandırıcı bir genç oyuncu bulma başarısı göstermiş. Timsit, "Paris'te Tek Başına" kalan ormanların çocuğunda doğal oyunuyla yönetmenin işini kolaylaştırıyor. Şehir insanları Mimi Suki'ye ters geliyor. O da onlara. Seyirci genç yerlinin safında yer alıyor. Böylece Palud da şehir hayatı üzerine ahlaki yorumlar getirme ve çevre bilinci üzerine bir-iki laf etme fırsatı buluyor.

Kendini Uzak Doğu inançlarına vermiş sevgilisi ile (Arielle Dombasle ya da Mme. Bernard Henri-levy) evlenmeye hazırlanırken bir seyahate çıkan borsacı Steph (Lhermitte), Venezüella'nın balta girmemiş ormanlarını ziyaret eder. Ancak burada onu büyük bir sürpriz beklemektedir. Steph'e sevdiği tek erkek olduğunu söyleyen eski sevgilisinin (Miou Miou), yıllar önceki ilişkilerinin bir sonucu olarak doğurduğu oğlu. Tam bir yerli gibi yetişmiş, 13 yaşında bir oğul, Mimi Suki. Steph onu yanına alıp Paris'e döner.

O soya fasulyesi hisseleriyle ve parmak kesmek gibi ürkütücü yöntemleri olan Latvia Mafyasıyla uğraşırken, Mimi Suki kendi giysileri ve silahlarıyla bu yeni mekanı keşfe çıkar. Genelde, şehirdekilerin biraz salakça olduğunu, saçma sapan şeyleri kendilerine dert edindiklerini düşünür. Örneğin, evdeki süs balıklarını terasta kızartıp afiyetle yediği vakit babası ile sevgilisinin kıyameti koparma nedenini pek anlamaz. "Nehirde çok var" der, "ben size tutarım". Tehlikeli türden olmayan sevgili örümceğinin sorun oluşturmasına da anlam veremez. Eyfel kulesine tırmanmak ise, genç bir savaşçının kendini denemesinin bir başka yoludur sadece, o kadar.

Bu arada "genç aşk" meselesi de devreye girer. Küçük yerli, babasının ortağının kızına aşık olur. Kılığı biraz garip olsa da, yakışıklı ve koruyucu bir kahraman küçük kıza da cazip gelir. Yatılı okuldan kurtulmak için de gene ona güvenir. Kaçarlar ama, şehir ortamı genç bir savaşçının kendini ve sevgilisini gizlemesine, düşmanların elinden kaçmasına uygun değildir. Mimi Suki, kendi topraklarına dönmeye karar verir. Başka dünyalar hakkında hayli bilgi edinmiş ve bir cep telefonuyla silahlanmış olarak.

Filmine ıslak öpücüklü bir peri masalı finalini uygun bulan Herve Palud, yabancı bir dünyada kendi değerlerine sahip çıkan ve onlar sayesinde ayakta kalan küçük kahramanı ile şehirli babası arasında güvene dayalı gerçek bir dostluk geliştirmiş. Steph, oğlunun gözüyle hayatın gerçek değerlerini keşfetmeye çalışırken, "Un Indien Dans La Ville", şehir sakinlerinin köklerinden koptuğuna ilişkin mesajını, eğlendirerek veriyor. Hızlı tempolu bir komedi, usta oyuncuları ve fevkalade şirin bir kahramanı var. Timsit, büyümüş de küçülmüş çoğu çocuk oyuncunun aksine, oynamıyormuş gibi görünmeyi başarıyor. Palud'un filmi seyircilere çevreye ve kültürlerine sahip olma bilinci aşılamada ne ölçüde başarılı olur bilemiyorum ama, hoşça vakit geçirttiği kesin. "Un Indien Dans la Ville" ayrıca devam filmi yapılmasına da elverişli bir film. ■

SEVİN OKYAY

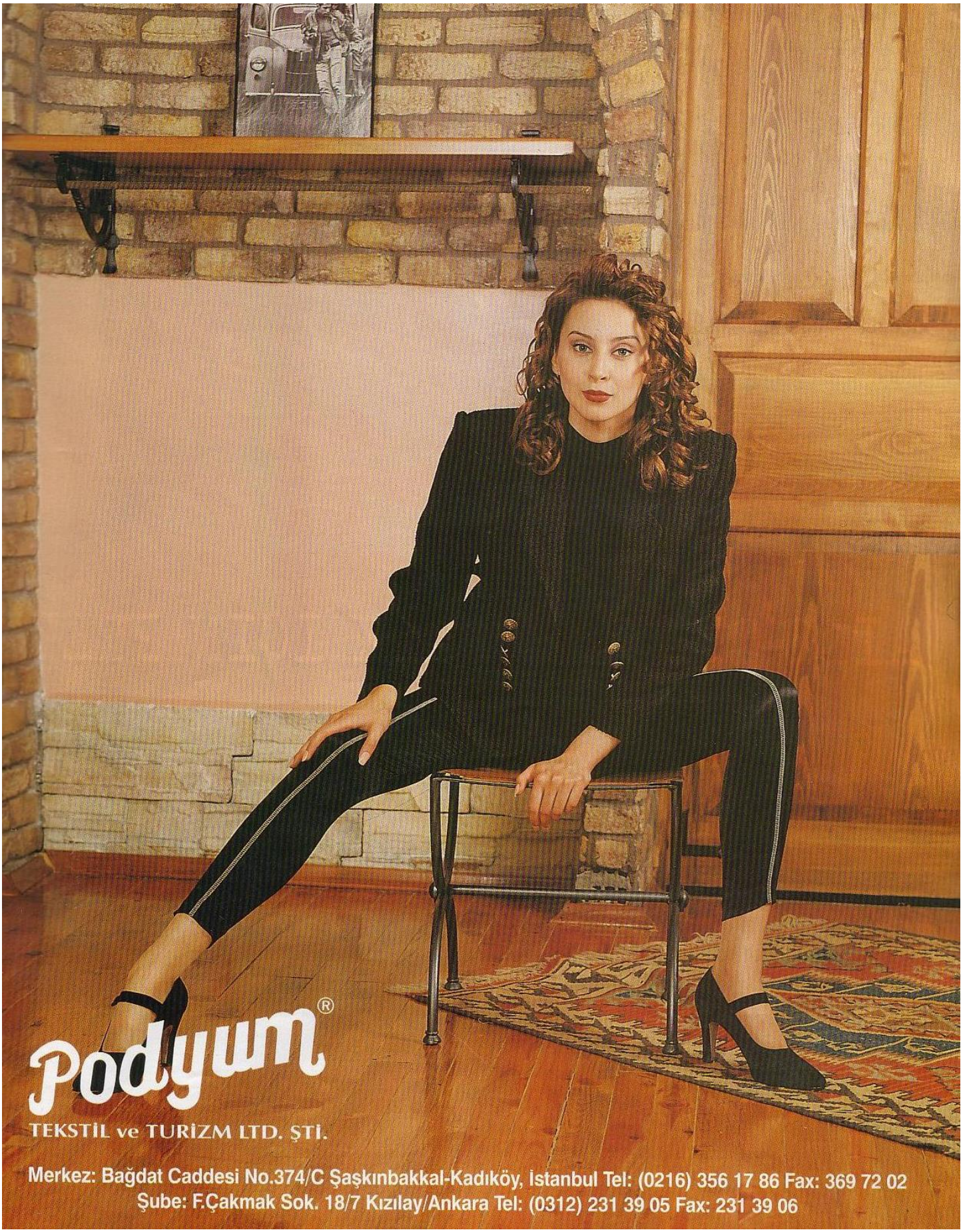
Podyum®
TEKSTİL ve TURİZM LTD. ŞTİ.
Merkez: Bağdat Caddesi No.374/C Şaşkınbakkal-Kadıköy, İstanbul Tel: (0216) 356 17 86 Fax: 369 72 02
Şube: F.Çakmak Sok. 18/7 Kızılay/Ankara Tel: (0312) 231 39 05 Fax: 231 39 06

AIDS'TEN KORUNMAK İÇİN PREZE

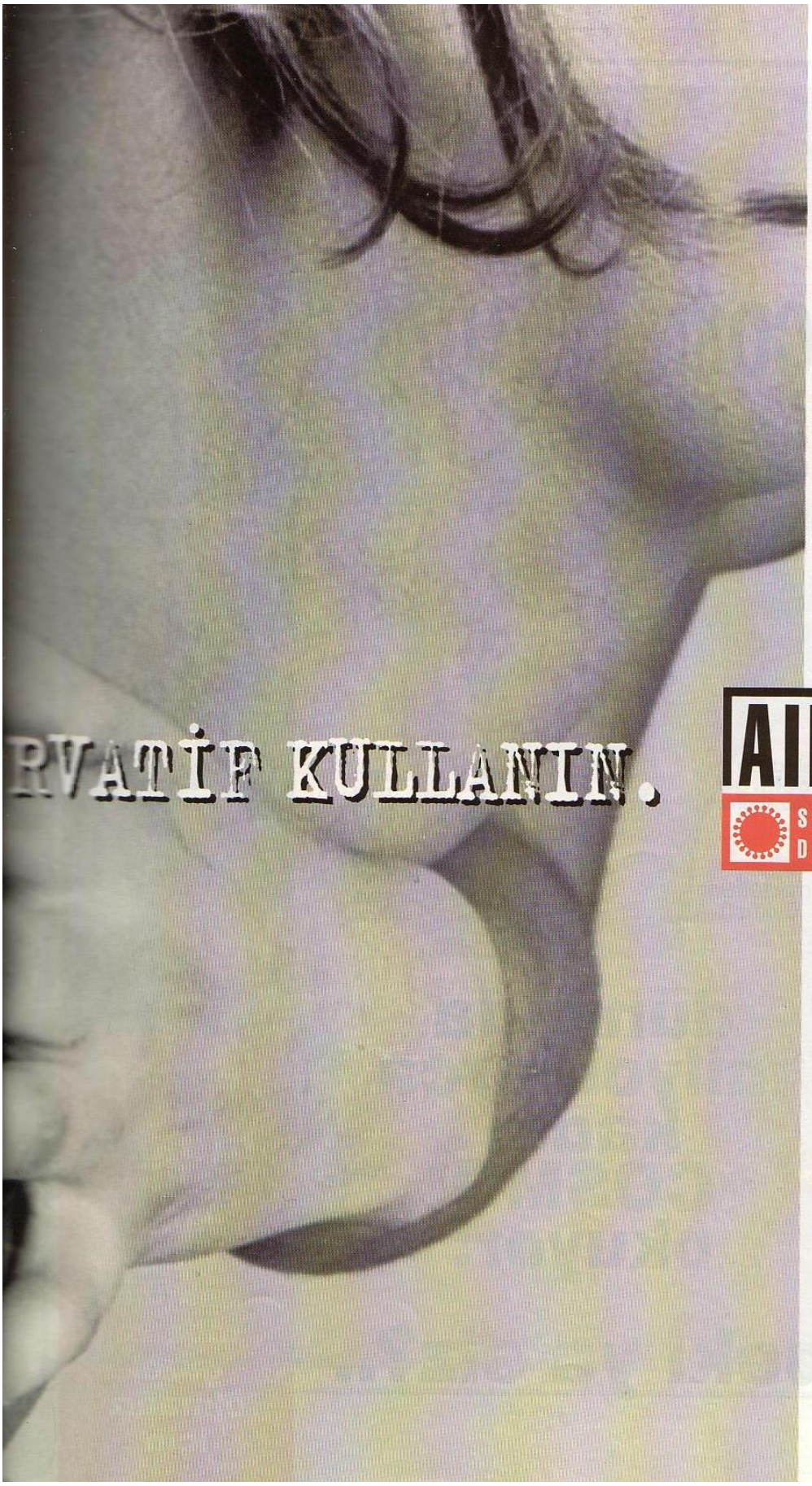

AIDS'in en yaygın bulaşma yolu cinsel ilişkidir. AIDS'ten korunmak için mutlaka prezervatif kullanın. Kurduğunuz ilişkinin tehlikesiz olduğunu düşünseniz bile prezervatiften vazgeçmeyin... **Unutmayın:** AIDS belli bir grubun hastalığı değildir. Irk, din, cins, yaş farkı gözetmeden herkese bulaşabilir. AIDS'in başlıca bulaşma yollarından biri de kandır. Kontrolsüz kan nakline izin vermeyin, dezenfekte edilmemiş kesici-delici aletleri, şırıngaları kullanmayın... **Dezenfekte edilmemiş aletler AIDS'in bulaşması için fırsattır!** AIDS'ten korunmak sizin elinizde. Lütfen, yaşamınız için gerekli özeni gösterin... güvenli seks için prezervatif kullanın.

AIDS SAVAŞIM DERNEĞİ

Her türlü sorunuz için: Tel: 0 (212) 533 47 73

GÖNÜL BAĞI KAMPANYASI

ekim COSMO

■ Kadınları futbol sardı: Kadınlar futbolu hem izliyor hem de oynuyor ■ Kadınlar, alkol ve seks: Bu kadar içmeseydiniz geceyi onunla geçirir miydiniz? ■ Ona bağlanmadan önce bilmeniz gerekenler ■ Hepimiz anne olmak için mi doğduk? ■ Taze babalar anlatıyor: Çocuğumun doğduğu an ■ Müzikten para kazanan kadınlar ■ Lensler hakkında merak ettikleriniz ■ Yonca Evcimik dünyaya açılıyor ■ Top modellerin hikayesi ■ Yeşim Palanduz "haute couture" modelleri sizin için giydi ■ Ekim'de Kıbrıs

dünyada milyonlarca kadın COSMO okuyor!

peki ya siz?..

yepyeni bir fitness eki: daha sağlıklı, bakımlı ince ve güzel olmanız için

Salma Hayek

Her ne kadar Meksikalı da olsa, hem adı (Selma diye okunuyor) hem de fiziği bize hiç yabancı değil. Buram buram Akdeniz kokan esmer güzeli Hayek'in son filmi, başrolünü Antonio Banderas ile paylaştığı "Desperado". Film Mariachi adlı birinin (Antonio Banderas) yeraltı dünyasında verdiği savaşı anlatıyor. Yardımcıları ise Steve Buscemi ve bir kitap dükkanı sahibi olan Salma Hayek.

7 bin dolarlık "Mariachi" filminden tanıdığımız Meksikalı genç yönetmen Robert Rodriguez'in yönettiği filmin diğer oyuncuları arasında Cheech Martin, Quentin Tarantino, Carlos Gomez, Angel Aviles, Danny Trejo ve Tito Larriva da var. Tarantino'nun senaryoya da bulaştığını belirtelim. Los Lobos'un müziklerini yaptığı film için yönetmen Rodriguez şöyle diyor: "Mariachi artık söylediği şarkılardaki gibi yaşıyor"... Üstelik yanında Salma Hayek'le...

ÖZEL SEANS

SETLER

Öldürme Zamanı

Hiçbir şey yolunda gitmiyor ve sanırım kovulacağım" diye şaka yapıyor yönetmen Richard Donner. Yeni filmi "Assassins"de Sylvester Stallone profesyonel bir kiralık katili canlandırıyor. Antonio Banderas ise Stallone'u saf dışı bırakmaya çalışan bir başka kiralık katil... Bu iki kiralık katilin arasında ise onların üstesinden kolaylıkla gelebilen ve bir bilgisayar programcısı olan Julianne Moore var. "İşte bu nedenlerle oyuncular için rezervasyon yaptım, hepsi rolüne çok iyi oturdu" diyor Donner, "Üstelik orijinal senaryoya sadık kalmadık, çünkü gerçekten çok iç karartıcıydı". Senaryo yazarı Brian Helgeland ise Stallone'nin karakterini biraz daha sempatik gösterebilmek için senaryoyu bir hayli değiştirmiş. Yönetmen Donner Stallone'un film boyunca kimseyle kavga etmediğini ve tişörtünü çıkarmadığını söylüyor, sempatik katil sadece adam öldürüyormuş. "Uzman" geri dönüyor, yani...

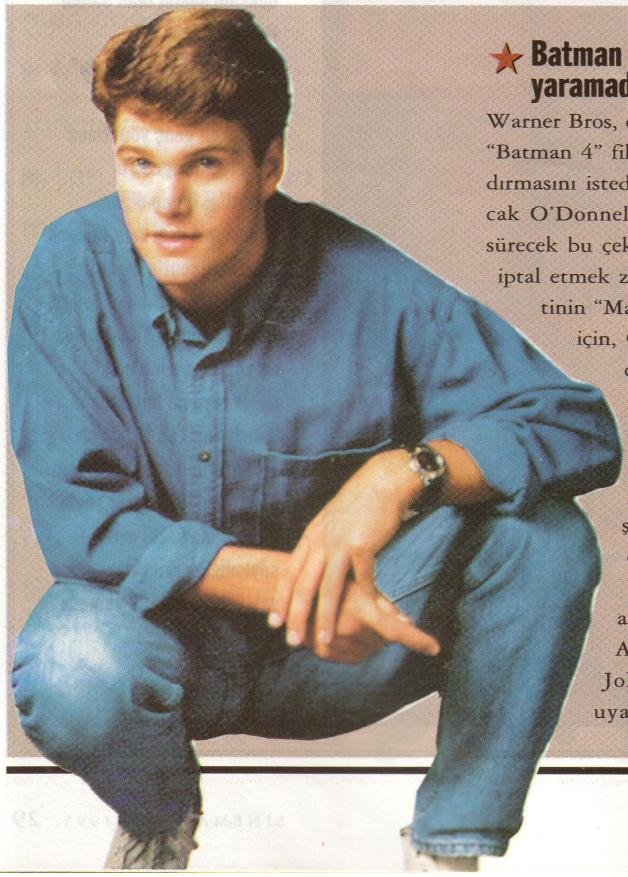

Batman O'Donnell'a yaramadı

Warner Bros, çekimleri tam bir yıl sürecek "Batman 4" filmi için yine Robin'i canlandırmasını istedi Chris O'Donnell'dan. Ancak O'Donnell, 96'dan 97 sonuna kadar sürecek bu çekimler için bir başka projeyi iptal etmek zorunda kaldı. Amblin şirketinin "Man in Black" adlı film projesi için, O'Donnell vakit bulamayınca, yerine Apollo 13'ün çekimlerini tamamlayan Bill Paxton ve "Sabrina" da küçük bir rol alan TV sunucusu Greg Kinnear düşünülmeye başlanmış. Böylece O'Donnell, "Batman Forever" ile başlayan Robin'e abone olacak gibi görünüyor. Ama bu arada boş durmayıp, John Grisham'ın kitabından uyarlanan ve Ron Howard'ın yöneteceği "The Chamber"daki rolünü de garantilemiş.

David Cronenberg

1943 yılında Kanada'da doğan yönetmen David Cronenberg, yaşam felsefesini şöyle açıklıyor: "İnsanların içlerini gösterebildikleri bir güzellik yarışması olmasını isterdim, kendilerini bir fermuarla açıp, en iyi organları bize göstermeliydiler. En iyi ciğer, en iyi kalp, en iyi mide"... Böyle düşünen bir yönetmenin de çektiği filmler elbette, "The Naked Lunch", "The Fly", "Dead Ringers" gibi filmler olacaktı. David Cronenberg senaryosunu yazdığı, yapımcılığını ve yönetmenliğini üstleneceği "Existenz" filminin çekim hazırlıkları içinde. Oyuncu kadrosu henüz belli olmayan film United Artists tarafından dağıtılacak. Filmin nasıl bir şey olduğu konusunda ise henüz bizim elimize geçmiş ciddi bir tüyo yok.

Kediler, köpekler ve Uma

Los Angeles'ın kenar mahallelerinden birindeki alışveriş merkezinin yanından geçenler, bir kadının mikrofondan gelen sesini duyarlar: "Bugün evcil bir hayvan edinme günü!"... Michael Lehmann'ın yönettiği "The Truth About Cats And Dogs" filmi, tam bir Cyrano De Bergerac tarzı masal. "Reality Bites"ın başarılı oyuncusu Janeane Garofalo'nun bir veterineri canlandırdığı filmin diğer başrol oyuncuları, "Pulp Fiction"la kariyerinde önemli bir ilerleme yapan Uma Thurman ve "The Remains of the Day" filminde rol alan İngiliz oyuncu Ben Chaplin. Chaplin canlandırdığı karakter için, "Bu iki kadına hata yaptığımı bilmek çok hayret verici, ya gerçekten aptal biriyim ya da gerçekten aşık" diyor. Garofalo'nun bir radyo şovunda tanıştığı adamı etkileyebilmesi için, modellik yapan Thurman kendisine yardımcı oluyor. "Aslında iyi anlaşıyoruz" diyor Garofalo uzun boylu rol arkadaşı Thurman için, "O gerçekten ender bulunan insanlardan".

★ Muhabbet Hattı

Spike Lee'nin "Girl 6" adlı yeni filminde Theresa Randle, telefondaki seks hatlarında çalışan ve gözü yükseklerde olan bir aktrisi canlandırıyor. "İlk başlarda büyük endişelerim vardı" diyor, Spike Lee'nin önceki filmlerinde ufak roller almış olan Randle, "Bu rolün benim kariyerime uygun olup olmadığını düşünüyordum. Yani, telefondaki seks kanallarının ne olduğunu ve bu işin nasıl bir risk olabileceğini bilemiyordum. Ama anladığım tek şey, onlar ana sorunlarla ilgileniyorlar. Çok merak ediyordum". Filmden beklentileri ne peki? "Ekstra bir rating beklemiyoruz. Olabildiğince keyifli şeyler çekmeye çalışıyoruz" diye yanıtlıyor Randle.

Quentin Tarantino, Ron Silver, John Turturro'nun da yer aldığı bu Spike Lee filminde ayrıca Naomi Campbell ve Madonna da rol alıyor. Filmde Madonna bir telefon seks hattının sahibini canlandırıyor. Theresa Randle, "Ama" diyor, "ben onun yanında çalışmıyorum, onun yeri benim için biraz fazla müstehcen". Tabii, Madonna bu...

SON YİRMİ AYIN GALİPLERİ

AMERİKA (1 Ocak 1994-4 Eylül 1995)

FİLM	HASILAT
1- Forrest Gump	329 milyon dolar
2- The Lion King	317 milyon dolar
3- Batman Forever	181 milyon dolar
4- Apollo 13	162 milyon dolar
5- True Lies	146 milyon dolar
6- Santa Clause	145 milyon dolar
7- Pocahontas	136 milyon dolar
8- The Flinstones	130 milyon dolar
9- Dumb And Dumber	127 milyon dolar
10- Clear And Present...	122 milyon dolar
11- Speed	121 milyon dolar
12- The Mask	119 milyon dolar

BOX OFFICE

AMERİKA 20 Eylül'e kadar

FİLM	HASILAT	HAFTA
1- Dangerous Minds	67.4 milyon dolar	6
2- Mortal Kombat	63.3 milyon dolar	5
3- Braveheart	62.5 milyon dolar	14
4- Babe	48.1 milyon dolar	7
5- A Walk In The...	44.4 milyon dolar	6
6- To Wong Foo	18 milyon dolar	2
7- The Usual...	12.4 milyon dolar	5
8- Clockers	5.4 milyon dolar	1
9- Hackers	3.2 milyon dolar	1
10- Angus	1.9 milyon dolar	1

TÜRKİYE 10 Eylül'e kadar

FİLM	SEYİRCİ	HAFTA
1- Batman Forever	141784	2
2- Dumb And Dumber	138162	6
3- Casper	75404	1
4- Congo	73365	3
5- The Quick And...	48835	5
6- A River Runs...	36987	5
7- Miami Rhapsody	19663	3
8- Andre	14727	2
9- La Fille D'Artagnan	7886	2
10- Böcek	4719	3

ÖZEL SEANS

48. Locarno film Festivali

Locarno, "ticaretin herşey anlamına gelmediği" en önemli Avrupa festivallerinden biri. Bu yıl, sinemanın 100.yaşgünü nedeniyle özel programlarla yüklenmiş festivale katılan Oğuz Makal'ın izlenimlerini sunuyoruz.

48. kez yapılan Uluslararası Locarno Film Festivali'nin yarışmalı bölümü Avrupa sinemasının zaferiyle sona erdi. Fransız Thomas Gilou "Rai" adlı filmiyle ipi göğüsledi.

Paris'in kuzeyindeki banliyölerden birinde yaşayan Arap asıllı kural ve yasa tanımaz bir grup gencin çılgın yaşantılarının canlı bir tanığıydı film. Amatör oyuncularla, o bölge insanlarının gerçek dilini kullanarak yapılan film, ilk filmi "New Jack City" ile ABD sinemasının genç yetenekleri arasına hemen girivermiş Mario Van Peebles'i de geride bırakabiliyordu.

Mario Van Peebles, yine bir sinema adamı olan babası Melvin Van Peebles'in senaryosunu yazdığı "Panter" adlı filmde, bir dönem Amerikan sosyal yaşamının etkili siyah hareketi Kara Panterler üzerine eğiliyor, izleyiciyi koltuğunda sımsıkı tutan bir yapıntı ile belgesellerin içiçe girdiği ilginç bir öyküyü dinamik bir anlatımla karşımıza çıkarıyordu. Böylece "Panter", Gümüş Leopar'ın sahibi oldu. Üçüncülük ödülü olan Bronz Leopar'ı ise iki yıldan bu yana Locarno'da dikkati çeken İran sinemasından bir kadın yönetmen aldı. Rakshan Bani-Etemad, "Rusariye Abi" adlı filminde yoksul bir kadınla yaşlı patronu arasındaki duygusal ilişkileri bizim çok alışageldiğimiz melodram kalıpları içinde aktarıyordu.

Yarışmada başka önemli filmler de vardı: Mali'den Cheick Omar Sissoko'nun ülkesinin çok kısa zaman önce kurtulabildiği bir askeri diktatörün zorbalığına göndermeler yapan masalsı "Guimba-Bir Tiran, Bir Çağ" adlı filmi... Tayvan'dan Chen Yu-xun'un fidye için çocuk kaçıran bir serserinin hikayesini anlattığı "Tropikal Balık"... İsviçre'den Jörg Helbling'in aile, okul düzeni ve cinsel arayışlar arasında sıkışıp kalmış genç bir çocuğun son derece duyarlıkla anlatılmış dünyasını çizen "Der Nebellaufer" ve Finlandiya'da izleyici rekoru kırdığı belirtilen, küçük köy insanlarının bir düğün çevresinde yansıyan traji-komik iç yüzlerini aktaran Markku Pölönen'in "The Last Wedding/Son Nikah"ı... Bunlar ilk göze çarpanlar arasındaydı.

Locarno'da altı bini aşkın kişinin aynı anda film izlediği açık hava sinemasında neler gösterilmedi ki? Visconti'nin "Senso"su, Andre Malraux'nun "Umut"u, Alain Resnais'nin "Gece ve Sis"i ve Erci Rohmer'in "Paris'te buluşma"sı...

Canan Gerede'nin çevrilirken basın ve TV'mize bol malzeme konusu olan, adından sıkça sözettiren, ama yönetmenin ilk filmi "Robert's Movie"den sonra bir aşama kabul edilemeyecek "Aşk Ölümden Soğuktur"u da yarışma filmleri arasındaydı.

YARIŞMA DIŞI GÖSTERİLEN FİLMLER

Locarno'nun en önemli özelliği tümüyle trafiğe kapatılmış kentin ortasındaki açık hava sineması ya da özgün adıyla "Piazza Grande"deki altı bini aşkın kişinin izlediği gösteri alanıdır. Açılış filmi olarak, Visconti'nin bir klasik sayılan "Senso"su da burada gösterildi. Sinemanın 100. yıl kutlamaları nedeniyle, Andre Malraux'nun yazıp yönettiği "Umut", Alain Resnais'nin Nazi zulmünün özellikle toplama kamplarındaki izlerini belgesel olarak gözler önüne seren "Gece ve Sis"i (1956) gibi ünlü klasikler de programda yer aldı. Ayrıca Eric Rohmer'in üç öyküden oluşan ve küçük insanların küçük tutku ve yanılgıları çevresinde dolaşan "Paris'te Buluşma"sı da yine bu program kapsamında gösterildi. Paul Schrader'in 1950'li yılların "fantasmagorik" bir öykü içinde çizilen Hollywood'u ile McCarthy'cilik arasında koşutluk kurmaya çalıştığı son filmi "Witch Hunt/Cadı Avı" da programdaydı.

Doğrusunu söylemek gerekirse Piazza Grande'de gösterilip, izleyiciyi ve beni etkileyen filmlerin başında şu filmler geliyordu: Wayne Wang'ın "Smoke" (Halk Ödülü'nü aldı), Ken Loach'ın "Land And Freedom/Ülke ve Özgürlük" ve Jorge Sanjines'in "Kuşların Şarkısını İşitmek İçin"... Hong Kong doğumlu olan ve adını John Wayne'den alan "Smoke"un yönetmeni Wang, öğrenimini Amerika'da yapmış, yaşamını yine orada sürdüren bir sinemacı. Paul Auster'in kaleme aldığı film öyküsü, Brooklyn çevresindeki küçük bir sigara-tütün satış dükkanında karşılaşan ve birbirlerini tanıdıkça görünmeyen yanlarını keşfeden insanların çevresinde, kolay unutulmayacak, yalın-gösterişsiz ama o denli sıcak ve inandırıcı bir dünya kuruyordu. Bu başarıda kuşkusuz, William Hurt ve Harvey Keitel'in de payı vardı.

Ken Loach'u ayrıca tanıtmaya gerek var mı? Çağdaş siyasal sinemanın bu gözüpek yönetmeni, kamerasını bu kez 1936 İspanyası'na çevirmiş. Cumhuriyetçilerle Franco'nun çevresinde toplanan faşistlerin karşı karşıya geldiği, Aragon'dan Hemingway'e pek çok aydını Cumhuriyetçilerin yanında İspanya'ya gö-

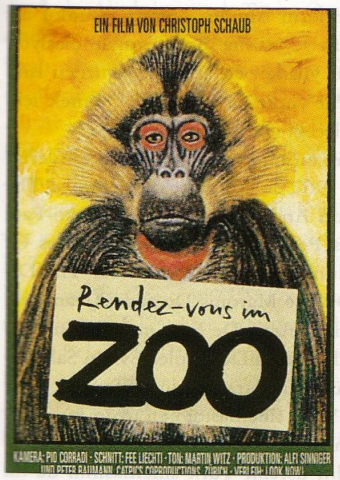

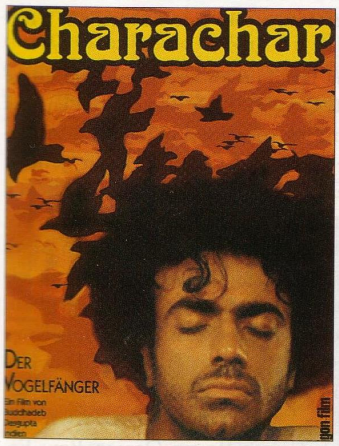

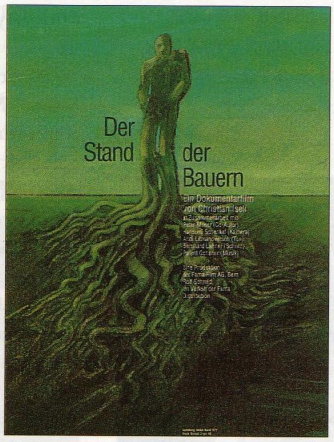

Locarno, sinemanın ticaretten bir nebze kurtulup ferahladığı festivallerden biri. Yıllardır amaç hep aynı: Üçüncü dünya başta olmak üzere ABD dahil dünyanın her yerinden gelen gençlere bir kapı açmak...

türen bu serüvenin içinde, Liverpool'lu genç bir marksist de vardır. Gönüllü katıldığı bu savaşta yiğitçe savaşacak, aşık olacak, sevdiği kadını acıyla yitirecektir. Birlikte savaşan ama ideolojik ayrılıklar nedeniyle bölünüp kendi arkadaşlarına kurşun sıkanları, ihaneti görünce de, düş kırıklıklarıyla yeniden İngiltere'ye dönecektir. Ken Loach, hikayeyi bir geriye dönüşle anlatıyor. Günümüzde, genç bir kız olan torunun büyükbabasının ölümünden sonra eski bir valizde bulduğu mektupları okuyarak edindiği bu bilgileri görselleştirir ve bu etkileyici öyküyü siyasal-toplumsal tarih konusunda hızlı bir unutkan olan bizlere armağan eder.

SANJİNES'İN VERDİĞİ DERS

1970'lerde yaptığı mücadeleci filmlerle dikkati çekmiş, askeri yönetimler nedeniyle yıllarını sürgünde yaşamış Bolivyalı yönetmen Jorge Sanjines, "Kuşların Şarkısını İşitmek İçin" adlı uluslararası ilk gösterisi yapılan filminde, tarihsel bir benzerliği ortaya koyuyordu. İnsanın değişmeyen bozucu, talancı, şiddete eğilimli, bencil yanını... Bolivyalı bir film ekibi, 16. yüzyılda İspanyolların, zenginlik ama barış içinde yaşayan Bolivya halkına yaptığı zulmü, kendi ülkelerinin topraklarını işgalini, din adamlarının başı çektiği bu fethedişin kanlı yüzünü çekmektedir. Ama ekip içinde yer alan insanlar film çektikleri bölgenin halkına tıpkı işgalci İspanyolları anıştıran tepeden bakan-çıkarcı bir tutumla davranmaktadır. Köylüler bu aşağılayıcı tavra, ta ki ekipteki lerden birinin doğadaki güzel sesli kuşlardan birini öldürmelerine dek katlanırlar. Zevk için-keyfi yapılan bu olayı asla onaylamayan, bir cinayet olarak niteleyen yerliler başkaldırır. İpler kopar, film ekibi apar topar oradan uzaklaşırken, yerliler bu yeni işgalcilerin yaptıklarının bilincine varmasını belki sağlamıştır...

SİNEMA TARİHİ VE JEAN LUC GODARD

Locarno Film Festivali'nin her yıl vermekte olduğu "Onur Ödülü"nün sahibi Jean Luc Godard idi. Yeni Dalga sinemasının öncülerinden, çağdaş sinemaya filmleri ve görüşleriyle önemli bir damga vuran Godard bu ödülü büyük bir alçakgönüllülükle (belki çok geç) aldı, kendine verilen para ödülünü de İsviçreli sinema çalışanlarına armağan etti. Ama Godard'ın bir başka armağanı daha vardı: Sinema tarihi üzerine 1978'den bu yana büyük bir titizlik ve kendi sinema yönelişinin uzağında olmayan bir anlatımla tamamladığı yaklaşık üç saati bulan "fikir dolu" filmleri. Godard'ın ayrıca "Fransız Sineması 2x50 Yaşında" ve "Le Enfants Jouent A La Russie/Rusya'da Oynayan Çocuklar" adlı filmleri de gösterildi.

İRAN SİNEMASI GÜNDEMDE

Locarno, Godard'a olduğu gibi bir başka yönetmene, İran'dan Abbas Kiarostami'ye de kucak açmıştı. Ülkemizdeki festivallerde filmleri gösterilen Kiarostami, kısa ve uzun metraj tüm filmleriyle Locarno'daydı. Kendi ülkesinin insanına-olaylarına gösterişsiz ve içten bir bakışla eğilmeyi bilmiş, özellikle küçük bir köy çocuğun yaşadığı çevreyi, duyguları anlatan "Arkadaşımın Evi Nerede?" ile uluslararası bir çıkış yapmayı başarmış Kiarostami yalnız değildi. İran sineması, üç kadın yönetmeni dışında, Jafer Panahi ve İstanbul Film Festivali'nde "Evvel Zaman İçinde Sinema"sı gösterilen Mohsen Makhmalbaf'ın yeni filmi "Salam Cinema" ile izleyicilerin karşısına çıkıyordu.

SİNEMA VE HER ZAMAN SİNEMA

Locarno'nun kanımca en ilginç gösterileri "Cinema/Cinema" adını taşıyan bölümde yere aldı: Sinemanın keşfini yapan Lumiere'ler üzerine ve ünlü aktrist Jean Seberg üzerine yapılmış ikişer film öncelikle dikkati çekiyordu. Seberg'in intihar olduğu açıklanan ölümü, üzerine yapılan iki filmde de görüldüğü gibi çok kuşkuluydu. Dönemin etkili siyasal hareketi "Kara Panterler"le ilişkisi nedeniyle işin içine FBI'ın karıştığı bir cinayete kurban gitmiş olduğu bu filmlerde açıkça belirtiliyordu. Seberg'in zencilerin, kızılderililerin ve yoksulların yanında saf tutmaya uzanan farklı yaşantısı ve gizemli ölümü yıllar sonra sinemanın büyüteci altına yatıyor, kırk yaşında kayıp giden bu yıldız bir kez daha anımsanıyordu... Bu bölümü "Zamanımızda, Sinema" adlı bölüm tamamlıyordu. Burada da "Yeni Dalga", ünlü Japon yönetmen Imamura, Andre Techine üzerine yapılan filmler sunuldu.

YARININ SİNEMACILARI

Ya gençler, ya sinemacılar? "Yarının Sinemacıları" adlı bu bölümde, bir ülke olarak İtalyan kısa filmcilerine yer verilmişti. Bir filmin çekimi üzerine yapılan kısa film bu bölümde ödülü aldı. Ayrıca ünlü sinema okulu Centro Sperimentale di Cinematografia'yı bitirmiş Giuseppe Ferrara, Liliana Cavani, Marco Bellocchio, Carlo Verdone gibi bugün hepsi usta-tanınmış yönetmenlerin diploma filmleri de sunuldu.

Locarno, sinemayı yapanların ve sinemayı sevenlerin izleyenlerin buluştuğu, yarıştığı, tartıştığı, bilgilendiği, genç ve yeni sinemacıları keşfedildiği verimli ve önemli dersler çıkarılacak bir alan olmayı "Sinemaya 100 yılında merhaba!" diyerek, bu yıl da başardı. ■

OĞUZ MAKAL

ÖZEL SEANS

KLİPLER

Türk sinemasından en seçme saçma film isimleri

Cezmi Bond 007.5

Türk sinemasında, yönetmenler pek çok "absürd" film çektiler. Pek çok da absürd film ismi vardı. Özellikle, 70'lerdeki seks furyasıyla, dönemin laçkalığı film isimlerine de yansıdı ve dünya sinemasında örneği az görülecek bir "film isimleri garabeti" çıktı ortaya. En saçma, en komik film isimlerini sizin için derledik...

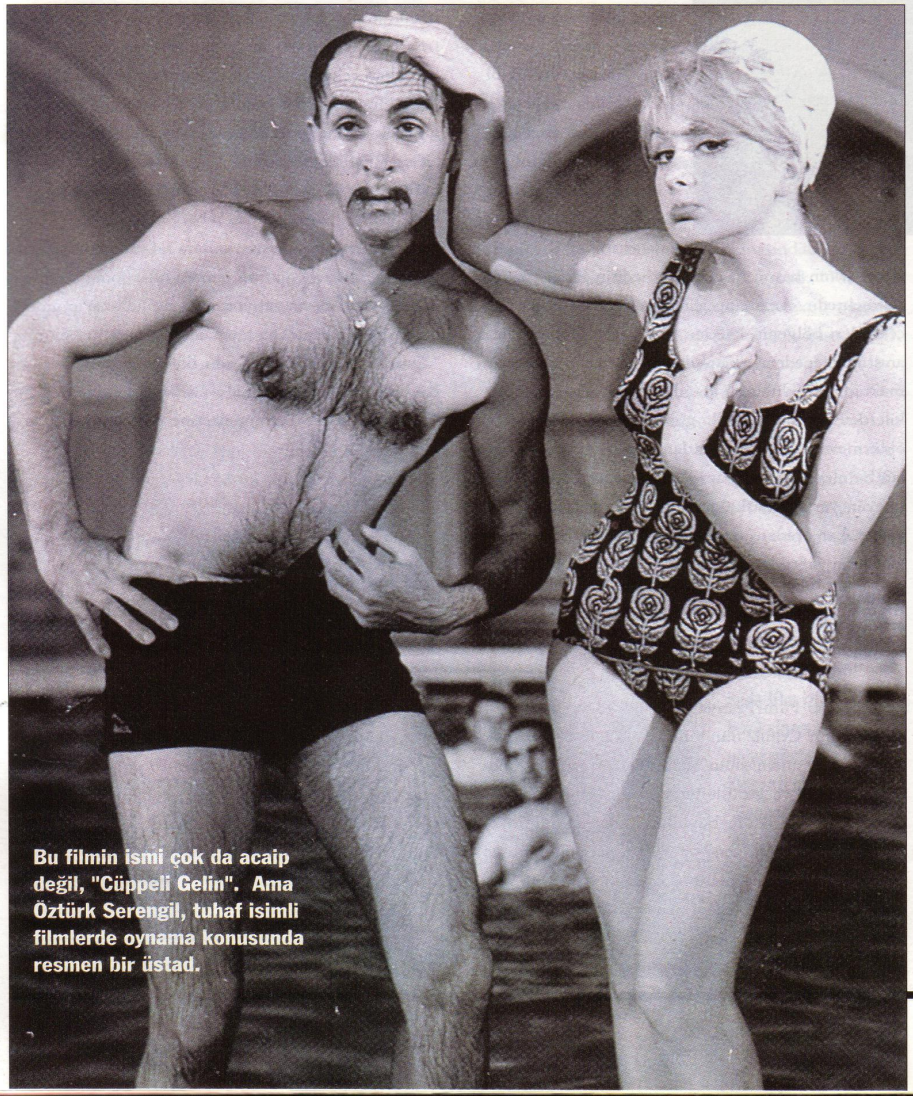

Bu filmin ismi çok da acaip değil, "Cüppeli Gelin". Ama Öztürk Serengil, tuhaf isimli filmlerde oynama konusunda resmen bir üstad.

Filmlerin isimleri önemli. Çünkü bir film seyircisine önce ismiyle ulaşıyor. Bu yüzden en etkili, en vurucu ismi bulmak bir yapımcının seyirci çekmek için kullanabileceği yöntemlerden biri.

Sinema tarihinin en uzun isimli filmlerinden biri 1967'de İngiltere'den çıkmış: The Persecution And Assassination Of Jean-Paul Marat As Performed By The Inmakes Of The Asylum Of Charenton Under The Direction Of The Marquis De Sade. (Jean-Paul Marat'nın Marquis De Sade'ın Yönetimi Altındaki Charenton Düşkünler Evinin Sakinlerince Zulüm Yapılarak Öldürülmesi).

Oysa Türk sinemasının en uzun isimli filmi bunun yanında hayli kısa kalmakta.

Bu film üstelik Türk sinemasının da ilk filmi: Ayestefanos'taki Rus Abidesi'nin Yıkılışı.

Sinema tarihinin en kısa isimli filmleriyse 3 tane. M, Q ve Z. Türk sinemasının en kısa isimli filmi, tek sözcükten oluşan film isimlerine iyice alışan Ali Özgentürk'ten gelmiş: At. (Diğer tek kelimeli filmleri Hazal, Bekçi, Çıplak ve şimdilerde Sır).

Ama hiçbir ülke sinemasında garip isimli film sayısı Türk sinemasındakinden çok olmamıştır herhalde. Önceleri, 1960'lı yılların bazı komedi filmlerinin isimleri ilginç bir mizah anlayışıyla çıkar karşımıza: Sıkı Dur Geliyorum, Kimse Fatma Gibi Öpemez, Ve Allah Aptalları Yarattı, Ve Allah Gençleri Yarattı, Allah Cezanı Versin Osman Bey, Erkeklik Öldü mü Atıf Bey, Bazıları Dayak Sever, Bazıları Cacık Sever, Hüseyin Baradan Çekilin Aradan vb...

Adanalı Tayfur karakteriyle birçok salon komedisi filminde yeralan Öztürk Serengil bu filmlerinde kendine özgü bir konuşma ve mimik tarzı yakalamış ve sonradan çektiği bazı filmlerinin isimlerine de bunu yansıtmıştı: Tememe Bilakis (1963), Abidik Gubidik (1964), Şepkemin Altındayım (1965), Cezmi Bond 007.5 (1965)...

70'lerden bir örnek: "Kokla Ama Kopartma"

Sadri Alışık ise gerek Turist Ömer filmlerinde gerekse diğer filmlerindeki harbi delikanlı, sevimli serseri imajını bazı filmlerinin isimlerine taşımış zamanında: Helal Olsun Ali Abi (1963), Afilli Delikanlı (1964), Fıstık Gibi Maaşallah (1964), Şakayla Karışık Sadri Alışık (1965)...

Sonraki yıllarda, yani 1970'li yıllarda şiddet içerikli bazı macera filmlerinde kan kokulu birtakım tuhaf isimlere rastlıyoruz. İki Yosmaya Bir Kurşun (1971), Şeytan Buradan Geçti (1972), Her Adımım Bela (1972), Adım Beladır (1970), Adım Kan Soyadım Silah (1970) gibi...

1975'den sonra başlayan porno filmler furyasında afişlere çıkan film isimlerine gelince... Ah Deme Oh De, Ah Mualla Oh Ne Ala, Ah Ne Adem Dilli Badem, Oh De Yavrum Oh De, Beşine de Vur, Bil Bakalım Ne Çıkacak, Fırçana Bayıldım Boyacı, Beş Dakikada Beşiktaş, Ördek Çıkacak Kaz Çıkacak, Tak Fişi Bitir İşi, Hababam Git Hababam Gel gibi isimlerdir bunlar.

Porno furyasının bitimi sonrasındaysa, artık yavaş yavaş derlenip toparlanan Türk sinemasında yeni bir akım ufaktan ufaktan gösterir kendini: Arabesk filmler furyası. Garibin Çilesi Ölünce Biter (1979), Ben Topraktan Bir Canım (1980), Feryada Gücüm Yok (1981), Mutluluk Haram Oldu (1981), Ağlıyorsam Yaşıyorum (1986), Gitti Canımın Cananı (1986), Kader Böyle İstedi (1986), Sen de Yüreğinde Sevgiye Yer Aç (1987)...

Amerikan sinemasında bu kadar nükteli film isimleri yok ama, onların takıntıları da bazı başarılı film isimlerinden bolca esinlenmeleri. Mesela Basic Instinct'in ardından çıkan şu filmler gibi: Fatal Instinct, Lethal Instinct, Animal Instinct, Hot Instinct vs... Ya da "Jurassic Park"ın "ChickenPark" (Tavuk Parkı) haline gelmesi gibi...

BURAK GÖRAL

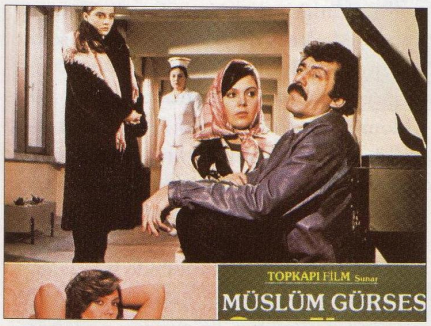

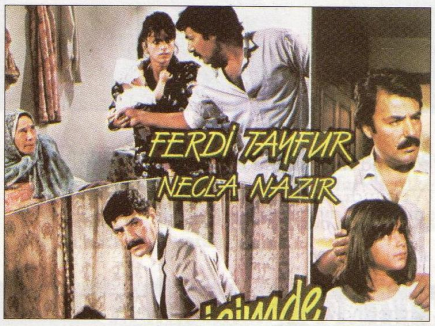

SİNEMAMIZIN TUHAF İSİMLİ FİLMLERİ...

Ben Bir Kanun Kaçağıyım (1966)
Ben Bir Sokak Kadınıyım (1966)
Günahını Ödeyen Kadın (1969)
Günahını Ödeyen Adam (1969)
Günahlarını Kanlarıyla Ödeyenler (1969)
İyi Döverim, Kötü Söverim (1972)
Acı Severim, Tatlı Döverim (1975)
Ölümünü Kendin Seç (1971)
Ölmeden Tövbe Et (1971)
Mezarını Kaz Beni Bekle (1971)
İpini Boynunda Bil (1971)
Ve Silahını Çekti (1972)
Kıyma Bana Güzelim (1962)
Vur Vur Kaç Kaç (1972)
Vur Gardaş Vur (1972)
Vurma Zalim Vurma (1972)
Ve Onu Vurdular (1973)
Ölümle Sevişenler (1972)
Sevişerek Ölenler (1975)

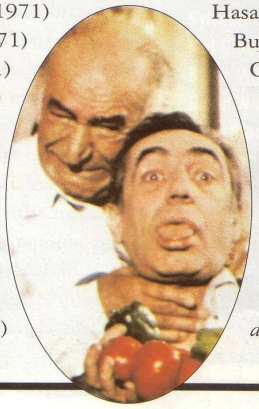

Ayıkla Beni Hüsnü (1975)
Ye Beni Mahmut (1975)
Zımbala Bilal (1975)
İsmet Bu Ne Kısmet (1978)
Öttür Kuşu Ömer (1979)
Kokla Beni Melahat (1975)
Kokla Ama Kopartma (1975)
Hasan Almaz Basan Alır (1975)
Bu Baba Başka Baba (1975)
Oh Oh! (1978)
Ben Armudu Dişlerim (1975)
Şipşak Basarım (1975)
İşte Kapı İşte Sapı (1975)
Yüzme Bilmiyorsan İşin Ne Ağaçta (1978)
Yok Devenin Başı (1975)

Not:Film isimleri Agah Özgüç'ün Türk Filmleri Sözlüğü'nden derlenmiştir.

GEYİK LOCASI

"Eşcinsel olmak yalnış bir şey değil, bunu inkar etmek de yargılamak olur. Bu o kadar önemli mi? Benim eşcinsel olduğumu düşünen biri bana iş vermeyi istemiyorsa, ben de onun icabına bakarım."
*(**Keanu Reeves,** cinsel kimliğiyle ilgili dedikodular üzerine yapılan bir röportajda söyledi.)*

"Büyük bir penisim var."
*(**Michael Madsen,** yönetmenlerin onu seçmelerinin sebebi olarak söyledi.)*

"Paparazziler bizi buluyorlar. Devamlı dışarıda bekliyorlar. Ne yazık ki, İngiliz gazeteleri, eğer biraradaysak ilişkimiz olduğunu sanıyorlar."
*(**Mel Gibson,** Soho'da bir röportajda söyledi.)*

"İnsanların, 'Tanrım, eğer Camelot olsaydı, orada iki hafta tatil yapmak isterdim' demelerini istiyorum".
*("First Knight"ın yönetmeni **Jerry Zucker,** öykünün geçtiği şehir Camelot'un neden Disneyland'a benzediğini sorduklarında söyledi.)*

"Ben kesinlikle Meryl Streep değilim, zaten bu filmin de buna ihtiyacı yok."
*(**Cindy Crawford,** "Fair Game" filmindeki rolüyle ilgili olarak söyledi.)*

"Amerikalı yönetmenler teknik olarak değerlerini yükseltmeyi iyi biliyorlar. Ancak, bu teknik değer gittikçe büyüyen bir 'boşluk' haline geliyor. Hiçbir şey söyleyememekte çok ustalar."
*(Venedik Film Festivali yönetmeni **Gillo Pontecorvo.**)*

"Hiçbir yere gitmiyorum. Artık sosyal hayatım da kalmadı. En son ne zaman dışarı çıkıp eğlendiğimi hatırlamıyorum. Vaktim yok, eğer olsa da dışarı çıksam, 'Hugh yine yaramazlığa başladı' ya da 'Yanındaki kimdi Hugh?' diyecekler."
*(**Hugh Grant**)*

"Çok hızlı oldu, korkunç derecede hızlı. Sanırım, kötü bir şekilde geri tepecek."
*(İngiliz oyuncu **Julia Ormond,** Hollywood'un yeni süperstarı olarak nitelendirilince söyledi.)*

ÖZEL SEANS

HABERLER

Amerikan filmlerindeki klişe sözler

Şu taksiyi takip et!

Filmlerdeki insanlar mı? Evet, neden filmlerdeki insanların konuşmaları günlük yaşamdaki gibi değildir? Amerikan filmlerinde pek çok klişe söz vardır. Bu sözleri hemen hepimiz biliriz, ama hiçbirimiz kullanmayız. Şimdiye kadar hiç "Buradan yalnızca birimiz canlı çıkabiliriz" dediniz mi? Demediniz... Bakın başka hangi sözleri gayet iyi biliyorsunuz...

- "Follow the cab!" (Şu taksiyi takip et)
- "I love you, Mom." (Seni seviyorum anne)
- "He's dead." (O öldü)
- "I guit." (Ben vazgeçiyorum)
- "It's over!" (Herşey bitti)
- "That's my wife, in there." (Oradaki benim karım)
- "Take me to your leader!" (Beni şefinize götürün)
- "Give me the gun!/ fucking money." (Şu kahrolası silahı bana ver - ya da parayı)
- "Hey, that's my bike." (Hey, o benim bisikletim)
- "You're gonna die!" (Öleceksin!)
- "Let's get out of here!" (Çabuk buradan uzaklaşalım)
- "You can run, but you can't hide." (Kaçabilirsin ama saklanamazsın)
- "But you don't understand." (Ama anlamıyorsun)
- "When I take my hand away you won't screem!" (Elimi çekeceğim ama bağırmayacaksın)
- "Don't bother screaming- no one can hear you!" (Bağırarak kendini yorma, seni kimse duyamaz)
- "Look out behind you!" (Arkana dikkat et!)
- "Don't bother to trace this call!" (Sakın aramayı deneme)
- "Damn right I do!" (Kahretsin, kabul ediyorum)
- "Okay, here is the plan." (Tamam, işte plan)
- "I'll see you in the court!" (Mahkemede görüşürüz)
- "And now, if you'll excuse me, Inspector..." (Ve şimdi, izninizle müfettiş...)
- "Watch out- he's got a gun!" (Dikkat et, silahı var)
- "I'm so scared of loosing you." (Seni kaybetmekten çok korkuyorum)
- "I've loved you from the first moment I saw you." (Seni ilk gördüğüm andan beri seviyorum)
- "I won't leave you!" (Seni terketmeyeceğim)
- "This is no job for a woman." (Bu kadınlara göre bir iş değil)
- "Only one of us gets out of here alive" (Buradan sadece birimiz canlı çıkabiliriz)
"My legs are broken!" (Bacaklarım kırıldı)
- "Stop the press!" (Baskıyı durdurun)

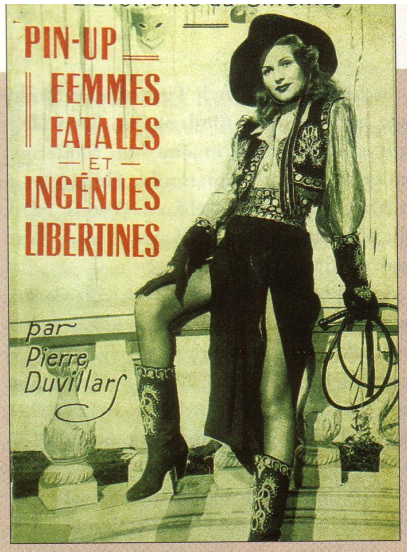

Size pul koleksiyonu mu gösterebilir miyim?

Sinemanın 100. yılını kutlama etkinliklerine Yapı Kredi Kültür Merkezi de katıldı. Yapı Kredi Kültür Merkezi "Sinemanın 100. Yılı" nedeniyle bir sergi düzenliyor. 26 Ekim'den itibaren gezilebilecek olan sergi iki bölümden oluşmakta. Serginin bir bölümü sinema pullarını, diğer bölümü ise sinema kitaplarını, broşür ve afişlerini kapsıyor. Yapı Kredi Kültür merkezi Vedat Nedim Tör Müzesi'nde sergilenecek olan sinema pulları tüm dünya ülkelerinde basılan öze koleksiyon pullarından oluşuyor. Şerif Antepli'nin koleksiyonundan derlenen bu sergi, sinemanın tarihçesi, sinema yıldızları, sinema festivalleri ve sinema ödülleri konularını kapsıyor.

Sinema kitapları, broşür ve afişlerden seçmeler ise Yapı Kredi Kültür Merkezi Sermet Çifter Kütüphanesi'nde sergilenecek. Sinemaya gönül vermiş kişilerin koleksiyonlarındaki değerli parçalarla zenginleşen sergide hem Türk, hem de dünya sineması ile ilgili kitaplar, dergiler, İstanbul, Ankara ve İzmir'de açılan sinemaların fotoğrafları, geçmiş festival broşürleri, fotoğraflar, film ilanları, unutulmayan filmlerden kareler ve seçme afişler yer alacak. Sergi boyunca unutulmayan film müzikleri eşliğinde görsel bir sinema şölenine sahne olacak, Yapı Kredi Kültür Merkezi'ndeki sergi 14 Aralık'a değin saat 9.00-17.00 saatleri arasında gezilebilecek.

Televizyondaki sinematek

Vecdi Sayar'ın her cumartesi gecesi TRT2'de sunduğu "İki Film Birden" 3 yaşına girdi.

Sinemaseverler, her cumartesi birbirleriyle aşağı yukarı aynı şeyi konuşurlar. "İki Film Birden"e göre randevular iptal edilir; ya video kayıt cihazları ayarlanır ya da videosu olan bir yakından rica minnet kayıt yapması istenir. Geceyarısına doğru yayınlanan bu program, rating listelerine bir türlü giremez ama herkes "2 Film Birden"in belirli bir toplumsal kesimde en çok rağbet gören televizyon programlarından biri olduğunu iyi bilir. Kaldı ki TRT2'de yayınlanan diğer sinema programları da sinema zevkini televizyonlarda sürdürmek isteyenler için son şanstır...

30 Eylül 1995 tarihinde 3. yılına giren "İki Film Birden" programını hazırlayan Vecdi Sayar, programın sinema sanatının günümüzdeki çeşitli yönelişlerini, farklı kültürlerin farklı sinema arayışlarını karşılaştırmalı biçimde ele almak ve sinema kültürünü yaygınlaştırmak amacıyla hazırlandığını söylüyor. Yapımcı ve yönetmenliğini Binnur Kılınçkaya'nın yaptığı programda kimi zaman aynı temayı işleyen farklı ülkelerden iki film, kimi zaman da aynı yönetmenin iki ayrı filmi yeralıyor.

Programda bugüne dek Kolombiya'dan Çin'e, Arjantin'den Cezayir'e ve Hindistan'a kadar uzanan geniş bir dünya sineması programı sunuldu. Vecdi Sayar, her hafta ele alınan konu ya da temayla ilgili bir ya da iki konuk davet ediyor. Konuklarıyla gösterilen filmler ve ele alınan temalar üzerine konuşan Sayar, söyleşilerin mümkün olduğunca bilgi verici olmasına çalışıyor. Şu ana kadar iki yüze yakın kişinin konuk olduğu programın en önemli özelliği ise bir sinematek işlevini üstlenmesi.

Yeni dönemde Fransız, İtalyan, Amerikan ve Türk filmlerinin yanısıra Alman, Macar, Çekoslovak, İsveç, İspanyol, Belçika, Rus, Gürcü, Kırgız, Cezayir, Tunus, Arjantin ve Uzakdoğu sinemasından örneklere yer verilecek. Ayrıca geçen yıllarda yitirdiğimiz Fellini, Fassbinder, Tarkovski, Truffaut ve Paradjanov gibi usta yönetmenlerin anısına da özel programlar düzenlenecek.

"SALAK" AMA, ÇOK İYİ KAZANIYOR!

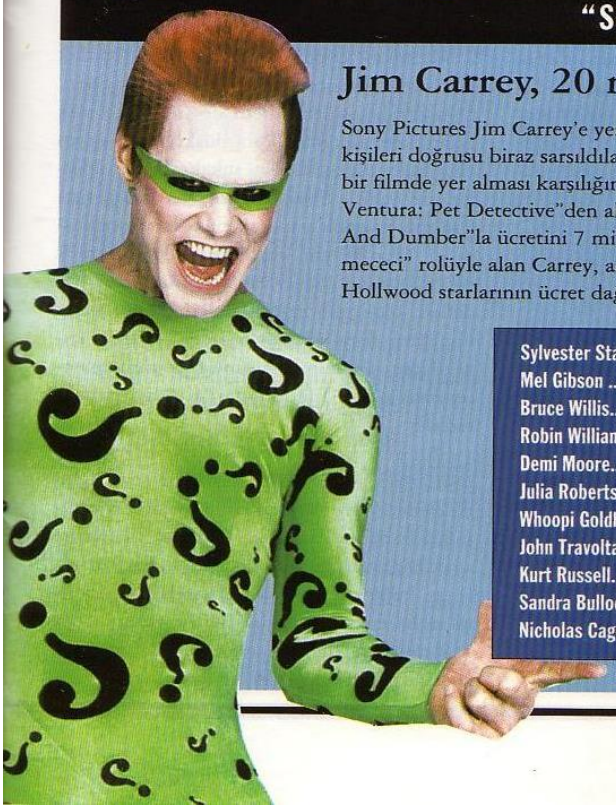

Jim Carrey, 20 milyon dolar barajını aştı

Sony Pictures Jim Carrey'e yeni bir proje için 20 milyon dolar ödeyeceğini açıklayınca, Hollywood'un nüfuzlu kişileri doğrusu biraz sarsıldılar.Evet, iki yıl önce aldığı ücreti tam tamına 4444 kez katlayarak, yeni çevrilecek bir filmde yer alması karşılığında Jim Carrey, tam 20 milyon dolarlık bir anlaşma imzalamıştı. Böylece "Ace Ventura: Pet Detective"den aldığı 350 bin dolar ve "The Mask"den aldığı 450 bin dolardan sonra, "Dumb And Dumber"la ücretini 7 milyon dolara çıkaran ve 7 milyon dolar da "Batman Forever"da canlandırdığı "Bilmececi" rolüyle alan Carrey, artık Hollywood'un en çok kazanan yıldızı oldu. Carrey'e ödenen bu parayla da, Hollwood starlarının ücret dağılımındaki sıralama değişmiş oldu. Müthiş tablo şöyle:

Sylvester Stallone	isimsiz bir Savoy projesi	$ 20 milyon
Mel Gibson	istediği ücret	$ 18 milyon
Bruce Willis	"Gundown"	$ 16.5 milyon
Robin Williams	"Jumanji"	$ 15 milyon
Demi Moore	"Strip Tease"	$ 12.5 milyon
Julia Roberts	"The Women"	$ 12 milyon
Whoopi Goldberg	"Eddie"	$ 10 milyon
John Travolta	"Lady Takes An Ace"	$ 8 milyon
Kurt Russell	"Executive Decision"	$ 7.5 milyon
Sandra Bullock	"A Time To Kill"	$ 6 milyon
Nicholas Cage	"A Simple Plan"	$ 4 milyon

ÖZEL SEANS

HABERLER

Gerçek sokak çocuklarının oynadığı bir film

Soğuk Geceler

Kadir Sözen'in yazıp yönettiği, çekimleri Antalya ve İstanbul'da yapılan "Soğuk Geceler", Almanya'da iki ödül kazandı. Filmin ilginç yanı, başrolde Menderes Samancılar'la birlikte, yazar Metin Kaçan'ın danışmanlığıyla seçilen gerçek sokak çocuğu müzisyenlerin rol alması.

Dört yıldır çalışmaları süren "Soğuk Geceler", Federal Almanya İçişleri Bakanlığı özel ödülüyle birlikte, Federal Alman Genç Sinemacılar Vakfı En İyi Senaryo ve teşvik ödüllerini kazandı...

Yapımcılığını Par Productions - Zafer Par'ın üstlendiği filmin çekimleri Antalya ve İstanbul'da yedi haftada, standart uluslararası formatlara göre yapıldı ve 8 milyara maloldu.

"Soğuk Geceler", ana öykü olarak, dört sokak müzisyeni çocuğun yaşam kavgalarını anlatıyor. Filmin başrolünü, 7. Adana Altın Koza Film Festivali En İyi Erkek Oyuncu Ödülü'nü kazanan Menderes Samancılar üstlenmiş. Diğer oyuncularsa Rahim Çakmak, Ferdi Çetinkaya, Levent Elmas, Volkan Pınardağ, Can Kolukısa, Engin İnal, Yüksel Arıcı ve Erol Özkök...

Antalya, Adana, Ankara, İzmir ve İstanbul film festivallerinin yanısıra, çeşitli uluslararası festivallerden de davet alan film, Kasım ayında vizyona girecek...

Senaryo ve yönetimin Kadir Sözen'e ait olduğu "Soğuk Geceler"in görüntü yönetmeni, "Türk sinemasının en çok ödül kazanan görüntü yönetmeni" ünvanına sahip Ertunç Şenkay. Dolapdere'deki sokak çocuklarını, gençleri, "yeraltı" yaşamı yakıcı bir üslupla anlattığı "Ağır Roman"la tanınan yazar Metin Kaçan da, filmin danışmanlığını üstlenmiş. Müzik Mazlum Çimen'e, kurgu Mevlut Koçak'a ait; sanat yönetmeniyse Mustafa Ziya Ülkenciler...

Gerçek Müzisyenler
Filmde oynayacak sokak çocuğu müzisyenler, sokak çocuklarını çok iyi tanıyan, "Ağır Roman"ın yazarı Metin Kaçan'ın danışmanlığıyla bulundu...

Filmdeki müzisyen çocukları canlandıracak çocuk oyuncuların seçimi epey zorlu oldu. Çünkü, çocuk oluşları, sevimlilikleri, sempatiklikleri ve oyun güçleri bir yana, bu çocuk oyuncuların gerçekten keman, klarnet, kanun, dabruka çalabilmeleri ve şarkı söyleyebilmeleri isteniyordu... 3 hafta sürecek ön çalışmalar ve 7 hafta sürecek çekimler boyunca, küçük oyuncuların okul sorunlarının olmaması gerekiyordu, olmadı da. Çünkü, seçilen küçük oyuncular, hiçbiri okula gitmeyen gerçek sokak çocuklarıydı. Gerçek yaşamlarında da, her gece meyhane masalarında, sokaklarda müzisyenlik yaparak para kazanıyorlardı.

Çocukları seçmek için, uygun semtlerde dolaşıldı, semt sakinlerine danışıldı. Seçime en çok yardımcı olan da, sokak çocuklarını çok yakından tanıyan, filmin danışmanı Metin Kaçan'dı. Küçük oyuncular, sokaklarından çıkıp provalara tam saatinde katıldılar, senaryoyu ezberlediler ve kameranın karşısına geçip enstrümanlarını çaldılar, şarkı söylediler.

"Soğuk Geceler"in yapımcısı Zafer Par, George Lucas'ın "Genç Indiana Jones" dizisinin Türkiye'de çekilen ilk bölümünün yapım sorumluluğunu üstlenmişti. Yapımcının bu yıl tamamladığı ve gösterime giren bir başka projeyse, T.C. Kültür Bakanlığı ve Avrupa Film Destekleme Fonu Euroimages yardımıyla çekilen, Türk - Macar - Fransız ortak yapımı "Balkan... Balkan".

"Soğuk Geceleri"in oldukça "sıcak", bir konusu var: Tommiks, Tam-tam ve Kasket Zeki, sokak çocuğu kafadarlardır. Müzik hem ortak eğlenceleri, hem ortak yetenekleri, hem ortak umutları hem de şimdilik ortak geçim kaynaklarıdır. Para düşkünü bir ayyaş olan Mahmut tarafından sokakta keşfedildiklerinde, şehirden şehire gezip geceleri turistlere müzisyenlik yaparak para kazanmaktadırlar. Gün be gün yaşamak, geçinip gitmek dışında yegane uzun vadeli umutları ve hedefleri, birlikte oturabilecekleri bir eve sahip olmaktır. Ama işler öyle gider ki, artık kazandıkları paranın kuruşunu bile görmemekte, bahşişlerini bile Mahmut'a teslim etmektedirler.

Bir gün Aziz'le karşılaşırlar ve her şey değişir. Aziz, Mahmut'un kirli işler çevirdiğini fark eder. Aziz'in çocuklardan yana tavar almaya başlaması üzerine, Mahmut kendisine ayak bağı olacağını hisseder ve ondan kurtulmaya karar verir. Ancak, çocuklar birbirlerine daha çok kenetlenmişlerdir ve onlar da Mahmut'tan kurtulmanın yollarını aramaya başlamışlardır bile.. ■

Alternatif Filmler

ÖZEL GÖSTERİLER

Grand Illusion

Fransızca orijinal ve İngilizce altyazılı olarak videodan gösterilecek. Jean Renoir'nın yönettiği filmin başrol oyuncuları Jean Gabin ve P. Fresnay. 1 saat 50 dakika sürecek film sinema tutkunlarına hoş anlar yaşatacak.

18 Ekim Çarşamba, 12.30 ve 17.30

Road To Singapore

W. Schertzinger'in yönettiği filmin başrol oyuncuları Bing Crosby, Dorothy Lamour ve Bob Hope. 1 saat 25 dakika sürecek film videodan gösterilecek.

25 Ekim Çarşamba, 12.30 ve 18.00

Breakfast At Tiffany's

Bir Blake Edwards filmi. Bir zamanlar sinemanın gözbebeği olan Audrey Hepburn ve George Peppard başrollerde. Hollywood çevrelerine en yakın Amerikalı yazarlardan Truman Capote'nin aynı adlı romanından uyarlama... 1 saat 50 dakikalık film, videodan gösterilecek.

27 Ekim Cuma, 12.30 ve 17.30

Mazeppa

İstanbul Fransız Kültür Merkezi

Mazeppa

"Mazeppa" görsellik ve müzik ağırlıklı, az diyaloglu bir film. Biri eylemi tuval üzerinde donduran, diğeri aksine eylemi zaman içinde geliştiren, birbirine zıt iki sanatı icra eden iki sanatçının birlikteliği ve ikisinin ortak ilham kaynağı: Atlar. Yönetmen Bartabas, yaşamı boyunca ne tiyatro, ne yönetmenlik ne de hayvan yetiştiriciliği konusunda eğitim görmüş. Ancak yeteneğini kendi gayreti ile geliştirmiş ve atlı kabareler ve operalarla çıktığı Avrupa turnelerinde büyük ilgiyle karşılanmış. Başrollerini "Kraliçe Margot"da rol alan Miquel Bose, Brigitte Marty ve yönetmen Bartabas'ın paylaştıkları film, eleştirmenlerce Ridley Scott'ın "Düellocular" filminden sonra, atlar ve binicilik üzerine çekilmiş en iyi film olarak nitelendirimişti.

20 Ekim Cuma, 15.00 ve 19.00
23 Ekim Pazartesi, 15.30 ve 19.00
26 Ekim Perşembe, 15.30 ve 19.00

sinema BİR YAŞINDA

Yayın hayatına 1 Eylül 1994'te başlayan Sinema dergisinin birinci yılı nedeniyle Medi Grup, Türkiye dağıtımını Özen Film'in yaptığı "Cesur Yürek" filminin galasını gerçekleştirdi. Şişli Site sinemasında yapılan kokteylde sektörün genç dergisi Sinema reklam dünyasına tanıtılırken, Mel Gibson'ın yönettiği "Cesur Yürek"i başta sinema yazarları olmak üzere konuklar için sıkı bir sürpriz oldu. Antraktta en çok konuşulan konu da bir aksiyon starı olan Gibson'ın yönetmenlikteki becerisiydi...

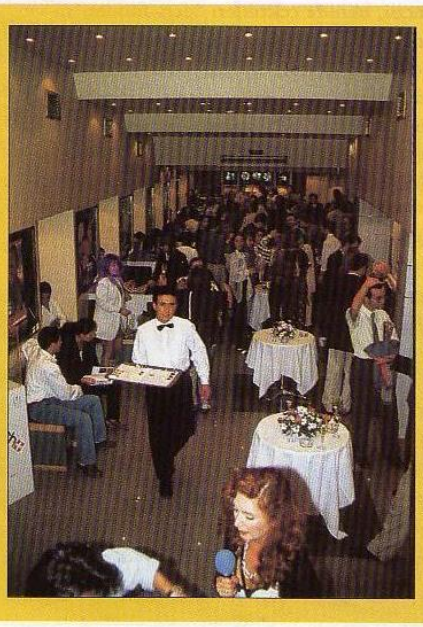

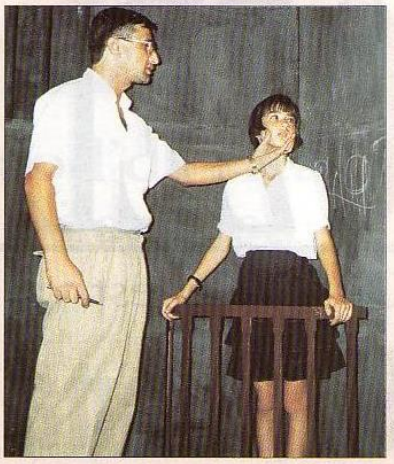

"ÇEVRE" KONULU KISA FİLME JAPONYA'DAN ÖDÜL

Bir Dünya Düşü

Daha önce Dönme Dolap, Yaşam Bağı, Örümcek Ağı adlı kısa filmleriyle İFSAK ve Ankara Kısa Film yarışmalarında çeşitli ödüller alan, 1958 doğumlu yönetmen Vural Çavuşoğlu'nun yeni kısa filmi Bir Dünya Düşü (A Dream of a Different World) bu kez yurtdışında ödül kazandı. "Çevre" üzerine dramatik bir öykünün işlendiği kısa filme bu yıl ikincisi düzenlenen Hiroşima Uluslararası Film ve Video Festivali'nin en itibarlı ödüllerinden biri olan Asya Ödülü'ne layık bulundu.

"Bir Dünya Düşü", daha önce TRT 2 çevre programında, bazı yerel televizyonlarda ve Kocaeli Kısa Film Günleri'nde gösterilmiş ve çevre bilincine ince yaklaşımıyla seyircinin beğenisini kazanmıştı. Ayrıca, doğrudan "çevre"yle ilgili olumlu bir sonuç da getirdi film: "Bir Dünya Düşü"nün çekimlerinin bir bölümünün gerçekleştirildiği, İzmit Körfezi'nde kirliliğe yol açan Mezbaha Atık Kanalları'nda, konunun gündeme gelmesi üzerine ıslahat çalışmalarına başlandı.

Filmin ödüllendirilişinin hikâyesinde bir de ilginç nokta var: Japonya'da ödül kazanan "Bir Dünya Düşü", Ankara Ulusal Kısa Film yarışmasında, önelemeden geçememişti...

ÖZEL SEANS

Güney'de festival mevsimi

9. Adana Altın Koza Film Festivali

1992 yılından beri yeniden düzenlenen festival, her geçen yıl biraz daha kişilik kazanıyor. Türkiye'deki sinema öğrencilerinin okul filmlerine kucak açan tek festival olma niteliğini koruyan Adana, bu yıl geniş programıyla dikkat çekiyor.

"Böcek"

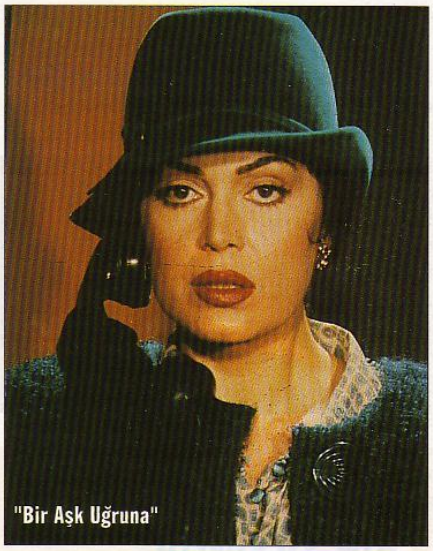
"Bir Aşk Uğruna"

Ekonomik nedenlerle on sekiz yıl ara verilen festivalin, artık ansiklopedi sayfalarında kalmasına razı olmayan Adanalı sanat gönüllüleri 1992 yılında bu festivali yeniden hayata geçirdiler. İlki 1969 yılında yapılan festival ardarda beş kez düzenlenmişti. 1969 yılında ilk Altın Koza'da Metin Erksan'ın "Kuyu"su En İyi Film ve En İyi Yönetmen ödüllerini kazandı. Festival daha ilk yılından itibaren Yeşilçam'ın geleneksel yapısını destekleyen Antalya'nın karşısında bir alternatif olma iddiasındaydı. "Kuyu" gibi bir filmin ödüllendirilmesi de açık bir mesajdı. Aynı politika ertesi yıllarda da sürdü.

Altın Koza 1970 yılında "Umut" ve 1971'de "Ağıt"la Yılmaz Güney'e gitti. Fakat dönemin siyasi koşulları Adana festivalini de etkileyecek ve daha sonraki iki yıl başlangıçtaki ilkeler korunamayacaktı.

1973'ün ardından değişen belediye yönetimi, seçimler ve ekonmik kriz "büyük ertelenme"ye yol açar. 1992'de yeniden doğan Altın Koza artık, sadece bir "film festivali" değil, "kültür ve sanat festivali"dir.

Her yıl olaylar ve skandallarla biten Antalya Film Festivali'nden ders alan Adana film festivali, İstanbul'daki sinema meslek kuruluşlarıyla ilişkiye geçerek mümkün olduğunca tartışmalardan uzak bir festival oluşturmaya çalıştı. Son üç yılın tecrübelerine bakarsak bunu gayet iyi becerdiklerini de söyleyebiliriz.

Altın Koza, basına çok fazla malzeme olmasa da son üç yıldır, "Öğrenci Filmleri Yarışması" ile Türkiye'deki sinema öğrencileri için gerçek bir festival niteliği taşıyor. Çünkü Adana'da birçok şeyi birarada buluyorlar. Birincisi, okulda çektikleri "ders filmleri"ni vitrine çıkartma imkanı buluyorlar. İkincisi, Adana'ya gelmiş profesyonel sinemacılarla tanışıp staj ve iş imkanlarını bizzat yüzyüze konuşuyorlar. Üçüncüsü, biraraya gelip, tanışma, ortak iş yapma ve yardımlaşma şansı buluyorlar.

Ulusal Uzun Metrajlı Film Yarışması'nda ise, yine son 3 yıldır farklı bir yöntem deneniyor. Antalya gibi ilk kez katılma koşulu koymayan Adana, çok tartışılsa da iki aşamalı bir jüri sistemi deniyor. Ön jüri sinema meslek kuruluşları ve sinema okullarından

DÜNYA SİNEMASINDAN ÖRNEKLER

"Yağmurdan Önce", *Y: Milcho Manchevski;* **"Elveda Cariyem"**, *Y: Chen Kaige;* **"İnsan Yüreğinin Haritası"**, *Y: Vincent Ward;* **"Madam Bovary"**, *Y: Claude Chabrol;* **"Tebessüm"**, *Y: Claude Miller;* **"Ayazda Bir Yürek"**, *Y: Claude Sautet;* **"Aşçı, Hırsız, Karısı ve Aşığı"**, *Y: Peter Greenaway;* **"Urga"**, *Y: Nikita Mikhalkov;* **"Üç Renk: Beyaz"**, *Y: Krzysztof Kieslowski;* **"Üç Renk: Kırmızı"**, *Y: Krzysztof Kieslowski;* **"Üç Renk: Mavi"**, *Y: Krzysztof Kieslowski;* **"Öldürme Üzerine Bir Film"**, *Y: Krzysztof Kieslowski;* **"Aşk Üzerine Bir Film"**, *Y: Krzysztof Kieslowski;* **"Siyah Gözler"**, *Y: Nikita Mikhalkov;* **"Sosyeteden İnsan Manzaraları"**, *Y: Robert Altman;* **"Mississipi Masala"**, *Y: Mira Nair;* **"Bütün Köpekler Cennete Gider"**, *Y: Don Bluth;* **" Gençlik Ateşi"**, *Y: Alan Parker;* **"Ran"** *Y: Akira Kurosawa;* **"Chaplin"**, *Y: Richard Attenborough;* **"Düğün Yemeği"**, Y: Ang Lee.

"Balkan Balkan"

gelen yirmiyi aşkın temsilciden oluşuyor. Bazı teknik dallarda (Senaryo, kurgu, müzik ve görüntü) son kararı verip ödül veren bu jüri, oyuncu, film ve yönetmen dallarında Adana Halk Jürisi'ne 5 aday öneriyor. Halk jürisi de toplanıp bu beş adaydan birini seçiyor.

Yeni dönemin ilk Altın Koza'sı 1992 yılında Yusuf Kurçenli'nin "Karartma Geceleri"ne, 1993 yılında "Zıkkımın Kökü"ne ve 1994 yılında Yavuz Özkan'ın "Bir Sonbahar Hikayesi"ne gitti.

Mehmet Acevit yönetiminde genç, dinamik ve hayli misafirperver bir ekibin yürüttüğü Altın Koza'nın belki de tek handikapı İstanbul basınından Antalya kadar ilgi görmemesi. Fakat Antalya gibi skandallar ve tartışmalarla anılmaktansa mütevazi fakat hayli işlevsel bir film festivali yapmak onlar için yeterli. Sinema meslek kuruluşları ve sinema okullarıyla sürdürdükleri sağlam ilişkiler, Adana'yı Antalya'dan çok daha önemli bir yere koyuyor.

Adana halkı için geniş bir kültür ve sanat festivali niteliği taşıyan Altın Koza'nın sinema bölümünde bu yıl dünya sinemasından örnekler de yeralıyor.

"Bir Yönetmen" bölümünde Krzysztof Kieslowski'nin beş filmi, "Bir Ülke Sineması" bölümünde Azerbaycan sinemasından beş örnek, "Dünya Öğrenci Filmlerinden Örnekler" bölümünde 12 adet kısa metraj film ve "35 mm Ulusal Kısa Film Örnekleri" bölümünde 4 adet film gösterilecek. ■

UZUN METRAJLI ULUSAL FİLM YARIŞMASI

(Alfabetik sırayla)

Acılar ve Arzular *(Ahmet Hoşsöyler)*
Aşk Ölümden Soğuktur *(Canan Gerede)*
Aylaklar *(Altuğ Savaşal)*
Babam Askerde *(Handan İpekçi)*
Balkan Balkan *(Gyula Mayar)*
Batık Aşklar Müzesi *(Adnan Azar)*
Bir Aşk Uğruna *(Tunca Yönder)*
Bir Kadının Anatomisi *(Yavuz Özkan)*
Bize Nasıl Kıydınız? *(Metin Çamurcu)*
Böcek *(Ümit Elçi)*
Cadı Ağacı *(Fide Motan)*
Gerilla *(Osman Sınav)*
İş *(F. Ahmet Akıncı)*
Kadere 45 *(Yavuz Yalınkılıç)*
Kanayan Yara Bosna *(Yücel Çakmaklı)*
Manisa Tarzanı *(Orhan oğuz)*
Ölümsüz Karanfiller *(Mesut Uçakan)*
Özlem *(Tülay Eratalay)*
Sekizinci Saat *(Cemal Gözütok)*
Soğuk Geceler *(Kadir Sözen)*
Sokaktaki Geceler *(Biket İlhan)*
Yengeç Sepeti *(Yavuz Özkan)*

HOLLYWOOD NOTLARI

SAFTER YILMAZ

Hollywood'da sıcak yazın bilançosu

Hollywood 1995 yazını bir yıl öncesindeki "Jurassic Park", "The Lion King" ve "Forrest Gump" gibi büyük gişe yapan mega filmlerin yokluğuna rağmen 2.2 milyar dolar toplam gişe ile kapayarak beklenenin üzerinde bir başarı yakaladı.

Amerika'daki 5 milyar dolarlık yıllık gişe hasılatının yüzde kırkını sağlayan yaz filmleri arasında bu yaz sadece iki film 200 milyon dolara yaklaşır ve beş film de 100 milyon doların üzerinde gişe yaparken, 25 filmin 35 milyon dolar veya üzerinde iş yapması yazın başarılı geçmesini sağladı.

1994 yazında iki film 300 milyon doların üzerinde iş yaparken 6 film 100 milyon doları geçmiş ancak 14 film 35 milyon dolar sınırını aşabilmişti. Yazın sinemalara gelen macera ve aile filmlerinin pek azı başarısız olunca, Hollywood'da stüdyoların yüzü güldü. Bu yüzden de 20th Century Fox stüdyosu yetkilisi Tom Snerak "Bardak tam dolmadı ancak herkes payını aldı" diyor.

1995 yılının en çok iş yapan filmi, 180 milyon dolarla "Batman Forever" oldu. 100 milyon dolara mal olan bu film Amerika dışında yabancı ülkelerde de, bir o kadar gişe yapacağı için yapımcı Warner Bros stüdyosu çok karlı durumda.

Yazın, en çok iş yapan ikinci filmi ise son yıllarda her yapımı bir olay olan Tom Hanks'in "Apollo 13" adlı filmi. Amerika'da 160 milyon dolar gişe yapan bu filmin yabancı ülkelerde de aynı derecede başarılı olması bekleniyor.

Disney stüdyosunun çizgi şaheseri "Pocahantas" 140 milyon dolarla yazın en çok iş yapan üçüncü filmi... Ondan sonra sırası ile yüzer milyon dolar ile Bruce Willis'in "Die Hard III" ve sevimli hayalet "Casper" filmleri geliyor. Altıncı sıradaki film, Denzel Washington'ın denizaltı yapımı "Crimson Tide". Sürpriz gişe yapan "Congo" 80 milyon dolarla yedinci sırada yer alırken, arkasından sadece 76 milyon dolar gişe yapan Kevin Costner'in ünlü "Waterworld"ü geliyor. 172 milyon dolara mal oluşu ile dünyanın en pahalı filmi kabul edilen "Waterworld"ün , masrafını çıkarması için 400 milyon dolar gişe yapması gerekiyor.

Yabancı ülkelerde 200 milyon dolar gişe yapması beklenen bu filmi daha sinemalara çıkmadan Universal stüdyosu yıllık binançosunda zarar hanesine yazmış durumda.

1995 yazının en çok gişe yapan 10 filmi arasında son iki sırada Clint Eastwood'un "Bridges Of Madison County" ve Hugh Grant'in de "Nine Months" filmleri yetmişer milyon dolar gişe hasılatı ile yer alıyorlar.

1995 yazının bekleneni vermeyen iddialı filmleri arasında ise Sean Connery ve Richard Gere'in "First Knight" ile Slyvester Stallone'nin "Judge Dredd" filmleri başta geliyorlar. "Rob Roy" ve "Braveheart"dan sonra sinemalara gelen "First Knight" sadece 37 milyon dolar gişe yaparken, 80 milyon dolara çıkan "Judge Dredd" ise 20 milyon dolar ücret alan başrol oyuncusu Sylvester Stallone'nin parasına bile ulaşamadan sinemalardan kaldırıldı.

GERÇEK BIR AMERIKAN EFSANESI

APOLLO

YÖNETMEN:
Ron Howard
OYUNCULAR
Tom Hanks, Bill Paxton, Kevin BaconGary Sinise, Ed Harris Kathleen Quinlan
SENARYO:
Jim Lovell ve Jeffrey Kluger'ın "Lost Moon" adlı kitaplarından, William Broyles, Jr. - Al Reinert
GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ:
Dean Cundey
SANAT YÖNETMENİ:
David J. Bomba - Bruce Alan Miller
MÜZİK:
James Horner
YAPIMCI:
Brian Grazer
YÖNETİCİ YAPIMCI:
Todd Hallowell

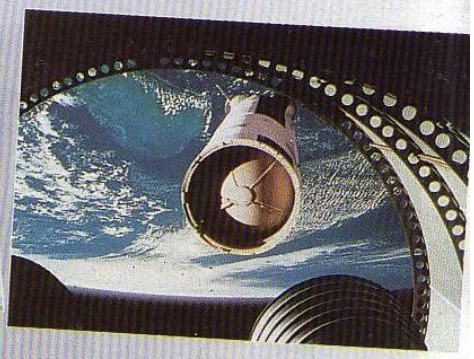

13

Bu yılın büyük sinema hiti "Apollo 13", 1970'de dünyadan 200 bin mil uzaklıktaki bir astronotun "Houston, bir sorun var" sözleriyle Amerika'nın gündemine yerleşen gerçek bir "uzay efsanesi"ni anlatıyor. Hollywood tarihinde ilk kez NASA'nın tam işbirliğiyle çekilen film, mega-star Tom Hanks'i "Forrest Gump"dan sonra bir kez daha "kahraman" haline getiriyor...

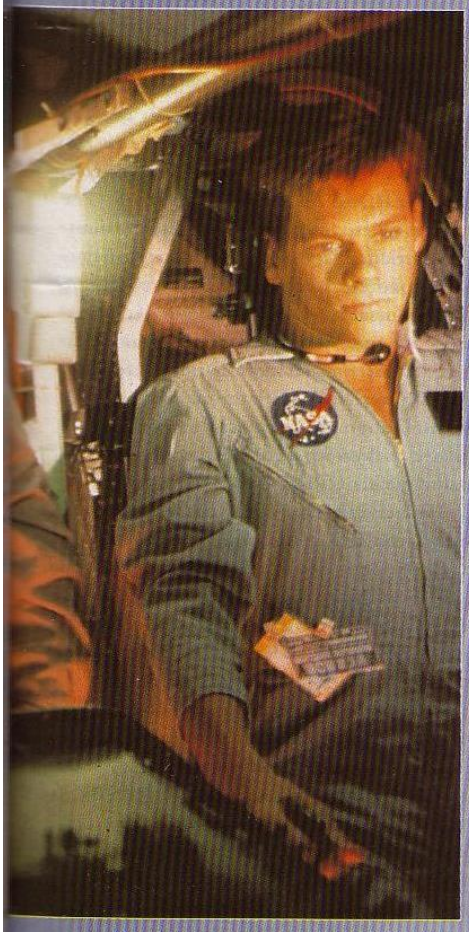

Bu yıl, 7 Temmuz ile 5 Ağustos tarihleri arasındaki bir ay içinde Cape Canaveral'dan uzaya üç ABD uzay aracı fırlatıldı. Ard arda gelen bu uçuşlar, Tom Hanks'in dönüşün neredeyse başarılamayacağı bir ay uçuşuyla ilgili filmi "Apollo 13"ün çekimleriyle eşzamanlı oldu. On yıllardır kamuoyunda en çok yankı uyandıran kurum NASA iyi bir reklam aracı olarak kullanılabilecekken, bu kuruluşla yapılan işbirliği duyurulmadı. Oysa yapımcılar, yerçekiminin olmadığı sahneleri çekmek için, NASA'nın sindirim sistemi üzerindeki etkileri nedeniyle "Vomit Comet" olarak anılan "ağırlıksızlık eğitim uçakları"nı kullanma izni almayı başarmışlardı... NASA, penceresiz KC-135 kapsüllerinde, dalışların ve zıplamaların uzaydaki gibi yumuşak kavislerle gerçekleştiği, her seferinde 23 saniye için yerçekimini yok eden 600 çalışma yapılmasına izin verdi... Aktörler, Houston uzay merkezinin "yükseklik salonu"nda, gerçek Apollo 13 ekibinin komutanı Dave Scott gözetiminde astronot eğitimi aldılar. Ardından, Alabama Huntsville'deki Birleşik Devletler Uzay Kampı'nda uçuş simülatörlerinde çalıştılar. Ayrıca, NASA, aya iniş modülünün ve uzay gemisinin içindeki sahnelerin gerçeğe uygun görünmesi için araç ve bilgi desteği verdi...

Apollo 13'ü kamuoyunun zihnine yerleştiren, 1970'de komutan Jim Lovell'ın o kan dondurucu mesajının ilk duyuluşuydu: "Eee, Houston, bir sorunumuz var..." Bu mesaj alındığında, Yer Kontrol Amiri Gene Krantz, dişlerini gıcırdatarak şunları söyledi: "Asla uzayda bir Amerikalı'yı kaybetmedik ve adım gibi eminim ki, bu ben iş başındayken de olmayacak..."

Gelelim filme: Jim Lovell (Tom Hanks) ve beraberindekiler, Apollo 13 ile uzaya fırlatıldıklarında geride yeryüzünde, büyük bir kalabalığın kendilerini izlediğini düşünüyorlardı. Oysa o sırada televizyonun karşısındaki yerlerini almış olanlar - Lovell'ın karısı, çocukları ve annesi - hayalkırıklığı içinde olayın görüntülenmediğini farkettiler. Televizyon şirketleri, iki Apollo 11 uçuşu ve aya inişin orijinal görüntülerinden sonra, seyircinin aya yapılacak bir başka sıradan uçuşla ilgilenmeyeceğini düşünmüş olmalıydılar. Ayrıca dünya basın ve yayın kuruluşları için bu yolculuk, "Oraya git, isi bitir" biçiminde ifade edilen Amerikan felsefesinin yeni örneklerinden biriydi. Fakat Apollo 13 tam Ay'a ulaşmak üzereyken bir patlama sonucunda uzay aracında oksijen, güç ve irtifa kaybı meydana gelmiş ve Lovell'in "Houston, bir problem var!" sözü dünyaya ulaşmıştı. Bunun üzerine Cape Kennedy Uzay Merkezi bir anda gazeteciler ve televizyoncularla dolup taşmaya başladı.

Tom Hanks, Kevin Bacon ve Bill Paxton, NASA'da, gerçek astronot eğitimi aldılar. Eğitimlerine, Apollo 13 ekibinden Jim Lovell gözetimcilik yaptı.

NASA'nın Ana Komuta Merkezi'ndeki durum değerlendirmesine göre astronotlar üç muhtemel tehlikeyle karşı karşıyaydı. Oksijenin tükenmesi sonucu nefessiz kalabilir, kabini ısıtan güç kaynağının yetersiz kalması sonucu donabilir ya da filtre sisteminin kullanılamaz hale gelmesi sonucu kendi nefeslerindeki karbondioksitin çoğalmasıyla zehirlenerek ölebilirlerdi. Hayatta kalmayı başarsalar bile, Dünya atmosferine yeniden giriş sırasında paramparça olma tehlikesi vardı. Uzay aracındaki üç astronotun - Jim Lovell, Fred Haise ve Jack Swiget - hayatları tehlikedeydi. Dünyaya dönebilmek için önlerinde yalnızca dört gün vardı.

Tom Hanks'in başrolünü üstlendiği, Ron Howard'ın yönettiği "Apollo 13"ün gerilimli yapısı bu olay üzerine kurulu... Olağanüstü bir cesaret, inanç ve kararlılık sergileyen bu üç astronotla, onları emniyetle geri getirebilmek için zamanla yarışarak çırpınan yüzlerce insanın mücadelesini konu alan filmde ayrıca Kevin Bacon, Bill Paxton, Gary Sinise, Ed Harris ve Kathleen Quillan rol alıyorlar.

NASA ve Hollywood işbirliği, yapımcılığını Brian Grazer ile Todd Hallowell'in üstlendikleri, Jim Lovell ve Jeffrey Kluger'in "Kayıp Ay" adlı kitapları temel alınarak yazılan senaryosu William Broyles Jr. ve Al Reinert'a ait, 51 milyon dolar bütçeli "Apollo 13"ü sunuyor. Amerikan halkıysa Hollywood'un tarihi yeniden canlandırışını seyretmeye koşuyor.

NASA, filmde tarihin bir miktar tahrif edilmesine ses çıkarmıyor. Aslında iki sinirli astronot arasında Hanks'in müdahale edip ayırdığı bir kavga yok. Kapsülü yuvaya geri getirmek için roketten güç elde etme planının tek yaratıcısı da kızamık olduğundan şüphelenilerek son dakikada uçuştan alınan astronot değil.

Hanks ile birlikte "Forrest Gump" filmiyle anılan Gary Sinise için bulunmaz bir rol bu. "Forrest Gump", 60'lı ve 70'li yılları bütünüyle huzur veren bir ahlâk masalına dönüştüren bir filmdi. Akademi Ödülü'ne layık görülmüş ve sadece Amerika'daki gösteriminden 300 milyon dolar hasılat elde edilmişti. İki yıl önce "Philadelphia"daki rolüyle en iyi erkek oyuncu Oscar'ını alan Hanks, "Forrest Gump"da canlandırdığı saf Amerikalı rolüyle de Oscar'a layık görülmüştü. "Apollo 13" filmindeki rolünüyse bütün hayatı boyunca düşlediği bir rol olarak gören Hanks, "Bu bir rüyanın gerçekleşmesidir" diyor. "1965--66'daki Gemini programı sırasında çok küçüktüm, ama 1968'de Apollo programını dikkatle izledim. Bütün astronotların isimlerini ve üstlendikleri görevleri biliyordum. Apollo 13'ün öyküsü beni daima etkiledi. Günün birinde böyle bir rolde oynayabildiğime inanamıyorum."

Yönetmen Ron Howard yıllardır, yazar, yapımcı, oyuncu ve yönetmen olarak sinema ve televizyon dünyasının içinde. Duncan - Oklahoma doğumlu yönetmen, ilk oyunculuk denemesi sırasında 18 aylıkmış. Çocuk oyuncu olarak bir çok televizyon dizisinde rol aldıktan sonra, 1978 yılında 23 yaşındayken "Grand Theft Auto" ile ilk yönetmenlik denemesini gerçekleştirmiş ve komediden bilim-kurgu/fantazi'ye kadar birbirinden farklı türde birçok film çekmiş. 1991 yılında dört Akademi Ödülü ile birlikte ciddi bir gişe hasılatı elde eden "Backdraft"ı, 1992'de başrollerini Tom Cruise ve Nicole Kidman'ın paylaştığı "Far and Away" ve iki yıl sonra "The Paper"ı çeken yönetmen, "Apollo 13" filminin hazırlıkları sırasında yaptığı araştırmalarda astronotların gösterdiği kahramanlık ve görev bilincinden çok etkilendiğini ifade ederek, "Senaryo derinleştikçe, astoronotların görevleri üzerine bir dolu ayrıntı öğrendim. En kötü koşullar altında sergilenen bir zafer öyküsü. Elimizdeki malzemeler öylesine ilginç ve fazlaydı ki, iki saatlik bir filme sığdırmakta güçlük çektik" diyor.

Howard, bütün oyuncularının filme önemli katkıları olduğunu düşünüyor. Bu anlamda ekipten çok memnun, ama 10 yıl kadar önce "Splash" filminde birlikte çalıştığı Hanks'in yeri ayrı: "Tom Hanks'in başarılarını hâlâ şaşırtıcı bulanlar olup olmadığını bilmiyorum, ama bu filmde gerçekten çok iyi. 'Splash'den beri ilişkimiz pek değişmedi aslında. O zaman da hem inanılmaz ölçüde rahat hem de bu kadar iyi konsantre oluşuyla şaşırtmıştı beni. Bir daha yönetmenliğini yapma fırsatını elde edersem filme daha fazla müdahale etmesine izin vermeyi düşünmüştüm. 'Apollo 13'ün çekimleri sırasında birlikte çalıştık. Bana çok yardımcı oldu. Uzay

programı ile ilgili çok şey biliyor. Ayrıca gerçekten gayet iyi ve yaratıcı bir oyuncu, ve birlikte çalışmaktan zevk alınacak biri."

Orijinal ay yolculuğunun Soğuk Savaş ile desteklendiğini düşünüyor ve "Apollo programının asıl amacı Rusya ile mücadeleydi" diyor yönetmen. "Birçok insan bunun farkında değil ama, Amerika'nın uzay çalışmalarının itici gücü buydu. Sovyetler'in bilim alanında kaydettikleri ilerlemeler bizi uzay için gereken yüklü haracamayı yapmaya itiyordu. Aya iniş Amerika'nın bir adım öne geçmesini sağladı. Artık üzerimizde böyle bir psikolojik baskı yok." Howard olmamasını tercih ediyor. Amerika'nın önem vermesi gereken başka şeyler de olduğuna inanıyor. Örneğin eğitim. Bu konuda, "sokaktaki adam"ların pek çoğuyla aynı düşünceyi paylaşıyor: "Mars'a gitmenin nesi bizi heyecanlandıracak gerçekten anlamıyorum" diyor.

Uzay modülündeki sıfır yerçekimi olgusunu nasıl çözümlediklerinyise şöyle anlatıyor: "Klasik uzay filmlerinde genellikle sıfır yerçekimi olayının gösterilmesinden uzak durulur. Çünkü bunu başarmak çok zordur. Ancak biz geçmişte başvurulan film hilelerinin hiçbirini kullanmadık. Çekimlerimizde kesinlikle ağır-çekime yer vermedik. Buna ihtiyacımız yoktu, çünkü elimizde gerçek bir sıfır yerçekimli ortam vardı. Çekimler zordu ama hepimiz için olağanüstü bir deneyim oldu."

Ron Howard, çağdaş sinema tekniğini ve teknolojisini filmi gösterişli hale getirmek için değil, öyküyle ilgili gerçeklik duygusunu güçlendirmek için kullanmalarının seyircinin beğenisini kazanacağını düşünüyor. "Özel efektlerden sinematografiye kadar her şeyin bu muhteşem öyküye hizmet etmesini istedim. Bütünüyle kurmaca bir öykü olsaydı, bu kadar şaşırtıcı ve garip tesadüfü filme dahil etmekten çekinirdim, ama bu film söz konusu olduğunda böyle bir çekincem olamazdı, çünkü bütün bunlar gerçekten olmuştu. Bu gerçekten çok ilginç, güçlü ve heyecan verici bir öykü."

Los Angeles'daki Universal Stüdyoları'nda bir Komuta Merkezi dekoru kurma görevini yapım desinatörü Michael Corenblith üstlenmiş. Bu arada Kansas'ın Hutchinson kentinde komuta modülüyle iniş modülünün yapılmasına geçilmiş. Oyuncuların kullanacağı basınçlı astronot giysileri ve başlıklar da aynı yerde hazırlanmış. Başlıklar başa geçirilip kilitlendikten sonra oksijen pompalama işlemi kendiliğinden başlıyor ve nefes alma sağlanıyormuş.

Yine Ron Howard tarafından yönetilen

GERÇEK HİKAYE

Apollo 13 fırlatıldığında, pek de ilginç bir olay değildi. Herkes ard arda yapılan uzay uçuşlarını seyredip, yeterince tatmin olmuştu... Ancak, bir terslik oldu ve bir efsane doğdu...

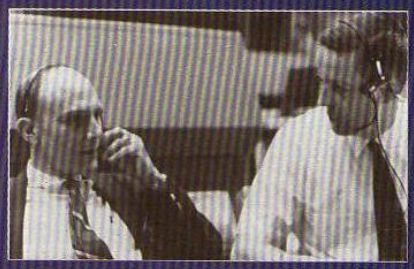

Oksijen tankı patladığında, yer kontrol amiri Gene Krantz (Ed Harris), çok net konuşmuştu: "Uzayda asla bir Amerikalı'yı kaybetmedik, bu benim dönemimde de olmayacak."

Tüm Amerika nefesini tutarak bekledi. Üç astronot Jim Lovell (Tom Hanks), Fred Haise (Bill Paxton) ve Jack Swiget'in (Kevin Bacon) dünyaya dönebileceğinden kimse çok umutlu değildi. Ama, yerde ve uzayda yürütülen çalışmalarla, Apollo 13 ekibi Iwo Jima kurtarma gemisinie sağ salim indi...

Apollo 13 ekibinin kurtarma gemisi Iwo Jima'nın güvertesinde verdiği bu poz, Amerika tarihinin en önemli fotoğraflarından biri bugün. Bir "başarı" ve "kahramanlık" öyküsünün en göz yaşartıcı satırı. Ya da ABD için çok sağlam bir "ulusal birlik" enstantanesi.

Kurtarma çalışmasının saniye saniye yürütüldüğü ve izlendiği yer kontrol merkezindeki sevinç dalgası... Buradaki çalışma, kaybedildiğinde üç kişinin gerçekten öleceği bir bilgisayar oyunu oynamak gibiydi. Ve kazanıldı: Güvenle dişlenen purolar...

Ve yeryüzüne sağ salim inen ekip, aynı zamanda bir gurur vesilesi olarak Başkan Nixon'ın yanında... Bugün, siyasi yorumcular, Apollo 13'ün Amerikan siyasetçiler tarafından çok sevilmesini, bu enstantanede odaklanan bir siyasi nostaljiye bağlıyorlar...

"Far and Away", başrollerini Steve Martin ve Goldie Hawn'un paylaştığı "House Sitter" ve başrolünü Eddie Murphy'nin üstlendiği "Boomerang" olmak üzere üç filminin gösterime girdiği 1992 yılında Yılın Yapımcısı seçilen yapımcı Brian Grazer, seyircilerin kendilerini bir uzay modülünde hissetmeleri için gereken herşeyi aslına sadık kalarak hazırladıklarını söylüyor

Film ekibi bir süre de Amerikan Deniz Kuvvetleri'ne bağlı USS New Orleans gemisinin güvertesinde çalıştı. Bu gemi, 17 Nisan 1970'de okyanusa inen Apollo 13 mürettebatını kurtaran USS Iwo Jima kurtarma gemisiyle aynı özellikleri taşıyordu. Gerçek Jim Lowell, filmde kurtarma gemisinin kaptanını canlandırdı. Böylece 25 yıl önce kendisini kurtaran helikopter pilotu emekli yüzbaşı Chuck Smiley'le yeniden kucaklaşma fırsatı buldu...

Kurtaran kahramanla kurtarılan kahramanın bu buluşmaları, filmin yarattığı derin etkiyi anlamamızı kolaylaştırıyor. Apollo 13, siyasi yorumunuz ne yönde olursa olsun, "büyük", hem de çok büyük bir olaydı. Sonuçta, şuradan bakmak yeter: Uzayın derinliklerinde, yani Amerikalı romancı Paul Auster'ın deyimiyle "insanın ana rahminden en uzak olduğu yer"de kaybolan bir grup insan. Alman şarkıcı Peter Schilling'in, uzayda kaybolan bir astronotu anlatan "Major Tom" adlı şarkısında dediği gibi, "Früchlih Losgelost", yani "total kopma"... Aynı şeyi, David Bowie de "A Space Odity" adlı şarkısında anlatıyordu. Hiçlikten, sonsuz karanlıktan, Yer Kontrol Ekibi'ne seslenen, karısına ve sevdiklerine veda eden bir adam... Ne olursa olsun, kahramanlık yine de kahramanlık... ■

Astronotların kurtarılma sahneleri, NASA'nın desteğiyle çekildi... Kurtarma operasyonu, birçok kurumun ve uzmanın katıldığı büyük bir organizasyondu...

APOLLO 13 VE "BİLİM-KURGUNUN SAĞI"...

AMERİKALI SİYASETÇİLERİN BAYILDIĞI FİLM

Martin Walker, "Sight and Sound" dergisinin Eylül sayısında yayınlanan "Apollo 13" filmiyle ilgili yazısında, bilim-kurgu hayranlarından oluşan bir sağın Amerikan siyasetine damgasını vurduğunu söylüyor: "50'li yıllarda bilim-kurgu sağı, uzayı hayallerinin gerçekleşebileceği bir ütopya olarak görüyordu. Buna karşılık dünya, merkezi ve devletçi politikalarıyla, uzaya giden roketlerin fırlatıldığı bir platform olmaktan başka bir işe yaramazdı."

Filmi "son derece ilham verici" bulan Cumhuriyetçiler'in Amerika'daki sözcüsü Newt Gingrich, kendisini en çok etkileyen ilk bilim-kurgu hikayenin, Robert Heinlein'ın serbest piyasa ekonomisinin değerlerini yücelttiği "The Man Who Sold The Moon" adlı hikayesi olduğunu söylemiş ve bu Temmuz, dış politika üzerine Washington'da yaptığı bir konuşmada filmden bahsetmişti: "Ciddi bir krizle karşı karşıya kalmış, günlerce hiç durmadan çalışmış ve sonunda en kısıtlı koşullarda çıkış yolu bulmuş bir ekip fikri ve Amerikancılık ile ilgili şaşırtıcı derecede iyi bir film. Eisenhower'ın tanımladığı gibi, Normandia'ya inen gençlere özgü bir cesaret ve kahramanlık gösterisi. Bu film ciddi bir olay."

Bazı yorumcular, NASA'nın "Apollo 13" çekimlerine yardım etmesinin asıl sebebinin, "kamuoyunda derin bir sempati uyandırarak, parlamentodan astronomik bütçeleri daha kolay koparma arzusu" olduğunu söylüyorlar. Bir de "bilim-kurgunun sağı" ve Amerikan siyasetçilerinin nostaljileri var...

Walker, bugünkü Amerikan tavrında, 25 yıl önceki Apollo başarılarını ve Apollo kurtuluşuna politik önem kazandıran birşeyler olduğunu düşünüyor. "Apollo 13"ün ilk gösterimi Başkan'ın isteği üzerine Beyaz Saray'da yapılmış. Daha sonra, Clinton, eski üniversitesi Georgetown'da "Sorumlu Vatandaşlık ve Amerikan Halkı" üzerine yaptığı konuşmada defalarca "Apollo 13"ten bahsetmiş. Başkan'a göre Apollo 13, Amerika'nın ölüme meydan okuduğunu gösteren bir örnek. Teknolojinin tehdit değil dost olabileceğinin kanıtı ve "Orta sınıf değerlerin" sözkonusu olmadığı bir zamanın hatırası.

Martin Walker, Amerikalılar'ın ideolojilerden hoşlanmadıklarını; bunun yerine, Batı'nın yatıştırılması, komünizmin kontrol altına alınması, dünya çapında bir serbest ticaret sisteminin yaratılması ya da uzay çalışmalarında yeni bir atılım gibi politik projelerini bir takım iyi niyetli hedefler ve hizmetler olarak sunduklarını söylüyor.

Vietnam'daki savaş, iç savaş, Watts ve Detroit yangınları, Robert Kennedy ve Martin Luther King suikastleri, King State'te vurulanlar ve son olarak Watergate... Amerika'nın, Kennedy suikastini izleyen olaylı on yıldan sonra hiçbir zaman tam olarak kendini toparlayamadığını düşünen Amerikalı politikacıların bütün bu yanlışlara rağmen Amerika'nın kesinlikle doğru bir şey yaptığına inandıklarını söylüyor Walker: Aya bir adam indireceğini söyledi ve bunu başardı.

Aslında herhangi bir filmin Amerikan politikasının gündemine böylesine girmesi pek olağan sayılmaz. "Apollo 13"ün ilk gösteriminin Beyaz Saray'da yapılması ve filmin Amerikalı politikacıların konuşmalarında sık yer almaya başlamasının sebebi Walker'a göre, şu sıralar Amerikan siyasetinin geri çekilip kendi tahlilini yaptığı ve derin bir nostalji yaşadığı bir dönem içinde bulunması.

EFES
Light
Hafifleyin...
EFES LIGHT! Yüzde 35 daha az kalori, daha az alkol... İçimi olağanüstü,
lezzeti olağanüstü, ulaşabileceğiniz en hafif serinlik dünyasını,
bir kez daha keşfetmek için, buzz gibi bir Efes Light isteyin.
Nerede olursanız olun, Efes Light'la hafifleyin, hafifleyin...
EFES LIGHT
Serin, ferah, hafif bir yolculuk...
Oooooo Light!
EFES
Light
LAGER
BIRA

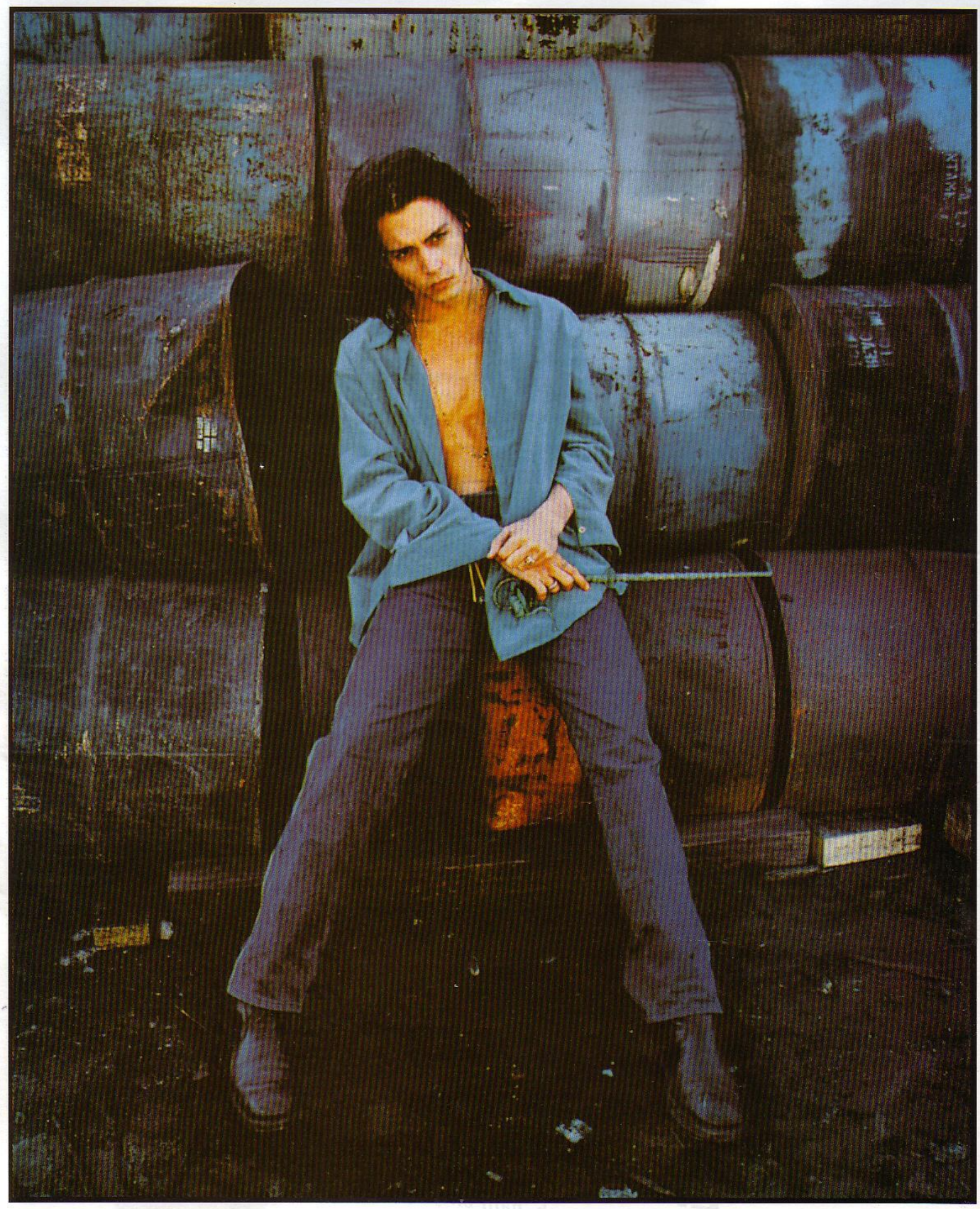

ZARİF VE HÜLYALI BİR SERSERİ

JOHNNY DEPP

Belli ki minik hayalet odayı seviyor. Üzerine ışık vurmuş koyu kırmızı renkli bir likörün aydınlattığı raflar, Fransız ve Alman el yapımı porselen bebeklerle dolu. Yanyana dizilmiş oturuyorlar, tam kırk çift göz kapıya dikilmiş onu bekliyor.

Depp de onu bekliyor. "Burada hayaletlerle karşılaşmak istiyorum" diyor, hevesli ve heyecanlı bir sesle. Gözünü bu koskocaman odanın kapısına dikmediği zamanlarda, soluk almaya bile vakit bulamadan "Dead Man" için çalışıyor. 19. yüzyılda geçen bu western'in yönetmeni Jim Jarmusch.

Johnny "umutsuz" bekleyişi konusunda şu açıklamayı yapıyor: "Çocukken bu tür düşler görürdüm. Gerçi bunlar düş sayılmazlardı. Uyanırdım ve hiç kıpırdayamazdım. Konuşamazdım. Sonra bana doğru yaklaşan bir yüz görürdüm. Bir ses, kendisinin yıllar önce ölmüş bir yakınım olduğunu fısıldardı, hayattayken dile getiremediği şeyleri, hiç değilse öldükten sonra söylemeye gelmiş bir yakınım. Ben de buna inanırdım."

Depp'in olağanüstü güzel bir yüzü var. Tıpkı ermişlerin, azizlerin ve sessiz sinema dönemindeki yıldızların yüzlerini andırıyor. Çıkık elmacık kemikleri ve inanılmayacak kadar soluk teniyle dikkat çekici hale gelen yüzünde tek bir kusur bile aramak boşuna. Üstelik 31 yaşında, çok fazla sigara içiyor, başka keyif verici maddelere de düşkün. Oyunculuğunun temel dayanağı yüzü. Yüzüyle oynamayı, onu değiştirmeyi seviyor. "Makaseller" yaralı yüzlü, keskin parmaklı bir genç adamın trajik öyküsünü anlatıyordu. Tim Burton yönetiminde çalıştığı bir diğer filmindeyse, dünyanın en kötü filmlerini çektiği için ölümsüzleşen yönetmen Ed Wood'u canlandırdı. Ancak onu hangi rolde izlersek izleyelim, karşımızda değişmez bir şekilde hep güzel ve büyüleyici Johnny Depp var. Son filmi "Don Juan De Marco" hariç. Bu kez o, bir "maskeli adam".

"Don Juan De Marco"nun yıldızı JOHNNY DEPP, yalnızca "genç kızların sevgilisi" değil. Oyunculuk performansının etkileyiciliği bir yana, birlikte çalıştığı herkesi büyüleyen sihirli birşeyler var onda. Faye Dunaway, "Muhteşem öpüyor" diyor, Marlon Brando onun için çok şey yapmaya hazır... Gişede çok başarılı olmamasına karşın en prestijli genç Hollywood yıldızlarından biri.

"Beni o seçti, ansızın yoluma çıktı" diyor. Sözünü ettiği küçük kızın hayaleti değil, Jeremy Leven'ın yazdığı senaryo. Film için Johnny Depp'in seçtiği şeyse Marlon Brando olmuş. Brando, filmin kahramanını "dünyanın en büyük aşığı" değil, sadece "dünyanın en büyük aşığı olduğu düşleriyle avunan bir hayalperest" olduğuna ikna etmeye çalışan bir psikiyatristi canlandırıyor. Depp, kendisi gibi yarı kızılderili olan Brando'nun "Son iki yüzyılın en büyük oyuncusu" olduğunu düşünüyor. "Ancak onu asıl büyük yapan şey, oyunculuğu değil, aklı" diye de ekliyor, "Olaylara bakışı, yorumlayışı, zihninin işleyişi. O, çok önemli biri. Kim gibi diyeyim size, durun bakalım, bugünlerde kim çok önemli... Tanrım, verilebilecek fazla da örnek yok galiba. Tamam, buldum: Stephen Hawking!"

Duyduğu hayranlık karşılıklı. Emir Kusturica'nın yönettiği "Arizona Rüyası"nda

Depp'in sevgilisini, bu filmdeyse Marlon Brando'nun karısını canlandıran Faye Dunaway şöyle anlatıyor: "Brando ona adeta tapıyor. Johnny'nin olduğu şeyi, sahiciliğini, alçakgönüllülüğünü seviyor. Bilirsiniz, insan boşuna bu kadar büyük oyuncu olmaz. Brando'nun burnu, bir budalanın kokusunu hangi kılığa girerse girsin kolaylıkla alabilecek kadar keskindir." Dunaway'e göre Brando ile Depp, birbirlerine gerçekten çok yakınlar. Depp'in New York'ta başı derde girdiğinde Brando, yardım etmek için polisi, hastaneleri, "aklına gelen herkesi" aramış.

New York olayı da şöyle: Mark Otel'deki odasında Depp, bütün mobilyaları kırmış dökmüş ve otele toplam 9 bin dolarlık bir zarar vermiş. Böylece geceyi hapishanede geçirmek zorunda kalmış. "Bana çok komik geldi" diyor, "Bir resim çerçevesiyle bir lambayı kırdığım için hapse girmek... Bazı süprüntü tipler, 'Eh işte, zil zurna sarhoşmuş, üstelik segilisiyle adamakıllı kavga etmiş' gibi laflar ettiler. Oysa bu doğru değildi. İşin doğrusu şuydu: sıradan bir adam, canını burnundan getiren yorucu bir günün ardından, birşeylere vurmak ister. Duvara yumruk ya da tekme atar sözgelişi. Kahretsin, ben de tamamen normal biriyim ve normal kalmak istiyorum. Ne var ki, bazen buna izin verilmiyor. Benim de öteki insanlar gibi davranmaya hakkım var. İçimde sonsuz bir sevgi kaynağı var, aynı zamanda sonsuz bir öfke kaynağı... Birini seviyorsam, seviyorumdur. Kızgınsam ve birşeylere vurmak istiyorsam bunu da yaparım. Yoksa öfkeniz içinizde kalır. Eh, öfke kiranızı ödemez, bir şekilde onu sepetlemek zorundasınız." Dunaway, Mark Otel'in bu talihsiz olaydan faydalandığını ve reklamını yapmaya çalıştığını söylüyor: "Ben Johnny'nin yerinde olsaydım, olaylardan sonra gidip lobilerini

darmadağın ederdim. Bunu yapmadığı için ne kadar şanslı olduklarından haberleri yok."

Johnny genellikle kafasını dinlemek için Avrupa'ya gidiyor. Orada rahat ediyor, çünkü herkes peşine düşmüyor. "Paris bambaşka bir yer" diyor, "Orada ünlü olmak, Amerika'da olduğu kadar abartılmıyor." Paris'i seviyor, çünkü orada hayaletlerle ilgili bir deneyim yaşamış. Küçük bir otelde, Oscar Wilde'ın öldüğü odada kalıyormuş. Odadaki herşey, ünlü İrlandalı nüktedanın öldüğü günkü haliyle bırakılmış. "Uyumak üzereydim. İyice ağırlaşmıştım. Sonra ister istemez aklıma fena şeyler geldi: Eğer iyice dalarsam, sabaha karşı dört sularında gizemli bir şekilde taciz edildiğimi hissederek uyanabilirdim. Benim o odada uyumamdan faydalanabilirdi. Kendine özgü mizah anlayışı yüzünden bunu kesinlikle yapardı."

Konuşurken kendini, Marlboro dumanından ve sözel aynalardan oluşan bir tülün ardına gizliyor. Bir sihirbazın hüneriyle, tuhaf ama eğlenceli cevaplar buluyor, ceketinin kollarında bir şey gizleyip gizlemediğini merak ediyorsunuz. "Biri, aileme, arkadaşlarıma ya da sevdiğim birine zarar verecek olursa, onu yerim" diyor ciddi bir ifadeyle, "500 yıl hapiste yatacağımı bilsem, gene de yaparım bunu." Yüzük parmağındaki üç küçük kutudan oluşan son dövmesi içinse şunları anlatıyor: "Nedense hep bunları çizip dururdum. Benim için önemlidirler, kişisel bir işaret gibi. Sebebini tam olarak anlayabilmiş değilim. Sanırım birgün anlayacağım." Hayaletlere inanan birini neyin korkutacağını soralım: "En çok öcülerden korkuyorum. Eğer küstahın biri bana böyle bir şaka yapacak olursa, yüzünü dağıtırım."

Sonra, bu konuşmaların, hokus pokus olduğunu farketmeye başlıyorsunuz. Görünmez olmak amacıyla yapılan bir hokus pokus. Depp'in aşırı açıksözlülüğü, gerçekte olduğu şeyi gizlemesine yarıyor.

Hayatındaki önemli ve önemsiz ayrıntıların küçük bir dökümünü yapıyor: "Kentucky'de doğdu. Dört kardeşin en küçüğü. Florida, Miramar'a taşınmalarından kısa süre sonra annesiyle babası boşandı. Okulu yarım bıraktı. Bir rock grubu kurdu. Dövmeleri var." Biliyorsunuz bir ara Winona Ryder'la nişanlanmıştı. Dövmelerinden biri kalp içine yazılmış "Sonsuza Dek Winona" ibaresinden oluşuyor. Ah, ama bu sıkıcı konuya hiç girmeyelim.

Depp'in filmografisine şöyle bir baktığımızda karşımıza ilk olarak "Elm Sokağı Kabusu" çıkıyor. Yatağın derinliklerine gömüldüğü sahneyi hatırlarsınız. Depp, bu filmin ardından Rob Morrow'la birlikte "Private Resort" adlı filmde oynamış, ardından "Platoon"da küçük bir rol gelmiş. TV dizisi "21. Cadde" ona büyük ün kazandırmış. Sonra birdenbire kazandığı büyük ünü tehlikeye atacak bir karar vermiş ve televizyonu bırakmış. Bu yetmezmiş gibi beyazperdede rol aldığı ilk başrolü olan "Cry Baby"de, kendi imajıyla dalga geçmeye cüret etmiş. Genç kızların sevgilisi yakışıklı çocuk Johnny Depp imajıyla yani. Ardından "What's Eating Gilbert Grape", "Arizona Rüyası", "Ed Wood" ve "Don Juan De Marco" gelmiş. "Dracula", "Hız Tuzağı" ve "Vampirle Görüşme" oynamayı reddettiği filmler arasında, tabii adlarını burada sayamayacağımız başka birçok hit yapımla beraber.

GENÇ KUŞAĞIN EN GÖZÜPEK OYUNCUSU JOHNNY DEPP, ROL SEÇİMLERİ AÇISINDAN GERÇEK BİR KUMARBAZ.

Seçtiği filmler bakımından Depp, tam bir kumarbaz. Geçmişte rol aldığı altı filmin dördünü, ne kadar para alacağını bilmeden kabul etmişti. Columbia stüdyosu "Ed Wood"un çekimlerini iptal etmeye karar verdiğinde Depp, önünde çok para getirecek yedi teklif olduğu halde, hiçbirini kabul etmeyip tam altı ay beklemişti. Aynısını "Dead Man" için de yaptı. Onun sahip olduğu gücün onda birine sahip olan başka bir oyuncu, artık daha büyük oynamanın zamanının geldiğini düşünürdü. Aslında ticari film yapmama gibi bir inadı yok. Hatta böyle birşeyi istiyor. Tek derdi, doğru zamanı ve doğru filmi seçmek. "Ed Wood" filmindeki rol arkadaşı Sarah Jessica Parker, "Johnny'nin hayatındaki hiçbir şey tesadüfi değil" diyor, "Yaptığı herşey tamamen kendi seçimiydi ve sonucunun ne olacağını hep bildi." Tıpkı Robert Frost'un bir şiirindeki gibi, Filmografisine bakılırsa Depp, önünde iki yol olduğunda, daha önce kimsenin uğramadığını seçmiş hep.

"Gilbert Grape"in senaryosunu yazan Peter Hedges, "'Çirkin' olanı seçmek için adeta yanan bir istek var içinde" diyor, "Altüst eden güzelliğiyle ortaya çıkıveriyor, güzel oluşunu daha da çarpıcı yapan şey, bunun kendisini hiç ilgilendirmemesi. Rolü ona teklif etmek için Depp'le buluştuğu günü hatırlıyor Hedges: "Uzun saçları yüzüne dökülmüştü. Sessiz ve çok çekingendi. Sonra bize birkaç sihirbazlık numarası gösterdi. Gilbert'ı ondan başkasının oynayamayacağını anladım." Benzer birşeyi filmdeki rol arkadaşı Leonardo Di Caprio da söylüyor: "Tıpatıp Gilbert gibiydi. Ama bunun için özel bir çaba gösterdiğini sanmıyorum. Doğal olarak içinde var bu. Sette birlikte çalışırken, kafasındakileri tam olarak anlamak zaten pek mümkün değildi. Gördüğüm kadarıyla, öyle büyük duygu fırtınaları filan yaşamıyor. Ama kafasından geçenleri merak etmeme yol açan derin birşeyler seziyordum. O öyle biri ki hem uç noktada ince ve duygulu, hem de uç noktada cool, aynı zamanda kim olduğunu kolay kolay anlayamayacağınız biri. Onu ilginç yapan da bu karışım zaten." Faye Dunaway ise, "Kişiliği hakkındaki ipuçları, çocukluğunda gizli olmalı" diyor, "Bir sanatçı olarak gelmek istediği yerse, seçtiği rollerde. Başına ne geldi bilmiyorum, ama biricik oluşunun sırrı geçmişte yaşadıklarında yatıyor."

Depp, aniden başta sözünü ettiğimiz küçük ruhu hatırlıyor ve onun odanın içinde gezinmesine izin veriyor. Dalgın dalgın konuşmaya başlıyor: "Haplar ya da uyuşturucularla fazlaca haşır neşir olan, yani ölümcül bir hata yapan biri gibi. Adam eğleniyor, sonra sonucunu hesaplayamadığı bir hata yapıyor. Şiddetli bir tökezleyiş... Ve birdenbire, burada olmuyor. Artık soluk almıyor. Annesi bir daha onu göremiyor." Acaba River Phoenix'den mi söz ediyoruz? Phoenix, geçtiğimiz yıl, Depp'in kulübü "Viper Room"da aşırı dozda uyuşturucudan ölmüştü. "Evet, ah evet... O da bir hata yaptı. O gece o şeyi yapmasaydı, bütün bunlar olmazdı. Beni çok ürküttü, çünkü küçük yeğenlerim var. Büyüme çağındalar ve büyümek zordur. En azından benim için öyleydi." Konuşmasını kesiyor. River, gözlerinde beliren bu bakışı görmeliydi. "Kulübe geldiğinde bir kolunda gitarı, ötekinde sevgilisi vardı. Neşeyle şarkı

JOHNNY DEPP, SON FİLMİ "DON JUAN DE MARCO"DAKİ ROL ARKADAŞI MARLON BRANDO'NUN "İYİ VE EĞLENCELİ OLAN HERŞEY" GİBİ "KOKTUĞUNU" SÖYLÜYOR. PEKİ YA SEVGİLİSİ KATE MOSS? "AH O MASUMİYET KOKUYOR."

söylerken, biraz sonra öleceğini bilmiyordu. Hiçbirimiz bilmiyorduk. Eğleniyorduk sadece. Ölmesi yeterince yürek burkucu, ama kulübe geldiğinde elinde gitarı olması durumu daha da dayanılmaz yapıyor. Anlıyorsunuz değil mi? Hayattan bezmiş bir hali yoktu, mutsuz bir çocuk değildi."

Bu melankolik havayı dağıtmak için "Adele'in Yeri" adlı küçük bir lokantaya gidiyoruz. Yanımızda, Depp'in "ortağım" diye çağırdığı yaşlı adam var. Adı Buck, bir oyuncu eskisi, "M.A.S.H." ve "Vahşi Belde" filmlerinde aldığı küçük rolleri hatırlayanlar çıkıyor arasıra. Buck, alkol kullanmıyor, sevdiği tek içki limonlu soda. Uzun boylu, güçlü kuvvetli, yakışıklı bir şeytan. Parlak mavi gözleri ve bembeyaz saçları var. Hayalet öykülerine bayılıyor. Biz Depp'le konuşurken, o lokantanın sahibi Adele'le sohbet ediyor. Adele bir ara öteki müşterilerle ilgilenmek için yanımızdan ayrıldığında Depp, gülümsüyor: "Ne kadın ama. Çok güzel, tam bir fıstık. Düşünün bir, tam 44 yıldır evli. İşte mutluluk böyle birşey. İnsanı güzelleştiriyor." Mutluluğun bu biçimini kendisi de elde etmek istiyor, galiba yakında evlenecek. "20'li yaşlarımda bir kez evlenmiştim" diyor, "Evlilik biriyle kurulabilecek en güçlü bağ, ama ne yazık ki evlendiğimde aşık değildim. Dostum, aşk insanın başına hayatta birkez gelir, şanslıysa belki iki kez."

O şimdi fena halde aşık. İki yıl önce tanıştığı fotomodel Kate Moss'la daha ilk gün birlikte olmaya başlamışlar. "Bu ilişkinin en güzel yanı, birlikte çok eğleniyor oluşumuz" diyor ve durmadan "bebeğim" dediği Moss'a duyduğu aşkı dile getiriyor. Aynasının ucuna onun bir fotoğrafını iliştirmiş. Fotoğrafta Moss'un saç modeli "Frankenstein'ın Gelini" filminin kahramanı gibi, üzerinde mor bir tulum var. Altta da bir yazı: "Sevgili disco kraliçenden... ha, ha, ha, ha... Seni hep seven, Kate". Aynanın bir başka köşesine bir tel ak saç iliştirilmiş. Üzerine küçük bir kağıt yapıştırılmış, "Jim Jarmusch'un saçı" yazıyor. Bir başka kağıttan romancı ve oyun yazarı William Saroyan'dan bir alıntı var: "Yaşadığın süre kadar yaşa ve bu eşsiz zaman dilimi içinde sakın dünyaya sefalet ve keder verme, dünyanın bitmek bilmeyen zevklerine ve esrarına gülümse."

"Dead Man"in sonunda Depp ölüyor. Eh, zaten bunu tahmin etmek güç değil, filmin adından belli. "Umarım oynadığım masum karakterlerin sonuncusu olur bu" diyor, "Yine hayatını toparlamaya çalışan naif bir genç adamı canlandırıyorum. Hayatını kazanmaya çalışıyor, ama bunun yerine sonunda usulca ölüyor." Yarım bir gülümseyiş beliriyor yüzünde: "Gene de güzel bir hikaye."

Sarah Jessica Parker, konu Depp'den açıldı mı, susmak bilmiyor: "Onda insanı kıskıvrak bağlayan, esir eden bir yan var. Sakın yanlış anlamayın. Johnny, şu huzursuz, şairane tavırlı, 'düşünen' genç oyunculardan biri değil. Sadece, sahici ve karmaşık. Şov yapmıyor. Zaten şov dünyasına ait de değil. O çok daha iyi bir yere ait."

Bir aylık çekimin sonunda, artık tekrar Paris'teki özgür adam olma şansına kavuşuyor. Kısıtlamalardan uzak ve canlı. Son çekimlerden birinde sisler içindeki değirmenden çıkıp uzaklaşırken izliyoruz onu. Kederli gözlerinden başka hiçbir şey göremiyorsunuz. Yoğun sisten sıyrıldıkça, yüzü beliriyor yavaş yavaş, yüzünü fonun beyazlığından ayıran tek şey simsiyah saçları. Gözlerini uzaklarda bir yere dikmiş olarak kameranın önünden geçip gidiyor. Nereye baktığını merak ediyorsunuz, bakıyorsunuz... Hiçbirşey. ■

JOHNNY DEPP, FİLMLERİNİ ANLATIYOR...

Elm Sokağı'nda Kabus (1983)
Wes Craven

"O zamanlar müzisyendim. Bir grupta gitar çalıyordum ama işler yürümüyordu. Benim aktörlüğü daha iyi becereceğime inanan Nicholas Cage beni ajanına takdim etti. O da beni Wes Craven'e gönderdi. Beni niye işe aldığını bilmiyorum. Eğlenceliydi. Bir yatak tarafından yutulan bir tipi oynuyordum"

Platoon (1986)
Oliver Stone

"Stone'un odasına girdim, bana 'Nasıl gidiyor?' diye sordu. 'Fena sayılmaz, boşanmaya çalışıyorum' dedim. O da bunun üzerine, 'Şuradan birkaç sayfa al, git, çalış, sonra da bana oku' dedi. Beni işe aldı. Filmde Charlie Sheen ve doktorun arasında ölüyordum. Fonda ise bir helkopter vardı."

Cry Baby (1989)
John Waters

"John Waters'dan sinopsisle beraber kısa bir mektup aldım. Yüzyüze geldiğimizde ortak bir resim tutkumuzun olduğunu keşfettik, özellikle de primitif sanat üzerine. Onun hayranıydım, nesi var nesi yoksa hepsini seyretmiştim. John bana ilk gerçek rolümü veren yönetmendir. "

Makas Eller (1990)
Tim Burton

"Cry-Baby bu filmin çekimlerinin başlamasından iki gün önce vizyona girmişti. Edward kişiliği bana gerçek bir aktör kompozisyonu çizmek için bir fırsat veriyordu. Birçok star rolü istiyordu, Tim beni önerirken çok cesaretliydi. Edward'ın 30 kilo ağırlığındaki kostümlerinin içinde biraz klostrofobi yaşadım. Yüzüm makyaj ve yara izleriyle doluydu. O zamanlar Wynona Ryder ile beraberdim, filmdeki imajım dışardaki ilişkimize de yansıyordu. Gerçek hayatta Edward'dan daha zor durumlara düştüğümü itiraf etmeliyim."

Arizona Dream (1991)
Emir Kusturica

"Hollywood'da olmayan bir sinema keşfetmiştim. Çingeneler Zamanı'nı görmüş ve Kusturica'nın hayranı olmuştum. İlk karşılaşmamızda birbirimizden nefret etmiştik. Çıkarken kendi kendime şöyle demiştim: 'S..r et bu herifi, onunla hiçbir zaman film çevirmeyeceğim, bir dahi bile olsa'. Bir ay sonra yine görüştük, daha az insan vardı, birbirimizi daha iyi dinledik.

"Çok önemli bir tecrübeydi. Faye Dunaway ile sevişme sahneleri olmasa bile... Küçükken Bonnie ve Clyde'ı seyrettiğimde, kendi kendime onun gezegenin en seksi kadını olduğunu söylüyordum. Ve işte yıllar sonra Bonnie Parker ile sevişiyordum.

"Emir Kusturica artık bir yönetmenden öte bir şey benim için, bir abi gibi artık. Aynı kandanız onunla. Sinema dünyasında böyle arkadaşlıklara nadir rastlanır."

Ed Wood (1994)
Tim Burton

"Bir kez daha Edward adında garip giysiler giyen birini oynuyordum. "

Don Juan De Marco (1995)

"Bu rol için Errol Flynn'den, klasik Don Juan'dan ve konuşmasında kendine özgü bir ritm taşıyan Ricardo Montalban'dan ilham aldım. Senaryoyu okuduğumda psikiyatr rolü için kimi düşündüğümü sordular. Aklıma hemen Brando geldi. Ve büyük bir sürpriz rolü kabul etti. Sonra da Faye Dunaway, rolü kabul etti. Birlikte çok eğlendik.

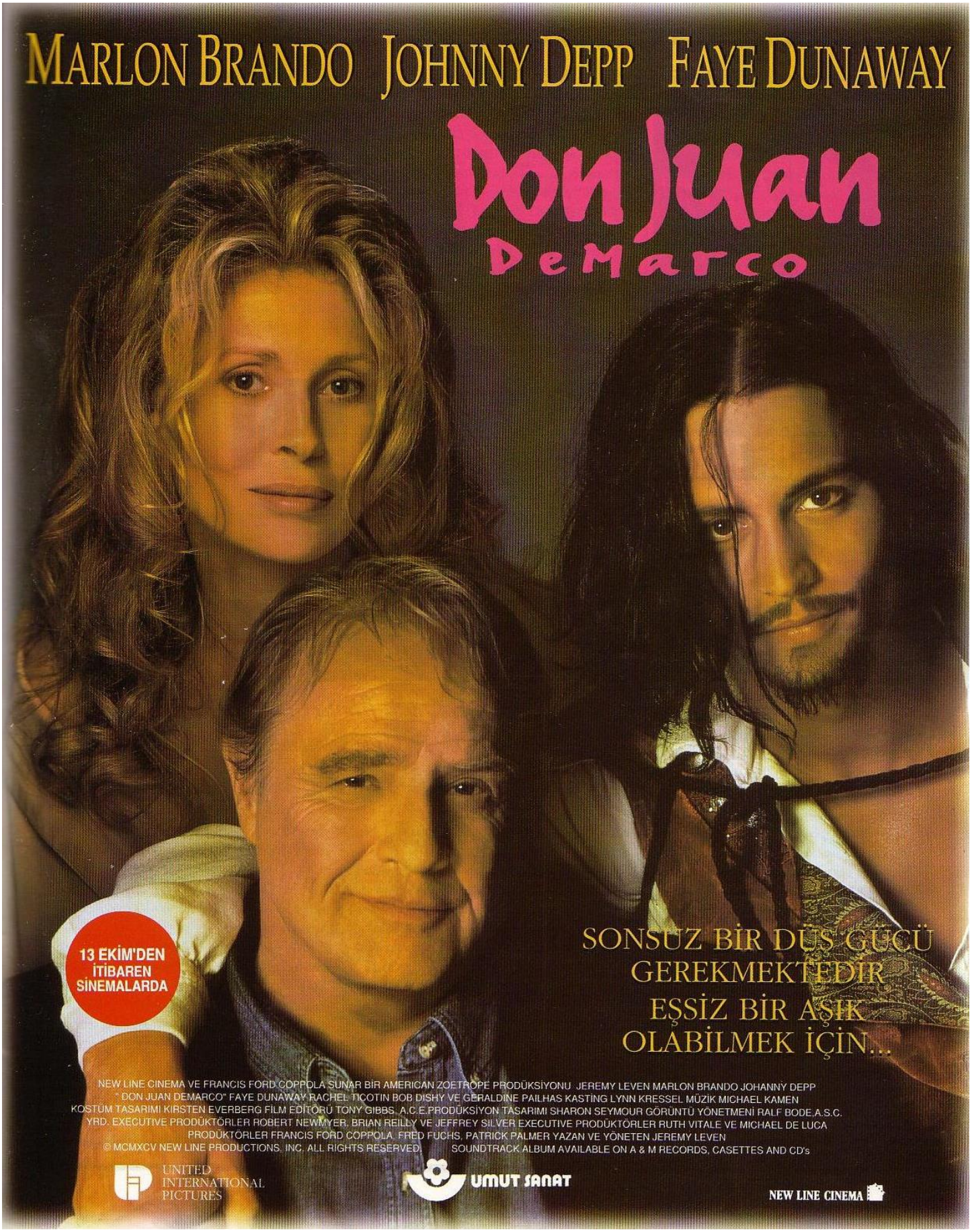
MARLON BRANDO JOHNNY DEPP FAYE DUNAWAY
Don Juan DeMarco
13 EKİM'DEN İTİBAREN SİNEMALARDA
SONSUZ BİR DÜŞ GÜCÜ GEREKMEKTEDİR EŞSİZ BİR AŞIK OLABİLMEK İÇİN...
NEW LINE CINEMA VE FRANCIS FORD COPPOLA SUNAR BİR AMERICAN ZOETROPE PRODÜKSİYONU JEREMY LEVEN MARLON BRANDO JOHANNY DEPP
" DON JUAN DEMARCO" FAYE DUNAWAY RACHEL TICOTIN BOB DISHY VE GERALDINE PAILHAS KASTİNG LYNN KRESSEL MÜZİK MICHAEL KAMEN
KOSTÜM TASARIMI KIRSTEN EVERBERG FİLM EDİTÖRÜ TONY GIBBS, A.C.E.PRODÜKSİYON TASARIMI SHARON SEYMOUR GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ RALF BODE,A.S.C.
YRD. EXECUTIVE PRODÜKTÖRLER ROBERT NEWMYER, BRIAN REILLY VE JEFFREY SILVER EXECUTIVE PRODÜKTÖRLER RUTH VITALE VE MICHAEL DE LUCA
PRODÜKTÖRLER FRANCIS FORD COPPOLA, FRED FUCHS, PATRICK PALMER YAZAN VE YÖNETEN JEREMY LEVEN
© MCMXCV NEW LINE PRODUCTIONS, INC. ALL RIGHTS RESERVED. SOUNDTRACK ALBUM AVAILABLE ON A & M RECORDS, CASETTES AND CD's
UNITED INTERNATIONAL PICTURES
UMUT SANAT
NEW LINE CINEMA

KLOSTROFOBIK VE PARANOID BIR MACERA

KIYAMETİN EŞİĞİNDE

"Crimson Tide" (Denizde İsyan), Sovyetler'de asi bir birliğin bir nükleer füze üssünü ele geçirerek yol açtığı büyük krizle başlıyor. Birleşik Devletler'in nükleer silahlarla yüklü bir denizaltısı Sovyet kıyılarına yaklaşıyor ve... Başarılı filmlere imza atan Tony Scott'ın bu yüksek gerilimli filminde, senaryoya eklediklerivle Tarantino'nun da katkısı var...

Geri sayım... On, dokuz, sekiz, yedi... sıfır! Güle güle dünya! Ah, ne kadar korkardık, birilerinin Üçüncü Dünya Savaş'ını başlatacak düğmelere basmasından... Korkardık derken, 70'lerde aklı eren ya da aklı ermeye başlayan yaştakileri kastediyoruz. Sonraki yıllarda, sisteme daha fazla güvendiğimizden değil ama, galiba onlarla birlikte yaşamaya alıştığımızdan, bu paranoya daha derinlerimize gömüldü, biraz duruldu... Üçüncü Dünya Savaşı paranoyasının en yaygın biçimlerinden biri şuydu: Tamam, belki sistem, kendisini yok edeceğini bildiği bir oyunu oynamaya kalkacak kadar aptal değildir; ama ya kaybedecek hiçbir şeyi kalmayan gözükara birileri, bir cinnet anında düğmelere basarsa?.. Sonra sonra, bu naif (ama belki de haklı!) paranoya da epey ivme kaybetti. Galiba, o güvenlik kartları, o yüksek teknoloji, o şifreler derken; en azından bu açıdan biraz güvenmiştik sisteme... Nükleer füzeleri ateşleyip Üçüncü Dünya Savaşı'nı başlatmak, öyle kumanda odasının yanından geçerken aklına esen birinin düğmeye basmasıyla olacak iş değildi... Heyhat, bir yandan böyle ama, bir yandan da, "olmayacak iş" var mıdır ki? "Düğmeye basıvermek" biçiminde olmasa bile, belki uygun yerde ve uygun zamanda tezahür eden organize bir cinnet... Bummm! Ne dersiniz?

Sovyetler'de işler arap saçı... Kızıl Ordu'nun o eski, heybetli bir Stalin heykeli gibi kaskatı disiplini yok artık. Hizipler, çıkışlar, muhalefetler, ataklar ve atraksiyonlar eskisine göre çok daha kolay hayat buluyor. Hal böyle olunca, Sovyet Ordusu'nun başkaldıran bir hizibi ve fanatik bir subay, bir nükleer füze üssünün kontrolünü ele geçirebiliyor. Ve bu buhranlı noktada, Hollywood Pictures'ın soluk kesici filmi "Crimson Tide" (Denizde İsyan) başlıyor...

Başına buyruk Castro'nun Küba'sının yarattığı füze bunalımını saymazsanız, gelmiş geçmiş en acil nükleer bunalım başlıyor böylece. Dünya Üçüncü Dünya Savaşı'nın eşiğinde beklerken, USS Alabama adlı balistik denizaltı yola çıkıp, "son büyük savaş"ı başlatmaya yetecek kadar nükleer güçle Sovyet sularında devriye gezmeye başlıyor.

Bunalım bir doruğa eriştiğinde, "yok canım, olmaz" denen şey oluyor ve USS Alabama'ya nükleer füzelerini ateşleme emri veriliyor. Ancak ne yazık ki, asi Rus güçlerinin Alabama'ya yönelik bir torpil saldırısı iletişim sistemlerini bozuyor ve Amerika'dan gelen nükleer saldırı emrini teyit etme ya da değişen durumlara göre tekrar karşılıklı gözden geçirme olanağı kalmıyor...

Bunun sonucunda, tabii ki bir karışık-

lık çıkıyor. Kaptan Frank Rase (Gene Hackman) için mürettebata düşen görev gayet net; nükleer silahlarla misilleme yapmak. Ancak ya duruma ilişkin o anda sahip oldukları bilgiler yanlışsa? Milyonlarca insanın hayatı, Kaptan'ın ateşleme emriyle Yüzbaşı Ron Hunter'ın (Denzel Washington) emre itaatsizliği arasında sallantılı bir dengeye asılıp kalıyor... Emre itaat? Sağduyu? İnisiyatif?.. Görevlerine bağlı, ikisi de kendi tarzlarında kararlı ve dürüst iki deniz subayı arasında, emrin uygulanıp uygulanmaması konusunda bir sürtüşme çıkıyor. Bu noktada, ikisinin de amacı, "doğru olanı yapmak" için denizaltının ve dolayısıyla nükleer füzelerin kontrolünü ele geçirmek... Mürettebat da, bu "küresel ölüm kalım" meselesinde, iki komutanın arasında kalmıştır. Bir yanda geleneksel ordu disiplini, bir yanda temel insani değerler derken, Amerikan donanması tarihindeki ilk isyan kapıya dayanmıştır...

ÜÇ AHBAP ÇAVUŞ

Yönetmen Tony Scott ve yapımcılar Don Simpson ile Jerry Bruckheimer, birlikte ilk olarak 470 milyon dolarlık hasılata erişen "Top Gun"ı yapmışlardı. Ardından, yine yüksek gişe başarısı getiren "Beverly Hills Cop II" ve "Days of Thunder"ı çektiler. Tony Scott, ayrıca, senaryosunu Tarantino'nun yazdığı "True Romance" ile filmografisine başarılı bir sayfa daha ekledi. Zaten, "Crimson Tide"daki denizaltının ismi "Alabama" da, Scott - Tarantino arkadaşlığının bir ürünü: Alabama, "True Romance"da Tarantino'nun kendisini özdeşleştirdiği Clerence'ın sevgilisi olan baş kadın karakterin ismi... Tarantino'nun, ismi her ne kadar künyelerde geçmese de, hikayede ve senaryoda epey katkısı olmuş.

Üçlü birbirine hem profesyonel bağlarla, hem de dostluk bağıyla bağlı. Yapımcı Bruckheimer, yönetmen Scott için, "Tony bu piyasadaki yönetmenlerin içinde en sıkı çalışanlardan biri. Muazzam bir yeteneği var, biz de yetenekli insanlarla çalışmayı severiz. Ayrıca birlikte çalışarak muazzam başarılar kazandık, bunları sürdürmeyi umut ediyoruz" diyor. Simpson da benzer şeyler söylüyor: "Tony Scott, günümüz yönetmenleri içinde yüreğiyle, ruhuyla sivrilen biri. Sizin için bir film yapıyorsa eğer, özel birşeyler olacağını bilirsiniz" diyor...

Bakalım, Tony Scott yapımcı arkadaşları için ne düşünüyor? Bilirsiniz, yönetmenler, bazen işlerine çok karıştıkları için yapımcıları sevmezler ve onları "paradan başka hiçbir şeyden anlamayan adamlar" olarak görürler: "Don ve Jerry'yle birlikte büyüdük. İlk filmimden sonra bana Hollywood'da gerçek bir şans tanıyan da onlar oldu. 'Top Gun'ı bana teslim ederek büyük bir kumar oynadılar. Onlar sinemayla yatıp sinemayla kalkarlar, işin ambalajı konusunda çok maharetliler. Bazı yönetmenleri, ak-

Filmin gücü, aksiyon sahneleri kadar, Tarantino'nun elden geçirdiği karakterlerle, iki subay (Gene Hackman ve Denzel Washington) arasındaki yüksek gerilime dayanıyor...

törleri, kurguculari, tasarımcıları ve bestecileri, her sanatçının daha da gelişmesini teşvik edecek şekilde biraraya getirirler. Yetenekleri, daha önceki işlerinden de anlaşılıyor..."

Gördüğünüz gibi, filmi yaratan ekip içinde, filmdeki denizaltıdaki gibi bir ikircikliklik ya da isyan söz konusu değil. Temel ekip sağlam... Oyunculara gelince, başrolleri biri genç diğeri yaşlı, biri siyah diğeri beyaz iki yıldız aktör paylaşıyor...

'AKIL ALMAZ BIR KIMYA'

Yapımcıların filmin yıldızları Denzel Washington ve Gene Hackman'ı "tek kelimeyle müthiş" sözleriyle tanımlıyorlar. Bruckhemier, "İkisi de beyazperdede müthiş performans yakalıyorlar. Biz de, ikisini birarada görmek istedik ve sonuç tahmin ettiğimiz gibiydi: Birlikte akıl almaz bir kimyaları var" diyor.

Yapımcı Simpson, Denzel Washington'ın işini "çok derin ve çok boyutlu" gerçekleştirdiğini, onu seçmelerinde bunun etkili olduğunu söylüyor. Ya Hackman? "Gene'e gelince, o 'Kaptan'ın ta kendisi. Bu rolü başka birine vermek aklımızdan bile geçmemişti..."

Yönetmen Tony Scott, "Film için oyuncu seçmenin resim yapmaktan farkı yoktur" diyor: "İnsanların kişilikleri ve duygusal tonları hakkında bir sezgi edinirsiniz. Gene ve Denzel birlikteliği çok ilginç bir fikirdi, çünkü farklı mizaçları ve fikirleri olan, birbirlerinden çok farklı insanlar. Zıt karakterleri, beyazperdede büyük bir dinamik güç yaratıyor."

"Cry Freedom", "The Mighty Quinn", "Mo' Better Blues", "Mississippi Masala", "Ricochet", "Malcolm X" gibi filmlerin başarılı oyuncusu Denzel Washington, uzun boyu, atletik vücudu, yeteneği ve zekasıyla, daha önce sinema ve televizyon çalışmaları olmakla birlikte, Richard Attenborough'un 1987 tarihli "Cry Freedom"ından bu yana, en çok aranan siyahi oyunculardan biri.

Washington, filmde canlandırdığı, nükleer savaşı başlatmaktansa isyanı tercih eden Yüzbaşı Ron Hunter karakterini şöyle anlatıyor: "Zeki ve hedefleri olan biri. İşini iyi biliyor ve kaptan olmak, kendi komutasındaki bir geminin sorumluluğunu üstlenmek istiyor... Bu role hazırlanırken, füzelerin yok edici potansiyelleri üstüne çok fazla bilgi edindim ve bir nükleer savaş başlatılırsa dünyanın yok olacağını anladım, en azından bizim tanıdığımız dünyanın... Ben hiç donanmada bulunmadım, parmağımı da hiç o 'düğme'ye basmadım, ama sanırım benzer koşullar altında, canlandırdığım karakter Yüzbaşı Ron Hunter gibi davranırdım..."

Yönetmen Tony Scott, hayati mücadelenin yaşandığı nükleer denizaltının soğuk klostrofobik etkisini pekiştirmek için, farklı bölümlerde çeşitli renkleri çok yoğun kullanarak, çok çarpıcı bir atmosfer yakaladı.

Hem "iyi", hem de "kötü" güçlü adam rollerinde yıllardır şaşmaz bir başarı tuttururak artık "görünen köyün kılavuz istemediği" oyunculardan Gene Hackman, "Crimson Tide"daki rolü için gerçekten de biçilmiş kaftan. İyi bir yapımcı ya da iyi bir "casting" görevlisi olmanıza gerek yok: Filmdeki denizaltı kaptanını oynayacak oyuncuyu seçme görevi size verilseydi, muhtemelen siz de Gene Hackman'ı seçerdiniz. (Sean Connery demeyin sakın, o daha önce "The Hunt For Red October"da bu rolü üstlenerek sırasını savdı.)

"French Connection", "Scarecrow", "The Domino Principle", "Superman", "Uncommon Valor", "Best Shot", "No Way Out", "Mississippi Burning", "Narrow Margin", "Unforgiven" gibi filmlerin usta oyuncusu, hikayenin asıl gücünü dramatik yapısından aldığını düşünüyor: "'Crimson Tide', harikulade bir dram. Çok az değişiklikle bir tiyatroda rahatlıkla sahnelenebilir. Büyük çaplı bir yapım ama, daha çok insan ruhuna yönelik. İzleyici sahneleri gerektiği gibi anlamlandırabilmek için sık sık zekasına başvurmak durumunda kalacak. Çünkü, esas olan, çatışma halindeki iki karakter..."

ERKEK FİLMİ

"Crimson Tide"ın setinde, testosterone düzeyi epey yüksek. Bu kesinlikle tam bir erkek filmi. Hikayenin bütün karakterlerinin erkek olmasının yanında, askeri manevralara dayalı tatminler ve Gene Hackman'la Denzel Washington arasındaki (kavgaya girişen iki koç gibi) erkek erkeğe

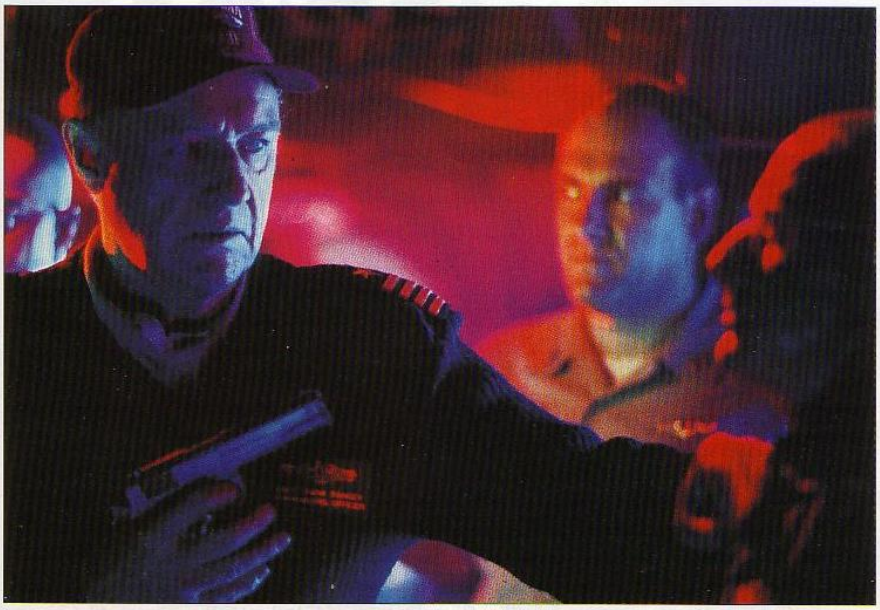

Subaylar arasındaki gerilim doruk noktasına çıktığında, nükleer denizaltıda yaşanan şey, Amerikan donanma tarihinin ilk isyanıydı... Birleşik Devletler donanması, bu yüzden filme teknik destek vermekten vazgeçti.

mücadeleler, filme baskın biçimde bu karakteri kazandırıyor. Ayrıca, kameraların arkasındaki ekibin de, başta yönetmen ve yapımcılar olmak üzere erkeklerden oluşması ve bu üçlünün daha önce "Top Gun", "Beverly Hills Cop II", "Days of Thunder" gibi maço filmlere imza atmış olması cabası... ("150 metre uzunluğundaki Alabama denizaltısının fallik karakteri"ni de, filmin erkek filmi olmasına dayanak olarak gösteriyor, set izlenimlerini yazan Premiere yazarı).

CRIMSON TIDE
(Denizde İsyan)

Hollywood Pictures
Yönetmen:
Tony Scott
Oyuncular:
Denzel Washington,
Gene Hackman,
George Dzundza,
Viggo Mortensen,
James Gandolfini, Matt Craven
Senaryo: Michael Schiffer
Görüntü yönetmeni:
Dariusz Wolski
Kurgu: Chris Lebenzon
Görsel efektler:
Dream Quest Images
Müzik: Hans Zimmer
Yapımcılar: Don Simpson
Jerry Bruckheimer

Denzel Washington için bu hiç de yadırgatıcı değil, her savaşa katıldığını söylüyor: "'A Soldiers Story' filminde, İkinci Dünya Savaşı'ndaydım. 'Glory'de içsavaşa katıldım. 'For Queen and Country' için, Londra'daki komandolarla birlikte eğitim aldım. Şimdi Üçüncü Dünya Savaşı'ndayım." Gülüyor ve ekliyor: "Onurlu bir biçimde terhis olmaya hazırım..."

Bir an evvel terhis olmak istediği için onu kınamamak lazım. "Bu film hayatımızın birkaç yılını aldı" diyor Washington. Ayrıca, zaman zaman sette tansiyonun yükseldiği de olmuş. Tarantino'nun cilalandığı senaryosunun nasıl oynandığını görmeye geldiğinde, Denzel Washington onu filmlerindeki ırkçı muameleden dolayı azarlamak için bir kenara çekmiş. Setteki görevlilerden birkaçının bakışları altında mahçup olan Tarantino, Washington'a bu konuyu başka bir yerde tartışmayı önermiş. "Hayır" demiş Washington, "bunu çözeceksek şimdi çözelim..." Ve ilk iş olarak, Tarantino'nun filmlerinde "nigger" (argoda zenci) sözcüğünün çok kullanılmasından duyduğu rahatsızlığı ifade etmiş. Daha sonra da, bir daha bu olay üzerinde durmamış. "Bu olayı basında ya da bunun gibi başka bir yerde çözmeye çalışacak değilim" diyor: "Tarantino bir sanatçı ve ben de ona duygularımı söyledim. O da, benim neden bahsettiğimi anladı..."

HİLELİ YAPIM

Yüksek teknoloji ürünü bir denizaltı, bol miktarda askeri malzeme, silahlara ve teknolojik araçlara ilişkin ayrıntılar, "Crimson Tide"ı oldukça zorlu bir yapım haline getiriyordu. Bu tür çalışmalarda olduğu gibi, yapımcılar Amerikan Donanması'ndan çekimler için yardım istediler. İlk başta durum umutlu gibi görünüyordu, sonra, işler sarpa sardı çünkü donanma filmden desteğini çekmişti. Yapımcılara, "Sizinle işbirliği yapmamız için, denizaltıda isyan sahnelerini çıkarmanız gerekiyor" yanıtı geldi donanmadan. Ama durumun farkındaydılar ve sözü yapımcılara bırakmadan kendileri ekledilar: "Ama tabii o zaman da ortada film kalmaz..." Bruckheimer, "Donanmadan hikayeye ilişkin bir sürü notla dolu, çok ayrıntılı bir resmi mektup aldık. Senaryo uzmanları gibi davranıyorlardı. Aslında bu, benim bir nükleer denizaltıyı kullanmaya kalkmam gibi birşeydi..."

Donanmanın bu tavrı, yapımcıları "üçkâğıtçılığa" sürükledi. Birtakım denizaltıların dalarken ve çıkarken ki görüntülerini çekmek (yani "çalmak") durumunda kaldılar. Ayrıca, Fransız uçak gemisinin görüntülerini de hile hurdaya başvurarak elde ettiler.

Yapımcılar senaryoyu Tony Scott'a götürdüklerinde, bir istek öne sürdü: Tarantino, karakterleri yeniden yazmak üzere tutulsun... Böylece, Tarantino seyahatte bulunduğu İrlanda'dan geldi ve karakterlere bugünkü "nev-i şahsına münasır" hallerini verdi. Böylece film, karakterlerin birtakım özellikleriyle birlikte, denizaltının ismi "Alabama" da dahil olmak üzere, Tarantino'nun bazı takıntılarıyla renklendi...

Filmin çekimlerinin yapıldığı Culver stüdyolarında, bugüne kadar yapılmış hidrolik yükseltme ve meyillendirme rampalarının en büyüğü inşa edildi. Bu üstün (ve pahalı) donanım, daha önce "The Hunt For Red October"da denizaltı devinimlerini gerçekleştiren makineyi yapan ekip tarafından yaratıldı. İşin başında, görsel efekt koordinatörü Al DiSarro, Jr. ve inşaat koordinatörü Dennis DeWaay vardı.

Hackman, "Platform öne arkaya hareket etmeye başladığı zaman çok eğlenceli

Film için dev bir mekanik platform inşa edildi. Oyuncular, denizaltının eğimli sahnelerinin çekildiği platformda çalışmayı, bir lunaparkta eğlenmeye benzettiler... Ama bazen de bir işkenceydi, Gene Hackman "O eğimde değil rol yapmak, yürümek bile zordu" diyor.

Yönetmen Tony Scott

oluyordu, Disneyland gibi birşey" diyor: "Ancak, çok dik bir açıyla yükseltilip sabitlenince, değil üstünde oyunculuk yapmak, yürümek bile mesele oluyordu. Bir yandan dengeni korumaya çalışırken, bir yandan da rolünü hatırlamak için çok ter döküyor insan..."

KLOSTROFOBİYLE ARANIZ NASIL?

Gerilimli, paranoid bir aksiyon filmi "Crimson Tide"... Ama, filmin en karakteristik özelleği klostrofobi... Denizin altında, dev bir çelik konserve kutusunu andıran denizaltının içinde, ölüm-kalım, doğru-yanlış, sağduyu-disiplin mücadeleleri. Bu yanıyla, geçmişte yapılan filmler arasında, en çok Tom Clancy'nin romanından uyarlanan, "The Hunt For Red October"ı hatırlatıyor.

Yönetmen, "Denizaltının içi, doğası gereği ruhsuz, antiseptik bir çevre" diyor. Bu atmosferi ve klostrofobiyi pekiştirmek için, bazı "numaralar"a başvurmuşlar: "Bu duyguyu yaratmak için, denizaltımızı olduğundan daha dar yaptık, çoğu kez uzun odaklı mercekler ve çok sert ışık kullandık... İzleyiciler, karakterlerin duyduğu endişeyi paylaşsın istiyordum..." İzleyiciler bu endişeyi yoğun bir heyecanla paylaşacaklar herhalde. Klostrofobik bir atmosferde, Üçüncü Dünya Savaşı için geri sayım... Beyazperde de olduğu sürece pek çekici değil mi?

BİR "KIYAMET DÜĞMESİ" KLASİĞİ

SAVAŞ OYUNLARI

Diyelim ki "Crimson Tide"daki subayların yerinde siz varsınız, düğmelere basar mıydınız? Bu konuyu işleyen "War Games" (Savaş Oyunları) adlı filmden kalan bir cümle, artık tek başına bir "klasik".

1983 tarihli, John Badham filmi "War Games", sinematik ağırlığıyla olmasa bile yaklaşımıyla, "düğmeye basıp basmamak" konusunda yapılmış en ağırlıklı filmlerden biri.

Bir gün, ordu ve hükümet işbirliğiyle, gizli yürütülecek bir tatbikat organize edilir. Amaç, nükleer füzelerin kumanda edildiği üslerde çalışan (ve hepsi "nihayetinde birer insan" olan) görevlilerin, gerçek bir savaş anında nasıl davranacaklarını öğrenmek ve buna göre önlemler almaktır. Emre itaat edip düğmelere basarlar mı, basmazlar mı? Füze kumandaları, elektronik kumanda merkezleri tarafından gizlice iptal edildikten sonra, görevlilere bir "Üçüncü Dünya Savaşı" alarmı ve nükleer başlıklı füzeleri ateşleyecek düğmelere basma emri verilir. Görevliler tereddüte kapılırlar; hemen hiçbiri, insanlığın sonunu getirecek hareketi yapmak istememektedir. Sonuçta, o kadar psikolojik eğitim boşa gitmiştir: Görevlilerin büyük bölümü düğmelere basmaz... Yetkililer bunun üzerine, bu işte "insan" kullanmaktan vazgeçerler. Dünyanın dört bir yanındaki merkezlerden gelen verileri, uyduların gönderdiği bilgileri ve bizzat uzman stratejistlerin yorumlarını hiç durmadan değerlendiren, dev bir bilgisayar yapılır. Bilgisayarın işi, uygun an geldiğinde, kararı verip kendi kendine füzeleri ateşlemektedir. Artık, insanlığın yok edilmesi kararı emin ellerdedir!

Derken, bir çocuk (Mathew Broderick) ortaya çıkar. Bilgisayar oyunlarına çok meraklıdır. Özellikle de, geniş bilgisayar ağları üzerinde oynanan oyunlara. Bir oyun keşfeder. Çok gelişmiş bir savaş stratejisi oyunu. O kadar sever ki, gece gündüz oynar. Aslında keşfettiği şey, devletin füzeleri ateşlemekle görevli dev bilgisayarından başka birşey değildir. Oyunu bu bilgisayarla oynamaktadır. Ve artık oyun öyle bir noktaya gelmiştir ki, bilgisayar füzeleri ateşlemek için geri sayıma başlamıştır...

Yetkililer, bilgisayar hatlarını izleyerek çocuğu bulurlar ve yarattığı "pisliği" temizlemesi için bilgisayarın bulunduğu üsse getirirler. Çaresiz! Bilgisayar kararından geri döndürülememektedir. Üstelik, işin başında sabotaj ihtimaline karşı had safhada paranoyakça önlemler alındığı için, bilgisayarı devre dışı bırakmak da mümkün değildir.

Sonuçta, çocuk, kendi kendine öğrenen bilgisayara çok basit üç taş oyununu öğretir ve bu oyunun stratejisini Üçüncü Dünya Savaşı stratejisiyle özdeşleştirmesini sağlar. Oyun o kadar basittir ki, iki taraf da uygun hamleleri yaptığında, hiç kimsenin kazanma olasılığı yoktur; yani, çok kusurlu bir oyundur aynı zamanda. Bilgisayar uzun süre kendi kendine çalışır, "sıkıntılı" anlar yaşar. Sonunda, devrelerinde görkemli birkaç patlamanın ardından, geri sayımı durdurur ve ekranda bir yazı belirir: "Bazı oyunları kazanmanın tek yolu, onları asla oynamamaktır."

Düğmelere basıp basmamak konusunu işleyen bu filmden kalan bu klasik cümle, daha sonra ünlü romancı Johannes Mario Simmel'e de ilham verecektir. Simmel, biyolojik savaş olasılığı üzerine yazdığı ünlü romanı "Ve Palyaçolarla Gözyaşları"na, "War Games"den aldığı bu cümleyle başlar: "Bazı oyunları kazanmanın tek yolu, onları asla oynamamaktır..."

Kültüre İlgi

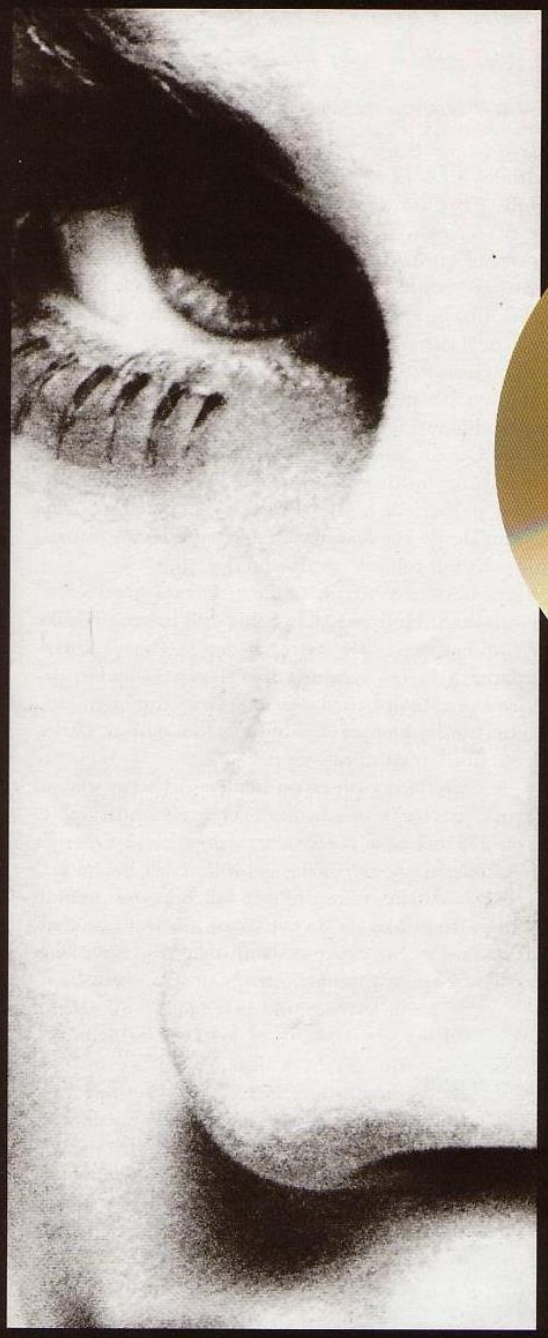

100 Türk Filmi

Yaşayan Arşivi

Türkiye'nin ilk Türkçe CD-ROM yayıncısı **3. BOYUT**'tan yepyeni bir kültür hizmeti: **"100 Türk Filmi"** yaşayan arşivi.

Şimdi, multimedya ortamında ses, film ve animasyonla bir kültür arşivi canlanıyor. Bir kültür mirası yaşama geçiyor.

Elektronik yayıncılığın öncüsü **3. BOYUT,** bilgi ve kültürü arşive kaldırmak yerine, arşivleri kaldırıyor. **3. BOYUT**'ta **"100 Türk Filmi"** CD'sini bir film gibi izleyecek ve yaşayacaksınız.

İlgiyle...

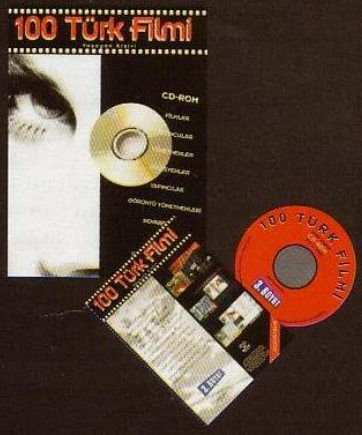

3. BOYUT

3. BOYUT LİSANS, EĞİTİM LTD. ŞTİ. NAİL BEY SOK. NO: 33 KADIKÖY 81300 İSTANBUL TEL.: (0216) 414 20 15- 414 55 40 FAKS: (0216) 414 37 73

ANA DAĞITICILAR : 3 P Bilgisayar Tel: (0212) 212 36 57 Yaman Dağıtım Tel: (0212) 653 89 50 Krom Bilgisayar Tel: (0212) 231 74 75 Sistem Yayıncılık Tel:(0212) 227 74 57

DENZEL WASHINGTON

Şu sıralar Hollywood'un en güçlü siyahi oyuncusu Washington, buralara gelmek için çok fazla uğraşmadı, hiç acı çekmedi. Çünkü yetenekli, yakışıklı, zeki ve karizmatikti... Üstelik o artık Spike Lee ile beraber siyah Hollywood'un da manevi liderlerinden biri.

Bin dokuz yüz doksan yılında bütün erkek oyuncuların düşlerini kurduğu bir noktadaydı. Ardında tam 8 film vardı ve Denzel Washington bir avuç genç karaderili aktörün tartışmasız lideri konumundaydı. Uzun boylu, atletik ve gayet yakışıklıydı... Bir seks sembolü olmak için kendini fazla zorlamasına da gerek yoktu. Üstelik zekiydi... Dergilerin onu genç kızların iştahlı gözlerinin önüne sürmesi üzerine de hep aynı şeyi söylüyordu: "Ben değişmedim. Farklı hiçbir şey yapmadım. Bütün bunlardan etkilenmemek için direndim sadece."

Fordham Üniversitesi Gazetecilik Bölümü'nden yüksek bir ortalamayla mezun olan Washington, Amerikan Tiyatro Konservatuarı'nda oyunculuk eğitimi aldı. Bu sırada boş durmadı ve 1982 yılında gösterime giren "St. Elsewhere" adlı popüler TV dizisinde oynayıp yüzünü Birleşik Devletler'e tanıtmayı ihmal etmedi. Aynı yıl, yani 1982'de, ilk Hollywood filmiyle sinema alemine de ayak bastı: "Carbon Copy"... Filmde beyaz George Segal'ın siyahi oğlunu oynuyordu. Film komediydi ve örtük bir ırkçılık taşımasına rağmen tıkır tıkır işleyen bir senaryosu vardı... Washington, şimdilerde bu filmi tümüyle unutmayı tercih ediyor.

Irkçılık bir sonraki filminin de ana temasıydı. Norman Jewison'un yönettiği "Soldier's Story" (1984) adlı film, 2. Dünya Savaşı sırasında tümüyle siyahlardan oluşan bir orduyu anlatıyordu. Washington, filmde, pozisyonunun bütün güçlüklerine rağmen bir cinayet araştırmasını yönetmeye çalışıyordu. Grup oyunculuğuna dayanmasına rağmen son derece etkileyici ve gözalıcı bir performans sergilemişti... Buradaki performansı, onu bir sonraki filminde, ikinci derecede ama gayet kritik bir role taşıdı. Sidney Lumet'in yüzeysel olmasına rağmen, enerjisiyle dikkat çeken "Power" (1986) filmiydi bu. Senato seçimlerine giren bir adayın şüpheli Orta Doğu bağlantılarına sahip danışmanını oynuyordu. Sonuç parlaktı: Washington, inandırıcı, çarpıcı ve akılda kalıcı bir performans daha çıkarmıştı.

Ama onu bir sinema aktörü olarak beynelmilel bir şöhrete kavuşturan film Richard Attenborough'nun "Cry Freedom"u (1987) oldu. Efsanevi kahraman Steve Biko rolüne cuk diye oturmuş ve o da kendi çapında bir efsane olmuştu artık. 1989 yılında, gözüpek bir kaçağı oynadığı "Glory" ile En İyi Yardımcı Erkek dalında Oscar adayı olması, sonra da bu ödülün kendisine takdim edilmesi, efsaneyi daha da bir cilaladı, parlattı.

Yıldızlığı, efsaneliği bir yana belirli bir stile, sağlam bir tekniğe sahip iyi bir aktör olduğunu kimse inkar edemiyordu. Thatcher döneminin toplumsal koşullarını ve ırkçılığı eleştiren "For Quenn ann Country"de (1989) oynadığı hayalperest paraşütçü rolü de bu yargıları kesinlikle değiştirmedi, aksine pekiştirdi... Bir sonraki yıl çevirdiği "The Mighty Quinn"de ise bir Karaib adasında mesleğine yabancılaşmış bir polis şefi rolünde de durum değişmedi.

Ama sonra beklenen büyük randevu hayata geçti ve siyah sinemanın kralı, Hollywood'un zehir dilli firlaması Spike Lee ile ilk filmini çekti: "Mo'Better Blues"... Paçayı kurtarıp, sınıf atlamaya ve ten renginin ona dayattığı kaderi değiştirmeye çalışan bencil bir caz müzisyenini oynadığı bu filmle, Denzel Washington'un şöhreti Türkiye sınırları dahilinde de pekişmişti.

"Mo'Better Blues"un hemen ardından ırkçılık üzerine bir komedi olan "Heart Condition"da Bob Hoskins'le kameranın ardına geçti. Öneriler artık peşpeşe geliyordu, hepsi de elbet başroldü... Farklı kültürler üzerine bir aşk hikayesi anlatan "Mississippi Masala"da oynaması kimseyi şaşırtmadı da, stilize bir ticari aksiyon olan "Ricochet"deki (1991) karizması yapımcıların ağzını sulandırdı...

Ve sonra kariyerinin en iddialı ve en önemli işine girişti, yine Spike Lee ile birlikte... Bu kez Malcolm X'i oynuyordu. Sonuç Spike Lee adına kesinlikle mükemmel bir başarı sayılamazdı, ama onun için durum tam tersiydi... Hollyood'un majör stüdyoları için o, artık para getirecek, bir filmin gişesini tek başına yüklenebilecek bir yıldız. "Denizde İsyan" da bunun basit bir kanıtı. Denzel Washington, majör bir stüdyonun majör bir filmini Gene Hackman'la beraber sırtlamış durumda. ■

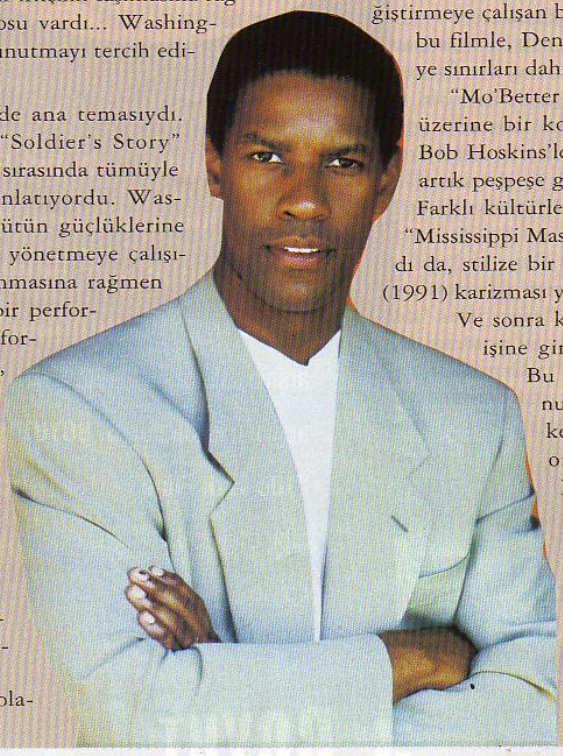

CLINT EASTWOOD MERYL STREEP

YASAK İLİŞKİ

"THE BRIDGES OF MADISON COUNTY"

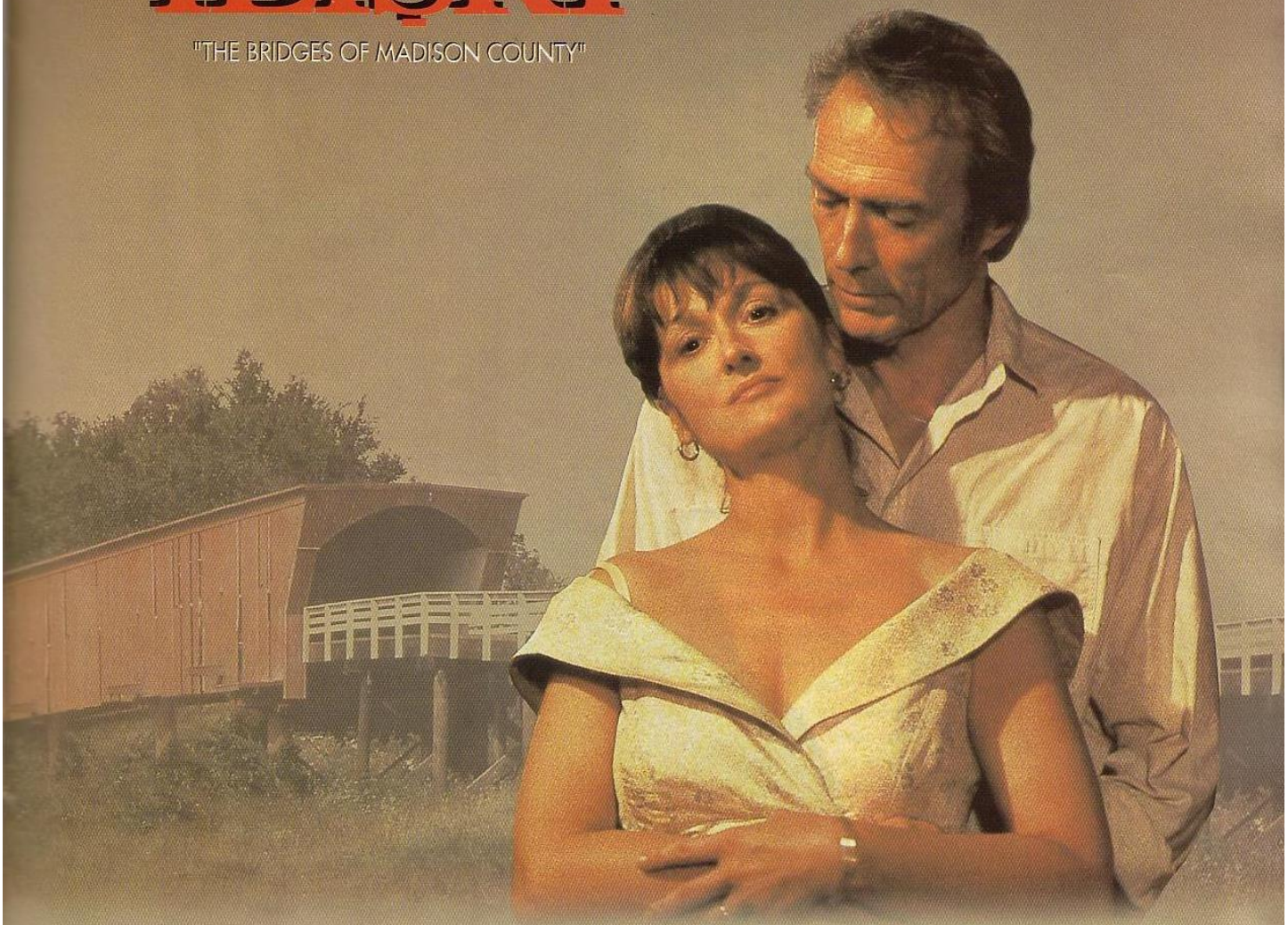

WARNER BROS. Sunar

Bir AMBLIN/MALPASO Yapımı CLINT EASTWOOD MERYL STREEP "THE BRIDGES OF MADISON COUNTY" Müzik LENNIE NIEHAUS
Editör JOEL COX Yapım Tasarımı JEANNINE OPPEWALL Görüntü Yönetmeni JACK N. GREEN a.s.c. Senarist RICHARD LaGRAVENESE
Uyarlanan romanın yazarı ROBERT JAMES WALLER Yapımcı CLINT EASTWOOD ve KATHLEEN KENNEDY Yönetmen CLINT EASTWOOD

Orijinal Film Müziği Malpaso Kaset ve CD'lerinde

27 EKİM CUMA GÜNÜNDEN İTİBAREN
İSTANBUL, ANKARA, İZMİR SİNEMALARINDA.

YENI BIR AUDREY HEPBURN Mü?

Julia Ormond

"First Knight"ta Richard Gere'e eşlik eden İngiliz kökenli aktrist Julia Ormond, İngiliz tiyatrosundaki ve sinemadaki başarılı deneyimlerin ardından, 29 yaşında Hollywood'un zirvesine doğru atağa geçti. Bir sonraki filminde, 1954'te Audrey Hepburn'ün canlandırdığı "Sabrina"yı oynayacak. Galiba, Audrey Hepburn'le tek ortak noktası da bu değil...

Nasıl oldu da, 29 yaşında bir İngiliz aktris, Hollywood'un bütün o hırslı Amerikalı yıldızlarını geçip de, büyük prodüksiyonların başrollerini kapmaya başladı? Demek ki, "boş" değil Julia Ormond, birşeyler var bu kızda... Onu hatırladınız mı? Hani geçen aylarda, Brad Pitt'le iki kardeşi arasında "İhtiras Rüzgârları"nı esti-ren, kömür saçlı, beyaz tenli güzel kız...

Şimdi, onu "First Knight"ta izleyeceğiz. Kısa bir süre sonra da, bir başka büyük prodüksiyonda, 1954 tarihli "Sabrina"nın Sydney Pollack uyarlamasında, Harrison Ford'la birlikte...

İnsanın ilk dikkatini çeken şey, Ormond'un güzelliği tabii: Kendinden emin, ama havalı değil; keskin, ama "batmıyor"; iri gözleri, her daim "manalı" yüz hatlarıyla çok hoş bir kadın, ama ona "dilber" de diyemeyiz. Tüm "ciddiyet"ine rağmen, yüzüne şöyle bir bakınca, zeka kıvılcımları eşliğinde bir "bıcır bıcır"lık potansiyeli seziliyor...

Geçen altı yılda, Hollywood'da bugünkü konumuna gelene kadar (inanın ki yarınki konumu daha parlak olacak), Londra tiyatrolarında ve arada bir de televizyon filmlerinde kariyerini sabırla inşa etti Julia Ormond. İngiliz Channel 4'un mini dizisi "Traffik"te, uyuşturucu bağımlısı bir kızı oynadı. Amerikan kablolu televizyonu TNT'nin "Young Catherine"inde, Rus çariçesi rolündeydi. Ressam, enstallasyon sanatçısı, yazar ve "İngiltere'nin en nefret edilen yönetmeni" gibi ünvanlar taşıyan usta sinemacı Peter Greenaway'in "The Baby of Macon"unda, aristokrat bir ailenin çocuğu Ralph Fiennes'i baştan çıkaran çıkarcı genç kızı canlandırdı. Bu yıl gösterime giren "Captives"in başrollerini, tutuklu dişçi kadın rolüyle, Tim Roth'la paylaştı. "Nostradamus"da ise, bilimsel takıntılarla dolu bir ortaçağ aşkı yaşıyordu...

Gördüğünüz gibi, hiç de fena bir kariyer değil. Ancak, Ormond'un asıl çıkışı, hem prodüksiyonun büyüklüğü hem de medyada gördüğü ilgiyle "İhtiras Rüzgarları" oldu...

Sanmayın ki, "İhtiras Rüzgârları"nın yönetmeni Edward Zwick bir sabah uyandı ve "Şu yeni yüksek bütçeli filmimde, pek tanınmamış bir İngiliz aktrisi oynatayım" dedi. Bu filmdeki rolüne, seçilmeden önce Hollywood'un birkaç "A sınıfı" aktrisinin de olduğu listede uzun süre bekledi adı. Zorlu elemelerden, görüşmelerden geçti. Sonra, yapımcılar ve yönetmenle birlikte filmin aktörleri de (Anthony Hopkins ve Aidan Quinn) onda "birşeyler" gördüler ve... seçildi.

Şimdi, "First Knight"ta, Hollywood'un büyük tarihi prodüksiyonlar modasının bu yeni halkasında, başrolleri Richard Gere'le paylaşıyor. Bu "kılıç şakırtılı" filmde, kostümlerle yeniden biçimlenen "tarihi" güzelliğiyle birlikte, oyunuyla da Hollywood'da ne kadar büyüyeceğinin ipuçlarını veriyor. "Aşk, gurur, ihanet, cesaret ve tutku dolu!.. Trajik bir aşk üçgeni" sözleriyle sunuluyor "First Knight. Bunu duyunca, insana "İhtiras Rüzgarları"nı hatırlatıyor değil mi? Ama benzerlik sadece sunuş biçiminde, Çünkü "First Knight" bir ortaçağ serüveni ve Richard Gere de korkusuz, hepsini yok ettiği için hali hazırda hiçbir düşmanı olmayan, büyük bir savaşçıyı canlandırıyor. Julia Ormond ise, şövalye Gere'in uğrunda uzun bir yol katettiği, güzel ve gururlu (hatta biraz da kibirli mi ne?) Lady Guinevere... Gelelim yaşlı kurt Sean Connery'ye. O da, Lady Guinevere ile evlenmeye ant içmiş Kral Arthur'u oynuyor. Bir yanda gözüpek ve yakışıklı bir şövalye, diğer yanda (yaşlı ama yine de yakışıklı) koskoca Kral Arthur... Filmi seyredince, Lady Guinevere'nin, yani Julia Ormond'un aşıkları arasına siz de katılabilirsiniz!

Kimbilir, belki de, Sydney Pollack yönetiminde oynadığı Sabrina'nın 1954 çevrimindeki Audrey Hepburn'ün izinden gider. Audrey Hepburn, balerinlikten gelen bir İngiliz olarak, Hollywood aktrislerinin "as"ları arasına girmişti. Julia Ormond da aynı yoldan gidiyormuş gibi görünüyor. Tiyatro eğitiminden gelen bir İngiliz olarak, önümüzdeki yıllarda Hollywood'un en tepelerinde, yeni bir Audrey Hepburn olarak görebiliriz onu.

Kendisine sorarsanız, "'Tanrım, beceremeyeceğim' gibi şüpheleriniz oluyor. Ya da 'Hiçbir şey iyi gitmeyecek' diyorsunuz" diyor. Yok yok, bunu henüz "İhtiras Rüzgarları"nı çekerken söylemişti. Artık biraz ikna olmuştur herhalde, işler yolunda gidiyor. Şimdi "First Knight"ı, sonra da "Sabrina"yı seyredince anlayacaksınız... ■

Fotoğraf: Yaşar Saraçoğlu

BİR KADININ ANATOMİSİ

Hülya Avşar

Gösteri ve sanat dünyasının en ikircikli yaklaşılan "güzel"i Hülya Avşar, bugünlerde yeni bir aşkla ya da bir entrikayla değil, Yavuz Özkan'ın "Bir Kadının Anatomisi" adlı filmindeki başrolüyle söz ettiriyor adından. Ama söz ettiriyor... Galiba Oscar Wilde'ı doğru anlamış: "Hakkınızda konuşulmasından daha kötü olan şey, hakkınızda konuşulmamasıdır..."

SABRİ MERT

Işıktan bir yayı egosuna kalkan yaparak/ Baştan çıkarıcılığını ölçer biçer, avlamayı hesaplar" diyor Marillion, "She Chameleon" (Dişi Bukalemun) adlı şarkısında. Bu noktada, biz de kendi kalkanlarımızı çıkarıp ondan nefret etmeye hazır gibiyiz. Ama itiraf edin, Mission'ın "Sweet Smile of a Mystery"de (Gizemin Tatlı Gülümseyişi) söylediği şey, onun bakışlarındaki vaatlere yansımıyor mu? "Erkek kadın kucağının rahatlığına ihtiyaç duyar..."

Bugünkü Türk sinemasında, daha doğrusu Türkiye'nin bugünkü gösteri - sanat dünyasında, Hülya Avşar kadar ikircikli yaklaşılan bir "güzel" daha yok herhalde. Kim o? Skandallar kraliçesi mi, komşunun kızı mı?

Medyatik bir simaya dönüşürken attığı ilk adım bile, epey entrikalıydı, hatırlıyor musunuz? Bir güzellik yarışmasına katılacaktı. Yarışmanın şartnamesinde, hiç evlenmemiş olmak gerekliliği belirtiliyordu. O da, birçok güzel ve çekici kadın gibi, "minik bir yalan" söylemekte sakınca görmedi ve katıldı yarışmaya. Kimseye kaptırmadı tacı, kraliçe seçildi. Hemen ardından, minik yalan ortaya çıktı ve tacı geri alındı. Ama olan olmuştu, ün gelmişti bir kere... O gün bugündür, hiçbir zaman ona güvenmedik. Tatlı bir "oyuncu"ydu galiba. Ne zaman yeni bir haberle, yeni bir sevgiliyle gazeteye çıksa, toplu tepki hazırdı: "Konuşulmak için yeni bir numara bulmuş", "Yine manşete çıkmak için adamı kullanıyor..." Belki de büyük ölçüde haklı yorumlardı bunlar. Yine de, herşeye rağmen mahallenin yükselen kızı havasını taşıdığı için, insan bir boşlukta, sözgelişi bir şirinliğine yakalanıp şöyle de düşünebiliyor: "Aman, ne yapsın kız?" Ya da, Oscar Wilde'ı doğru anlamış olabilir: "Hakkınızda konuşulmasından daha kötü olan şey, hakkınızda konuşulmamasıdır..."

Bugünlerde bir skandalla değil, bir filmle söz ediliyor ondan. Yavuz Özkan'ın "Bir Kadının Anatomisi"nde başrolü oynuyor. Galiba, bundan sonra, bu türden başka projelerde de yeralacak. Şimdi anlaşılıyor, "Hakkınızda konuşulmasından daha kötü şey..." sözünün Hülya Avşar'ın yaşamındaki rolü: Ucuz video filmleriyle, Yeşilçam tarzının seksenlerdeki "can çekişme" versiyonlarıyla birlikte anıldı hep. Sonra, o alan tümüyle kapandı, kimse böyle filmler çekmeyecekti, çekse bile hiçbir şey kazanamayacaktı artık. O dönem, o filmler öldü ama, arada sinema adına başka birşey yapmasa da, "Berlin in Berlin"i çekerken Sinan Çetin'in aklına hemen o gelmişti, şimdi Yavuz Özkan'ın aklına geldiği gibi. Demek ki: "Hakkınızda konuşulmasından..."

Hep gündemde kalırken, "seyirciler"i ikiye böldü: "Çok güzel, tatlı bir kadın, çok beğeniyorum". Ya da: "Sinir oluyorum, nefret ediyorum..." Beğenenlerin "yalın" sebepleri gayet anlaşılırdı. Nefret edenler de arka arkaya sebepler sıralayabilirlerdi tabii ama, sözgelişi "çok sevdikleri" aynı karattaki bir Amerikalı "güzel"e gösterdikleri toleransı ona gösteremezlerdi. Galiba, "çok uzak fazla yakın" olmakla da ilgili. Bir yandan herhangi bir medyatik yıldız uzaklığında, bir yandan her gün gazete sayfalarında, artık hangi saatte ne yaptığını bildiğimiz bir kapı komşusu gibi. Daha uzak olsaydı severdiniz, yanıbaşınızda olsaydı... sevmez miydiniz?

Unutulmadı, alan kaybetmeyi göze almayarak her zaman talebi korudu ve artık "iyi" yönetmenlerle çalışıyor. Oyunculuk kriterleri bir yana, onun şu konuşulmak - konuşulmamakla ilgili diskuru, epey yararlı bir faktör herhalde; çünkü filmin medya başarısı garantilenip, "halkla ilişkiler" bir çırpıda halledilmiş oluyor.

"İyi yönetmenler" deyince, birkaç yıl önce bir televizyon programında sunucu ona sormuştu: "Yurtdışından bir film teklifi gelse..." Biraz düşünmüştü. Gayet edalı bir tavırla ve yüzünde yaramaz çocukları hatırlatır bir ifadeyle aynen şöyle demişti: "Fellini mellini..." O anda çok uçuk gelmişti ama, insan şu fotoğrafa bakınca düşünmeden edemiyor: Fellini'nin ellerinde, çarpıcılığı ve güzelliği daha bir "gönül rahatlığı"yla kabul edilebilirdi...

Onunla ilgili o kadar çok şey söylendi ki, insan yeni birşey bulamayacağını düşünerak ya da bu epey zahmetli olacağı için alıntılara başvuruyor. Gazete sayfalarında onu görünce hissettiğimiz şeyi, muhtemelen Karl Kraus da bazı kadınlar için hissetmişti: "Kadın herşeye cinsiyetiyle katılır, hatta arasıra aşka bile...". Belki de, Yello'dan Dieter Meier, "Lying" adlı parçanın sözlerini, Hülya Avşar'a benzeyen Julie adında bir kadınla tanıştıktan sonra yazmıştı: "Julie arabayı durdurdu ve indi. Yüzünde bir gülümsemeyle, 'Tabii ki yalan söylüyorum, ama seni sevdiğimi düşünüyorum' dedi...'■

HAPPY END

Marmara

Bira

"Keyifleri köpürtün"

"select"

BRUCE WILLIS "DIE HARD WITH A VENGEANCE" İLE HUZURLARINIZDA

Sert erkek, muhafazakar baba

Sıkı bir "aksiyon" çocuğu, üstelik kadınlar da ona bayılıyor. Zaten Amerikalı erkeklerin en çok arzu ettiği kadınla, yani Demi Moore ile evli. Sırıtışı ve serseri görünüşüyle meşhur ama kendisi gayet ciddi bir erkek. Clinton'a karşı George Bush'u destekleyen sağlam bir muhafazakar. Hollywood'u pek sevmiyor, işini yapıp, parasını alıyor, erkek arkadaşlarıyla sürtüyor ve çiftliğinde çocuklarını büyütüyor... İşte Bruce Willis...

Bruce Willis, şamaroğlanını boğazından yakalar. Arkaya doğru iter. Tıraşlanmış kafasının arkasındaki kaslar gerilir. Yeşim rengi gözlerini ufaklığa diker ve bağırır:

"Seni sersem!"

Şamaroğlanının, geri çekilmekten başka çaresi yoktur. Korkudan titreyen sesiyle:

"Yine herşeyi berbat ettim. Yaşamayı haketmiyorum," der.

"Nasıl bu kadar aptal olabilirsin!" diye haykırır Willis.

"Nasıl bu kadar aptal olabilirim!" diye tekrarlar çocuk.

"Ben de onu diyorum zaten!"

Bu sahne bir yandan bir tür Hollywood klişesini andırır. Öte yandan komiktir çünkü filmde gördüğünüz "şamaroğlanı" bir oyuncaktan başka bir şey değildir. Yaklaşık 30 cm. boyundaki bu oyuncağın içine ses kaydeden bir alet yerleştirilmiştir. İş stresinden kurtulmaya yarayan oyuncaklar gibi bağırdığınızda söylediklerinizi tekrar eder.

Willis tahmin edeceğinizden çok daha eğlenceli bir adam. Onunla görüşmenizin büyük bölümünde Willis konuşacak ve siz onayladığınızı gösterir biçimde kafa sallayacaksınız, o atıp tutacak siz dinleyeceksiniz. Gerçek şu ki Willis on uzun yıl boyunca Hollywood piyasasında şamaroğlanını oynadı ve şimdi konuşma sırası onda.

Baltimore'da çekilen "Twelve Monkeys" filmi için tıraşlı kafası ve boynu sahte dövmelerle bezenmiş. Beyaz bir tişört, jean pantolon ve asker botu giymiş Willis, ucuz marka bir sigara yakıyor ve konuşmaya başlıyor:

"Hakkımda uzun süredir ciddi tartışmalar yapılıp yapılmadığını bilmiyorum ama sanırım beni taşlamak hakkımda iyi şeyler söylemekten çok daha ilginç geldi insanlara. Bu daha iyi satıyor. O gün bu gündür de bundan vazgeçmediler."

Aslında son günlerde durum biraz değişti. Şimdi Willis'in o kadar da kötü bir insan olmadığı ve eninde sonunda rol yapabildiği düşünülmeye başladı. "Pulp Fiction" için sadece 18, "Nobody's Fool" için ise 22 gün çalıştı ama bu filmlerdeki oyunculuk performansı daha önce yaptığı işlerden çok daha fazla saygı görmesini sağladı. İnsanlar, "Mavi Ay"dan beri neredeyse ilk kez Willis'in Hollywood dünyasına girebilmek için Demi Moore'u kullanmaktan çok daha saygıdeğer şeyler yaptığını kabul etmeye başladı.

Hem "Billy Bathgate" hem de "Nobody's Fool"da Bruce Willis'in yönetmenliğini yapan Robert Benton, sakin olduğunda çok güçlü bir oyunculuk sergileyen oyuncunun macera filmlerinde çok başarılı olduğunu söylüyor.

Herşeyden öte, sekiz yıldır sürdürdüğü evliliği ve düzenli aile yaşantısı ona saldıranlara iyi bir cevap. Rumer (altı), Scout (dört) ve Tal-

lulah (bir) adında üç kızları, Malibu ve Manhattan da evleri var ama çocuklarını Kuzeybatı'da bir çiftlikte büyütüyorlar.

"Bu çiftlik, Hollywood'u tamamen aklımdan çıkarabildiğim tek sığınak," diyor Willis.

Sekiz yıldır içki içmiyor ama böyle de eğlenebildiğini, tek farkın artık eğlenebilmek için bir buçuk şişe alkol tüketmek zorunda olmaması olduğunu düşünüyor.

Mart'ta 40 yaşına giren Willis, "Harika arkadaşlarım, harika bir ailem ve sevgi dolu bir karım var," diyor. "Mutsuz olmak için hiçbir sebebim yok."

Peki ama öyleyse Willis neden bu kadar kızgın? Yüzüyeyken oldukça sakin ve dikkat çekici derecede nazik biri ama birden parlamak gibi bir huyu var. En sevdiği kelimelerden biri "satılmış". "Hollywood satılmış insanlarla dolu bir yer," diyor. "Dürüst insana rastlamak çok zor. Ya Hollywood'a dahil olursun ya da dışında kalırsın. Arası yoktur.

Geçen yaz New York'ta "Die Hard With A Vengeance"ı çekerken Willis, televizyon için halkı polisi desteklemeye teşvik eden bir kaset doldurmuş.

"Polislerin kötü insanlar olduğuna dair bir inanış var. Oysa polisler anarşi ile toplum arasında duran son engel," diyor ve ABD'deki talk-show'lardan bahsediyor Willis:

"Maury Povich, eşini öldürdükten sonra kendisini de öldüren ebeveynlerin olaya tanık olan çocuklarıyla bir program yaptı. Programa tam 911 telefon geldi. Düşünebiliyor musunuz? O adam 'Allahım, allahım, babam annemi öldürmek üzere' diye bağıran, çığlıklar atan çocukları televizyona çıkardı. Bu kahrolası adamın yetkisini elinden almak ve ortadan kaybolmasını sağlamak gerek." "İşte bu bildiğimiz medeniyetin sonunun geldiğini gösteriyor."

Die Hard dizisindeki işkence gören polis, "Pulp Fiction"da öldürülmek üzere peşine düşülen boksör Butch Coolidge ve "In Country"deki Vietnam kurbanı Emmet Smith rollerinden de anlaşılacağı gibi, pisliğe batmış bir dünyada tek başına onur savaşı veren kahraman rollerini canlandırmaya bayılan oyuncu "Kendime ait bir ahlak anlayışım var ve doğru ile yanlış arasındaki çizgiyi nasıl çizeceğimi biliyorum," diyor.

Politik olarak doğru olandan bahsetmiyor.

"Politik doğrular, küçük bir grup insanın diğer insanlara nasıl yaşamaları gerektiğine dair söyledikleridir. 12 yaşımdan beri buna karşı çıktım."

Hala da karşı çıkıyor. 1992 yılında, Hollywood çevresinin standart limuzin liberalizmine karşı çıkarak başkanlık için George Bush'u desteklemiş. O zaman insanlar "İşte dünya görüşüne sahip bir oyuncu" demişler onun için. Ama Willis oyuncu olarak değil ciddi miktarlarda vergi ödeyen bir vergi mükellefi olarak konuştuğunu söylüyor. "Geçen yıl, Bill Clinton'ın hayatı boyunca ödediğinden daha fazla vergi ödedim. Bu durumda şikayetlerimi ve arzularımı dile getirmeye hakkım olduğunu düşünüyorum."

New Jersey'de, kaynakçı bir babanın oğlu olarak dünyaya gelen Willis, Monclair State College'da oyunculuk eğitimi görmüş. Bir süre sonra "Mavi Ay" ve sonra arkası gelmiş.

"Bana olanlar, kıçını sıkıp çok çalışan birinin gerçekleşen Amerikan Rüyası'na bir örnek sadece" diyor. "İşte bu yüzden 1992'deki başkanlık seçimlerinde çalıştım. Bill Clinton'ın Amerikan Rüyası'nın hata olduğunu, bir şey elde etmek, zengin olmak istemenin yanlış olduğunu düşündüğünü öğrendim. Clinton, zengin insanları düşman ilan ederek sınıf savaşımına zemin hazırlıyordu. Bence bu saçmalık. Amerikan rüyası bir süre için kıçını sıkıp sıkı çalışmak ve sonra rahat etmektir. Herkesin yapmak istediği de bu zaten."

Basına konuşmaktan şiddetle nefret eden oyuncu aslında konuşmayı seviyor. Özellikle de konu, Bruce Willis'e yakıştırılan kelimelerse... Örneğin "sırıtmak".

"Bakın," diyor "bu benim yüzüm. Kötüyse kötüdür. Elimden bir şey gelmez. Ben böyle gülümsüyorum. Hiçbir zaman 'Hey Amerikalılar! Sırıtıyorum. Bana bakın. Beni sevin.' demedim. Böyle küçük bir şeye takıldılar ve bunu aleyhime kullanmanın yolunu buldular."

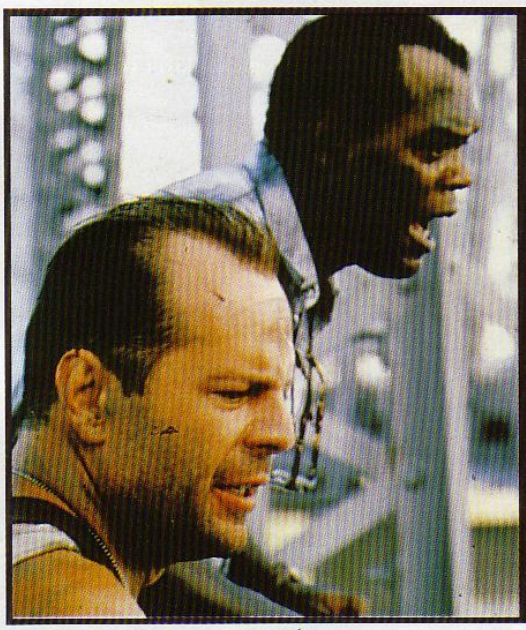

Sıkıntı verici akşam gezintileri !

Herkes aynı kişinin peşinde. Akşam işinden çıkıp evine gittiği, hafta sonu evinden çıkmadığı ve şöyle koltuğuna kurulup televizyon seyrettiği sanılan kişiyi arıyor herkes. Televizyonlar bile.

Ancak, o kişi artık evde oturmuyor. Her akşam zapping makinesiyle kanal kanal dolaşmaktan, sıkıntı verici akşam gezintilerine çıkmaktan bıktı... O, uzunca bir süredir sinema seyircisi... Kendini sinema salonlarına atarak dünyayı keyifle izliyor. Bambaşka diye sunulan birbirinin aynı tekdüze programları, yeni diye gösterilen kim bilir kaç kez seyrettiği eski filmleri izlemiyor. Hatta kimilerinin bir günlük programını duyurmak için verdiği sayfalarca ilanlara aldırış bile etmiyor.

O ve onun gibi milyonlarca sinema seyircisi uluslararası festivallere, ödüllere aday süper prodüksiyonları ve yepyeni filmleri, aynı anda, Türkiye'nin dünya standartlarında tekniğe ve konfora sahip sinema salonlarında, zapping nedir bilmeden günü gününe izliyor. Sinemayı örnek almalı... 100 yıllık geçmişinden, birikimlerinden yararlanmalı. Günübirlik başarılarla, geçici kazançlarla kalıcı olunmadığını anlamalı. Demek ki insan psikolojisi, sosyoloji, yurttaşlık bilgisi ve hayat bilgisi de gerekli. Bir de sinema kültürü. Belki o zaman, merak edenler, yana yakıla aradıkları insanların neden evlerinde oturmadığını, niçin sinemaya geldiğini anlayabilir. Belki...

FIDA FILM

Cinema Advertising
Tel: 0 (212) 249 50 33
252 23 22-249 48 26
Faks: 0 (212) 245 37 30

Oyuncuyu sinirlendiren bir başka kelime ise "dalkavuk". Willis'in çevresinde birçok dalkavuk olduğundan sözediliyor.

"Her insanın arkadaşları vardır. Birlikte olmaktan hoşlandığı arkadaşları. Sizi sabahın ikisinde sokakta gördüğümde büyük ihtimalle yanınızda dört beş yakın arkadaşınız vardır. Birlikte bir iki tek atmak için dışarı çıkmışsınızdır. Kimse onların sizin dalkavuklarınız olduklarını söylemez çünkü bu, o insanların sizi pohpohlamak için etrafınızda bulundukları anlamına gelir. Birincisi, ben asla bu tür insanlarla birarada bulunmam. Tek yaptığım arkadaşlarımla zaman geçirmek."

Willis'in tek yaptığı ailesi ile birlikte huzurlu bir yaşam sürüp arkadaşlarıyla iyi vakit geçirmek değil tabii. Oyuncuların çoğu, başarısız çalışmalarının iz bırakmadan unutulup gitmesini tercih ederler. Willis'in başarısız girişimleriyse tam tersine olay olmuş. Hudson Hawk! Color Of The Night! The Bonfire Of The Vanities!

"Film başarılıysa ben kahraman olurum ama eğer başarısızsa adamı köpek yerine koyarlar," diyor. "Hit bir filmle ortaya çıkmak, gezegenleri büyüklüklerine göre sıraya dizmek kadar zordur. İstenilen başarı elde edilmediğinde suçu oyuncuya yüklemek, 'bunun sorumlusu Bruce' demek kolaydır. Halbuki ben çok kötü yönetmenlerle de çalıştım ama hep zor yolu seçtim ve hiçbir zaman filmin başarısızlığından yönetmeni sorumlu tutup, kendimin suçsuz olduğunu iddia etmedim."

1990 yılında, Tom Wolfe'nin romanından sinemaya uyarlanan ve kelimenin tam anlamıyla bir Hollywood felaketi haline gelen "The Bonfire Of The Vanities"i savunmaya kalkmıyor. Hatta, "Bonfire, daha doğmadan ölmüş bir filmdi," diyor. "Hiç kimse tek karesini bile görmeden önce bir sürü olumsuz eleştiri almış ve defteri dürülmüştü bile."

Julie Salamon da bu fiyasko üzerine epeyce uzun bir yazı yazmış. Willis'ten de şöyle bahsetmiş: "Willis, yetenekleri oldukça sınırlı bir oyuncu. Şu sinir bozucu sırıtışından bile vazgeçemiyor bir türlü."

Willis'e Julie Salamon hakkında ne düşündüğü sorulduğunda ona mutluluklar dilediğini söylüyor. "Önceleri, hayatından endişe edecek kadar ünlü olmasını, birinin onu öldürmesinden korktuğu için her gece başının ucunda bir silahla uyumak zorunda kalmasını istiyordum. Böylece bir gün ne kadar korkunç bir hayat yaşadığını farkedecek ve silahını ağzına dayayıp kendi beynini dağıtacaktı. Birkaç yıl önce böyle düşünüyordum ama şimdi mutlu olmasını dilerim."

Sadece birkaç gün önce Baltimore'da Vengeance'ın finalini çekmekte olan Willis "İşte buraya yazıyorum," diyor. "Bu da en az ilk film kadar iyi olacak, hatta bazı yerleri ondan bile iyi."

"Die Hard I" ve "Die Hard III"ün yönetmeni John McTiernan Willis'in dışarıdan katı göründüğü konusunda başkalarıyla hemfikir ama "Size güvenmeye başladığında ne kadar sevimli olabileceğini görürsünüz" diyor ve ailesiyle beraberken çok değiştiğini ekliyor: "Çocuklarla şakalaşır, onları okula götürür, okuldan alır. Gerçekten de çocuklar hayatındaki en önemli şeydir ve onlarlayken yüzeyde gördüğünüzden çok farklıdır."

Willis, evdeyken Demi ile sadece birbirleriyle dalga geçmek için birer star olduklarından sözettiklerini söylüyor.

"Süperstarlığın halkın ve medyanın sizi algılayışından ibaret olduğunu anlamanız gerekir. Bildiğim hiçbir süperstar, süperstar gibi davranmaz. Hiç kimse öyle şişinerek lord gibi ortalıkta dolaşmaz."

"Striptease" filminde egzotik bir dansçıyı canlandırması için 12.5 milyon dolar verilen eşinin çıplak pozlar vermesinden rahatsızlık duymayan oyuncu "Eşime çok destek olurum. O gerçekten şu anda en pahalı kadın yıldız. Bunu başarmak o kadar kolay değildir" diyor.

Şimdi makyaj zamanı. Willis, bir berber koltuğuna çöküyor ve Christina Bartolucci boynuna bir Twelve Monkeys dövmesi çizmeye başlıyor. Yakından bakıldığında bunun büyük süpermarketlerdeki malların üzerine yapıştırılan ve kasadaki küçük fiyat okuma aletinden geçirilen türden bir fiyat etiketi olduğu görülüyor.

Willis "Geçen gün boynumu süpermarketteki okuyucudan geçirdim," diyor.

Peki alet ne söyledi?

Gülümsüyor. Biraz bekliyor ve "On beş milyon dolar..." diye cevap veriyor. ■

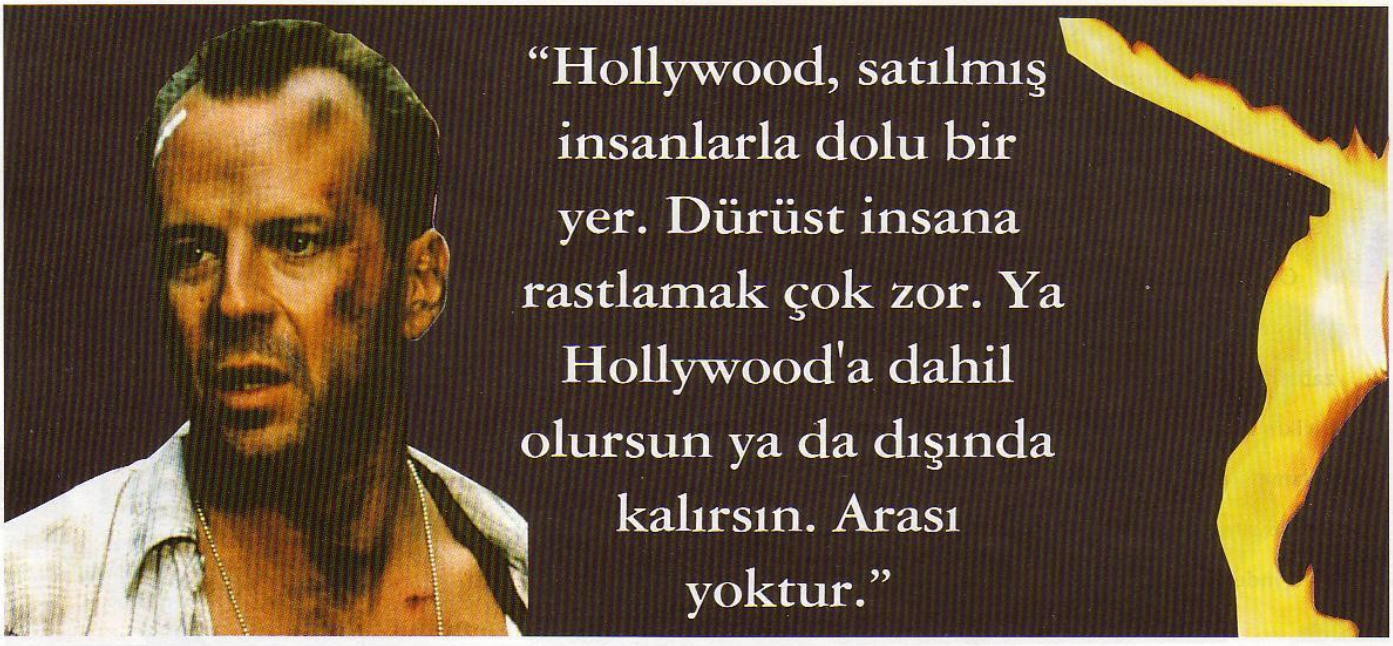

Baget Sizde

Bank Ekspres'te hizmetin tanımını müşteri yapar. Büyük bir özenle sunulan çağdaş bankacılık ürünleri, müşterinin ihtiyaçları doğrultusunda belirlenir. **Bank Ekspres**'in uluslararası standartlardaki kalite anlayışını belirleyen ve yönlendiren yine müşteridir. Tıpkı, bir orkestra şefi gibi.

Finansal Enstrümanlar

Bir bankadan beklediğiniz her ürün ve hizmet **Bank Ekspres**'te var. Tıpkı bir "**Finansal Süpermarket**" gibi. Hızlı, hatasız, dünya kalitesinde...

KREDİ EKSPRES

OTO EKSPRES

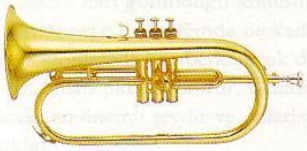

KONUT EKSPRES

MASTERCARD

VİSA

SİGORTA HİZMETLERİ

EKSPRES KART

ALO EKSPRES

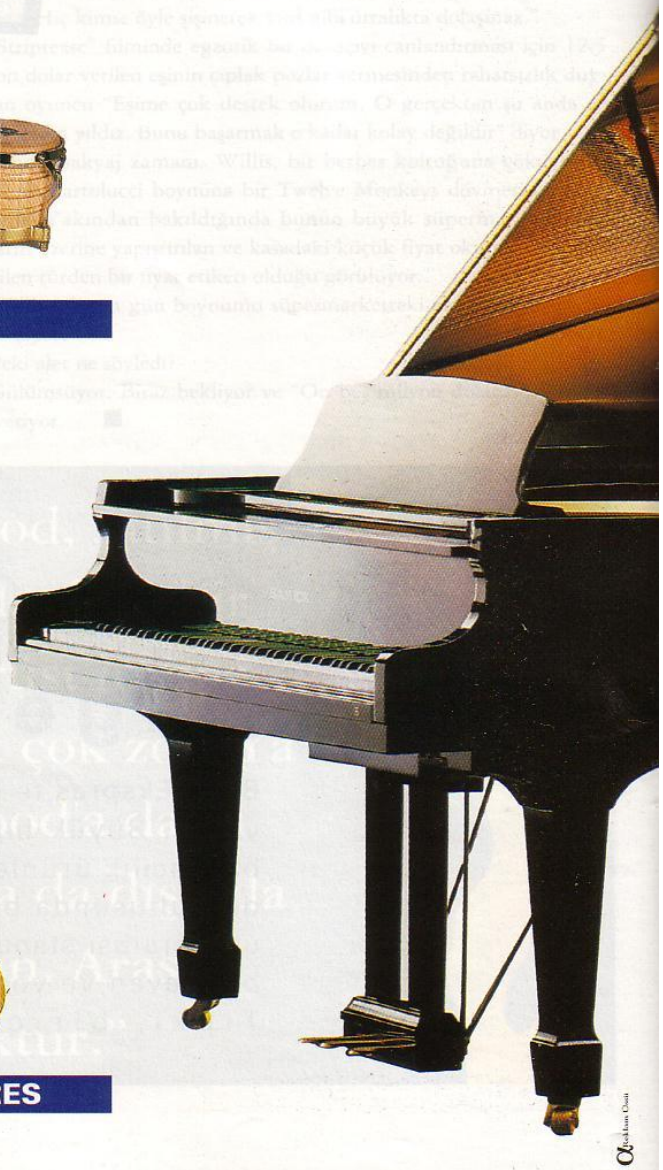

Sizin Hizmetinizde.

İhtiyacınız olan hizmet çeşitlerinden dilediğiniz bir kombinasyonu oluşturup bankacılık ilişkilerinize verimlilik kazandırabilirsiniz.

REPO

DEVLET TAHVİLİ

HAZİNE BONOSU

HİSSE SENEDİ

VDMK

SEYAHAT ÇEKİ

EKSPRES ARMAĞAN

Döviz ve Türk Lirası

MEVDUAT HESAPLARI

BANK EKSPRES

"Dünya Kalitesinde Finansal Hizmet"

EASTWOOD VE STREEP'DEN BİR AŞK VE AYRILIK HİKAYESİ

YASAK İLİŞKİ

Romanı uzun yıllar çok satan ve okurları gözyaşlarına boğan "The Bridges of Madison County" (Yasak İlişki), Clint Eastwood ve Meryl Streep gibi iki ustayı biraraya getiriyor. Film aynı zamanda, Eastwood'un yönetmenlik kariyerinde de başarılı bir halka. "Aşk ve ayrılık" hikâyelerini özleyenler, aradıklarını fazlasıyla bulacaklar

Clint Eastwood'un "The Bridges of Madison County" adlı filmi aşk ya da seks değil, bir fikir üzerine. Film, karşılaşıp birbirine aşık olan iki kişinin hayatlarının geri kalan bölümünü birlikte geçirmemeye karar vermeleriyle başlar. Söylenmek istenen şudur: Arzularının peşinden gitselerdi böyle bir aşkı haketmiş olmayacaklardı.

Öykü çok biliniyor. Robert James Waller'ın romanı üç yıldır en iyi satan kitaplar arasında. Edebi değeri pek fazla değil ama öykü oldukça ilgi çekici. Mükemmel bir ahlâk içinde sunulan erotizm, bir yabancının kendi halinde bir ev kadınının mutfağına girmesi ve onu kollarına almasıyla başlıyor. Waller, olanların kadının kendini iffetli hissetmesine engel olmamasını sağlıyor.

Bu filmin neden bu kadar yüreklere dokunduğunu açıklamak zor. Clint Eastwood ve Meryl Streep'in, Robert ve Francesca'yı canlandırdıkları film nasıl bu kadar yürek parçalayan bir aşk hikayesi haline gelmiş? Karşılaştıktan sonra birbirlerine aşık olacaklarını ve sonsuza kadar ayrılacaklarını biliyorduk. Eğer öykü mutlu sonla bitseydi hiç kimse Waller'ın kitabını okumazdı ve böyle bir film de olmazdı. Filmin duygusal anlamda doruk noktasına ulaştığı an Francesca'nın kocasının kamyonunun kapısını açmaktan vazgeçip Robert'a koştuğu sahne. Tutku en yoğun olarak karakterlerin ilk kez öpüştükleri ya da sevistikleri sahnelerde değil bu sahnede ifade ediliyor.

EASTWOOD, NAZİK VE ERKEKSİ

Eastwood'un kitabı satın aldığını ve çekeceği filmde başrolü üstleneceğini açıklaması pek memnuniyet yaratmadı, çünkü okuyucular önceden kafalarında birer Francesca ve Robert yaratmışlardı ve bunlar Clint Eastwood ve Meryl Streep değildi. İnsanlar hala Eastwood'u kovboy ve polis rolleriyle özdeşleştirme ve son yıllarda onun hem oyuncu hem de yönetmen olarak oldukça gelişip, Hollywood'un en yaratıcı güçlerinden biri haline geldiğini unutma eğilimindeydiler. Eastwood, oldukça nazik ama aynı zamanda gayet erkeksi bir karakter canlandırdığı Robert Kincaid rolüyle şansını deniyordu aslında. Streep ise, kendini bir anda çocuklar ve bir kocayla Iowa'da bir çiftlikte bulan İtalyan kadınını mükemmel canlandırıyor. İkisi de oyunculuk performanslarını büyük hareketler üzerine değil, gittikçe büyümekte olan bir aşkın sayısız küçük anı üzerine kurmuşlar.

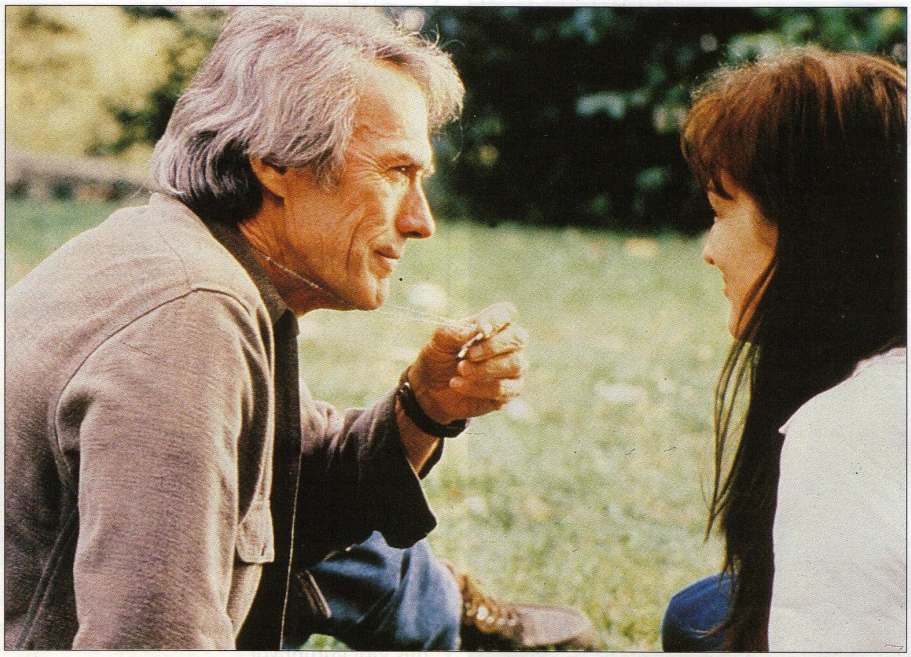

Kendi halinde bir ev kadınının karşısına çıkan romantik, tutkulu, biraz serseri fotoğrafçı ve küçük utangaçlıkların ardından başlayan büyük aşk... Eastwood ve Streep ikilisi, tüm söyleşilerde karşılıklı hayranlık ifade ediyorlar.

Kincaid, National Geographic için bölgedeki kapalı köprüler üzerine bir öykü çekmekte olan bir fotoğrafçıdır. Francesca'nın kocası ve çocuklarıysa eyalet fuarına gitmek üzere uzun bir süre için evden ayrılmışlardır. Fotoğrafçıyla kadın karşılaştıklarında aralarında geçen beceriksizce fakat içten konuşmanın sonunda, Francesca adamı önce çaya daha sonra utangaçça bir akşam yemeğine davet eder.

Robert'ın arabadan bira getirmek için dışarıya çıktığı, Francesca'nın kendi kendine gülümseyerek salata hazırlarken duraksadığı an erotik olarak birbirlerinin farkına vardıkları andır. Francesca mutlu görünmektedir. Öbür sahnede telefona cevap verirken Robert'ın yakasını düzeltir ve sonra sesizce elini omzunda bırakır.

Eastwood ve görüntü yönetmeni Jack N.Green, radyodan gelen yumuşak caz müziği eşliğinde mutfak masasında geçen kritik sahnelerde, mum ışığı ve gölgelerle çok hoş bir ışık oyunu yakalamışlar. Robert ve Francesca'nın birbirlerine değil, aşk fikrine aşık olduklarını anlamışlar. Öyküde acı verici olan, yeşermeye başlayan aşkın sonsuza kadar ertelenmesi. Birbirleri için yaratıldıklarını anlayacak ama hiçbir şey yapmayacaklar.

THE BRIDGES OF MADISON COUNTY
(Yasak İlişki)

WARNER BROS
YÖNETMEN:
CLINT EASTWOOD
OYUNCULAR:
CLINT EASTWOOD - MERYL STREEP
SENARYO:
RICHARD LAGRAVENESE
GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ:
JACK N.GREEN
KURGU: JOEL COX
MÜZİK: LENNIE NIEHAUS
YAPIMCILAR:
CLINT EASTWOOD -
KATHLEEN KENNEDY
UYARLANAN ROMANIN YAZARI:
ROBERT JAMES WALLER

TERCİHLERİMİZ NEYSE, BİZ DE OYUZ

Robert, Francesca'nın kendisiyle birlikte gelmesini ister. Francesca fikri çok cazip bulur. Çiftlikteki yaşamı küçük bir kızken düşlediği gibi değildir. Robert, kocasının nasıl biri olduğunu sorduğunda "Çok temiz... çalışkan... nazik... iyi bir baba" diye cevap verir.

Öyledir de. Öykü, Richard Johnson'ı asla kötü bir koca olarak gösterme gafletinde bulunmaz. Fakat daha önceki sahnelerde Johnson ailesinin akşam yemeğinde hiçbir şeyin konuşulmadığı görülür. Halbuki Robert ile konuşulacak çok şey vardır. İdeallerinden ko-

Clint Eastwood, yapımcı şirkete bir "oldu bitti" yaparak, Francesca rolünü Meryl Streep'e verdi...

nuşurlarken, Francesca, "Nasıl sadece istediğin gibi yaşamayı düşünebilirsin?" diye sorar ve ekler "Yaptığımız tercihler neyse biz de oyuz." Sonra konuşmayı sürdürürler, Camel içer, radyodaki müzik eşliğinde dans ederler.

Eastwood ve Streep'in yer aldığı bütün sahneler yerli yerine oturmuş. Buna karşılık, Francesca'nın oğluyla kızının o öldükten sonra günlüğünü bulup okudukları, çevreleyici öykü aynı derecede başarılı bulunmadı. Senarist Richard LaGrevenese için bu çerçeve önemli, çünkü öykünün duygusal tonu, yitirilmiş bir geçmişe ait olmasına dayanıyor.

Böyle bir öykü, çok kolay banalleştirilebilir, açık ve bayağı bir ayartma olayına ya da melodramatik bir ayrılığa indirgenebilirdi, ama öyle olmadı.

"The Bridges Of Madison County", mükemmel bireysel mutluluğun sırrını bulan, ama her koşulda önemli olanın bireysel mutluluğu sağlamak olmadığını üzülerek anlayıp kabul eden iki kişinin öyküsü.

Clint Eastwood, daha romanı okur okumaz, sinemaya uyarlamayı düşünmüş: "Kitabı yayınlanır yayınlanmaz okumuştum, beğenmiştim ve filmini yapmak isteyeceğim iyi bir konusu olduğunu düşünmüştüm. Karakterler çok iyi betimlenmişti ve kolay sevilecek türdendiler. Francesca ve Robert, gerçek duygularıyla yüzleşebilen insanlar..."

Eastwood'un canlandırdığı fotoğrafçı Robert Kincaid, daha önce çizdiği karakterlerden çok farklı. Bu da, hem eleştirmenler hem de seyirciler arasında çok konuşuluyor. Eastwood, karakteri kendine uygun buluyor: "Kincaid'i seviyorum. Çünkü kendisi gibi. Özgür ve yaratıcı. Yaşamı kendiyle barışık yaşıyor. Hem kendinden, hem de sorumsuzca yaptıklarından hoşnut. En önemlisi, dürüst."

Kincaid ve Francesca'nın ilişkisindeki derinlik, Eastwood'a göre, en çok da ayrılmaya çalıştıkları zaman ortaya çıkıyor: "Bu insanlar başta birbirlerine uygun değil. Dostlukları geliştikçe, hem birbirlerini ne kadar takdir ettiklerini, hem de ne çok şey kaçırdıklarını fark ediyorlar. Ardından duygular geliyor. Birlikteyken herşey büyüyebileceği kadar büyüyor ve ayrılmak neredeyse imkânsızmış gibi görünüyor..."

'CİDDİ BİR MEYDAN OKUMA'

Hollywood'un en iyi aktrislerinden biri olarak kabul edilen Meryl Streep, zaten filmlerinde genellikle farklı karakterler canlandırdığı için, Francesca da yeni bir durak yalnızca. Eastwood'da olduğu gibi, "farklı" bir çalışma değil. "Oldukça açık bir hikâye, ancak bazı gizler olmalı ve bu filmdeki gizler de, duygulanımlar" diyor Streep.

Streep, önceden kitabı okumuş ama asıl olarak senaryoyu okuyunca çok etkilenmiş: "Senaryoyu çok güçlü buldum, özellikle de Francesca'nın çocuklarının birer yetişkin olarak annelerinin kim olduğunu keşfetmeye çalışmalarını. Kitabın gücünden çok etkilenmiştim. Senaryo çok güzel yazılmıştı, tiyatro oyunu gibi, iki sıradan insanın nasıl alışılmadık biçimde biraraya geldiklerini gösteriyordu. Richard LaGravenese harika bir iş başarmış, karakterleri çok iyi anlamış..."

Eastwood'un yönetmenliği altında çalışmak, her ne kadar sonradan çok memnun etse de, başta ürkütmüş Meryl Streep'i: "Filmin bölümlerini hiç durmadan, art arda çekeceğimizi öğrendiğimde irkildim. Çekim şemasını gördüğümde kulaklarıma inanamadım... Eastwood, yıllardır birlikte olduğu ve hepsi de onun ne istediğini bilen bir grup insanla beraber çalışıyor. Hayatımda gördüğüm tüm ekiplerden daha iyiler gerçekten de. Provayı çekip ardından hemen devam edeceğini bilmenin gerilimi de bunun bir parçası. Bir şey üzerinde kırk kez çalışmıyorlar. Çok canlı, saygı uyandırıcı, insanların katılımcı olduğu bir set ve Eastwood da gemisini yorulmadan, başarıyla götüren bir kaptan..."

Streep'e göre, filmde Eastwood ile çalışmanın en ilginç yanı, Eastwood'un hem yönetmen hem de başrol oyuncusu olması: "Geçmişte de oyuncu olan yönetmenlerle çalıştım. Ama onları az da olsa anlıyordum, çünkü sahneden çıkıp bana bakmak yerine, izliyorlardı. Clint'in rolü oldukça duygusaldı, bunu neden yaptığını, niye böyle istediğini anlayamıyordum: Rolünü yaparken kendini kaybetmek, sonra hemen toparlanıp yönetmek... Gerçekten ciddi bir meydan okumaydı. Clint çekimlerde benimle birlikte oynarken, birbirimize tamamen kilitlenmiş hissettim, hiç benden ayrıymış, aynı zamanda yönetmenliğini düşünüyormuş gibi gelmiyordu bana. Kamera ondayken de, yapması gereken herşeyi yapıyordu, kalbini sonuna kadar açıyordu ve sonuç muhteşem oluyordu..."

Clint Eastwood hem yönetmen hem oyuncu olarak, Meryl Streep ise oyuncu olarak filmin başarısına teminat sayılıyorlar. Kimse, bu ikiliden kötü bir sonuç beklemiyor.

Kırk yıldan uzun bir zamandır sinemanın içinde olan Eastwood, ilk olarak 1967 yılında, Sergio Leone'nin yönettiği tarihi üçleme "Man With No Name"de rol aldı. Bu filmler, artık klasikleşmiş unutulmaz spagetti western'lerdi: "A Fistful of Dollars" (Bir Avuç Dolar), "For a Few Dollars More" (Birkaç Dolar İçin) ve "The Good, The Bad and The Ugly"ydi (İyi, Kötü ve Çirkin)...

Eastwood, bu Leone filmleriyle yıldızlaştıktan sonra, birçok önemli filmde rol aldı. İlk yönetmenlik deneyimi, yine aynı zamanda oyuncu da olduğu, "Play Misty For Me"ydi. Hemen ardından, Eastwood'la özdeşleşen, "Dirty Harry" (Kirli Harry) serisi geldi. Don Siegel'in yönettiği Kirli Harry, Eastwood'u maço bir dedektif olarak dünya çapında üne kavuşturdu.

TEK SEÇENEK STREEP'Dİ...

Aradaki birçok ünlü filmden, birçok büyük prodüksiyondan sonra, Eastwood, 1992'de hem yönetip hem oynadığı ihtişamlı western "Unforgiven"la (Affedilmeyen) gerçek bir zirveye ulaştı. Film hem eleştirmenler tarafından çok beğenilmiş, hem yüksek gişe hasılatı yakalamış, hem de dokuz dalda Oscar'a aday gösterilip dördünü almıştı. Eastwood filmle En İyi Yönetmen Oscar'ını ve

Eastwood filmde son derece erkeksi ama zarif, sorumsuzca yaptıklarının sonuçlarını göze alabilecek dürüstlükte, "kendisi gibi olmayı bilen" bir karakter çiziyor... Romanı ilk okuyuşunda bile, bu karakteri kendine uygun bulmuş.

uzun oyunculuk kariyerinde ilk kez En İyi Erkek Oyuncu Oscar'ını kazanmıştı... 1995'-de de, Akademi'nin Irwing Thalberg Yaşamboyu Başarı Ödülü'ne layık bulundu...

Meryl Streep'se, oyunculuk kariyeri en parlak aktrislerden. İki Oscar'ı ve dokuz da Oscar adaylığı var. Streep'in ilk başarıları tiyatro oyunculuğu alanındaydı ve 1977'de Emmy ödülü almıştı. Aynı yıl, ilk filmi olan "Julia"da rol aldı. 1978'de, Robert De Niro'-yla birlikte, Oscar'a ilk aday gösterildiği "The Deer Hunter"da (Avcı) oynadı. Dustin Hoffman'la oynadığı "Kramer vs. Kramer" ile, En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu dalında, ilk Oscar'ını kazanmıştı... 1988 yılında da, "A Cry in the Dark"la (Karanlıkta Bir Çığlık), Cannes Film Festivali En İyi Kadın Oyuncu Ödülü'nü aldı.

Eastwood'un role oldu bittiye getirerek Streep'i seçmesi, yapımcı şirketle arasında sorun yaratmıştı. Ama Eastwood, başka bir seçenek olmadığını söylüyor: "Sadece bir telefon açtım, Streep Francesca'ydı" diyor...

"Bridges of Madison County" (Yasak İlişki), yılın "romantik" hitlerinden. Best-seller olan romanının okurları etkilediği gibi, film de seyircilerin birçoğunu (özellikle kadınları) gözyaşlarına boğuyor... Kariyerlerinin doruğunda iki oyuncuyu, iyi bir romandan uyarlanan iyi bir senaryoda (ve Eastwood'un daha önce kanıtladığı gibi iyi bir yönetimle) seyretmek, sinemaseverler için gerçekten de çekici. Özellikle artık azalan, iyi "aşk" filmlerini özleyenler için, "Yasak İlişki" belki de "yılın filmi" olacak... ■

TERS KÖŞE..

'İÇİMDEKİ HAYVAN'

"The Bridges of Madison County", genel olarak eleştirmenleri ikiye böldü. Filmin tanıtımlarında da öne çıkarılan ve genel olarak yaygın olan yorum, "Bu erotik bir öykü değil, kararlar vermek zorunda olan iki insanın öyküsü..." Ama diğer yorumsa, Sight and Sound dergisinde olduğu gibi, "Burada önemli olan, Eastwood'un baskın erkekliği ve Streep'in de bu erkekliğe teslim olarak zevkin doruklarına çıkması..."

Its Crits", "Those Olds Pruns" ve "Scrached"den sonra ünlü yazar Robert James'in başarı zincirine bir yenisi eklendi: "The Bridges of Madison County" (Madison'ın Köprüleri). Hikâye şöyle: Serseri bir hayat tarzını benimseyen Robert Kincaid, tam bir "ortayaş bunalımı" yaşamaktadır. Mesleği fotoğrafçılık olan Robert, İtalyan asıllı Francesca Johnson ile üç günlük ateşli bir aşk macerası yaşar; fakat Francesca 20 yıldır Iowa çiftliğinde çalışmaktadır ve içinde yoğun bir erotik patlama hisseder. Aslında son derece klişe bir konusu olan bu hikâyeyi Waller, sanki daha önce hiç anlatılmamış, hiç işlenmemiş gibi kaleme alıyor. Özet olarak Madison County, insan hayatında önemli bir yeri bulunan "erotizm"e farklı bir bakış.

Filmde özellikle erkekliğiyle ön planda olan Robert Kincaid'i, Clint Eastwood oynuyor. Francesca'yı canlandıran kadın karakterse tanıdık biri, Meryl Streep. Bu iki oyuncu rolleriyle öylesine özdeşiyorlar ki filmi seyretmeyen biri bile hikayeyi henüz okurken Eastwood ve Streep ikilisini hayalinde canlandırıyor. Erotizm, Madison County'de alışılagelmişin dışında yansıyor ekranlara. Eastwood'un iri, kaba ellerinin Streep'in zarif, ince vücuduna dokunuşları filme erotizmden çok romantiklik katıyor. Robert'ın fiziksel ve ruhsal anlamdaki kabalığı ona hayvani bir hava veriyor. Daha önceki cinsel yaşamı son derece sıradan olan Francesca, Robert'ın iri omuzları arasında orgazmın doruklarına tırmanıyor ve Robert'in "tanrı" olduğu yeni bir hayata doğru bir adım atıyor. Şöyle diyor Francesca: "Robert sen çok güçlüsün ve bu beni ürkütüyor!" Bu tür repliklere sahip olan bir filmde hem başrolü oynamak hem de filmi yönetmek oldukça zor olsa gerek; oysa Clint Eastwood değişmez ciddiyetiyle bu işin üstesinden gayet iyi geliyor. Yönetmen Eastwood'un, filmlerinde bazı prensipleri var: Eastwood çekimler sırasında muhafazakar bir tutum içerisinde. Örneğin filmin bir sahnesinde Robert banyo yapıyor, Francesca ise onu seyrediyor; ancak kamera nedense aktörün vücudunu tam olarak göstermiyor. Bu da ister istemez insanın aklına Eastwood'un namusuna düşkün olduğu düşüncesini getiriyor. Richard LaGravenese (The Fisher King) tarafından senaryolaştırılan film, bir anlık tutkuların insanları nasıl etkileyebileceğini konu alıyor. Her filminde sert, acımasız bir yüz ifadesine sahip olan, adalet için savaşan Clint Eastwood bu sefer bir aşığı canlandırıyor.

Madison County, evli aile hayatına bağlı İtalyan asıllı bir kadınla, hayatı günü gününe yaşayan bir erkeğin erotizm dolu üç günlük bir macerası. Film, Eastwood'un sevenlerine ve özellikle de kadınlara sesleniyor.

Fotoğraftaki Yeni Ford Escort'un sürücüsü güneş enerjisiyle çalışıyor.

TOPLAM KALİTE

Ford

"Güneşsiz yaşayamam" diyen sürücülerden biri. Güneş açtı mı, o da hemen sunroof'unu açıveriyor... Ne sıcacık güneşe, ne de sürüş keyfine doyum oluyor.

Yeni Ford Escort'ta, sürüş keyfini artıran daha pek çok özellik var. Yenilenen aerodinamik tasarımı ve ses yalıtımı sayesinde, Yeni Ford Escort'ta çıt çıkmıyor. Sessizlikle başlayan konfor duygusu, diğer ayrıntılarla bütünleniyor. İç hacmi geniş. Görüş alanı açık. Yeni tasarlanan şık gösterge paneli ve kullanışlı konsolda ihtiyacınız olan her şey elinizin altında. Kahve bardağınız bile.

Bu kadarla bitmiyor. Hem aşağıya-yukarıya, hem öne-arkaya ayarlanabilen ergonomik sürücü koltuğu, sürüşte size büyük rahatlık sağlıyor. Renkli camlar, gözlerinizin kamaşmasını önlüyor. Ford, tüm bu özellikleri

Koç

ve daha fazlasını, size '96 Model Yeni Ford Escort'ta sunuyor. Çünkü Ford, ilk bakışta ayrıntı gibi görünen birçok özelliğin, otomobilinizin toplam kalitesinde büyük fark yarattığına inanıyor.

Yeni Ford Escort; Sedan, Hatchback, Sports Wagon modelleri, CL, CLX tipleri, 1.6, 1.6i, 1.8i motor seçenekleri ve tüm enerjisiyle, deneme sürüşü için Ford Yetkili Satıcılarında. Bekleriz.

Ford

Ford'da hep daha fazlasını bulacaksınız.

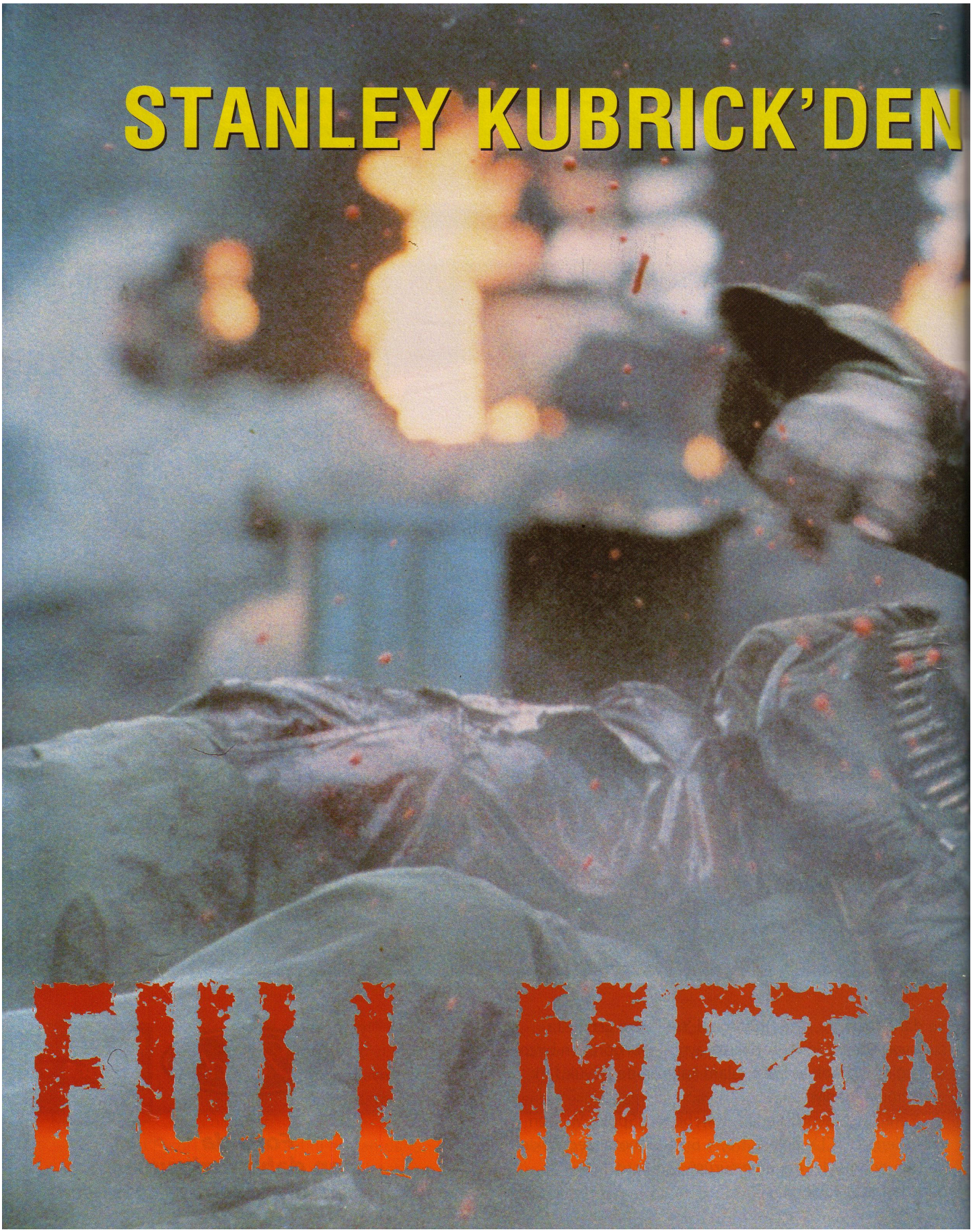
STANLEY KUBRICK'DEN
FULL META

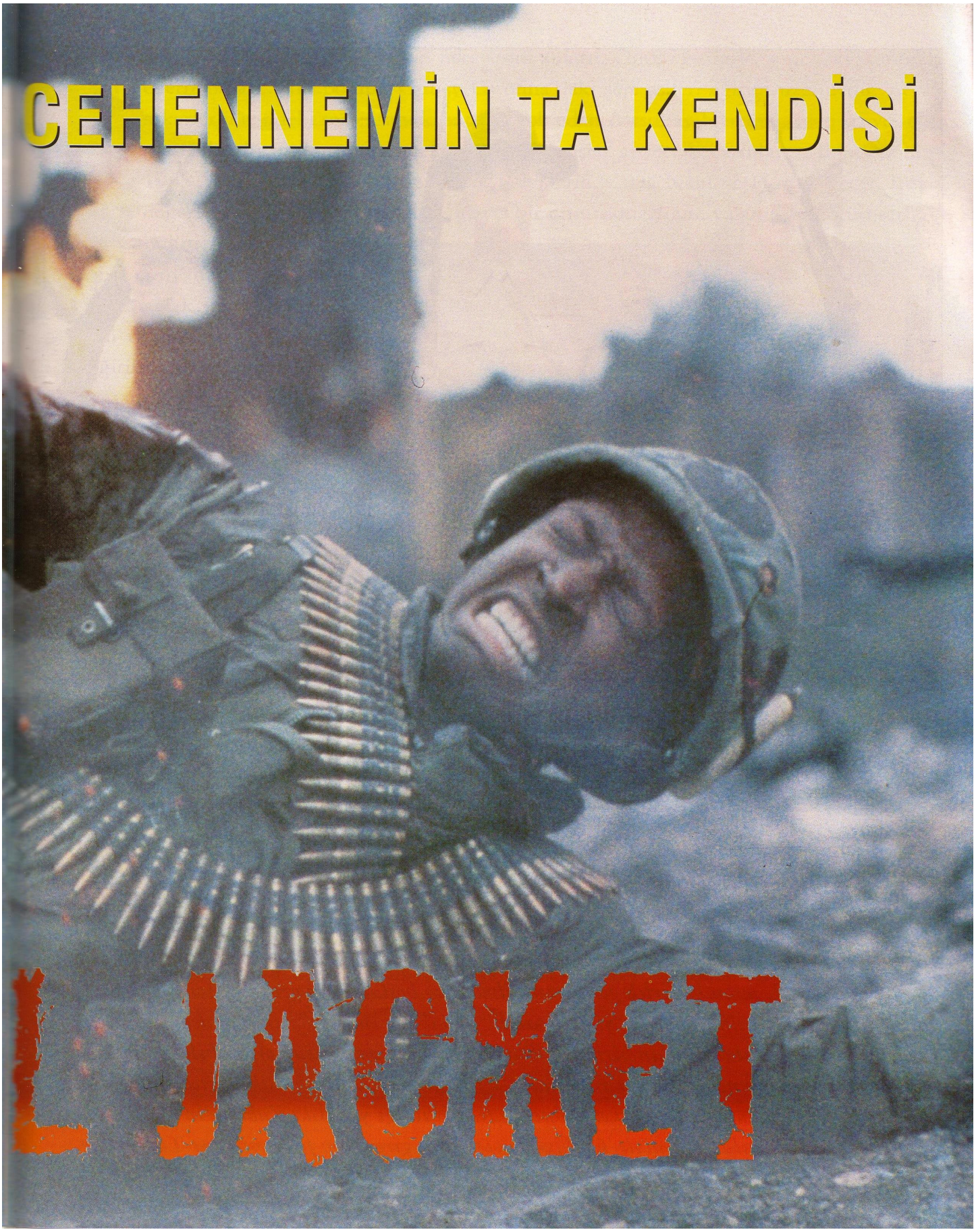
CEHENNEMİN TA KENDİSİ
L JACKET

FULL METAL JACKET

YÖNETMEN: STANLEY KUBRICK
OYUNCULAR: MATTHEW MODINE
ADAM BALDWIN
VINCENT D'ONOFRIO
LEE ERMEY
DORIAN HAREWOOD
ARLISS HOWARD
KEVYN MAJOR HOWARD
ED O'ROSS

SENARYO: STANLEY KUBRICK
MICHAEL HERR
GUSTAV HASFORD
GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ: DOUGLAS MILSOME
KURGU: MARTIN HUNTER
SANAT YÖNETMENİ: ANTON FURST
SÜRESİ: 116 DAKİKA
DAĞITIM: WARNER BROS.
GÖSTERİM TARİHİ: 6 EKİM

İlk filminden bu yana o, hala sinemanın harika çocuğu. Modalara, eğilimlere rağbet etmeyen; büyük bütçeli, uzun hazırlık gerektiren filmlerden hoşlanan ve geniş seyirci kitlelerine seslenirken, kimilerinin tabiriyle "yüksek sanat" yapabilen ender yönetmenlerden... Yaşayan en büyük sinema ustalarından birinden, Stanley Kubrick'den sözediyoruz. Film çekmekte inanılmaz derecede nazlı davranan üstadın 1987 yapımı, artık klasik mertebesine ulaşmış Vietnam filmi "Full Metal Jacket" gösterimde. Çekildiği yıllarda Kubrick'in kontratına eklediği teknik şartlar nedeniyle Türkiye'de gösterime giremeyen film, nihayet Türkiye'de...

Film, bir grup denizci askerinin hikayesini anlatır. Önce eğitimde, sonra savaşta takip ederiz onları... İlk bölüm, Güney Carolina'daki sert askeri eğitim üzerinedir. Acemi askerlerin içindeki son insani kırıntıları yok eden Astsubay Hartman'ı tanırız ve sistematik bir biçimde profesyonel katillere dönüşen gencecik insanları... İkinci bölüm, 1968 Vietnam taarruzunun en sıcak bölgelerinde, Da Nanf ve Hue'de geçer. İnsani değerlerin tümüyle unutulduğu, alaycı bir umursamazlığın, yalanın ve kötümserliğin hükmettiği, pislikle dolu bir dünyanın derinliğindeyizdir artık. Ama Hartman'ın talebeleri bu dünya için eğitilmişlerdir. Eylemlerinin, yaşamlarının ve ölümlerinin anlamsızlığını kanıksamış bir grup askerdir onlar. Filmde olaylar savaş muhabiri Joker'ın (Matthew Modine) gözünden anlatılır. Kaskında "Born to Kill" yazılı Joker aynı zamanda barış simgeli bir rozet taşır. Bu, ona göre insanlığın temel çelişkisidir.

STANLEY KUBRICK

Yaşarken efsane haline gelen nadir yönetmenlerden biri. Sinemaya 1951 yılında çektiği iki kısa filmle başlayan Kubrick, iki yıl sonra çektiği ilk uzun metrajlı filmi "Fear and Desire" (1953) ile bir anda "sinemanın yeni Orson Welles'i" olarak nam salmıştı. Buram buram gazeteci ağzı kokan bu tanım bugün çoktan unutuldu. Kubrick'i artık kendisinden başka hiç kimseye benzetmek mümkün değil. 1953'den bu yana çektiği 12 filmin tümü de gerek görsel gerek düşünsel yapılarının sağlamlığıyla sinema tarihine geçti. 1987'den bu yana değişik projeler üzerine çalışan ama bir türlü kamera ardına geçmeyen Kubrick, filmlerinin dağıtımına bile karışmasıyla tanınıyor. Yapımcılarla tavizsiz ilişkiler kurmak isteyen Kubrick basına da çok fazla konuşmayan bir yönetmen. Aşağıda, onun Fransız sinema dergisi Premiere ile Full Metal Jacket üzerine yaptığı uzun söyleşiden bazı pasajlar bulacaksınız.

★ ***Filmde, insancıllık ve duygusallık arasındaki bütün farklar çok iyi hissediliyor. Böyle kesin bir ayrıma nasıl ulaştınız?***

Kubrick: Duygusallık genelde yanlıştır çünkü gerçeğin tersidir. Kitapta hiç duygusallık yok ve kişilikleri anlamak için size yardımcı olacak veriler de yok. Geriye dönüşler kahramanın küçük arkadaşını, annesini ve ayyaş babasını anlatıyor. Kişilikler ve yapıp ettikleri hakkında bir tek buradan bilgi sahibi oluyoruz, şimdiki zamandaki anlatımıyla... Bir de, eğitim aşamasında sekiz hafta boyunca denizciler konuşma hakkına sahip değiller. Bu açıdan bakarsak, Joker'in, Pyle'nin gömlek düğmelerini çözerek konuştuğu sahne gerçekçi değildir. Başka yönetmenlerin seyirciyi tavlamak için filme koyacağı bu sahneyi çekmedim.

★ ***Savaşın bütün insanlık değerlerini yok ettiği duygusuna sahip misiniz? Ya da savaşta herkesin kendi gerçek doğasıyla karşılaştığını mı düşünüyorsunuz? Başka bir deyişle,***

Güney Carolina'daki bir eğitim üssünden Vietnam'a... Dillerini bilmedikleri bir ülkede, sadece fahişelerle iletişim kurarak, ülkelerinin özgürlüğü için mücadele eden düşmanlarına karşı ister istemez sempati duyarak savaşmak zorundalar. Hem de 1968'deki o büyük kent taarruzunda... Kubrick, genç ve tanınmadık oyuncularla çalışmayı tercih etmiş. bunlardan biri de filden sonra yıldızı parlayan Matthew Modine.

savaş zamanında ahlakın bir lüks olduğunu mu düşünüyorsunuz?

Kubrick: Hayır, ahlakın hiçbir zaman bir lüks olacağına inanmıyorum. Denizcilerin içine atıldığı gerçeklik açısından bakarsanız hepsi de birer katil olmak için eğitilmişler. Eğitmen bunu çok açıkça söylüyor: Bu çocuklar öyle bir yaştalarki, psikolojik olarak kendi kendilerine erkek olduklarını kanıtlamaları gerekiyor. Onlar için bu, dini tarikata girmek gibi bir şey. Bu da böylesi bir eğitimi zorunlu kılıyor. Şüphesiz, bu çocukların onlara ne yapmak gerektiğini söyleyen babaları vardı ve birden onlara bir başka baba tayin ediliyor, hem de çok katı bir baba. Ayrıca, hepsi de kendilerini bir bütüne ait hissediyorlar. Üstelik, o yaşta insan kendisini ölümsüz hisseder. Dolayısıyla, kolayca yönlendirilebilirler. On sekiz yaş, "en iyi asker"lerin çıkacağı yaştır!

★ ***Filmin ikinci yarısında, eğitimin ardından, Vietnam topraklarına ayak basan askerlerin sarsılmaz bir özgüvene sahip oldukları hissediliyor, bu sanki tutunacak başka bir şeyleri olmamasından kaynaklanıyor.***

Kubrick: Evet, çünkü çok zor bir durumdalar... Üstelik, savaşı kazanamayacaklarını da biliyorlar. Güneyli müttefiklerinden çok Kuzey Vietnamlı düşmanlarına saygı duyuyorlar. Halktan kültürel olarak tümüyle koparılmışlar, ülkenin dilini konuşamıyorlar. Sadece fahişelerle ve kendi içlerinde bir ilişki kurabiliyorlar. Dolayısıyla, hepsi de karamsar ve şüpheci oluyor.

★ ***Size göre, Vietnam savaşı, Birinci Dünya Savaşı ya da İkinci Dünya Savaşı'na göre daha absürd değil mi?***

Kubrick: Evet, farklı anlamlarda... Vietnam savaşı, bize bugün bir kez daha gösterdi ki, hiçbir ülke bir diğer ülke toprağına girmemeli, eğer o ülke bunu istemiyorsa... Bugün, gerilla mücadele mantığı bütün yönleriyle biliniyor. Fransızlar Cezayir'de avlandılar, Ruslar ise bir daha asla, Afganistan'a ayak basmak istemezler. Bütün bunlar inanıyorum ki savaşın kimseye bir şey kazandırmayacağının göstergesi.

★ ***Vietnam üzerine çok sayıda film yapıl-***

"Nasıl çekeceğiz, bu basit. Ne çekeceğiz, bu, daha zor. Chaplin bugün artık sinematografik sayılamayacak bir yöntemle çalışıyordu, ama işleri hala mükemmel, perdeye olağanüstü şeyler yansıtabiliyor. Eisenstein yalancı ve suni şeyleri çekti, ama mükemmel bir biçimde. Sinematografik olarak sonuç harikaydı... Tabii ki ancak her ikisini de biraraya getirmeyi başarabiliyorsanız iyi film yaparsınız. Ama, herşeyden önce bir şeylerin olup bitmesi gerekir."

ması konusunda ne düşünüyorsunuz?

Kubrick: Öyle görünüyor ki bu, Amerikalıların vicdan muhasebesiyle ilgili bir şey. Bense, uzun bir süre böyle bir film için yanıp tutuşmadım, çünkü uzun bir süre doğru kitabı bulamadım. Oliver Stone yazdığı senaryoyu çekmek için uzun süre bekledi çünkü ona "Kimse Vietnam hakkında film görmek istemiyor" denmişti.

★ ***Ve Warner'a "Vietnam üzerine bir film yapmak istiyorum" dediğinizde, size ne cevap verdiler?***

Kubrick: Onlara bu şekilde gitmedim. Onlara sadece, okumaları için senaryoyu verdim. Güzelce okudular, çünkü diyalog olmayan herşeyin atıldığı alışıldık bir senaryo formunda yazmadım. Bir düzyazı, şimdiki zamanla yazılmış, insanların neler söylediklerini ve yaptıklarını anlatan bir roman gibiydi. Eğer "Vietnam üzerine bir film yapmak istiyorum" deseydim, endişeleneceklerdi... Fakat inanıyorum ki, bugün herkes iyi ya da kötü konu olmadığını anladı. İyi ve kötü filmlerden başka bir şey yoktur, ve konu çok da büyük bir şey fark ettirmez. Tıpkı resimdeki gibi. Bir tabloyu iyi yapan şey sanatçının onu yapma biçimidir.

★ ***Vietnam üzerine film yaptığınız sıralarda, başka yönetmenlerin aynı konuda çalıştıklarını öğrenmek sizi rahatsız etmedi mi?***

Kubrick: Bakın, o dönem benim duyduğum tek film "Platoon"du ve herhangi özel bir şey düşünmedim. "Platoon"u da sevdim ama başarısının bir bölümü, nasıl demeli, verdiği yargıdan geliyordu. Yani, bütün detaylar doğru ve gerçek olduğunda, bu, insanı etkiliyor. Detaylardaki doğruluk geri kalanı da doğru kılıyor. Filmin özellikle bu açıdan çok iyi işlediğini düşünüyorum. Beni çok etkileyen bir film. Çok iyi yapılmış, mükemmel yönetilmiş ve oyuncular bir harika, çok güçlü. Bir tek eksik var o da, bunun gerçek değil de bir film olması.

★ ***Peki "Apocalypse Now" için ne düşünüyorsunuz?***

Kubrick: Sanıyorum, Coppola elinde hikayeye benzer hiçbir şeyi olmadığı gerekçesiyle köşeye sıkıştırıldı. Böylece o da, her sahnesi bir öncekinden daha muhteşem bir yapıt yaratmak zorundaydı, bu absürd bir noktaya gidene dek. Son sahne inanılmaz derecede gerçekdışı ve tümüyle bir seyirlik. Rötuşlanmış bir King Kong versiyonu gibi! Ve Brando bütün bunlara entellektüel bir boyut eklemekle görevlendirilmiş. Ama bunun hiçbir işe yaradığını sanmıyorum. Ancak çok iyi çekilmiş, çok sağlam sahneler var.

STANLEY KUBRICK FİLMOGRAFİ

1953 Fear and Desire
1955 Killer's Kiss
1956 The Killing
1958 Paths of Glory
1960 Spartacus
1962 Lolita
1964 Dr. Strangelove
1968 2001: A Space Odyssey
1971 A Clockwork Orange
1975 Barry Lyndon
1980 The Shining
1987 Full Metal Jacket

★ ***Neden "Full Metal Jacket" Londra banliyölerinde çekildi?***

Kubrick: Çünkü film, şehirdeki savaşı konu ediyor. Olaylar, Hue şehrinin sanayi mahallelerinde vuku buluyor, dolayısıyla uzaklara gidip güzel bir orman manzarası aramaya gerek yoktu. Ayrıca bu yerler her istenilenin yapılabildiği mucizevi mekanlardı.

★ ***Senaryoyu Michael Herr ("Apocalypse Now"da da çalışmıştı) ile beraber yazdınız. Kitabın yazarı Gustav Hasford ile ortak çalışmanız oldu mu?***

Kubrick: Önce yalnız çalışıyordum. Sonra Michael bana yardıma geldi. Hasford filmin çekimlerine başlamadan üç hafta önce bize katıldı. Bizi eleştirdi ama aynı zamanda birçok yeri yeniden yazdı. Fakat bu çok zor, kitabı ne kadar beğenseniz de, farkında olmadan yazarı çok rahatsız eden şeyler yapabiliyorsunuz. Bir yazarın, sinemacının eline geçen bir yapıtından kolay kolay memnun olacağını sanmam... Bir şey al, bir şey at, bir şey ekle... Fakat Hasford sonuçtan memnun kaldığını söylüyor.

★ ***Filme eşlik eden müziğin seçimi çok önemli çünkü hiç diyalog olmayan sahneler var.***

Kubrick: Evet, bu sahnelere bağlı. Mickey'in Kulübü'nün şarkısını finale koydum çünkü bu çocukların bu şarkıyı kısa bir zaman önce televizyonlarının karşısında söylediği düşüncesini vurgulamak istedim. Bu fikir zaten romanda da vardı, ama ben başka bir yere koydum. "Surfing Bird" şarkısını da sıcak çatışmadan sonraki rahatlamayı anlatmak için seçtim. Bu askerler arkalarından salak bir arkadaşları tarafından vurulabilirler, yani, o zaman, sonunda, öldürüyorlar, yüzyüze, bundan heyecanlanıyorlar artık.

★ ***Peki Rolling Stones'un son jenerikte kullanılan "Paint in black"i...***

Kubrick: Sözler filmin ruhuna mükemmel bir uyum sağlıyordu. Ne duygusal ne aptal ne de eğlenceli olmasını istemiyordum, bu parça bana en iyi seçim gibi geldi. Bunlardan başka o dönemden parça alınmadı, ve zaten onların arasından da filmin havasına en iyi gidecek parçalar tercih edildi.

★ ***Çekimler yirmi haftadan daha uzun sürmüştü sanıyorum...***

Kubrick: Beş ay boyunca ara vermek zorunda kaldık. Lee Ermey çok ciddi bir araba kazası geçirdi. Onsuz hiç bir şey yapamayacağımız için beş ay hiç çalışamadık.

★ ***Bu süre içinde neler yaptınız?***

Kubrick: Montaj üzerine çalıştım. Lee iyileşemeyecek ve çekimlere bir daha asla başlayamayacağız diye çok korktum.

★ ***Bir sahneyi çekmeden önce nasıl çekeceğinizi bilir misiniz, ön hazırlık yapar mısınız?***

Kubrick: Filme çekilecek olan şeyi sanki gözlerimin önünde olup bitiyormuş gibi düşünerek başlarım işe. Bu, işin en zor kısmıdır: Çekim yerinde sahneyi prova ettiğiniz o ilk an. Sahnenin amacını tam olarak anladıktan sonra, bütün fikirler keşfe açıktır, o sırada duygusal olarak içinizden geçip gider, artık nasıl çekeceğiniz bundan sonra benim gibi kameramanlıktan gelme biri için problem olmaktan çıkmıştır. Nasıl çekeceğiz, bu basit. Ne çekeceğiz, bu, daha zor. Chaplin bugün artık sinematografik sayılamayacak bir yöntemle çalışıyordu, ama işleri hala mükemmel, perdeye olağanüstü şeyler yansıtabiliyor. Eisenstein yalancı ve suni şeyleri çekti, ama mükemmel bir biçimde. Sinematografik olarak sonuç harikaydı... Tabii ki ancak her ikisini de biraraya getirmeye başarabiliyorsanız iyi film yaparsınız. Ama, herşeyden önce bir şeylerin olup bitmesi gerekir.

★ ***Bu tür bir projede, estetik imajlar yaratma tehlikesi yok mu?***

Kubrick: Evet, ama ilginç olan, doğru olandır. Ben kamerayı aktörlerin arkasına yerleştirmeyi çok seviyorum, yeterince aşağı, bir belgesel çeken kameraman gibi. Kamerayla muzip şeyler aramaya gerek yoktur. Bunun dışında, Steadycam için, çok güzel kamera hareketlerinden kaçınmak için mekanizmayı biraz destabilize etmemiz gerekti. ■

Yıldızların çılgınlık testi

Amerikan sinema dergisi Movieline, ünlü Hollywood yıldızlarının çılgınlıklarını test etti. İlişkileri, skandalları, kötü alışkanlıkları puanlandı. Belki değerlendirmelere katılmazsınız ama, en azından kim ne karıştırıyor öğrenebilirsiniz!..

	JULIA ROBERTS	CHARLIE SHEEN	MICHELLE PFEIFFER	SYLVESTER STALLONE
Boşanmalar (1 puan)	1 Lyle Lovett	Yok	1 Peter Horton	2 Sasha Stallone, Brigitte Nielsen
Kötü alışkanlıklar (5 puan)	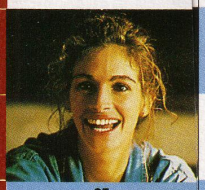	25 sigara, alkol, drug'lar, kadınlar, arabalar	5 Münzevilik	5 Delice antrenman yapmak
Tutuklanmalar (5 puan)		10 drug'lar, kredi kartı kanunsuzluğu	Yok	Yok
Skandallar (5 puan)	25 Kiefer'la ani ayrılışı, Ethan Hawke'la flörtü, Lyle Lovett'la kısa evliliği	30 drug tedavisi, K. Preston'la silah olayı, Hollywood maması H. Fleiss'ın listesinde adının çıkması..	15 Michael Keaton, John Malkovich ve Fisher Stevens ile ilişkileri	10 Jennifer Flavin ile olaylı ayrılığı, Janice Dickinson'ın bebeğinin DNA babalığı
Dövmeleri (2 puan)	Yok	10	Yok	
Silahla yakalanma (5 puan)	Yok	10 (en az)	Yok	
Çok konuşulan ilişkileri (10 puan)	60 L. Neeson, D. McDermott, R. Gere, K. Sutherland, J. Patrick, Lyle Lovett	40 K. Preston, Ginger Lynn Allen, S. Seymour, Meredith Salenger	50 P. Horton, J. Malkovich, M. Keaton, F. Stevens, David Kelly	70 S. Anton, C. Guest, B. Nielsen, J. Dickinson, A. Everhart
Rol arkadaşlarıyla gönül ilişkileri (10 puan)	30 L. Neeson (Satisfaction), D. McDermott (Çelik Manolyalar), K. Sutherland	Yok		10 Brigitte Nielsen (Rocky IV)
Bozulan nişanlar (1 puan)	2 Dylan McDermott, Kiefer Sutherland	1 Kelly Preston		2 Janice Dickinson, Angie Everhart
Çıktığı müzisyenler (10 puan)	10 Lyle Lovett	Yok		Yok
Fiyaskoya uğradığı filmler (5 puan)	20 Satisfaction, Genç Ölmek, Bayılırım Belaya, Hazır Giyim	80 No Man's Land, Sekiz Adam Dışarı, Courage Mountain, Navy SEALS, Men at Work, Cadence, The Chase, Terminal Velocity	50 Grease 2, In to the Night, Ladyhawke, Rus Evi, Frankie and Johnny, Love Field	75 Paradise Alley, Gece Şahini, Victory, Rhineston, Oscar, Dur! Yoksa Annem Ateş Edecek
Geri dönüşleri (1 puan)	1 Pelikan Dosyası	3 Wall Street, Major League, Hot Shots!	1 Batman Returns	4 Rocky II, Rocky III, Rambo: İlk Kan 2, Cliffhanger
Şov dünyasındaki aile üyeleri (10 puan)	20 erkek kardeşi Eric ve kızkardeşi Lisa	50 kardeşleri Emilio (Estevez) ile Ramon (Estevez), babası Martin Sheen, kızkardeşi Renee...	20 Kızkardeşleri Dedee ve Lori	20 kardeşi Frank ve annesi Jackie
Bilinen estetik cerrahi operasyonları (5 puan)	Yok		Yok	Yok
Tahmin edilen estetik operasyonlar (10 puan)	10		40	150
Movieline'a kapak olmak (15 puan)	Yok	30	15	Yok
Mizah duygusu hatırına (nagatif puan	0	-10	-1	-2
TOPLAM	179	279	196	346

WINONA RYDER	MICKEY ROURKE	DREW BARRYMORE	KEVIN COSTNER	MELANIE GRIFFITH	JOHNNY DEPP	CHER
Yok	1 Debra Feuer	1 Jeremy Thomas	1 Cindy Costner	2 Don Johnson, Steven Bauer	1 Lori Allison	2 S. Bono, Gregg Allman
Yok	5 Boks	10 Alkol, narkotikler	Yok	15 alkol, narkotikler, Don Johnson	10 Dövmeler, sigara	5 Saçları
Yok	15 Carre Otis'i dövmesi, bar kavgaları çıkarması...	Yok	Yok	Yok	5 Otel odalarını dağıtmak,	Yok
10 "Baba 3"ten ayrılışı, 1993 vergisini ödememesi	35 IRA'ya bağışları, "Vahşi Orkide"de gerçekten sevişmesi, Carre Otis'le silah kazası	25 Uyuşturucu ve alkol bağımlılığı, 14 yaşında intihar girişimi, olaylı evliliği	25 R.Hood'daki aksanı, evliyken bir modelle yakalanması, G. Dakota skandalı, Waterworld	20 Narkotik ve alkol sorunları, Don Johnson'la yaşadığı fırtınalar, Antonio Banderas'la ilişki	10 River Phoenix'in onun kulübünde ölmesi	10 Saçları, "Deniz Kızları"nda yönetmene çektirdiği eziyetler
Yok	6	12		4	8 (en az)	12
Yok	55	Yok		Yok	5	Yok
30 Christian Slater, Johnny Depp, Dave Pirner	20 Terry Farrell, Carre Otis	60 C. Feldman, Corey Haim, S. Loren'in iki oğlu, J. Walters, Eric Erlandson		60 W. Beatty, R. O'Neal, D. Johnson, S. Bauer, D. Johnson, A. Banderas	40 S. Fenn, Jennifer Grey, Winona Ryder, Kate Moss	70 W. Beatty, S. Bono, D. Geffen, G. Allman, V. Kilmer, G. Simmons, R. Sambora
10 Christian Slater (Heathers)	10 Carre Otis (Vahşi Orkide)	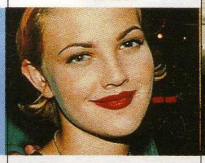		20 Antonio Banderas (Two Much), Don Johnsdn (The Harrad Experiment)	Yok	
1 Johnny Depp	0	2 Leland Hayward, James Walters	Yok		3 Sherilyn Fenn, Jennifer Grey, Winona Ryder	
10 Dave Pirner	0	10 Eric Erlandson	Yok		Yok	40 S. Bono, G. Allman, G. Simmons, R. Sambora
45 Lucas, Square Dance, Great Balls of Fire!, Welcome Home, Roxy Carmichael, Night On Earth, Ruhlar Evi, Reality Bites	70 The Pope of Greenwich Village, Ejderin Yılı, 9 1/2 Hafta, Şeytan Çıkmazı, Yakışıklı Johnny, Vahşi Orkide	45 Firestarter, See You in the Morning, Motoroma, Zehirli Sarmaşık, Bad Girls	60 Fandango, Silverado, Revenge, Kusursuz Dünya, Wyatt Earp, The War	75 Cherry 2000, Milagro'nun Fasulye Tarlaları, Şenlik Ateşleri, Shining Trough, Born Yesterday, Milk Money	15 Cry-Baby, Private Resort, Arizona Rüyası	15 Wild on the Beach, Good Times, Chastity
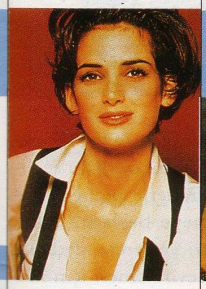	1 Barfly	Yok	1 Kurtlarla Dans	2 Vahşi Şey, Çalışan Kız	1 Makaseller	2 Silkwood, Ay Çarpması
	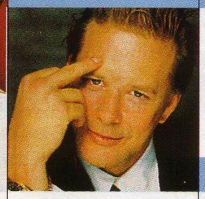	50 John, Ethel, Lionel, John Jr., Diana	Yok	30 Annesi Tippi, kocası Don, kızkardeşi Tracy	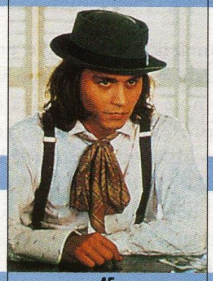	20 Kızkardeşleri Chastity ve Georgeanne La Piere
		5 Göğüs küçültme	Yok	Yok		15
10	200	Yok	20	100		300
15	Yok	45	15	15	45	Yok
-2	0	-10	0	0	-10	0
129	418	255	122	343	133	491

Ayhan Işık

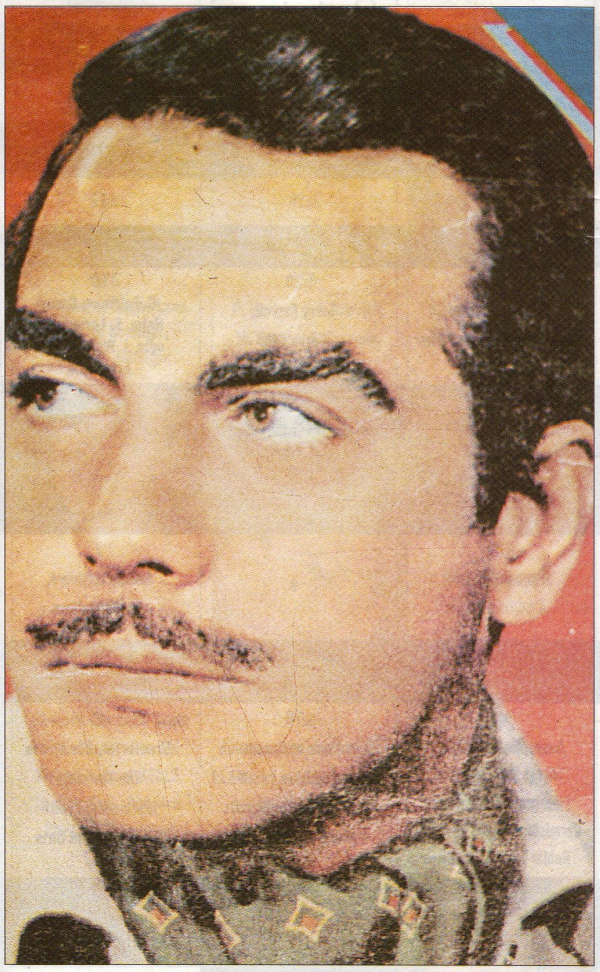

Önceleri, mahallenin temiz kalpli delikanlısı; dürüst, mert ve sert bir halk çocuğuydu. Gözü yükseklerde değildi ama birileri onu hep kötü yola çekmeye çalışır, işveli kadınlar onu ayartmaya can atardı. Sonraları, romantik salon komedilerinde zengin jönleri de oynadı ama dürüstlüğüne toz kondurmadı. Daha önemlisi, Yeşilçam'a star prensiplerini ve iş ahlakını getirmesiyle de tarihe, "Yeşilçam'ın Kralı" olarak geçti.

BURAK GÖRAL

Ayhan Işık'ın kral diye anılmasındaki asıl neden işine verdiği önem ve işinde kurmaya çalıştığı profesyonel ahlak ve tüm bunlar için gerekli olan karizmatik kişiliktir.

Ayhan Işık, döneminin birçok yıldızı gibi bir dergi yarışmasıyla girmişti sinemaya. Yıl 1951'di, derginin adı ise Yıldız. İlk filmini de hemen aynı yıl çekmişti: Yavuz Sultan Selim. Bu ilk filminde başrol oynayan Işık, doğuştan bir stardır sanki. Bütün sinema hayatı boyunca da hep başrol oynamaya devam edecek Işık'ın ikinci filmi Türk sinema tarihinin klasikleri arasında sayılan Lütfi Ö. Akad'ın "Kanun Namına"sıdır. Filmde karısı tuzağa düşürülmüş bir tornacı ustasının hikayesi anlatılır.

Nazım Usta rolü, Ayhan Işık'ın sinemaya yatkınlığını, yıldız olma kapasitesini bir anda gözler önüne serer. Kaldı ki, "Kanun Namına" da o dönemlerin Türk sineması için alışılmadık bir tempoya ve kurguya sahiptir.

Bu filmden sonra Ayhan Işık'ın bir anlamda sinemadaki karakteri çizildi ve seyircinin yadırgamayacağı rollerle peşpeşe Ayhan Işık filmleri gelmeye başladı. Clark Gable'ı andıran bıyıkları ve temiz, aydınlık yüzüyle Ayhan Işık'ın sevilmemesi için hiçbir neden yoktur.

Onu ilk filmlerinde, tipine de uygun olarak genellikle dürüst, mert, naif ve temiz halk çocuğu rollerinde görürüz. Çoğu zaman bu mertliği ve dürüstlüğü yüzünden kadınların ilgisini çekse de yine aynı sebep-

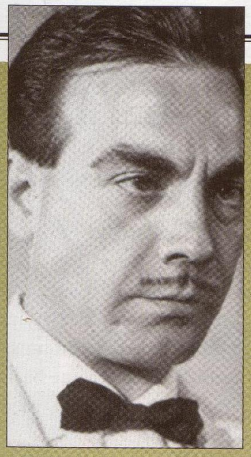

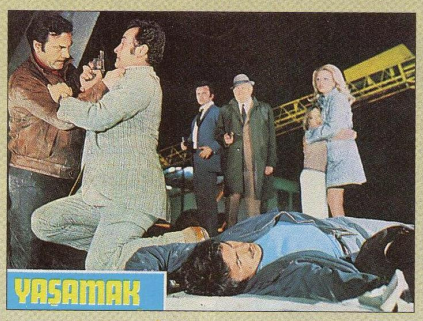

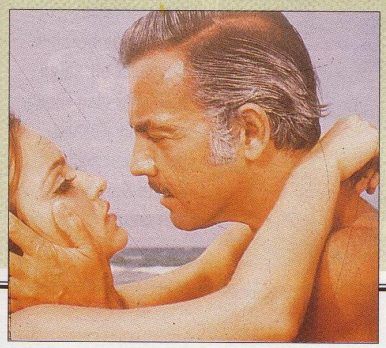

1951'DEN 1977'YE AYHAN IŞIK FİLMLERİNDEN SEÇMELER

1951 Yavuz Sultan Selim
1952 İngiliz Kemal Lawrence'a Karşı
1952 Kanun Namına
1953 Kanlı Para
1953 Öldüren Şehir
1954 Şimal Yıldızı
1954 Vahşi Bir Kız Sevdim
1955 Kardeş Kurşunu
1956 İntikam Alevi
1957 Bir Avuç Toprak
1958 Beraber Ölelim
1960 Yangın var
1960 Kanlı Firar
1961 Küçük Hanımefendi
1962 Küçük Hanım'ın Kısmeti
1962 Küçük Hanım Avrupa'da
1962 Küçük Hanım'ın Şoförü
1962 Acı Hayat
1962 Üç Tekerlekli Bisiklet
1963 Yaralı Aslan
1963 Kırık Anahtar
1964 Kadın Berberi
1964 Kanun Karşısında
1964 Şahane Züğürtler
1965 Kolejli Kızın Aşkı
1965 Sayılı Dakikalar
1965 Güneşe Giden Yol
1966 Aslan Pençesi
1966 Katiller De Ağlar
1967 Büyük Kin
1967 Ölüm Saati
1968 Erikler Çiçek Açtı
1969 Karlı Dağdaki Ateş
1969 Tel Örgü
1970 Şampiyon
1970 Ölünceye Kadar
1971 Beyoğlu Kanunu
1971 Herşeyim Sensin
1972 Kanun Adamı
1972 Yirmi Yıl Sonra
1973 Kızın Varsa Derdin Var
1973 Kara Haydar
1975 Haşhaş
1975 Harakiri
1976 Karakan
1976 Örgüt
1977 Yangın

Akad'ın klasiğinde mert bir mahalle delikanlısı rolünde. Daha sonra bu tür rolleri çok oynayacak.

Kral Hollywood'a gitmeye karar verir.

Belgin Doruk'la ilk filmi

Salon komedilerine de yatkın olduğunu artık herkes kabul ediyor.

Onu en iyi kullanan yönetmenlerden biri olan Akad'dan bir klasik daha...

Film çevirme temposunun hızla arttığı bir dönem. Kral her türde şansını deniyor.

Yaş kemale erdi. Roller de öyle...

Artık "baba" rollerde...

"Kanun Namına"nın başarısız bir ikinci çevirimi.

Seks filmlerinin gişenin kralı olduğu bir dönem. Ayhan Işık, kendi şirketi adına çektiği polisiye maceralarla direnmeye çalışıyor.

lerden başı da hep derde girer. Ya zorla katil edilir ya da mecburen yasadışı yollara itilir. Bu dönemlerinde onun filmlerine şöyle bir bakacak olsak, genellikle dram filmleri çektiğine şahit oluruz. 1950'lere rastlayan bu döneminde Ayhan Işık, özellikle Lütfü Akad ve Atıf Yılmaz filmleriyle daha da yıldızlaşmıştır: Katil, Öldüren Şehir, Şimal Yıldızı, Vahşi Bir Kız Sevdim, Kardeş Kurşunu vb... Bundan aldığı kuvvetle daha sonra da 1956-57 döneminde Amerika'ya gidip Hollywood'da da şansını denemek ister. Ama bu hayali gerçekleşmez kralın, Amerika macerası kısa sürer. Türkiye'ye geri dönüşünde ise yıllar önce sinemaya girmesine vesile olan dergi yarışmasında bayan oyuncu dalında birincilik kazanan Belgin Doruk'la ilk filmini gerçekleştirir: Beraber Ölelim. Ayhan Işık ve Belgin Doruk daha sonra Yeşilçam'ın unutulmaz çiftlerinden biri olacaktır.

60'lı yılların başında bu ikiliye Sadri Alışık da eklenir. Böylece "Küçük Hanımefendi" serisiyle de 1961'de tanışmış oluruz. Bir zengin kızının peşindeki iki yakışıklı delikanlının tatlı rekabeti o kadar başarılı olur ki, seriyal olmaması için hiçbir neden yoktur. Böylece aynı kadroyla 1962'de tam 3 kere karşı karşıya geliriz. Bu eğlenceli filmler her ne kadar ardarda gelmiş olsa da, her biri aynı ilgiyle karşılanmış ve Türk sinemasındaki komedi filmleri içinde hakettikleri konuma gelmişlerdir. Zaten bu filmlerin bu kadar tutulmasından sonra, Ayhan Işık'ı dram filmlerinin yanında (Otobüs Yolcuları, Rıfat Diye Biri, Üç Tekerlekli Bisiklet) romantik salon komedilerinde de görmeye başlarız (Çifte Nikah, Zorlu Damat, Yaralı Aslan, Kadın Berberi). Bu filmlerinde ona genellikle Belgin Doruk, Filiz Akın, Türkan Şoray, Semra Sar gibi oyuncular eşlik eder.

Ayhan Işık'ın 60'lı yıllardaki film temposu başdöndürücüdür. Bu yıllar içinde 100'e yakın film çevirmiştir. 70'li yıllarda da bolca film çekmeye devam eder Ayhan Işık. Ama eski popüleritesi de kalmamıştır artık. Yeni filmlerinde artık yaşını başını almış olduğundan, baba rollerinde ya da tecrübeli polis rollerindedir.

Bir müddet sonra, kendi yapım şirketini kurar ve kendi filmlerini çekmeye başlar. 1977'ye kadar film çekmeye devam eder Ayhan Işık. Böylece 1951'de başladığı sinema serüveni, 26 yıl sürer ve 1977'de de noktalanır. Tam 26 yıl süren bir başrollük hikayesi. Yaşadığı yıllar boyunca ödülleri hep Fikret Hakan'a kaptırmış olsa da; Türk halkı ona kendi ödülünü vermişti bile. Onu "kral" ilan etmiştir.

Atilla Dorsay'ın da dediği gibi, belki çok iyi bir oyuncu değildi ama, unutulmaz iş prensipleri (bir dönem sonunda hiçbir filminin sonunda ölmeme kararı alır) ve ciddiyetiyle Türk sineması oyuncuları için hep örnek olmuş gerçek bir sinema adamıydı Ayhan Işık. Geçirdiği beyin kanaması sonucunda öldüğünde henüz elli yaşındaydı. Oysa bize sanki hiç ölmemiş gibi geliyor. Televizyonlarımızda neredeyse hergün birkaç filmini birden görme fırsatına sahibiz. Zaten kim söyledi ki kralların ölebileceğini. Krallar ölmez ki. ■

FİLM İSİMLERİYLE AYHAN IŞIK

Yavuz Sultan Selim 1951.
İngiliz Kemal 1952
Avare Mustafa 1961
Bahriyeli Ahmet 1963
Galatalı Mustafa 1967
Cingöz Recai 1969
Rıfat Diye Biri 1962
Kara Haydar 1973
Beyaz Kurt 1972
Halk Çocuğu 1964
Altın Kollu Adam 1966
Yalnız Adam 1967
Gölgedeki Adam 1970
Kanun Adamı 1972
Yaralı Aslan 1963
Aslan Pençesi 1966
Aslan Yürekli Kabadayı 1967
Şoförler Kralı 1965
Maceralar Kralı 1963
Gecelerin Kralı 1967
Kral Arkadaşım 1964

"Kral"dan mesaj veren film isimleri

Bütün Aşklar Tatlı Başlar 1970
Kızın Varsa Derdin Var 1973
Yaşamak Kolay Değil 1970
Öp Annenin Elini 1964
Şerefimle Yaşarım 1971
Ölümden Korkmuyorum 1971

60'lı yılların Yeşilçam'ına ait siyah beyaz bir hatıra. Kral "Yuvanın Bekçileri" adlı filmde bir zamanların en ünlü çocuk yıldızlarından Ömercik'le beraber. Duygusal bir salon komedisi olan filmde bu ikiliye Zeynep Değirmencioğlu ve Belgin Doruk eşlik ediyordu.

SEAN CONNERY ✦ RICHARD GERE
JULIA ORMOND
Aralarındaki savaşın
en büyüğü
onun aşkı içindi.
İLK
ŞÖVALYE
"FIRST KNIGHT"
COLUMBIA PICTURES SUNAR
SEAN CONNERY RICHARD GERE JULIA ORMOND "FIRST KNIGHT" BEN CROSS
MÜZİK JERRY GOLDSMITH PRODÜKTÖR GIL NETTER · ERIC RATTRAY · JANET ZUCKER
EDİTÖR WALTER MURCH, A.C.E. YAPIM TASARIMI JOHN BOX GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ ADAM GREENBERG, A.S.C.
ÖYKÜ LORNE CAMERON & DAVID HOSELTON VE WILLIAM NICHOLSON
SENARYO WILLIAM NICHOLSON YAPIMCI JERRY ZUCKER · HUNT LOWRY YÖNETMEN JERRY ZUCKER
ZUCKER BROTHERS
20 EKİM CUMA GÜNÜNDEN İTİBAREN İSTANBUL, ANKARA, İZMİR SİNEMALARINDA.

EFSANEVİ FİLM BAŞLANGIÇLARI

Koltuğa kuruldunuz ve kendinizi yönetmenin kollarına teslim ettiniz. Film başladı... Ama nasıl? Şüphesiz bazı filmler daha iyi başlar. Öyle ki bunları yıllarca aklınızdan çıkaramazsınız. Peki bunların arasından bir seçim yapmak mümkün mü? İşte bu soruya cevap arayan bir grup İngiliz sinema yazarı biraraya gelip en iyi başlangıçları seçmişler... Amerikan ve İngiliz sineması dışından gelen filmleri birkaç istisna hariç tümüyle görmezden gelmişler ve Anglo-Amerikan film dünyasının en unutulmaz film açılışlarını peş peşe sıralamışlar.

Touch of Evil *(1958)*
Orson Welles

Sinema tarihinin en "dakik" açılışlarından biri. Muhteşem bir zamanlama duygusu, tıkır tıkır işleyen bir mizansen ve Hictchcock usulü çarpıcı bir gerilim. Üstelik hepsi tek bir plan içinde... Film, dört dakikalık kesintisiz bir yana kaydırma (travelling) sekansı ile başlar. Kamera, önce Meksika/ABD sınırını, sonra bir arabaya bomba yerleştirilmesini gösterir. Mike Vargas'ı (Charlton Heston) izler, yolu takip ederek sınır kontrole gelir ve arabanın motorunun patlamasıyla birlikte sekans kesilir. Ve insan bu muhteşem plana hayran kalır.

2001: Uzay Macerası *(1968)*
Stanley Kubrick

Görkem zirvede. Bu açılışı seyredip de etkilenmemek mümkün değil. Tarih öncesi bir klanın üyeleri (hepsi de bildiğimiz maymun), Richard Strauss'un müziği eşliğinde, düzgün dikdörtgen biçiminde bir taş bulurlar. Bu taş sayesinde kemikleri silah olarak kullanmayı öğrenirler. Kimilerine göre bu insanoğlunun doğuşunu simgeler. Tüm bunlar bir yana Kubrick, bir güneş tutulmasıyla başladığı filminde müzik ve görüntüler eşliğinde seyirciyi koltuğunda resmen hipnotize etmiştir.

Baba *(1972)*
Francis Ford Coppola

Hikaye anlatma ustası Coppola, son derece kendine güvenli, sakin bir mizansenle açar filmini. Unutulmaz Marlon Brando dışında herşey olağandır bu sahnede. Bonasera, kızının düğün töreni sırasında Don Corleone'den (Marlon Brando) kendisi için bir iyilik yapmasını isteyecekken "Amerika'ya inanıyorum..." der. Filmin bütünü düşünüldüğünde gerçekten çok anlamlı bir açılış repliği.

Kıyamet *(1979)*
Francis Ford Coppola

Daha filmin başında "İşte son" diyip, seyirciyi modern dünyanın cehennemine davet eden bir yönetmen. Coppola, yine bir açılış ustası... Vietnam'da bir orman. Sessizlik hakim. Arasıra birkaç helikopter geçiyor tepeden. Fonda o meşhur "The End", Doors'un derinden gelen etkileyici müziği. Bir anda herşey sessizce alevlere boğuluyor. Ertesi sabah napalmdan geriye kalan keskin bir "zafer" kokusu. Jim Morrison mırıldanıyor: "This is the end, bee-yoo-tiful friend" (İşte son güzel arkadaşım)...

Rezervuar Köpekleri *(1993)*
Quentin Tarantino

Tarantino'dan sinema tarihinin akışına ciddi bir müdahale. Yüzlerce filmde figüranlık yapıp, hiç konuşturulmayan 8 aşağılık gangster mühim bir iş öncesi Amerikan usulü kahvaltı etmekte ve havadan sudan muhabbet etmekteler. Geyik muhabbet konuları arasında Madonna, kafe garsonlarına verilen bahşiş üzerine uzun bir prensip tartışması da var... Karakterlerin yüz planları arasında dönüp duran kamera nefis, oyuncular etkileyici, diyaloglar inandırıcı, yönetmenin yeteneği ise tek kelimeyle çarpıcı...

Kutsal Hazine Avcıları *(1981)*
Steven Spielberg

Aksiyon, gerilim, egzotizm, sıcak, ter, macera ve ironi... Spielberg, yarattığı kahramanını, yani Indiana Jones'u Güney Afrika ormanlarındaki bir macerasının finalinde tanıtır bize... Tek kelimeyle zımba gibi bir başlangıç. Dekupaj ustası Spielberg'in bu marifetini defalarca seyretmekte hiçbir sakınca yok...

Touch of Evil

Taksi Şoförü *(1976)*
Martin Scorsese

Karanlık ve sisli bir New York gecesi... Ekranda sarı bir taksi belirir ve gürültüyle geçip gider... Fonda Bernard Herrmann'ın müziği... Sürücü Travis Bickle'ın (Robert De Niro) endişe dolu gözleri perdeye geldiğinde müzik yumuşar ve yerini yatıştırıcı bir gece cazına bırakır. Seyirciyi bir filmin dünyasına sokmakta şaşırtıcı bir yeteneğe sahip olan Scorsese, Travis'in hüzünlü ve saplantılı yalnızlığını birkaç küçük planla vermeyi becerir.

Baba

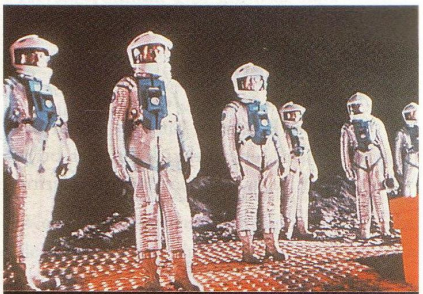

2001: Uzay Yolu Macerası

EFSANEVİ FİLM BAŞLANGIÇLARI

Sıkı Dostlar *(1990)*
Martin Scorsese

Sanki "Sakın" diyor Scorsese, "sakın bu kahramanları sevmeyin, onlarla özdeşleşmek gibi büyük bir hata yapmayın". Evet, sinema tarihinin en sert, en harbi açılış sekanslarından biri. Henry (Ray Liotta), Jimmy (Robert De Niro) ve Tommy (Joe Pesci) karanlıkta yol alan arabanın içindedirler. Arabanın arkasında bir ceset vardır. Durup arabanın bagajını açtıklarında az önce öldürdüklerini düşündükleri adamın henüz ölmemiş olduğunu görürler. Ekmek bıçağı ve kurşunla işini bitirdikten sonra Henry: "Kendimi bildim bileli hep gangster olmayı istemişimdir" der.

Sıkı Dostlar

Oyuncu *(1992)*
Robert Altman

Sekiz dakikalık kesintisiz bir plan. Kamera bir Hollywood stüdyosunda dolaşmakta. Ortalıkta ünlü oyuncular, teknisyenler, yönetmenler ve yapımcılar var. Hepsi de "önemli" kişiler... Altman bir röntgenci gibi bizi bu stüdyonun içine sokmuştur artık. Pencerelere yaklaşıp bir filmin bir yapımcının odasında doğuşuna tanık oluruz. Tam bir hayalkırıklığı elbette. Film de eninde sonunda bir tüketim malzemesi... Altman şunu kafamıza çakar: Burası Hollywood burada sıkı ticaret yapılır.

Jaws *(1975)*
Steven Spielberg

Gizli bir ahlakçılık ve fallik bir imaj taşıyan köpek balığı... Bir grup hippi, geceyarısı, bir plaj partisi verirler. İçlerinden ikisi davetkar bakışlarla birbirlerini süzmektedir. İçkiden başı dönen Chrissie (Susan Backlinie), eteklerini savurarak kum tepeciklerini aşıp okyanusun kenarına koşar ve orada kumların üzerine yığılır. Sonrası malum... Hitchcock tarzında nefis bir montaj... Kamera köpekbalığıyla, denizde huzur içinde yüzen kızı paralel montajla gösterir. Fonda John Williams'ın yaylı sazları...

Cazcı Kardeşler *(1980)*
John Landis

Landis, hapisaneden serbest bırakılan mahkum klişesiyle büyük bir ciddiyetle dalga geçiyor. İroni had safhada. Herşey öylesine ciddi ki, kahkaha atmamak mümkün değil. Joliet Correctional Centre'ın sarı taş duvarları arasında bir mahkum iki gardiyan nezaretinde, "bir adet Timex marka dijital saat (kırık), biri kullanılmamış diğeri kullanılmış iki prezervatif"ten ibaret varlığını almak üzere Frank Oz'a götürülür. Bu arada, dışarıdaki eski polis arabasının içinde siyah takım elbise giymiş, benzer gözlükler takmış biri beklemektedir...

D.O.A. *(1950)*
Rudolph Mate

Önce, Dimitri Tiomkin'in dramatik müziği girer şiddetle. Frank Bigelow (Edmund O'Brien) bir polis merkezinin sonu gelmeyen koridorlarında hızlı adımlarla ilerler ve sonunda Cinayet Masası'na gelir. Küçük bir

Varyeteli yazılar

10 Zahmetli Jenerik

1. North By Northwest *(1959)*
Alfred Hitchcock

Kelimeler arka plandaki bir New York binasının dış cephesiyle çakışan kablo ağının içinden geçer.

2. Kuşlar *(1963)*
Alfred Hitchcock

Kalabalık bir grup, karga perdenin bir ucundan diğerine doğru kanat çırpar. Bu arada jenerikteki harfleri yutar gibi görünürler.

3. Sapık *(1960)*
Alfred Hitchcock

Kelimeler Bernard Herrmann'ın müziğine uygun olarak eğik biçimde dilimlenir.

4. Cape Fear *(1992)*
Martin Scorsese

Bulanık ve karanlık suyun altından yavaş yavaş bir çift göz belirginleşir. Su, önce yeşildir. Sonra altın rengine, maviye ve en sonunda kan kırmızısına dönüşür.

5. Şarküteri *(1991)*
Marc Caro ve Jean Jeunet

Kamera, kocaman bir eşya yığını üzerinde dolaşır. Jenerikteki kelimeler bu yığın içindeki eşyaların bazılarının üzerinde ya da altında yazılıdır.

6. Blood Simple *(1984)*
Joel ve Ethan Coen

Jenerik, ıssız ve yağmurlu bir yolda

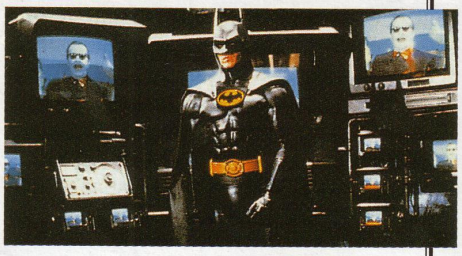

ilerleyen bir arabanın ön camında belirir ve kelimeler sileceklerle kaybolur.

7. Blue Steel *(1990)*
Kathyrn Bigelow

Seyirci tabancanın içindeki kurşundur. Tabancanın ateşlenmesi ile birlikte ileri fırlar. Çok küçük bir kamera kullanılmış olmalı.

8. Batman *(1989)*
Tim Burton

Kamera, bir dizi karanlık, gotik koridoru takip eder. Sonunda bu koridorların Batman'in logosunu oluşturduğu anlaşılır.

9. Speed *(1994)*
Jan De Bont

Asansör aşağıya doğru iner. Geçilen her katta bir isim belirir.

10. The Thing *(1982)*
John Carpenter

Bir uzay gemisi hızla dünyaya yaklaşmaktadır. Filmin ismi geminin içinden çıkan beyaz bir ateş topundan oluşur.

Mavi Kadife

ofise alınır. "Bir cinayet ihbarında bulunmak istiyorum," der. Polis müdürü cinayetin nerede işlendiğini sorar. "Dün gece, San Francisco'da" diye cevap verir. "Katil kimdi?" O'Brien, herşeyi başlatacak olan cevabını verirken yüzü bütün perdeyi kaplar: "Bendim..."

Mavi Kadife *(1986)*
David Lynch

Masmavi bir gökyüzü, pırıl pırıl bir gün, şipşirin bir ev, kırmızı güllerle dolu güzel bir bahçe ve bahçesini sulayan yaşlı bir adam. Fonda ise ruhu dinlendiren bir müzik. Derken adam aniden yere yıkılır ve kamera çimlerin üzerindeki bedenden toprağın altına doğru girer. Orada herşey bir korku filmi gibidir. Bu sekans Lynch'in ve filmin dünyasına girmek için temel bir anahtardır. Bu arada, itiraf etmekte fayda var. Lynch'in zekasına hayran olmamak elde değil.

Blazing Saddles *(1974)*
Mel Brooks

Film klişeleriyle oynamak konusunda şaşırtıcı bir yeteneği olan Mel Brooks bu kez şarkı söyleyen zenci mahkum klişesinden yola çıkıyor. Eski Batı'da demiryolu inşaatında çalışan bir grup işçi eski bir zenci şarkısı söylemektedir: "I Get A Kick Out of You". Fakat olay abartılır ve şarkı profesyonel bir vokale, Bart (Cleavon Little) yönetimindeki mahkumlar da mükemmel vokalistlere dönerler. Kısaca, Mel Brooks yine numarasını yapmıştır.

Ucuz Roman *(1994)*
Quentin Tarantino

Tarantino, hem Rezervuar Köpekleri'ndeki açılış sahnesinin bir tesadüf olmadığını hem de Coppola ve Scorsese gibi, film açılışları konusunda bir usta olduğunu kanıtlıyor. Daha da önemlisi uzun diyaloglarla başlayan yeni bir film açılış tarzının da öncüsü oluyor. Honey Bunny (Amanda Plummer) ve Pumpkin (Tim Roth), kahvaltılarını ettikleri kafeyi soymaya karar vermeden önce içki dükkanı ve banka soymak konusunda tartışırlar. Sonrası mı? Ellerinde silahlarla azgın havyanlar

Erken patlayan filmler

10 Şok Başlangıç

1. Night Of The Living Dead *(1968)*
George A. Romero

Pennsylvania'da bir köy mezarlığı. Johnny (Russ Steiner) ile Barbara (Judith O'Dea) babalarının mezarına çiçek bırakırlar. Arkada koyu renk takım elbiseli, topallayan bir adam vardır. Johnny, Barbara ile dalga geçerek çocukken onu korkutan adamın taklidini yapar: "Seni almaya geliyorlar Barbara!" Ne kadar da haklıdır.

2. Temel İçgüdü *(1992,)*
Paul Verhoeven

Bin keman aynı anda çalmaya başlar. Esrarengiz sarışın, kaslı eşinin üzerine çıkar. Adamın kollarını iki ipek eşarp kullanarak karyolanın demirlerine bağlar. Müzik, dehşetli bir kreşendoya dönüştüğünde buz kıracağıyla ortalığı kasap dükkanına çevirir.

3. In The Name Of The Father *(1993)*
Jim Sheridan

U2'dan Bono, baygın bir tonda şarkı söylemektedir. Siyah üzerine beyaz jenerik, şehrin merkezindeki barlardan birine giren iki genç sevgili ile kesilir. Saat sekizi göstermektedir. Bono sesini yükseltir ve bar havaya uçar... Gerçekten sıkı bir açılış.

4. Die Hard With A Vengeance *(1995)*
John McTiernan

Sıcak bir yaz günü kalabalık bir New York caddesi. Hiçbir uyarı olmaksızın birdenbire bir bomba patlar ve arabalar dört bir yana dağılır. Yıkıntılar trafik birbirine girer. Film, gerçekten başlamıştır.

5. Body Double *(1984)*
Brian De Palma

Mezarlık. Kamera, mezarlardan birine yaklaşır. Mezarın içindeki dövmeli punk ölüdür ve hareketsiz yatmaktadır fakat bir anda ters döner ve Dracula'nınkilere benzeyen dişlerini gösterir.

6. Assault On Precinct 13 *(1976)*
John Carpenter

Değişik etnik kökenlerden gelen Los Angeleslı bir grup genç gangster, gece yarısı, karanlık bir ara sokaktan, polis tuzağına doğru ağır ağır ilerlemektedirler. Birden silah sesleri başlar.

7. Halloween *(1978)*
John Carpenter

Kamera, başında bir Halloween maskesi ile şehir merkezine uzak bir eve giren katilin gözleridir. Katil, sessizce evin merdivenlerinden çıkar, genç bir kızı bıçaklayarak öldürür. Geri dönerken ailesi tarafından yakalanır ve maskesi çıkarılır. Bu küçük Michael Myers'dır.

8. Jurassic Park *(1993)*
Steven Spielberg

Gece. Işıklar arasında birtakım üniformalı adamlar, güvenlik önlemleri arasında büyük bir ciddiyetle yükleme-taşıma gibi bir iş yapıyorlar. Ama ortada büyük bir gerilim var. Az sonra herkesi korkutan şeyin ne olduğunu anlıyoruz. Yırtıcı bir hayvan...

9. Aliens *(1986)*

Ripley, kaçış kapsülü içinde eve gelir. Uyandığında kendini kötü hissetmektedir. Herşey yolunda gibi görünür fakat midesi bulanmaktadır. Yüzünde ve vücudunda garip şeyler olur ve aniden karnından bir yaratık fırlar... Ama az sonra anlarız ki, herşey bir rüya imiş...

10. Dressed To Kill *(1980)*

Kate Miller (Angie Dickinson) duştadır. (Kesinlikle Hitchcock'u hatırlatan bir sahne değil.) Karanlık bir gölge belirir ve Miller'a arkadan saldırır. (Bu sadece orta yaşlı bir ev kadınının fantazisidir.)

EFSANEVİ FİLM BAŞLANGIÇLARI

gibi haykırırlar ve Tarantino, kareyi dondurup yüksek volümden müziği girer. "Pulp Fiction" başlamıştır...

The Party *(1968)*
Blake Edwards

Bütün bir film bir partide geçer, açılış sekansı hariç. Çünkü Blake Edwards, sakar kahramanımızın nelere kadir olabileceğini göstermek ister önce. Film, kahramanca boru çalmaktan bir türlü vazgeçmemesi yüzünden bütün çekimi mahveden bir Hintli figüranın marifetleriyle başlıyor. Önce düşman kuvvetleri üzerine gelir, sonra da kendi tarafı silahla onu tehdit eder ama o yine de boru çalmaya devam eder. En sonunda yönetmen "Bu aptal ne yaptığını sanıyor?" diye sorar. Çekimi rezil etmiştir ama bu, daha sonra yapacaklarının yanında bir hiçtir.

Alice Artık Burada Yaşamıyor *(1974)*
Martin Scorsese

8 yaşındaki Alice (Mia Bendixsen), evde yalnızdır. Kızaran günbatımına karşı kendi kendi kendine şarkı söylemektedir. Alice oyuncak bebeğine bir gün şarkıcı olacağına dair söz verirken masalsı hava dağılır. Film 27 yıl sonrasına gider...

Vahşi Belde *(1969)*
Sam Peckinbah

Çete bisikletlerle kasabaya girer. Çocuklar bir akreple oynadıktan sonra onu bir karınca yuvasının içine koyarlar ve değneklerle karınca yuvasını kurcalarlar. Karınca orduları akrebe saldırırken bu masum çocukların yüzlerini yakın çekim görürüz. Bir rahip "Şarabın ya da herhangi sert bir içkinin fazlası insanı öldürür" der. Tüm bunların ardından kan gövdeyi götürür. Peckinbah usta, kameranın ardından hınzırca gülümsemektedir sanki...

Bir Zamanlar Batı'da *(1969)*
Sergio Leone

Leone tarzında bir yakın planlar dansı.... Kimilerine göre gerçekten asap bozucu bir açılış. Sadece ses ve görüntü, bir nevi kelle senfonisi. Gerilim had safhada ama neden gerildiğimiz hakkında tek bir bilgi dahi yok elimizde. Üstelik on üç dakika boyunca hiç konuşma da yok. Öğlen vakti, sıcak, toz, ter ve suratlarında meymenet olmayan üç kiralık katil, "Adam"ı (Charles Bronson) getirecek treni beklemektedir. İçlerinden biri (Jack Elam) beklerken, herşeyin daha da sinir bozucu olmasını ister gibi tabancasının namlusuna bir sinek hapseder.

Airplane! *(1980)*
David Zucker, Jim Abrahams, Jerry Zucker

Spielberg'in "Jaws"ına bir nazire... Bulutların arasında uçağın sağa sola sallanan kuyruğu görünmektedir sadece. Tıpkı suda ilerleyen Jaws gibi. Sonunda büyük bir gürültüyle uçağın alt bölümü belirir perdede. ZAZ ekibi, bu açılış sahnesiyle Mel Brooks'tan devraldıkları "klişelerle dalga geçen filmler"in tarihinde yeni bir dönemi başlatmıştır artık

The Long Goodbye *(1973)*
Robert Altman

Gösterişsiz, dingin ama hayli anlamlı açılış sahnelerinin ustası Robert Altman'dan kendine özgü bir tuhaf açılış daha... Bu Raymond Chandler uyarlamasının ilk on dakikasında kamera, kahraman Elliot Gould'un kedisini beslemeye çalışmasını, daha sonra geri kalan mamayı eski bir tenekeye doldurmasını ve mahalledeki yarıçıplak kadın komşularını ziyaret etmesini gösterir. Bıkkın, yorgun, iriyarı ve kaba görünüşlü Elliot Gould'un kedisine gösterdiği bu hassasiyet asap bozucudur. İster istemez gülümsersiniz. Daha da önemlisi, bir polisiyenin neden böylesi bir kedi muhabbetiyle başladığını anlamakta güçlük çekersiniz. Altman, bir sinema fırlamalığına daha imza atmıştır.

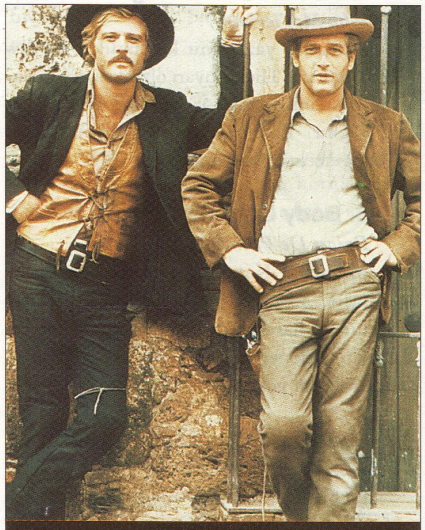

Sonsuz Ölüm

The Song Remains The Same *(1976)*
Led Zeppelin Konseri Belgeseli

Eski bir İngiliz malikanesinden, eli silahlı Chicago tipi üç gangster çıkar. Küçük bir spor arabaya binip bir başka malikaneye giderler ve orada poker oynamaya dalarlar. Pokerdeki rakiplerinden biri kurt adamdır, diğerinin ise yüzü yoktur. Ve bütün bunlar bir Led Zeppelin konserini sunmak içindir.

Forty Guns *(1957)*
Samuel Fuller

Üç erkek kardeş, iki atın çektiği bir araba ile kurak Orta Amerika dağlarını aşmaktadırlar. Uzaktan gelen nal sesleri gittikçe yaklaşır ve ufukta üzerlerine doğru gelen 40 atlının başında Barbara Stanwyck görünür...

The Road To Wellville *(1994)*
Alan Parker

Matthew Broderick ve yeni evlendiği eşi Bridget Fonda, çılgın Dr. Kellogg'un sağlık çiftliğine doğru yola çıkarlar. Çiftlikte, hep birlikte egzersiz yaparken bir yandan da durmaksızın kahkahalar atan onlarca şişman ve ortayaşlı kadın tarafından karşılanırlar...

Schindler'in Listesi

Vahşi Belde

Dört Nikah Bir Cenaze

Schindler'in Listesi *(1993)*
Steven Spielberg
Bir kibrit ve iki mum yanmaktadır. Bu arada kederli bir ses bir Yahudi ilahisi söyler. Mumlar söndüğünde yükselen gri duman, 1939 yılında Krakow'a varmakta olan buharlı bir lokomotiften çıkan dumana dönüşür perdede. Bu arada resmi görünüşlü bir memur istasyondaki platforma bir masa yerleştirmektedir.

Sonsuz Ölüm *(1969)*
George Roy Hill
Cassidy (Paul Newman), inşaat halindeki bankayı gözlemektedir. Bankanın bekçilerinden birine yaklaşır ve "Eski binaya ne oldu? Gayet güzeldi" der. "Durmadan soyuluyordu," diye cevap verir bekçi. Newman etrafa bir göz atarak "Güzellik için ödendiği düşünüldüğünde, yüklü bir bedel sayılmaz" diye karşılık verir.

Repo Man *(1985)*
Alex Cox
Bir Chevy Malibu çölde devrilir. Sürücüsü J. Frank Parnell (Fox Harris) "Oh My Darling Clementine"ı söylemektedir. Bir polis memuru bagajda ne olduğunu bilmek ister. Sürücü, "Görmek isteyeceğinizi sanmıyorum," der. Haklıdır da. Polis memuru bagajı açar ve bagajdaki şey, her neyse bir anda buharlaşıp uçar gider. Geriye dumanı tüten bir çift ayakkabı kalmıştır.

Bonfire Of The Vanities *(1990)*
Brian De Palma
Orson Welles ve Hitchcock'un mirasçılarından De Palma'dan son derece ince hesaplanmış fakat kadri bilinmemiş bir açılış sekansı. Elbette kesintisiz, tek plan. Zemin kattaki bir garajda başlayıp kalabalık bir resepsiyonda biten sahnede kamera içkileri karıştıran, alabalıkları kıtlıktan çıkmış gibi mideye indiren ve sosyeteye yeni takdim edilen genç kızlara asılan, kısacası tam bir serseri gibi davranan sefil durumdaki gazeteci Peter Fallow'un (Bruce Willis) peşine takılır.

Dört Nikah Bir Cenaze *(1994)*
Mike Newell
"Lanet olsun! Lanet olsun! Lanet?" Dört düğün töreninden ilkine geç kalan Charlie (Hugh Grant) yol boyunca küfreder. (Yarım saat sonra aynı şekilde tekrar edilen sekansın filmin başındaki etkisini yitirmediği söylenemez.)

Cliffhanger *(1993)*
Renny Harlin
Aksiyon, heyecan vs. vs... Dağcı Michelle Joyner bir tepeye tırmanmaktayken ayağı kayar. Bu sırada Sylvester Stallone "Ölmeyeceksin!" diyerek patalojik olarak yalan söylemektedir. Michelle son anda Stallone'ye tutunarak tehlikeyi atlatır.

Çıplak Silah *(1988)*
David Zucker
Üç "Naked Gun" filminin her biri, yüzbaşı Frank Drebin'in (Leslie Nielsen) genel ahmaklıkları sayesinde kendilerine has gürültülü başlangıçlara sahip. İlkinde yüzbaşı Drebin, Mihail Gorbaçov'un başındaki doğuştan gelen lekeyi silerek bir dünya liderinin suikaste kurban gitmesine engel olur.

Mystic Pizza *(1988)*
Donald Petrie
Jojo (Lili Taylor), rüya gibi bir gelinlik içinde merdivenlerden aşağı doğru süzülür. Ne yazık ki, Jojo rahibin önünde reverans yaptıktan hemen sonra evlilik planı suya düşer. Herşey bir duvağın içinden gösterilir.

Who Framed Roger Rabbit *(1988)*
Robert Zemeckis
Bir çizgi filmin tam orta yerine düşeriz. Çizgi film kahramanı tavşan Roger Rabbit, bıçakları ve her türlü kesici aleti ortadan kaldırarak bebek Herman'ın tehlikeli haylazlıklar yapmasını engellemeye çalışır ama her bakımdan başarısız olur. Sonra birden "Kes!" diye bir komut duyarız ve gerçek dünyadan kanlı canlı bir adam çizgiden oluşan setin içine girer. Bu megolamanyak yönetmen, gerçek yaşamda da çığlıklar atarak dolaşan megolamanyak yapımcı Joel Sliver tarafından canlandırılır. Çizgi kahramanlarla kanlı canlı karakterler arasında dolaşan bir film için hiç de fena bir başlangıç değil.

Raising Arizona *(1987)*
Joel ve Ethan Coen
Soygun suçundan tutuklanarak sabıkalanmak üzere emniyete getirilen ve bir kadın polisin kullandığı fotoğraf makinesinin önüne itilen Nicolas Cage, kendini tanıtır: "Adım H.I. McDonnough. Bana 'Hi' (konuşma dilinde merhaba) diyebilirsiniz."

Monty Python's Life of Brian *(1980)*
Monty Python Reji Grubu
İngiliz fırlamaları Monty Python'lara yakışan gayet ironik bir açılış. Üç akıllıdan oluşan bir grup, Tanrı'nın oğlu olduğuna inan-

Havalı başlangıçlar

En İyi 5 Turistik Jenerik

1. Manhattan *(1979)*
Tek renkli New York.

2. Shallow Grave *(1995)*
Oldukça yüksek bir yerden Glasgow görüntüleri.

3. **Vampirle Görüşme** *(1994)*
Gözlerinizin önünde modern çağın San Francisco'su... Vakit gece. Çekimlerde bir numara yok herşey doğal.

4. Yangın Kulesi *(1974)*
Yine San Francisco ama bu kez, Napa Vadisinin helikopterden görünüşü.

5. La Dolce Vita *(1960)*
Pırıl pırıl siyah beyaz renkler eşliğinde Roma. Hemen önümüzde de helikopterle taşınan bir İsa heykeli... O önde biz arkada, Roma'ya bakıyoruz.

EFSANEVİ FİLM BAŞLANGIÇLARI

Betty Blue

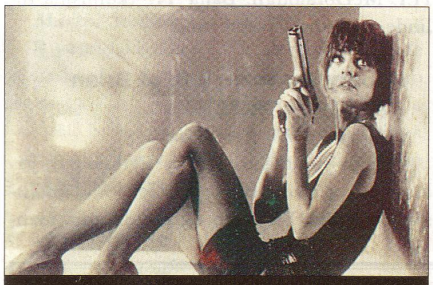

Nikita

dıkları bir bebek için hediyeler taşımaktadırlar. Asıl mesihin yandaki evde olduğunu öğrenince hediyelerini geri alıp oradan sıvışırlar.

Nikita *(1990)*
Luc Besson

Aksiyon ve lirizm ustası Besson'dan son derece stilize ve nefes kesici bir başlangıç. Dört serseri zor kullanarak bir eczaneye girerler. Az sonra polisler, korkunç silahlarla olay yerine gelirler ve Anne Parillaud dışında hepsini öldürürler. Polislerden biri kaskını çıkarır ve bu kırılgan güzele yaklaşır. Parillaud, adamı tekmeyle durdurur.

The Hunger *(1983)*
Tony Scott

Dumanlı bir gece kulübü. Catherine Deneuve ve David Bowie'nin sıkı bir av peşinde oldukları apaçık belli. Bu sırada, Pete Murphy, "Bela Lugosi's Dead" adlı şarkıyı mırıldanmakta. Arada, çığlık atan maymunlar, çıplak göğüsler ve grafik tasarımı ile ifade edilen şiddete iyi birer örnek olabilecek görüntüler gelir perdeye.

The Mummy *(1933)*
Karl Freund

Ta 60 yıl öncesinden sıkı bir açılış. 1920'li yıllarda, arkeologlarca kazı yapılan bir Mısır mezarının derinliklerinde, genç bir adam tek başına, mistik bir yazıtı sesli olarak tercüme etmektedir. Arkaplanda bir mumya (Boris Karloff) gözlerini açar... 60 yıl sonra bile hala ürpertici.

Kiss Me Deadly *(1955)*
Robert Aldrich

Bir kadın geceleyin çıplak ayak bir caddede koşmaktadır. (Rüzgarlık giymiş bu kadın Cloris Leachmann'dır.) Hızla yaklaşan bir araba caddenin ortasında duran kadına çarpmamak için kayarak durur. Mike Hammer (Ralp Meeker), kadını arabaya alır ve yola devam eder: "Bırak tahmin edeyim. 'Hayır' ın altı harfli bir kelime olduğunu zanneden biriyle birlikteydin..." Ve jenerik akmaya başlar.

Stardust Memories *(1980)*
Woody Allen

Bir kez daha film içinde film. Sinemacı Sandy Bates (Woody Allen) tarafından canlandırılan Woody Allen tarzı bir karakter, Bergman tarzı sevimsiz, acaip bir tren kompartımanında oturmaktadır. Karşı taraftan gelen trenin içinde, eğlenceli bir partideymişçesine kahkahalar atan, içlerinde Sharon Stone'un da bulunduğu bir grup vardır. Oldukça sembolik. Fellini'nin "Sekiz Buçuk"unu anımsatmıyor değil...

Alien *(1979)*
Ridley Scott

Bir uzay aracı ile hiperuyku halinde uzaya gönderilen Nostromo mürettebatı rahatsız edici sinyallerle uyanmaya başlar. Gemideki ışıklı ve sesli göstergelerin mürettebatı uyandırmaya çalıştığını görürüz. Sonunda mürettebatın uyku kapsüllerinin kapakları açılır. Acaba sorun nedir?

Full Metal Jacket *(1987)*
Stanley Kubrick

Orduya yani katılan askerlerin kafalarının tıraş edildiği sonu gelmez gibi görünen bir merhametsizlik gösterisi, Amerikan Deniz Kuvvetlerinin gittikçe insanlıktan uzaklaşan yapısını vahşi bir şekilde sembolize eder.

Şeytan *(1973)*
William Friedkin

Hayalet Avcısı Father Merrin (Max Von Sydow) arkeolojik bir kazıdadır. Pazuzu adlı hayaleti temsil eden bir sembol bulur. Sonra ortalık toza ve ateşe bulanır. Sinema tarihinin gerçek anlamda en ürpertici filmlerinden biri için yeterince ürpertici bir başlangıç.

Falling Down *(1993)*
Joel Schumacher

Los Angeles'ta bir cadde. Trafik ilerlemiyor. Sürücü koltuğundaki Michael Douglas oldukça bunalmış görünüyor. Trafik haddinden fazla gürültülü: bağırışlar, kornalar, yol yapım çalışmaları, motor sesleri, cızırtılı radyolar. Bir süre etrafını seyreder ve arabasının içine girip suratına konan bir sinek, bardağı taşıran son damla olur. Arabadan çıkar. Kapıyı çarpar ve eve doğru yola çıkar...

Gandi *(1985)*
Richard Attenborough

Filmi Oscar'a giden yolda rakipsiz bırakan bir cenaze töreni sahnesi. Onbinlerce Hintli her şeye rağmen barıştan vazgeçmeyen liderleri Mahatma Ghandi'ye son görevlerini yerine getirmek üzere toplanmışlardır.

Betty Blue *(1986)*
Luc Besson

Daha önce çok az yönetmen bir filme sevişme sahnesiyle başlamayı düşünmüştü. Besson, daha ilk sahneyle Beatrice'i çıplak görmek isteyen seyirciyi de huzura kavuşturuyor, acaba ne zaman sevişecekler sorusuna kesin bir cevap veriyordu. Sahne çok basitti. Betty (Beatrice Dalle) ile Zorg (Jean-Hugues Anglade) soluk soluğa ve çıplak bir halde bir yatakta sevişmektedirler. Bu sırada kamera yavaş yavaş evin içinde dolaşır.

Ed Wood *(1995)*
Tim Burton

Oyuncuların isimleri bir mezarlıktaki mezar taşlarının üzerlerinde görünür. Kamera bir göle girer, bir ahtapota yaklaşır ve Wood'un bir oyununun sahneye konduğu tiyatronun dışına gelmeden önce Hollywood yazısının üzerinde dolaşır.

Siyam Balığı *(1983)*
Francis Ford Coppola

Stewart Copeland'in müziği eşliğinde sesizce ilerleyen bulutlar, Tulsa üzerine geldiklerinde hızlanırlar. Aniden gökgürültüsünü andıran bir ses duyulur ve bir yol levhasının üzerine yazılmış şu yazıyı görürüz: "Motorsikletlilere Ait Bölge". Benny'nin Bilardo Salonu'nun camında bulutların yansıması görülür ve içeri gireriz... Coppola'dan dışavurumcu bir açılış. ■

Bu balkonda Kalebodur
"Karadeniz Serisi"nden
33x33 Horon kullanılmıştır.

KALE

Kalebodur

"seramik budur"

LAUREL & HARDY'DEN "DUMB AND DUMBER"A...

SİNEMANIN UNUTULMAZ İKİLİLERİ

MURAT AYKUL

Sinema tarihinde, bazı oyuncuları asla tek başına anmayız. Bazı ikililerin birliktelikleri yıllarca sürdü ve hep ekip oldular, bazılarıysa bir filmle "unutulmaz ikili" katına yükseldi... Hemen hepsinin ortak önerisi şuydu: Uzun yolculuklara tek başınıza değil, "ikili" olarak çıkın. Daha çok eğlenirsiniz...

Don Quijote ve Sancho Pansa maceradan maceraya yürüdüler. Bu uzun yürüyüşlerinde yel değirmenlerinin, şövalyelerin, soyluların - soysuzların, güzel kadınların yanından geçtiler. Açık havada, şatolarda, hanlarda konakladılar. Ve kendilerinden sonraki yüzyılların sanatçılarına, hayalcilerine bir öneriler listesi bıraktılar miras olarak. (Gerçi Kundera'nın "Roman Sanatı"nda bahis konusu ettiği "Cervantes'in Horgörülen Mirası" bu değildi...) İki kişilik bir "arketip"i oluşturacak ayrıntılı önerilerin yanında, listenin en önemli maddesi şuydu kuşkusuz: Uzun yolculuklara iki kişi çıkın...

Bu öneri "Don Quijote"den önce de vardı, ama ikililik burada (yani aynı zamanda, büyük romancılığın bu başlangıç noktasında) edebi yapısına kavuşuyordu. Sonradan, Fransız düşünür Dennis Diderot, 18. yüzyılın son çeyreğinin eşiğinde, formülü özgün bir biçimde uygulayarak, "Kaderci Jacques ve Efendisi"ni böyle uzun bir yolculuğa çıkarıyordu. (Kundera'nın kulaklarını fazlasıyla çınlatmış olduk.) Kaderci Jacques, efendisine ilginç, hafif meşrep hikayeler anlatırken, aynen Don Quijote ve Sancho Pansa gibi, çeşit çeşit karakterlerle karşılaştıkları çeşit çeşit mekânlarda (açık hava da dahil) konaklayarak ilerliyorlardı. Bu arada, Diderot, bu ikiliden yola çıkarak, istediği felsefi tartışmaları hayranlık verici bir hafiflikle "gündeme" getirdi bu yolculuk boyunca.

Yine ikililik ruhunun doruktaki bir örneği, romanın devlerinden Gustave Flaubert'in "Bouvard et Pecuchet"siyle geldi (Türkçe'ye, "Bilirbilmezler" olarak çevrildi). Yazarın 1800'lerin son çeyreğinde yazdığı ve tamamlayamadan (kısmen tamamlanmış bile olsa, "son halini veremeden") öldüğü romanda, bir yaz günü bir parkta karşılaşan ikili Bouvard ve Pecuchet, uzun bir yolculuğa çıkıyorlardı. Bu kez, coğrafi bir yolculuk değil, zihinsel bir yolculuktu söz konusu olan. Pecuchet'ye kalan mirasla aldıkları kır evinde botanik, tıp, arkeoloji, hatta ilkel psikiyatri alanlarında, baştan sona bir "ikili" olma halini korudukları çalışmalar yapıyorlar ve bu arada Flaubert'in olağanüstü başarısıyla bir çağın budalalığını kuşatıyorlardı.

"Ikililik"in ruhu ve sinemadan önce edebiyattaki kökenleri üzerine daha söylenebilecek çok şey var. Ama asıl konumuz sinema olduğuna göre, sözü uzatmayıp kısaca bir göz atalım: Jules Verne'in "80 Günde Devrialem"inde, Phillas Fogg ve uşağı Paspartu birlikte çıktılar 80 günlük dünya yolculuğuna. Sir Arthur Conan Doyle'un Sherlock Holmes'unun yanında, yardımcısı Doktor Watson vardı ve zekası Holmes kadar parlak olmasa da, bazen bilerek bazen bilmeyerek pek çok cinayetin çözümüne katkıda bulunuyordu. Agatha Christie'nin dahi dedektifi, "en tanınmış Belçikalı" Hercules Poirot'nun yanında, Yüzbaşı Hastings vardı. Kafka'nın Joseph K.'sı kadastro görevlisi olarak "Şato"nun bulunduğu köye gittiğinde, ona Arthur ve Jeremias adında "iki" yardımcı verdiler; bu yardımcılar, baştan sona organik-teatral birlikleriyle (sondaki ayrılışlarıyla bile) K.'nın "dışarıda" oluşunun altını çizen, yine arketip gücünde bir ikili oluşturuyorlardı.

Ne sağlıyordu ikilililer yazara, sinemacıya? Neden ikililerle çok güçlü bir ruh yakalanabiliyordu?.. Herşeyden önce, "diyalog" olması için iki kişi gerekiyordu. Tartışmalar, karşılıklı espriler, "akıl yürütmeler" için hep iki kişi gerekiyordu. İki kişinin arasında, bir düellonun elektriği de, bir aşkın elektriği de, bir arkadaşlığın elektriği de yakalanabilirdi. Aslında bunlar yalnızca "teknik" nedenler. Daha derinlerde bir yerlerde, "ying-yang" yok mu?

Ginger Rogers - Fred Astaire

Tony Curtis - Jack Lemmon

BIR KADRAJDA KOCADILAR LAUREL & HARDY

Gelmiş geçmiş en uyumlu "uyumsuz ikili". Stan Laurel ve Oliver Hardy ya da gerçek adlarıyla Arthur Stanley Jefferson ve Norvell Hardy... Sözcüklerin diyaloğu kadar, hareketlerin diyaloğunu da aşılmaz bir başarıyla kullandılar. Geçmişin edebiyatından, tiyatrosundan alıp geliştirdikleri kalıpların yanısıra, özgün yanlarıyla da ikililere ilişkin komedilerin kalıplarını yerli yerine oturttular. 1919'dan 1951'e kadar, tam 100 filmde birlikte oynadılar. Bu filmlerden, 1919 ve 1926 tarihli ilk iki filmlerinde, birlikte olmalarına rağmen henüz "Laurel & Hardy" ikilisini oluşturmamışlardı. İkili ruhu, ilk olarak, 1927 tarihli "Duck Soup" filminde yakalandı. Bu filmin senaryosunu, Stanley, babasının yazdığı bir vodvilden uyarlamıştı. Gelecekte yönetmenleri olacak Leo McCarey de dahil setteki birçok kişinin birlikte muhteşem bir kimyaları olduğunu söylemesine rağmen, birlikte oynadıkları sonraki dört filmde ikili değillerdi. Ancak, yine 1927 tarihli "Sailors Beware"den itibaren, Laurel ve Hardy olarak ayrılmaz bir ikili oldular.

Arthur Stanley Jefferson, 16 Haziran 1890'da, neredeyse komedyenliğe yazgılı olarak doğdu. Annesi bir vodvil sanatçısıydı, doğum belgesinde "Babasının mesleği" hanesindeyse "komedyen" yazıyordu... Charlie Chaplin'in de bulunduğu, Fred Karno topluluğunda yeraldı. Chaplin, bir film yıldızı olduktan sonra, Stanley'e de bazı kısa filmlerinde roller verdi. İlerleyen yıllarda, Stanley'in oyunculuk performansında bir Chaplin tarzının yer yer sezilmesi, bu yıllara dayanıyordu...

Norvell Hardy, 18 Ocak 1892'de Georgia - Harlem'de doğdu. Babası Oliver, ünlü bir avukat ve yerel siyasetçiydi. Norvell henüz küçükken babasının ölmesi üzerine, anısını yaşatmak için Oliver adını aldı. Madison'a taşındılar ve Oliver'ın annesi bir otelde çalışmaya başladı. Oliver burada zamanının büyük bölümünü otel lobisinde geçiriyor ve yavaş yavaş, yaşam boyu sürecek bir alışkanlık kazanıyordu: İnsanları izlemek... Oliver, sekiz yaşındayken, "Coburn's Minstrels" adındaki gösteri ekibine katılıp turneye çıkmak için izin aldı... Birkaç hafta sonra ev hasretine dayanamayıp, bir "çocuk soprano" olarak geri döndü. Annesini Atlanta'daki şarkıcılık okuluna gitmeye ikna etti. Bir süre sonra annesi onu ziyaret ettiğinde, hâlâ sınıflardan birine kabul edilmediğini, ancak 50 sent karşılığında şarkı söylediğini gördü. Oliver'ı okuldan aldı ve 18 yaşına kadar devam edeceği askeri okula yazdırdı. Hardy, mezun olduktan sonra, Georgia - Milledgeville'deki ilk sinema salonunu açtı. Daha sonra, izlediği filmlerdekinden daha kötü bir aktör olmayacağına karar verdi ve o zamanların sinemacılık başkenti olan Florida - Jacksonville'e gitti. 1914'ten 1917'ye kadar, küçük stüdyoların yüzden fazla komedisinde göründü. Ve 1919'da, "Lucky Dog" adlı filmde, Stanley ile yolları kesişti. Gerçek anlamda bir "unutulmaz ikili" doğmuştu.

1954'te, "This is Your Life" (İşte Hayatınız) programına birlikte çıktılar. Bu ilk küçük ekran maceraları ve son birlikte görünüşleriydi. Yine 1954'te Hal Roach Stüdyoları arazisindeki gölün adı "Laurel & Hardy Gölü" olarak değiştirildi. Ve plakete şu yazıldı: "Göle bu ad verildi, çünkü bu dünyaca ünlü komedyenler ilk olarak burada birlikte çalıştılar. Ve çünkü, onlar buradaki ve dışardaki herkesten fazla buraya aittiler..."

1956 14 Eylül'ünün sabanı, Oliver bir felç geçirdi ve hem konuşma, hem de yürüme yeteneğini yitirdi. Aldığı yüzlerce cesaret verici mektubun da desteğiyle hayata sarıldı ve tekrar hareket etmeye başladı. Bir yıldan kısa bir süre sonra, komaya girdi ve 7 Ağustos 1957'de öldü.

Oliver'ın ölümünden sonra, stüdyonun tüm ısrarlarına rağmen, Stanley partneri olmadan kamera önüne geçmeme sözünü

ÇÜRÜMENIN İKİLİSİ... DUMB AND DUMBER

Aylarca, "yeni Jerry Lewis" Jim Carrey ve Hollywood'un iyi ama yeterince keşfedilememiş adamlarından Jeff Daniels'ın "müthiş bir ikili" oluşturdukları "Dumb and Dumber"dan söz edildi. Eski komedi ikililerinin tarzını geri getirecek ve böyle şeyleri özleyen seyircileri salonlara dolduracaktı. Sonunda geldiler, gerçekten de eski komedileri geri getirmişlerdi getirmesine de, sizden bir kitap alan özensiz bir arkadaşınızın paramparça geri getirmesi gibi. Eski komedilerde suratlara bulaşan pastanın yerine ketçap ve mayonez; o eski ikililerin ne yaparlarsa yapsınlar "son tahlilde"ki yufka yüreklilikleri yerine, kör bir çocuğa kafası kopuk kuş satmak; eski ikililerin cepleri delik vaziyette fazla hayalci bir umut için arşınladıkları (ve sonunda kandırıldıkları) uzun yollar yerine, parayla yakılan sigaralar; karışan şişelerdeki suratları buruşturan sert içki yerine, idrar... "Dumb and Dumber", çürümenin ikilisi olarak çıktı karşımıza... Muhtemelen, o eski ikililer mezarlarında ters döndü. Tabii şöyle söylenebilirdi: "Trend" böyle, onlar ne yapsın!

tuttu. 1960'da, sinema komedilerindeki yaratıcı öncülüğünden dolayı, Özel Akademi Ödülü'nü aldı. 23 Şubat 1965'de bir kalp krizi sonucu ölene kadar, komediler yazmaya devam etti.

İKİ HINZIR ADAM JACK LEMMON VE WALTER MATTHAU

Hollywood'un iyi senaryolu "zekâ" komedilerinin muhteşem ikilisi. Walter Matthau 1955, Jack Lemmon ise 1954'ten itibaren sinemanın içinde olmakla birlikte, ilk olarak 1966 tarihli unutulmaz Billy Wilder komedisi "The Fortune Cookie"de biraraya geldiler. Birlikte o kadar etkileyici bir performansları vardı ki, bir ikili olarak topu topu dört filmde (en son 1993 tarihli "Grumpy Old Men"i saymazsanız) oynadıkları halde, seyircilerin zihninde, sanki birlikte onlarca filmde oynamışlar gibi bir izlenim kaldı.

Düzenbaz, entrikacı, hırslı, işbilir bir tiplemeyle Walter Matthau ve iyi, aptal değil ama saf, munis, daha "düzenli" bir yaşamı isteyen adam olarak da Jack Lemmon, birlikte çok güçlü bir elektrik yakaladılar.

Asıl adı Walter Matuschanskavasky olan Walter Matthau, "Tanrı'nın komedi yazarlarına bir hediyesi" olarak, 1 Ekim 1920'de New York City'de doğdu. Küçük yaştayken, bir Ortodoks rahibi olan babası öldü. 11 yaşında İkinci Cadde Yahudi Tiyatrosu'nda içecekler satarken, "keşfedildi" ve gösterilerde 50 cent karşılığında küçük roller üstlenmeye başladı. İlk filmi, Burt Lancaster'la birlikte rol aldığı, 1955 tarihli "The Kentuckian"dı.

Jack Lemmon, 8 Şubat 1925'te Massacushetts'de doğdu. Jack Lemmon'un komedideki tarzı, "iyi adam yüzüyle komedi"ydi. Ama bütün kariyeri bundan da oluşmuyordu. Dramalarda karakter rollerini çok başarılı bir performansla canlandırarak, çok boyutlu bir oyuncu olabildiğini de gösterdi. İlk filmi, 1954 tarihli "It Should Happen To You"ydu.

Lemon ve Matthau, "The Fortune Cookie"nin ardından, "The Odd Couple" (1968), "The Front Page" (1974), "Buddy Buddy" (1981) filmlerinde ikili olarak göründüler. 1971 tarihli "Kotch"daysa, Jack Lemmon Walter Matthau'nun yönetmeniydi. Ayrıca, 1991'de "JFK"de, ikisi de oynadılar ama, "ikili" değildiler. Son olarak,

Jack Lemmon - Walter Matthau

1994 tarihli "Grumpy Old Men"de yine eski filmlerinin tarzında, tabii bu kez epey yaşlı bir ikili olarak biraraya geldiler ve o eski zekâ komedilerini, o eski muhteşem ikiliyi özleyen hayranlarını umutla sinema salonlarına koştular. Ancak, sorun onların rol güçlerinden ya da yaşlarından kaynaklanmıyordu tabii, ama sonuç pek çok sinemasever için hayal kırıklığı oldu.

ÇOK LAF, AZ HAREKET ABBOT VE COSTELLO

Bud Abbott (1895 - 1974) ve Lou Costello (1906 - 1959), sesli sinema döneminde ortaya çıkan ikili komedyenlerin en ünlülerinden oldular. 1940'larda ve 1950'lerin başlarında, komedisever sinema seyircilerini, kahkahaya boğdular. Daha sonradan

İLK BAKIŞTA AŞK

Aşağıdaki oyuncular, gerçek anlamda birer ikili oluşturmadılar. Başka bir deyişle, onları "ikili" oldukları çok sayıda filmde izlemedik. Ancak, birlikte oynadıkları bir ya da iki filmle, gerçek bir ikili ruhu yakaladılar, sinema ikililerinin pek çok klişesine sadık kaldılar ve "unutulmaz ikili" oldular...

Steve Martin - John Candy (Trains, Plains and Automobiles)
Steve Martin - Michael Caine (Dirty, Rotten, Scoundrel)
Arnold Schwarzenegger - Danny De Vito (Twins)
John Belushi - Dan Aykroyd (Blues Brothers)
Michael Caine - Sir Lawrence Olivier (Sleuth)
Richard Dreyfuss - Bill Murray (What About Bob?)
John Travolta - Olivia Newton John (Grease)
Rita Hayworth - Glen Ford (Gilda, Trinidad Lovers)
Paul Newman - Robert Redford (Sting - Butch Cassidy and Sundance Kid)
Al Pacino - Gene Hackman (Scarecrow)
Matthew Modine - Nicholas Cage (Birdy)
Warren Beatty - Faye Dunaway (Bonnie and Clyde)
Tony Curtis - Jack Lemmon (Some Like It Hot - Great Race)
Bette Davis - Joan Crawford (What Ever Happened to Baby Jane)
Richard Pryor - Gene Wilder (See No Evil, Hear No Evil)
Susan Sarandon - Geena Davis (Thelma and Louise)
Kurt Russell - Sylvester Stallone (Tango and Cash)

Faye Dunaway - Warren Beatty

Diane Keaton - Woody Allen

Jerry Lewis ve Dean Martin'in alıp geliştirecekleri, yeni ve biraz daha "yetişkin" bir tarz verecekleri, çocuksu bir komedi anlayışları vardı. Zayıf, aklıselim sahibi Bud Abbott ikilinin "düz", ya da "normal" adamıydı. Kahkahaları tetikleyecek olaylara yol açan, kısa boylu, tombulca ve "saf" Lou Costello oluyordu.

Komedilerinde her ne kadar çocuksu değerleri benimseseler de, mizah anlayışları özellikle dili kullanış biçimleriyle sık sık sofistikeleşebiliyordu. Marx Kardeşler, Laurel & Hardy gibi komedi ekiplerinin aksine, mizahları görselliğe dayanmıyordu. "Fiziksel" komedileri, Costello'nun şapkasıyla beceriksizce hareketler yapmasından fazla birşey içermiyordu.

William A. "Bud" Abbott'un anne ve babası, sirk oyuncuları olarak çalışıyorlardı ve oğullarını gösteri dünyasına girmeye ikna eden de onlardı. Abbott, 15 yaşındayken sarhoş edilip kandırılarak Avrupa'ya giden bir gemiye bindirildi ve tayfa olarak çalışmaya zorlandı. Yirmili ve otuzlu yaşlarında eğlence dünyasında tutunmaya çalıştı, ama başarılı olamadı.

Louis Francis Cristillo, sonraki adıyla Lou Costello, küçük yaşlarında gazete sattı, soda sattı ve bir şapkacıda çalıştı. Aklına esti, gösteri dünyasına girmeye karar verdi ve 1920'lerin sonunda Hollywood'a gitti. Yaptığı en iyi şey, şaşılacak biçimde, hatta kesinlikle çok sıradışı bir durum olarak, Delores del Rio'nun dublörlüğüydü.

İkili ilk olarak, 1940 tarihli Universal Pictures yapımı "One Night in Tropics" adlı müzikalde biraraya geldiler. Seyirciler coşkulu bir biçimde hayranlıklarını ifade ettiler ve şirket ikiliyle uzun süreli kontrat imzaladı. Bu kontratın ardından ünlü Abbott & Costello filmleri geldi. Yalnızca 1941'de, beş film çektiler.

1950'lerin başında bir televizyon şovuna başladılar. Birlikte son filmleri, 1956 tarihli "Dance With Me Henry"ydi. 1959'da Costello, tek başına, "The Thirty Foot Bride of Candy Rock" adlı filmde oynadı. Aynı yıl bir kalp krizinden öldü, neyse ki, filmiyle ilgili kötü tanıtımları ve çok sert eleştirileri görmeden önce... Abbott ise, yaşamının sonlarında vergi problemleriyle boğuşuyordu ve mali durumu çok kötüydü. 1964'te, bir bakım evinde öldü.

İŞTE AMERİKA! DEAN MARTIN VE JERRY LEWIS

Bugün 69 yaşında olan Jerry Lewis, yıllar boyunca, sinemanın en sevilen komedyenlerinden biri oldu. Amerika'da çok sevilmekle birlikte, "banal", yalnızca "aptal" kitlelere seslenen bir komedyen olarak görüldü. Şaşılacak iştir ki, Avrupa'da (özellikle de Fransa'da), eleştirmenler onu "modern zamanların Chaplin'i" olarak yüceltiler.

Bugün 78 yaşında olan Dean Martin'se, Amerika'nın en sevilen şarkıcı - oyuncularından biri oldu. Sinema kariyeri kabaca üçe bölünebilir: Konumuz olan, Jerry Lewis'le bir komedi ikilisi olarak görüldükleri filmler; "ciddi" oyunculuk denemeleri; ve yalnızca kendi parodisini yaptığı yıllar... Üçüncüsü, en uzun süren ama en az dikkate değer bulunan dönemi oluşturuyor.

Jerry Lewis ve gerçek adı Dino Crocetti olan Dean Martin, henüz çok gençken biraraya geldiler ve başlangıçta sansasyonel gece kulübü başarıları yakaladılar. Giderek, sesli sinema döneminin Abbott & Costello'dan sonra en ünlü ikilisi haline geldiler.

Sinemadaki birliktelikleri, 1949 tarihli "My Friend, Irma"yla başladı ve 1959 tarihli "Hollywood or Bust"a kadar yoğun biçimde sürdü. Bu yedi yılda, her birinde Dean Martin'in birkaç şarkı söylediği ve Jerry Lewis'in sarsaklıklarına karşı "toparlayıcı adam" rolü üstlendiği 16 filmde oynadılar. Eleştirmenlere göre, ikilinin en iyi filmleri "Scared Stiff" (1953), "Artists and Models" (1955) ve "Pardners"dı (1956)...

İKİLİ DEĞİL, AMA EKİP

Bazı oyuncularsa, birer ikili oluşturmamakla birlikte, birlikte performansları o kadar beğenildi ki, seyircinin onlara gösterdiği ilgi, yapımcıları onlarla başka filmler de çekmeye itti. Sözgelişi, "Pillow Talk"u (Yastık Sohbeti) seyreden birçok kişinin, Doris Day ve Rock Hudson'ın karşılıklı oyunlarından çok etkilenip, "gerçek hayat"ta da evlenmelerini istemesi gibi...

Greta Garbo - John Gilbert
Clark Gable - Joan Crawford
Clark Gable - Jean Harlow
Errol Flynn - Olivia De Havilland
William Powell - Myrna Loy
Spencer Tracy - Katherine Hepburn
Rock Hudson - Doris Day
Elizabeth Taylor - Richard Burton
Woody Allen - Diane Keaton
Fred Astaire - Ginger Rogers
Maurice Chevalier - Jeannette MacDonald
James Cagney - Pat O'Brien
Alain Delon - Jean Gabin
Robert De Niro - Charles Grodin
Humphrey Bogart - Peter Lorre
Humphrey Bogart - Lauren Bacall

BOP HOPE - BING CROSBY

1903 yılında doğan Bop Hope, radyodan sinemaya geçtikten kısa bir süre sonra, kendisinden iki yaş büyük şarkıcı - oyuncu Bing Crosby'yle bir ikili oluşturdu ve birlikte yedi ünlü yol komedisi çektiler. Bunların ilki 1940 tarihli "The Road to Singapore", sonuncusuysa 1962 tarihli "The Road to Hong Kong"du. Groucho Marx arada bir doğrudan kameraya bakarak konuşurken, Bop Hope ve Bing Crosby seyircinin bunu bol bol görmesine izin verdi; sonuçta, "bu yalnızca bir film"di... ■

STANLEY KUBRICK'DEN

FULL METAL JACKET

TÜM DÜNYADAKİ ELEŞTİRMENLERİN KABUL ETTİĞİ,
BUGÜNE KADAR YAPILAN EN İYİ SAVAŞ FİLMİ

ŞİMDİ SİNEMALARDA

FROM WARNER BROS A TIME WARNER ENTERTAINMENT COMPANY

INFINITY EXPERTS
ASYMETRIX TÜRKİYE
Multimedia ToolBook 3.0
Multimedia ToolBook 3.0 CBT Ed.
3DFX 1.0 (CD-ROM)
DataBase Connection 1.0
Digital Video Producer 1.0
Compel 1.0a
MediaBlitz 3.0a
InfoModeler 1.5
Version 3.0
ASYMETRIX
MULTIMEDIA
ToolBook
Multimedia authoring system for Windows
Infinity Experts, Ltd.
İstiklal Cad. Bekar Sok. No:14 Kat:4/5
80080 Beyoğlu İstanbul
Tel: 212.252 64 81 (4 Hat)
Fax: 212.252 64 87

ASYMETRIX
EXPERTS
ASYMETRIX TÜRKİYE
ETKİLEŞİMLİ MULTİMEDYA UYGULAMALARI
Elektronik Kitaplar
Elektronik Dergiler
Bilgi Kütüphaneleri (Kiosk)
Multimedya Veri Tabanı
Firma Tanıtımı
Ürün Kataloğu
İnsan Kaynakları Eğitimi
Eğitim, Oyun, Müzik
Sanat ve Performans
Satış ve Pazarlama
Firma Görünümü ve Giriş
Organizasyon Şeması
Firmadan Beklentileriniz
Firmanın Sizden Beklentileri
İş ve İçeriği
Kişisel Gelişiminiz
Çalışma Politikası ve Kuralları
Davranış Standartları
Performans ve Ödül Standartları
Kazançlar
Kar Paylaşımı Programı
Diğer Politikalar

DİZİ 1

ÖLÜMSÜZ FİLM HATALARI

Eski yerli filmleri seyrederken hatalar bulmaya bayılırız. "Kara Murat" filmlerinden birinde Cüneyt Arkın'ın kolundaki saat efsanesi pek konuşulur. Oysa, "Süpermen I"de, bebek Süpermen'i kapsüle yerleştiren uzaylı Marlon Brando'nun kolunda bir Rolex saat olduğunu biliyor muydunuz? Bu iki bölümlük dizimizde, Hollywood filmlerindeki birbirinden eğlenceli hataları bulacaksınız...

ESRARENGİZ KAYBOLUŞLAR

En yaygın hata türlerinden biri. "Devamlılık hataları" kategorisine giriyor. Filmlerde sahneler izlediğimiz sırayla çekilmezler, montajda uygun biçimde sıralanırlar. Sözgelişi, iki kişinin yemek yiyerek konuştukları beş dakikalık bir sahne, üç ayrı günde çekilebilir. Bir adamın bir eve giriş sahnesi, adamın içeriye girdikten sonra ev sahibiyle konuşma sahnesinden üç ay sonra çekilmiş olabilir. Bu durumda, bazı ayrıntılar unutulursa ne gibi hatalar olur? İşte örnekler...

Jet hızıyla kamyon soygunu

Tom Cruise'un oynadığı "Risky Business"in (1983) final sahnelerinden birinde, yolda giden, mobilya yüklü bir kamyon vardı. Ancak, görünen o ki, aradaki saniyelerde birileri akla zarar bir hızla kamyonu boşaltmıştı. Çünkü, bir sonraki sahnede, kamyon yine görünüyordu ama bu kez boştu.

Otomatik portakallar

"Out of Africa"nın (1985) ortalarına doğru, bir kamp yolculuğu sırasında, Robert Redford ve Meryl Streep kamp ateşi başında oturuyorlardı. Bir gece sahnesiydi ve Robert Redford portakal soyuyordu. Redford yalnızca bir tek portakalı soyduğu halde, arada portakal sepeti görüntüye girdikçe, bir sürü portakal soyulmuş ya da dizilişleri değişmiş olarak görülüyordu...

Kaybolan akrabalar!

Gerçek bir "Bir var, bir yok" vakası, Jane Fonda ve Robert De Niro'nun oynadıkları "Stanley and Iris"de (1990) vuku buldu... İki karakter, Iris'in kızkardeşi Sharon (Swoosie Kurtz) ve Sharon'ın kocası Joe (Jamey Sheridan), filmin yarısından sonra, hiçbir açıklama yapılmadan yok oluyorlardı. Bunun sebebi, yönetmenin filmi tamamlandıktan sonra kurgu aşamasında aile ilişkilerini değiştirmeye karar vermesiydi. Yönetmen Martin Ritt, Premiere dergisindeki röportajda, iki karakteri birden yok etmesinin sebebini açıklıyordu: Senaryoya göre, Sharon kocasını diğer kızkardeşi Kelly'yle (Martha Plimpton) yatakta yakalıyordu. Yönetmen bundan hoşlanmamış ve aile ilişkilerini "düzeltmeye" karar verip filmin ortasında Sharon'la Joe'yu yok etmişti. Aslında bu tür kurgu oyunlarını yönetmenler çok yaparlar, ama bu, "garip"ti...

Uzay Yolu... Yere düşen fincanın parçalarına ne oldu dersiniz?

ZAZ ekibinin "Hot Shots"u, birbirinden ilginç jenerik şakalarıyla dolu...

Uzak galaksinin hızlı temizlikçisi!

1991 yapımı "Uzay Yolu VI"da, çay içmekte olan Yüzbaşı Sulu (George Takai) bir uzay gemisi saldırısı sırasında yere düşer; Sulu'nun elindeki kahve fincanı da düşüp kırılır. Ancak, o esnada bizim görmediğimiz çok hızlı bir temizleme ekibi işbaşındadır herhalde. Yüzbaşı Sulu düştügü yerden kalktığında, dökülen çay da kırılan fincanın parçaları da yok olmuştur, yer tertemizdir.

COĞRAFYA DERSLERİ

Adı üstünde, bu hatalar senaristin, yönetmenin ya da görüntü yönetmeninin coğrafi meselelerdeki dikkatsizliğinden kaynaklanır. Onlar dikkat etmeyebilir ama, coğrafya meraklılarının gözünden kaçmaz!

Fakat ne mercek!

1992 yapımı "The Doctor" San Fransisco'da geçiyordu ama, William Hurt ve Elizabeth Perkins bir iş merkezinin çatı katında oturmuş konuşurlarken, arka planda Los Angeles'ın yüksek binaları görülebiliyordu. Özellikle de kütüphane binası... Derken, kamera ufukta dolaşıyordu ve San Fransisco Körfezi Köprüsü'nü görüyorduk. İki şehrin birbirlerinden yaklaşık 800 kilometre uzak olduklarını düşünürsek, görüntü yönetmeni mucizevi mercekler kullanmış olsa gerekti!

İki şehrin hikâyesi

Belki de, Hollywood Amerika'yı San Fransisco ve Los Angeles'ın birleştiği büyük bir bilim-kurgu filmine hazırlıyordur: San Franangeles... "Predator II"de, Los Angeles metrosu olarak anılan yerde, arabaların üzerinde "BART" yazılıydı. Yani, San Fransisco'ya ait "Bay Area Rapid Transit System" (Körfez Hızlı Ulaşım Sistemi)...

Yollarını şaşıran askerler

Tarih meraklıları, "Glory" (1989) filmindeki hatayı elbette gözden kaçırmadılar. 54. tugay Fort Wagner'a ilerlerken, Atlantik Okyanusu sol taraflarındaydı. Bu da kuzeyden saldırdıkları anlamına geliyordu. Yanlış. Gerçek savaşta, güneyden kuzeye ilerlediler. Yani, okyanus sağ taraflarında olmalıydı.

Dam üstünde saksağan

"Tarzan and the Trappers" bir Orta Amerika ülkesi olan Guatemala tasviriyle açılıyor, ardından ortalıkta zebralar, zürafalar, aslanlar ve diğer Afrika hayvanları cirit atmaya başlıyordu...

JENERİKTE DİL SÜRÇMELERİ

Sinema seyircileri ikiye ayrılır: Filmin sonundaki kapanış jeneriklerini seyretmekten sıkılıp hemen salondan çıkanlar (ya da zapping yapanlar); bir de, "Ne olur ne olmaz, belki enteresan birşey görürüm" umuduyla listeleri sonuna kadar okuyanlar. İkinci gruba girenler, neler neler görüyor. Hatalar, şakalar...

Dünyanın en benzer ikizleri

"Rüzgâr Gibi Geçti" bile, jenerik hatalarından muaf değil... Evet, ikizler birbirleriyle karıştırılabilir, ama kendileri de birbirlerini karıştırırlar mı? George Reeves, filmde Tarleton ikizlerinden birini oynuyordu ve jenerikte canlandırdığı karakterin adı olarak "Brent" yazıyordu. Yine de, ikizler Scarlett O'Hara'yla konuşurlarken, Reeves ikiz kardeşini oynayan Frad Crane'e "Brent" diye sesleniyordu.

Yine de biraz benziyor

"Pacific Hegihts"de (1990), Melanie Griffths'in canlandırdığı karakter "Patty Palmer" ya da "Patricia Palmer" olarak çağrılıyordu. Ancak, kapanış jeneriklerinde, isminin karşısında "Patricia Parker" yazıyordu...

Kızcağız çok uğraştı ama...

Steve Martin'in "L.A.Story" filminde, kız arkadaşı Sarah Jessica Parker, "SanDee" olan isminin doğru telaffuz edilmesi ve doğru yazılması için çok mücadele ediyordu. Ama ne yazık ki, bu uğraşları boşunaydı. Filmin kapanış jeneriklerinde bile, kızın adını "Sandy" olarak yazdılar.

Seveniniz yoksa, bir hiçsiniz!

Shirley Temple'dan sonra, şov dünyasındaki en ünlü çocuk kimdir? Tabii ki Macaulay Culkin... 1990 yapımı "Jacob's Ladder"da, küçük ama önemli bir rolü vardı, Tim Robbins'in canlandırdığı başrol karakterinin oğlunu oynuyordu. Ancak "Jacob's Ladder" Culkin'i üne kavuşturan "Home Alone"dan önce çekildiği için, çocuğun adı jeneriklerde yazmıyordu...

Eşek şakası değil, jenerik şakası

Birçok direktör jeneriklere ufak tefek şakalar yerleştirmekten hoşlanır. Sözgelişi, 1986 yapımı gençlik filmi "Ferris Bueller's Day Off"da, jenerik yazılarının sonunda, Mathew Broderick perde-

de görünür ve "Neden hala buradasınız? Hadi evinize!" der. Bazı Burt Reynolds filmlerinin jeneriklerindeyse, espri olarak, oyuncuların bilinen isimlerinin listesine, yalnızca arkadaşlarının ve olsa olsa annelerinin bildiği isimleri eklenir.

"Misyon"da ise (1986), jeneriklerin sonuna kadar beklerseniz, Piskopos görünür ve film boyunca yaptığı şeylerin doğruluğundan emin olmadığını söyler.

ZAZ (Zucker - Abrahams - Zucker) ekibiyse, jenerik şakalarını yeni bir boyuta taşımıştır. 1980 yapımı "Airplane"in kapanış jeneriklerinde, listede hiç alâkası olmadığı halde şöyle bir şey görünür: "İki Şehrin Hikâyesi'nin yazarı: Charles Dickens"... "Airplane II"de ise, setteki teknisyenlerden birinin ünvanı olan "Best Boy"un ardından, "Worst Boy: Adolph Hitler" ifadesi çıkıyordu. "Top Secret"in (1984) sonundaysa, jenerikte, çok manasız biçimde ucubik bir şarkının sözleri okunuyordu: "Hey Diddle Diddle... The Cat and the Fiddle".

Muhtemelen, Abrahams'ın en iyi jenerik şakaları "Hot Shots!"daydı. Jeneriklerin sonunda, filmi seyrettikten sonra yapılacak bazı işlerle ilgili nasihatler veriliyordu seyirciye: "Birisine okumayı öğretin", "Bir mandırayı ziyaret edin ve sütün nasıl hazırlanıp satışa sunulduğunu görün"...

Uzun "Hot Shots!" jeneriklerinin en sonundaysa, acı gerçek açıklanıyordu seyirciye: "Eğer bu jenerikler başladığında çıksaydınız, şimdi evde olmuştunuz..."

MANTIK HATALARI

Hımm! Ciddi meseleler... Hata yakalamayı sevenlerin en sevdiği hatalar bunlar işte, mantık hataları ya da olay örgüsündeki hatalar. Çünkü bu, insana bir dedektiflik duygusu veriyor. Buraya, Amerikan film hatası avcılarının bulduğu birkaç örnekle birlikte, bir de geçen yıl izlediğimiz "Speed"de bizim bulduğumuz olay örgüsü hatalarını ekledik, bakalım siz de fark ettiniz mi? (Bu arada, bu hataları "Speed"i üçüncü ve dördüncü seyredişimizde bulduğumuzu itiraf edelim...)

Enteresan!

1966 yapımı "İncil"de, Michael Parks'ın canlandırdığı Adem'in göbek deliği vardı. Adem, ilk insan olduğuna ve hiçbir anneden doğmadığına göre, göbek bağı olmaması gerekiyordu oysa...

Yoksa gen mühendisliği mi?

"Şehirli Züppeler"de (1991), Billy Crystal bir ineğin yavrulamasına yardım ediyor ve buzağı Crystal'ın eline doğuyordu. Birçok seyirci, bu sahnenin "gerçek" olup olmadığını merak etti. Gerçek olmadığını büyük bir hata ele veriyordu: Doğan buzağının türüyle, ineğin türü tamamen farklıydı; öyle ki, inek hangi cins boğa tarafından döllenirse döllensin, bu buzağıyı dünyaya getirmesi mümkün değildi...

Ensesinde gözü mü var?

Gene Wilder'ın sağır, Richard Pryor'un da kör bir karakteri canlandırdığı "Bana Göz Kulak Ol"da (1989), Wilder'ın Pryor'ı anlamasının tek yolu, konuşurken dudaklarına bakmasıydı. Oysa, Pryor'ın kaçırılan kız kardeşini kurtarmak üzere bir evi araştırdıkları sahnede, Pryor, Wilder kendisine bakmazken kızkardeşinin iyi olup olmadığını soruyordu ve Wilder da onu yanıtlıyordu... Eh, hep birlikte dolaşan biri kör diğeri sağır iki adam üzerine kurulu bir filmde, böyle bir hata olmasa şaşırmak gerekirdi!

SPEED: HIZLI HATALAR!

- Bombacıyı kandırmak için, otobüsteki video vericinin gönderdiği sinyaller yerine, sürekli tekrarlanan bir dakikalık bir video kasetteki görüntüler gönderiliyordu ve bombacı bu görüntüleri izleyip işlerin yolunda olduğunu sanıyordu. Mesele şu: Bombacı çok "tekno" takılan, bu tür meselelerde uzman bir adamdı. Bir ses vericisi yerleştirmek de, hem çok daha kolay, hem çok daha ucuz, hem de otobüstekilerin planlarını önceden öğrenip müdahale etmek açısından çok işlevseldi. Bombacıya bunun "yaptırılmamasının" tek sebebi, senaryoya ilginç "video kaset numarası"nın yerleştirilebilmesiydi...

- Bombacı, video kaset numarasını fark ettiğinde, atlatıldığını anlayıp küplere biniyordu. Ancak, "Görürsünüz siz" gibilerinden bir ifadeyle, çılgına dönüp "fidye"yi almak üzere polisin parayı yerleştirdiği çöp tenekesine gidiyordu. Bu kez de mesele şu: Bombacı, otobüstekilerin kurtulduğunu anladıktan sonra (yani polise karşı hiçbir kozu kalmamışken), orada bir tuzak olmadığını, milyonlarca doların kendisine verileceğini nasıl düşünebilirdi?.. Nitekim, tuzak vardı...

- Metro sahnelerinde, Keanu Reeves'in bombacı Dennis Hopper'ı vuramamasının tek sebebi, bombacının elinde, tetiği tutan parmak düşünce Sandra Bullock'un üzerindeki bombaları patlatacak bir mekanizma tutmasıydı. Bir ara, bombacı metro trenini kullanan görevliyi vurmak üzere, söz konusu mekanizmayı Bullock'un eline veriyordu. O arada, vagonun penceresinden gizlice onları izleyen Reeves'in bombacıyı vurmaması için hiçbir sebep yoktu.

- Ve en enteresan saçmalığa geldik! Filmin sonunda, "Hız"ın suyunu çıkarmak için yapılmış bir numara ama, bariz bir mantık hatası. Reeves, metro trenini durdurmak için frene asılıyordu ama, yüksek hızda fren kopup devre dışı kalıyordu. Bunun üzerine, kahramanca ve bıkkın bir ifadeyle, hız kolunu kullanarak, treni raydan çıkarmak için sonuna kadar hız veriyordu... Bu kez meselemiz çok açık: Madem hız kolu çalışıyor, neden hızı yavaş yavaş düşürüp tehlikesiz bir noktaya getirmek, sonuçta da durmasını sağlamak yerine sonuna kadar hız vermek. Başta söylediğimiz gibi, sırf "Hız"ın suyunu çıkarmak için.

"Speed" öyle bir adrenalin pompalıyor ki, insan hataları fark etmiyor...

"Dokunulmazlar"ın bir sahnesinde, kameraman kendisini de görüntüledi!

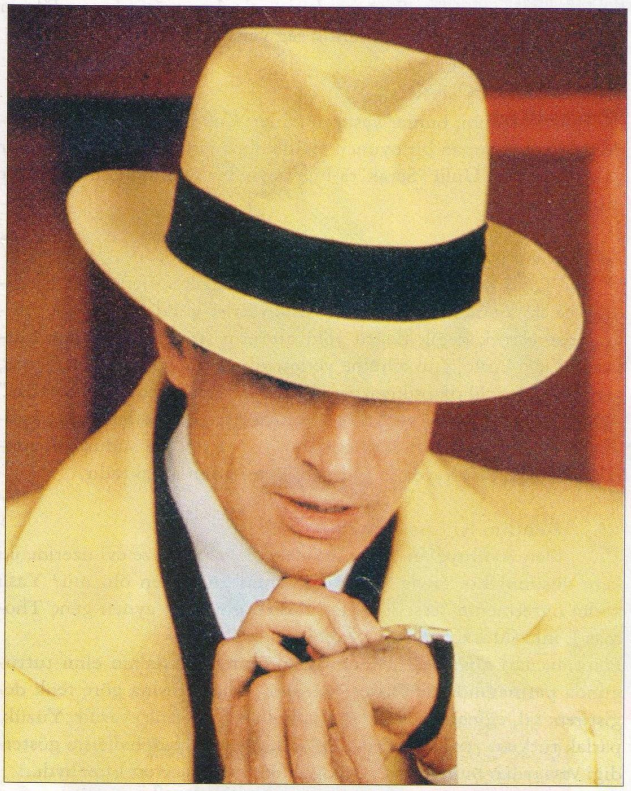

"Dick Tracy"nin başı da bir süt bardağıyla dertte... Hata avcılarından kaçar mı?

İŞTE EKİP!

Bir hata türü de, çekim ekibinden birilerinin ya da kullanılan bir aletin kazayla perdede görünmesidir. Bazen kameramanlar çıkar perdeye, bazen aşağıda okuyacağınız gibi ayı eğiticileri...

Ayıyı eğitmek...

"The Great Outdoors"da (1988), bir ayı kapıyı kırar ve John Candy'nin üstüne yıkar. Ayı kapının üstünde zıplarken, eğiticisinin sarı çubuğu perdede görünür.

Batmobil'e yardım eli

Michael Keaton "Batman"de (1989) arabası Batmobile'i çağırdığında, araba kendi kendine harekete geçer ve çıkmaz sokağa doğru ilerler. Ancak, önden çekimlerden birinde, direksiyonu çeviren el görülebilir.

Aynadaki kıllı kol

"Butterfield 8"te Elizabeth Taylor'ın odada bir aynanın önünde durduğu sahnede, onun yalnız olduğunu varsaymaktayızdır. Ama kısa bir süre için, aynada çekim ekibinden birinin kıllı kolunu görebilirsiniz.

Kameramanın milli oluşu

"Bad Boys" (1983), Sean Penn ve Ally Sheedy'nin perdede ilk göründükleri filmdi. Aynı zamanda, kameraman için de ilk perde deneyimi oldu. Filmin sonundaki dövüş sahnesinde, dövüşenlerin etrafında çember oluşturmuş seyreden çocukların arasında, elindeki kamerayla görünüyordu.

Ormanda biri mi var?

Clint Eastwood'un Kirli Harry'yi oynadığı 1983 yapımı "Sudden Impulse"da, Albert Poppwel Eastwood'un bir siluete ateş ettiği ormanlık alanın kıyısında arabasını durdurur. Ormanda Eastwood ve hedefinin yalnız olduğunu düşünmekteyizdir ama, arabanın camında kameramanın yansıması görünür.

Kendini çeken kameraman

"Dokunulmazlar"da (1987) kamera Sean Connery'nin dairesinin etrafında dolaşıp içeriyi görüntülerken, aynı zamanda camdaki yansımasını da çeker. Hem kamera, hem de kameraman görünmektedir.

SİHİRLİ AKSESUARLAR

Yine "devamlılık hataları" kategorisine giren hatalar. Filmlerin farklı günlerde çekilen bazı sahnelerinde, çekim ya da montaj aşamalarında ayrıntılara dikkat edilmediği için, aksesuarlarla ilgili karışıklıklar çıkar. Ve...

Dünyanın en hızlı cüzdan hırsızı

"Tootsie"de (1982) Terri Garr, Dustin Hoffmann'ın kapısını çalmadan hemen önce, masanın üzerinde Hoffmann'ın cüzdanını görürüz. Hemen bir sonraki sahnede, cüzdan yoktur. Bu da ne, yoksa dünyanın en hızlı cüzdan hırsızı mı?

Belki bu da aynı hırsızdır

"Kızarmış Yeşil Domatesler"de (1991), Jessica Tandy bakımevini terk ettikten sonra Whistle Stop Cafe'ye geri döner. Tandy'yi bavulunun üzerinde oturmuş, evine ne olduğunu merak ederken görürüz. Kathy Bates ve Jessica Tandy arabaya döndüklerinde, bavul ikisinin elinde de değildir; yolda da yoktur. Ah şu ışıktan hızlı hırsızlar!

Bir bardak süt daha lütfen!

1990 yapımı "Dick Tracy"de, Tess Trueheart ve Dick Tracy The Kid'le yemek yemektedirler. The Kid sütünü bitirir ve kapıya koşar. Tracy onu yakalayıp koltuğuna oturtur. Bu sırada, süt bardağı, sihirliymiş gibi kendi kendine yeniden dolmuştur. "Dick Tracy"nin başı bu bardakla derttedir, ileride benzer bir hata tekrarlanır...

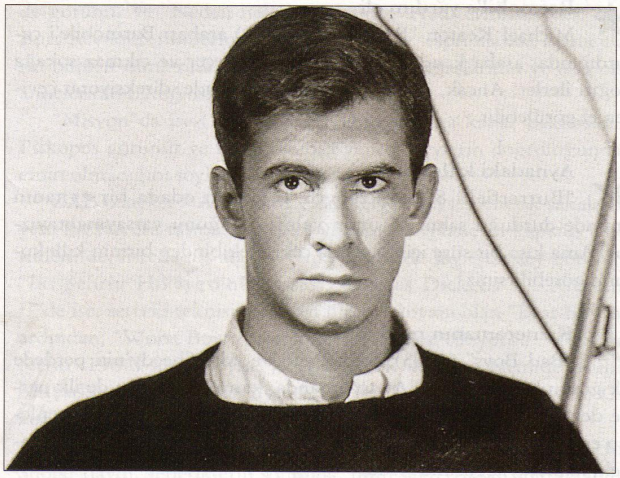

Hitchcock'un "Sapık"tan sonra niye güzel avrat otu kullandığını biliyor musunuz?

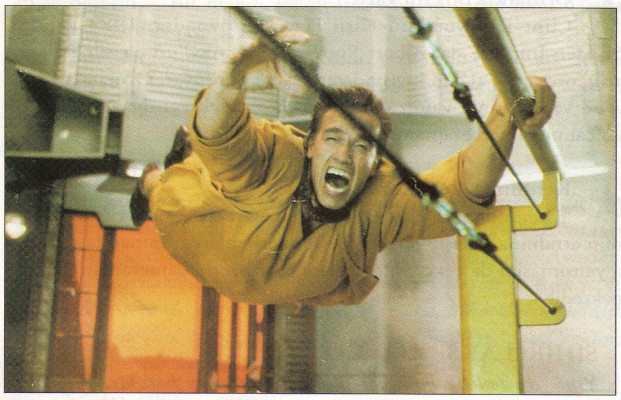

"Total Recall"daki bir ölüm sahnesi, her çeşit yoruma açık...

Sırnaşık çelenk!

Capra'nın "It's a Wonderful Life"ında (1946), James Stewart kolunda bir çelenkle gazete bürosuna girer. Çelengi öylesine bir yana bırakır ve telefon ahizesine uzanır. Bir sonraki sahnede, telefonla konuşurken çelenk yine kolundadır.

SAĞIM SOLUM SOBE

Bu hatalar da, ya "devamlılık hatası" ya da "montajda filmlerin ters dönmesi" olarak ortaya çıkarlar. Birşeye bakarsınız, bir sahnede sağdadır, bir başka sahnede solda. Sağım solum sobe, yani...

Suratta dolaşan yara

"Flatliners"da (1990), Kiefer Sutherland'ın oynadığı tıp öğrencisi, sağ yanağındaki yarayı kendi kendine diker. Bir sonraki sahnede, yara yok olur, sonra sol yanakta görünür ve film boyunca da orada kalır.

Arabada köşe kapmaca

1991 yapımı "L.A.Story"de, Victoria Tennant arabasının sürücü koltuğuna, Steve Martin'se yanındaki koltuğa oturur. Birkaç dakika sonra otoyoldaki işaret levhasının altında konuşurlarken, Martin sürücü koltuğunda, Tennant da yanında oturmaktadır. Araba hareket halindeyken, yer mi değiştirmişlerdir yoksa?..

Gez-göz yara

Tom Cruise, "Days of Thunder"da (1990) yarış arabası kazasında yaralanır ve hastaneye götürülür. Sağ gözünden yaralanmıştır ve gözünün etrafının kızardığını görürsünüz. Ama birkaç sahne sonra, yara sol gözüne geçmiştir...

Dönen filmler

Öyle görünüyor ki, "Avcı"da (1978), montaj sırasında bazı filmler ters dönmüştür. Robert De Niro ava çıktığında, Appalachians dağlarında bir geyiğin peşine düşer. Dikkat ederseniz, tüfeğinin sürgüsü ve kol saatinin birkaç kez yer değiştirdiğini görürsünüz; bir sağa, bir sola.

Rambo yanlış yapmaz ama...

"First Blood - Rambo I"de (1982), şerif Brian Dennehy ormanda Rambo'yu (Sylvester Stallone) takip etmektedir. Rambo, birden ortaya çıkıp şerifi ağaca dayar ve sol yanağını keser. Filmin geri kalan bölümünde, yara şerifin sağ yanağındadır.

HORTLAKLAR!

Bildiğiniz gibi, bunlar yaşayan ölüler. Çok bilinen bir hata türüdür. Ölü rolü yapan bir oyuncu elinde olmadan nefes alır, yutkunur ya da kıpırdar. Ünlü "Sapık"ta bile böyle bir hata olduğunu biliyor muydunuz?

Nasıl istiyorsanız öyle anlayın

"Total Recall"da (1990), Schwarzenegger'a, herşeyin rüya olduğuna ikna etmek amacıyla bir psikiyatrist gönderilir. Sözde, psikiyatrist gerçek değil, doğru yolu gösterip şizofrenik krizden kurtarmak için Arnold'un zihnine yerleştirilmiş bir görüntüdür. Sonra, seyirci de Arnold da psikiyatristin hem "gerçek" hem de "düzenbaz" olduğuna ikna olurlar ve Arnold psikiyatristi kafasından vurarak öldürür. Birçok seyircinin fark etmemiş olduğu nokta şudur: Bir sonraki sahnede, psikiyatristin bulanık silueti kıpırdamaktadır.

Kendini iyi hisseden ölü

Dan Aykroyd'un "My Girl"deki (1991) cenaze evi üzerine iki kere düşünmekte fayda var. Bu insanlar gerçekten ölü mü? Yaşlı kadın öğretmenin "cesedi" nefes alırken görünür, aynen genç Thomas J.'inki (Macauley Culkin) gibi...

Hata avcıları affetmez! Thomas J.'in annesi, Vada'nın elini tuttuğunda parmağında bir "mood yüzüğü" (vücut ısısına göre renk değiştiren; fal, eğlence gibi amaçlarla kullanılan yüzük) vardır. Yüzük, parlak turkuaz rengidir. Oysa, "neşeli, coşkulu" ruh hallerini gösterdiği varsayılan bu renk, vücut soğukken koyu lacivert olmalıydı...

Güzel Avrat Otu

Efsaneye zeval verdiğimiz için üzgünüz, ama en ünlü ölüm sahnelerinden biri olan, "Sapık"taki (1960) Janet Leigh'in ölüm sahnesi kusurluydu. İki nedenle: Birincisi, cesedin belli belirsiz yutkunması. İkincisi de, oyuncunun çok parlak set ışıklarına tepki olarak, gözlerini fazlasıyla kısması... Filmi seyreden bir oftalmolojist, Hitchcock'u, ölülerin göz bebeklerinin büyümüş olması gerektiği konusunda uyardı. Hitchcock da, daha sonraki filmlerinin ölüm sahnelerinde, gözbebeklerini büyütmek amacıyla oyuncuların göslerine bizde "Güzel Avrat otu" olarak bilinen "belladonna" damlattı... ■

Sebamed, sağlık ve güzelliğinizin güvencesidir.

Medikokozmetik

Kozmetik ürünler içinde tedaviye yardımcı etkisi kanıtlanmış ilk ve tek temizlik ve bakım ürünüdür.

Hipoalerjenik

Hassas ciltte bile en az yan etkisi olan üründür.

Biyolojik

Vücutta ve doğada hiçbir artık bırakmadan %100 çözünür.

pH 5.5

Cildin doğal asit örtüsünü korur.

Makyaj temizliğinde:

Derinlemesine temizlik

Yüz ve vücut temizliğinde:

Nemlendirici etki

Genital organ temizliğinde:

Hijyenik etki

ÇEVREYE TAMAMEN ZARARSIZDIR.

OECD testlerine göre biyolojik olarak tamamen çözünür.

CİLDİN ASİT ÖRTÜSÜNÜ KORUR • IDEAL pH 5,5

sebamed®

CİLDE DOST, ÇEVREYE DOST!

UÇKAN MEDİKAL
Tel: 0212-261 00 91- 261 00 44

YEŞİLÇAM SOKAĞI

© Bedenime sahip olabilirsiniz ama ruhuma asla

FEVKALADE DİYALOGLAR

ENTELEKTÜEL İLTİFAT

Tarık Akan ve Sibel Turnagöl'ün oynadıkları, "Sen de Yüreğinde Sevgiye Yer Aç"... Tarık Akan, sonradan görme, köy kökenli zengini oynuyor. Sibel Turnagöl ise, şehirli üst sınıftan kültürlü bir kız, filmdeki adı da Can. Tarık Akan Can'ı baştan çıkarmaya çalışıyor, bu sebeple birtakım atraksiyonlar yapıyor. Bir sahnede, Can, yani Sibel Turnagöl plajda güneşlenirken kitap okuyor. Tarık Akan da, adamlarıyla birlikte plajda boygöstermiş vaziyette. Can'ın yanına yaklaşıyor. Can durumdan pek hoşnut değil, kitabına gömülmeyi tercih ediyor ama, Tarık Akan pişkin pişkin gülüyor. Can'a yaklaşıyor, okuduğu kitabı hafif kaldırıp kapağına bakıyor. O günlerde Umberto Eco modası var demek ki, kitap "Gülün Adı". Tarık Akan, bunu görünce aynen şöyle diyor: "Gülün adı Can kız..." Fazla söze ne hacet...

GERÇEK BİR "UYUMSAVAR"!

Gelmiş geçmiş en "batıcı" komedyenlerden biri Öztürk Serengil... "Normal"in sınırları içinde düşünülebilecek en laçka, en sivri nevi şahsına münhasır tiplemelerle, Yeşilçam'daki hayalet. Gerçek bir ayrıkotu. Girdiği yerde ahengi bu kadar imkansız kılacak başka bir adam daha düşünebiliyor musunuz? İşte burada da, bırakın başka bir şeye uymamasını, kendi içindeki şu anarşiye bakın. Bıyıklarıyla bitirim Adanalı Tayfur mu, tabancasıyla bir Jesse James mi, şu montla bir asi genç mi? Dünyanın en saçma kızılderilisi...

DÜRÜST İLTİFAT

Bedia Akartürk ve Eşref Kolçak'ın oynadıkları, klasik gazino patronu - kadın solist - kadına aşık jön üçgeni filmlerinden biri. Ünlenen şarkıcıları filmde oynatıp gişe yapma geleneğinin bir halkası. Eşref Kolçak, film boyunca, acaip gizemli - görkemli bir portre çiziyor. Elinde metal bastonu, siyah eldivenleriyle. Bu arada, besteci ve müzik hocası Salih Kırmızı da, Bedia Akartürk'e aşık ama, Eşref Kolçak göz açtırmıyor. Filmin bir sahnesinde, Bedia Akartürk ve Eşref Kolçak karşılıklı oturuyorlar. Kolçak, hülyalı hülyalı Akartürk'e bakıyor. Büyülenmiş. Ancak senarist "çok dürüst" bir adam olsa gerek. Eşref Kolçak, Bedia Akartürk'e aynen şöyle söylüyor: "Gözlerimi senden alamadığım için beni affet, o kadar sempatiksin ki..."

KENDİNE İLTİFAT

Banu Alkan ve Engin Koç'un oynadıkları "Afrodit"... Acaip "femme fatale" takılan Banu Alkan, bir intikam için acaip "cool fucker" takılan Engin Koç'un etrafında dolaşıyor. Aralarında bir ilişki başlıyor başlamasına da, Banu Alkan'ın tereddütleri var gibi. İlişkilerinin ileri bir aşamasında, Engin Koç, son derece "şiirsel" bir ses tonuyla, aslında Banu Alkan'ı ne kadar çok sevdiğini anlatıp tereddütlerini gidermek istermiş gibi bir hava vererek, şu vecizeyi yumurtluyor: "Bir gün sen de beni seveceksin. Hem de o kadar çok seveceksin ki, benim seni sevdiğimden bile daha çok..."

MUHTEŞEM HATALAR

Zeki Alasya ve Metin Akpınar'ın oynadıkları "Aman Patron Duymasın" filmi... Bilerek yapılanlarla olduğundan çok, bilmeyerek yapılanlarla komik bir film. Zeki Alasya ve Metin Akpınar, birçok filmlerinde olduğu gibi, birtakım entrikalara karışıyorlar. Peşlerinde de gazeteciler var. Bir gece diskoya gidiyor ikili. Bir yandan eğlenirken, bir yandan da gizlenmeye çalışıyorlar, tetikteler. Bu arada, ikisi dans ederlerken, gazeteciler de gizli gizli fotoğraflarını çekiyor. Ertesi sabah, Zeki Alasya gazetede göz gezdirirken, birden rengi değişiyor. Heyecanla gazeteyi Metin Akpınar'a uzatıyor ve "Eyvah, dün gece fotoğraflarımızı çekmişler" diyor. Gerçekten de gazetede birer fotoğrafları var. Ama vesikalık fotoğraflar! Diskoda dans ederken gizlice çekilmiş, basbayağı ceketli kravatlı vesikalık fotoğraflar...

Baytekin Uzayda Çarpışanlar... Şinasi Özonuk'un yönettiği bu 1967 tarihli film, hayal aleminde gezen Yeşilçam'ın garabet bilim-kurgularından biri... Baytekin'in (Hasan Demirtaş) kostümüne dikkat. Kadınlara saldırgan bir seksilik vermek için kullanılan şu metalik göğüslükler, dünya sinemasında çok az erkekte kullanılmıştır herhalde. Taytın altından, çizgili "don" görünüyor dikkatli bakarsanız. Ayrıca, lazer tabancasının ışını da, filmin negatifi gelişigüzel boyanarak yapılmış. En önemlisi, pozisyona dikkat, kim ne yapıyor belli değil. Bilim hak getire, ama kurguya gelince vanalar sonuna kadar açılmış! Tim Burton bu filmi seyretse, aylarca kendine gelemez herhalde...

Sokak aralarında "Colombo Tuhafiyesi" gibi dükkanlara rastlanabilen milletin hayal alemi seyahatleri, en iyi sinemada tezahür ediyor. 1969 tarihli, Yılmaz Atadeniz imzalı "Zorro'nun İntikamı". Oyuncular Tamer Yiğit, Müjgan Ağralı ve Nebahat Çehre... Kardeşim, sizin Zorro'yla işiniz ne? Nereden aklınıza geldi böyle bir film çekmek? Mantık, aynen oyun oynayan çocuklarınki gibi: Şimdi sen Zorro'ymuşsun, ben senin düşmanınmışım, biz senle düello yapıyomuşuz. Belki de Yeşilçam bu yüzden hala bu kadar çok ilgilendiriyor bizi: Organize bir çocukluk gibi...

KLASİK YEŞİLÇAM GEYİKLERİ

- Abi, Cüneyt Arkın aslında Alain Delon'dan bile daha yakışıklı. Amerika'da olsaydı dünya çapında bir adam olurdu, bakma sen...
- Abi "Dünyayı Kurtaran Adamı" seyrettim, kafayı yiyecektim. Olamaz böyle birşey yaa! Herifler basbayağı tenekeden uzay gemisi yapmışlar, böyle orlondan robotlar falan. Uçuk bişey yaa...
- Yok yaa, Türk sineması arabeskti, sanat filmiydi derken bozuldu. Yoksa o eski siyah-beyaz Türk filmleri ne kadar güzel. Valla televizyonda oynayınca işi gücü bırakıp seyrediyorum, adamlar daha o zaman ne biçim film çekiyorlarmış. Sonradan bozulmuş...
- Neriman Köksal'ın gençliğini göreceksin, dilin tutulur. Böyle bir kadın olamaz. Marilyn Monroe halt etmiş yanında...
- Ben en çok figüranları seviyorum... Adamlarda müthiş bir içtenlik var.
- Şimdi kız kesin kaza yapıp kör olucak. Sonra adam para bulup gözlerini açtırıcak. Sonra da kız adamın aslında onu sevdiğini anlıycak, evlenicekler... Bak görürsün kesin öyle olucak. Daha başından anlıyorum abi, Türk filmi...

Fotoğraflar, Sabah Arşivi ve Agâh Özgüç'ün "80. Yılında Türk Sineması" adlı kitabından alınmıştır.

Hazırlayan: Murat Aykul

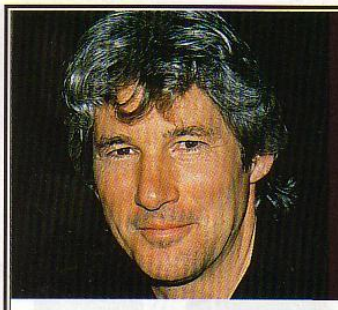

FİLMOGRAFİ

OYUNCULAR... YÖNETMENLER...

RICHARD GERE

Richard Gere, 31 Ağustos 1948 yılında New York'ta doğdu. Kısık koyu renk gözleri, grileşmiş saçları (belki bunu bilerek yapıyordur), kaslı vücuduyla Richard Gere, 80'li yılların ideal oyuncularından biriydi. Metodist orta sınıf bir ailenin çocuğu olan Gere, küçük yaşlarda müziğe merak sardı ve piyano, trampet, gitar, korno çalmayı öğrendi. 1984 yılında Francis Ford Coppola'nın yönettiği "The Cotton Club" filminde de bu sayede korno solo yaptı. 1974 yılında "Report To The Commessioner" adlı televizyon filminde küçük bir rol alarak oyunculuğa başladı. 1975 yılında ise sahne ve beyazperde arasında bir seçim yapmak zorunda kaldı, çünkü Sam Shepard'ın bir off-Broadway yapımı olan "Killer's Head" oyununda rol alması teklif edilmişti. Böylece sahneyi ekrana tercih eden Gere 1978 yılında, Sam Sheppard ve Brooke Adams'la başrolleri paylaştığı "Days Of Heaven"da oynadı.

Bir Broadway prodüksiyonu olan 1979 tarihli Martin Sherman'ın "Bent" adlı oyununda bir Nazi kampındaki eşcinseli canlandırarak süperstarlığa ilk adımını attı. Julian Kay adında, zengin kadınların peşinden koşan bir 'kiralık erkek'i canlandırdığı "American Gigolo" filminde (bu rolü John Travolta kabul etmemişti) ise artık kadınların canlarını yakmaya başlamıştı. "Subay Ve Centilmen" filminde Debra Winger ile başrolü paylaşan Gere, orduda görevli beyaz üniformalı bir subayı canlandırmış ve bu filmdeki gözyaşartıcı pek çok sahne ile artık, sahnelerin "subay ve centilmen"i olmuştu. 1983 yılına gelindiğinde ise daha cüretkar sahnelerle ekrandaydı. "Breathless" 1959 yılında Jean Luc Godard'ın çektiği "Nouvelle Vaque" filminin yeni bir versiyonuydu ve Gere bir araba çalarak üstelik aşık olduğu kızı yanına alarak, polisleri peşine takıyor ve hiç korkusuzca ölüme gidiyordu. 1992 yılında Hitchcock tarzı bir gerilim filmi olan "Final Analysis"de Kim Basinger ve Uma Thurman ile birlikte oynadı. Geçen yıllar, onu yaşlandıracağına daha da olgun ve çekici kılınca 1995'e yani "İlk Şövalye"ye (First Knight) gelindi.

1975 REPORT TO THE COMMISSIONER
1976 BABY BLUE MARINE
1977 LOOKING FOR MR. GOODBAR
1978 DAYS OF HEAVEN
1978 BLOOD BROTHERS
1979 YANKS
1979 AMERICAN GIGOLO
1982 AN OFFICER AND A GENTLEMAN
1983 BREATHLESS
1983 BEYOND THE LIMIT
1985 KING DAVID
1986 POWER
1988 MILES FROM HOME
1990 INTERNAL AFFAIRS
1990 PRETTY WOMAN
1992 FINAL ANALYSIS
1992 MR. JONES
1993 RAPHSODY IN AUGUST
1993 INTERSECTION
1994 SOMMERSBY
1995 FIRST KNIGHT

MERYL STREEP

Asıl adı Mary Louise Streep olan sanatçı, 22 Haziran 1949 yılında New Jersey'de doğdu. Klasik oyunculuk tarzı ve kusursuz tekniğiyle, sinemanın en yüksek performanslı sanatçılarından biri. Tam dokuz kez Oscar'a aday gösterilen Meryl Streep, bu konuda on iki adaylıkla rekoru elinde tutan Katherine Hepburn'u yakalamak üzere. Orta sınıf bir ailenin kızı olan Meryl, Vassar ve Darmouth'da eğitim gördü. Ama kariyerini belirleyecek eğitimi Yale'de aldı. Üniversitenin drama okulunu bitirdi. Üç yıl New Haven'da 40 kadar oyunda rol aldı ve sinemada da rahatlıkla kullandığı, tiyatronun geleneksel Avrupa kalıplarını öğrenmiş oldu.

1978 yılında Michael Cimino'nun yönettiği ve Robert De Niro ile başrolü paylaştığı bir Vietnam dramı olan "The Deer Hunter"da rol aldı. Böylece ilk Oscar adaylığını da kazanmış oldu. Meryl Streep, Robert De Niro ile 1985 yılında da biraraya gelerek "Falling In Love"ı çevirdi. Ulu Grosbard'ın yönettiği bu filmde, Streep ve De Niro, 80'lerin New York'unda birbirlerine aşık olan iki evli insanı canlandırmışlardı. 80'lerden 90'lara geçildiğinde Streep artık filmlerinde ağlamaktan ve ağlatmaktan bıkmış olacak ki, zaman zaman komedilerde oynamaya başladı. 1990'da "She-Devil"de Rosanne Barr ile birlikte oynadı. Streep, 1992 yılında ise, Goldie Hawn ve Bruce Willis ile birlikte oynadığı "Death Becomes Her"ü (Ölüm Kadına Yakışır) çevirdi. 1994 yılında çevirdiği "The River Wild"da dalgalarla boğuşarak rafting yapan Streep, son olarak Clint Eastwood ile birlikte "The Bridges Of Madison County" için kameraların karşısına geçti.

1977 JULIA
1978 THE DEER HUNTER
1979 MANHATTAN
1979 KRAMER VS. KRAMER
1979 THE SEDUCTION OF JOE TYNAN
1981 THE FRENCH LIEUTENANT'S WOMAN
1982 STILL OF THE NIGHT
1983 SOPHIE'S CHOICE
1984 SILKWOOD
1985 FALLING IN LOVE
1985 PLENTY
1986 OUT OF AFRICA
1987 IRONWEED
1988 HEARTBURN
1989 A CRY IN THE DARK
1990 SHE-DEVIL
1991 POSTCARDS FROM THE EDGE
1991 DEFENDING YOUR LIFE
1992 DEATH BECOMES HER
1993 THE HOUSE OF SPIRITS
1994 THE RIVER WILD
1995 THE BRIDGES OF MADISON COUNTY ■

GÖZÜNÜZE İNANIN

Dünyada ve Türkiye'de en çok satan boyalı cila.

ONA YENİDEN AŞIK OLACAKSINIZ

Cilalarken boyayacaksınız.

turtle wax SUPER HARD SHELL **SUNUYOR!**

SİHİRLİ PASTA-CİLA
color magic

Taklitlerinden sakınınız.
Yalnız Color Magic
arayınız.

turtle wax SUPER HARD SHELL **50'yi aşkın çeşidiyle tüm Türkiye'de.**

İLKNAK ULUSLARARASI NAKLİYAT SANAYİ VE TİCARET A.Ş. Tel: (0-212) 663 15 41 Fax: (0-212) 663 18 46 Telex: 21073 ksa tr

MAVİ KARE

İKİ ROMAN, İKİ FİLM

Bu ay, istisnai bir durum olarak unutulmaz sinema uyarlamalarıyla da birer modern klasik düzeyine yükselen, iki romanımız var; birer başyapıt. Modern İngiliz edebiyatının devi John Fowles'dan "Fransız Teğmenin Kadını" ve Fransız edebiyatından Joseph Kessel'in, çok tartışılan romanı "Gündüz Safası"...

FRANSIZ TEĞMENİN KADINI

John Fowles
Türkçesi: Aslı Biçen, Ayrıntı Yayınları, 425 sayfa, 500.000 TL.

John Fowles, herhalde, günümüz edebiyatında pek çok iyi yazarın bile imreneceği bir yerde duruyor. Modern İngiliz edebiyatının bu ustasının yazdıkları, genellikle sinemada da yankısını buluyor: Koleksiyoncu, Abanoz Kule, Büyücü ve konumuz olan Fransız Teğmenin Kadını gibi...

Tutuculuğun macun kıvamında bütün atmosfere yayıldığı Victoria dönemi İngiltere'sinde geçiyor öykü. "Kadınlığın" sıkı bir cendereye alındığı bu atmosferde, aşkınlığını yaşamayı ve bedellerini de ödemeyi göze alan bir kadın. Ve dönemin gerekleri, ritüeller ve ruhunun gerçekleri arasında sıkışıp kalmış bir aristokrat, Charles. İkisi arasındaki "aşk" ve daha da çok, Sarah'ın ruhunu ve tenini yaşamak yolundaki pervasızlığıyla, Charles'ın "seçim yapmak durumundaki adam" konumunun ikircikliliği. John Fowles'ın muhteşem ustalığıyla, sayısız tarihsel ve düşünsel ayrıntı eşliğinde...

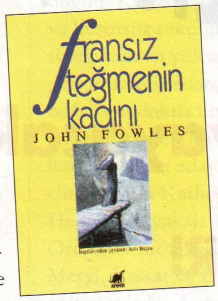

Fransız Teğmenin Kadını'nı sinemaya uyarlamayı, daha önce Fred Zinnemann, Richard Lester ve Mike Nichols da denemişlerdi. Ancak romandaki komplike "anlatıcı"yı sinema dilinde oluşturmakta başarısız olmuşlardı. Sonunda yönetmen Karel Reisz ve oyun yazarı Harold Pinter, ilginç ve zorlu bir teknikle bunu başardılar: İç içe geçen iki hikâye oluşturuldu ve bir "film içinde film" üslubuyla, iki paralel öykü anlatıldı. Bu çok güçlü anlatım tekniği sayesinde de, çok başarılı bir film çıktı ortaya. Başrollerinde Meryl Streep ve Jeremy Irons'ın oynadığı 1981 tarihli film, bugün "çok başarılı" edebiyat uyarlamalarından biri sayılıyor...

GÜNDÜZ SAFASI

Joseph Kessel

(Türkçesi: İhsan Akay, Milliyet Yayınları, 167 sayfa, 200.000 TL.)

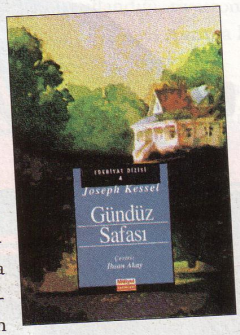

Joseph Kessel'in Gündüz Safası (Türkçe'de "Gündüz Güzeli" adıyla da biliniyor), ilk olarak bir dergide tefrika edildiğinde, ahlâkçı çevrelerin yoğun tepkisiyle karşılaşmıştı. İkili yaşantı süren bir kadın, Severine... Bir yanda "sevdiği" kocası, bir yanda tutkularının onu sürüklediği ikinci yaşantısı. Zevkler, "tenin günahları", bırakış, düşüş... "Atlılar" adlı başyapıtıyla, kendisinin de katıldığı, Nazi işgali altındaki Fransa'daki direniş haretetini anlatan romanı "Gölgeler Ordusu"yla tanıdığımız Kessel'in "Gündüz Safası", gerçeküstücü sinemacı Luis Bunuel'i de etkilemişti. Ve bu etkilenişin sonucunda, ortaya aynı adlı film çıktı. En az uyarlandığı roman kadar ağırlıklı bir sinema yapıtı...

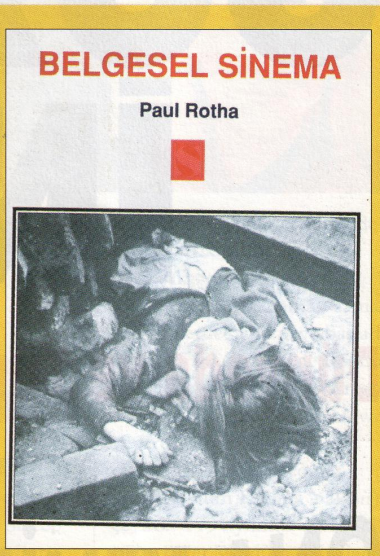

BELGESEL SİNEMA

Paul Rotha

Türkçesi: İbrahim Şener, Sistem Yayıncılık, 324 sayfa, 400.000 TL.

Sinemanın bir alanı da, her ne kadar sanat sineması ya da eğlence sineması kadar gündemde dolaşma olanağı bulamasa da, tabii ki belgesel sinemacılık. Hem genelde sanıldığından daha fazla donanım ve teknik uğraş gerektiriyor, hem de, hakkıyla yapmak için, gerçekten de sanıldığından fazla "sinemacılık" istiyor.

Paul Rotha, belgesel sinemacılık konusunda çok saygın bir uzman. Bu konuda çok çaplı bir birikimi, eşine az rastlanır büyüklükte bir arşivi ve "bizzat" çok başarılı bir belgesel sinemacılık serüveni var.

Rotha'nın kitabı, konuyu çok yönlü olarak ele alıyor: Altyapıdan başlayarak, kullanılan malzemelere, işin araştırmacılık boyutuna, sinema dili anlayışına, olası politik yaklaşımlara, hatta finans problemlerine kadar...

Sinemayla bilgi düzeyinde "ciddi" ilgilenenlerin kitaplıkları için, kendisine ayrılmış boşluğu tereddütsüz dolduracak bir çalışma. Amatör ilgililer dışında, konuyla ilgili öğrencilere ve "saygın bir meslektaş"la diyaloğa girmek isteyen profesyonellere hararetle öneriyoruz...

Mick Jagger bir küvet partisinde...

FİLMLERDEKİ POP MÜZİK

Celluloid Jukebox, Jonathan Romney ve Adrian Wootton, BFI, 13 sterlin

Ünlü İngiliz mizah topluluğu Monty Python, bir keresinde, "Sette rock müzisyenleri bulundurmanın en iyi yanı, yanlarında her zaman bol miktarda narkotik bulunmasıdır" demişti. Sinema gerçek anlamda bir endüstriye dönüştükten sonra, hep pop müzikle ve dolayısıyla pop müzisyenleriyle iç içe oldu. Akımları izledi, bazen modalardan yararlandı, bazen modalar yarattı...

İngiliz BFI yayınevinden çıkan, Jonathan Romney ve Adrian Wootton'ın derledikleri "Celluloid Jukebox", "50'lerden bu yana pop müzik ve filmler" altbaşlığıyla sunuluyor.

Kitapta, pop müzikle sinema işbirliğine ilişkin denemeler; filmlerinde müziğin önemli bir rol üstlendiği Quentin Tarantino, Michael Mann, Wim Wenders, Cameron Crowe, Allison Anders gibi yönetmenlerle röportajlar; ilginç anekdotlar bulacaksınız. Tabii ki, ABBA'dan ve Beatles'dan tutun da, Tarantino'nun bizi tanıştırdığı "ucuz" ve ünsüz gruplara kadar, pek çok pop müzisyeniyle karşılaşacaksınız...

"Sinema ve müzik" meraklıları için, piyasadaki en çekici çalışmalardan biri...

MEZARDAN GELEN KİTAP!

Hitchcock on Hitchcock, Sidney Gottlieb, Faber & Faber, 15 sterlin

Kitabın adı, "Hitchcock On Hitchcock" yani "Hitchcock, Hitchcock'u Anlatıyor"... Genellikle, yazarın kendi çalışmaları ya da hayatı üzerine bizzat yazdığı kitaplara bu tarzda isim verilir. Mezardan gelen kitap mı? Hayır, yazar Sidney Gottlieb, Hitchcock'tan kalan malzemeyi işleyiş biçimi nedeniyle kitaba bu adı vermiş...

Batı'da bu "tedirginlik" ustasının çalışmaları üzerine yorumlama çabaları gittikçe daha geniş ve daha çok boyutlu bir hal aldıkça, Hitchcock efsanesi de derinleşiyor. Usta sinemacı, iyi yönetmen, çok iyi zenaatkâr derken, gün geçtikçe "dahi" nitelemesi üzerinde birleşiliyor ve bu da yeni yeni yorumcuları kışkırtıyor. Doğrudan sinemayla ilgili yorumlardan çok, Hitchcock filmlerindeki psikanalitik, arkaik, semiyotik ayrıntılar, ustanın yapıtlarını yorumlayanlarda (ya da "çözümleyenlerde" diyelim) gittikçe daha derin bir hayranlık uyandırıyor.

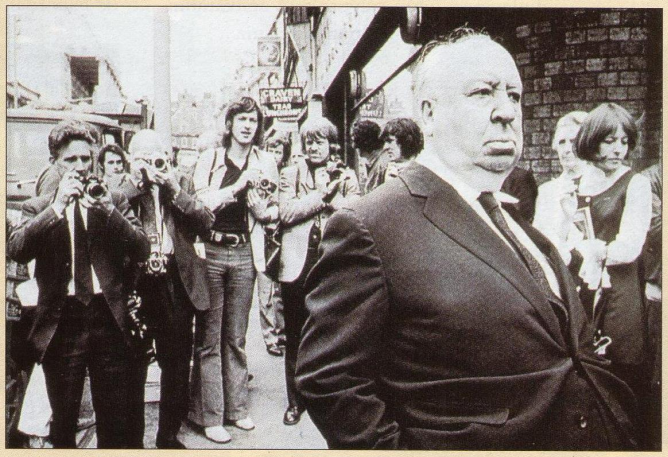

"Hitchcock On Hitchcock", ünlü yönetmenin senaryolarındaki ayrıntılar, yazdığı gerilim hikâyeleri, denemeleri ve yaşamöyküsünden bilinen "takıntı"ları üzerinde dolaşıyor; Hitchcock'un çalışma, senaryolarını oluşturma, seyircide istediği etkileri yaratmak üzere ayrıntıları kullanma yöntemleri üzerindeyse iyice yoğunlaşıyor. Hitchcock'u sevenleri epey ilginç, keşiflerle dolu bir yolculuk bekliyor...

(Faber & Faber yayınevinin kitaplarını Ataköy Galleria Net Kitabevi, Beyoğlu - Mecidiyeköy Literatür Yayıncılık ve Beyoğlu Pandora Kitabevi'nde bulabilirsiniz.)

HUZURU BOŞVERİN, CARPENTER DİNLEYİN!

In The Mouth Of Madness

Tüm John Carpenter hayranları, yönetmenin her filminde özellike müziğe dikkat ederler. Çünkü bilirler ki, o gerilimli sahnelerdeki synthesizer dokunuşları, tek düze tedirgin edici melodiler, o derinden gelen sesler bizzat Carpenter'a aittir. Fakat şu ayrıntıyı pek bilmezler: Carpenter, bu film müziklerini yapmaya, hiç de öyle filmlerinin ruhunu en iyi kendisi yakalayabileceği ya da arkasında derin bir sanatsal anlam falan olduğu için başlamamıştır. İlk filmlerinde, sadece müziği bedavaya getirmek için düşmüştür bu yola. Aslında pek akıllıca, yalnızca seyircide gerilim yaratmaya yönelik üç tane synthesizer notası için bir müzisyene çuvalla para ödemeye ne gerek var? Ancak sonra sonra, bu müzik işi Carpenter'ı sarmış ve yönetmen de "işi ilerletmiştir"...

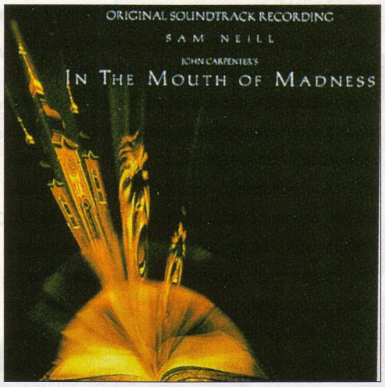

70'lerde "Assault On Precicnt 13", "Halloween", "The Fog" gibi filmlerindeki tek parmak klavye tekniğini teknolojik avantajlarla (ve tabii zaman içinde öğrenerek) daha geniş çaplı bir müzikal üsluba dönüştüren yönetmen, şimdi de, geçen sezon izlediğimiz filmi "In The Mouth Of The Madness"ın müzikleriyle karşımızda...

Başta, Carpenter hayranlarını şaşırtacak biçimde, heavy metal tarzı gitar numaraları. Ama ardından, Carpenter ve sürekli çalışma arkadaşı Jim Lang, bekleneni veriyorlar: Yaylanan elektronik sesler, çok sert gitar nameleriyle şeytansı çığlıklar ve fısıltılar, birtakım "muamma" sesler; hepsi iç içe... Hatta parçalardan birinde, Carpenter epey ustaca blues gitar da çalıyor...

Gerilimli atmosfer arayanlar (yani "rahat batanlar") için birebir...

BİRAZ KITSCH'DEN NE ÇIKAR?

ROBERT MITCHUM'DAN CALYPSO'LAR

Calypso - Is Like So

1957. Genç kızlar ve erkekler için, arabalı açık hava sinemalarında "samimiyeti ilerletme"nin pek moda olduğu günler. Calypso da, o günlerde pek popüler. Hollywood'un "sıkı adam"larından Robert Mitchum da, Capitol Records için, Beverly Hills otelinde, kendi yazdığı calypso'ları kaydediyor.

Aradan yıllar geçiyor, 95'e geliyoruz ve "Rev-Ola" plak şirketi, "yüksek kitch"in artık itibar görür hale gelmesi üzerine, Robert Mitchum'un calypso albümünü bizlere sunuyor. Çok maço, hatta "mantıken, kendinizden çirkin bir kadınla evlenin" gibi bir bakış açısı içeren, "kadın düşmanı" şarkılar.

Her neyse... Robert Mitchum, bir röportajında "Ben insanlara umut veriyorum. Beni görünce, 'Bu salak hayatta buralara geldiyse, biz de kesin yükselebiliriz' diyorlar" diyecek kadar esprili bir adam. Bu hayat adamı hali, şarkılara da yansıyor. Hatta, öyle ruh sahibi ki, şarkıları dinleyince, onun calypso'nun anavatanında doğduğuna bile inanabilirsiniz...

UNUTULMAZ UCUZ MÜZİKLER

This Is Cult Fiction

Tamam, biliyoruz, her yerde Pulp Fiction var, ama ne yapalım, kimse modalardan bağışık değil ki...

"Quentin Tarantino'nun filmi Pulp Fiction'dan esinlenerek hazırlandı" diye bir fısıltıyla başlayan bir albüm. Sonrasını kesin seveceksiniz. Araba teybine takıp hız yapmak ya da evdeki sete koyup vurdum duymaz takılmak için. Albümde Tarantino filmlerinden seçmeler ve hem sinemadan hem de televizyondan başka "ucuz müzik"ler var. Tarantino'yla kulaklarımıza kazınan Misirilou, Jungle Boogie, Stuck In The Middle, Rumble, You Never Can Tell...

Diğer seçmeleri de çok seveceksiniz bizce: Görevimiz Tehlike'nin insanın kulağına bulaşan müziği, James Bond'un ünlü parçası, İkiz Tepeler'in müziği, The Sweeney...

(Bu iki albüm henüz Türkiye'ye gelmedi, ancak "çok hoş" oldukları için, sizi de haberdar etmek istedik...)

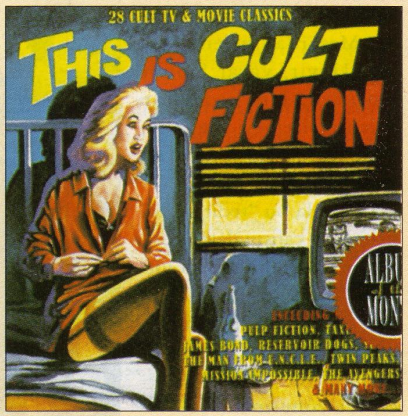

Ekim'de ATV'de süper filmler...

Zafer

Amerikan içsavaşının ilk zenci bölüğü... Zafer ve özgürlük için savaştılar ve tarihi yeniden yazdılar...

atv

Hepimizin sesi, kulağı, gözü
Türkiye'nin yeni yüzü"

OYUN ÇILGINLARI İÇİN

Sony'nin 64 bitlik "PlayStation"ı, bugüne kadar evler için üretilen makul fiyatlı oyun konsollarının en gelişmişi olarak piyasada "heyecan" yarattı. CD-Rom'la çalışan sistemin en etkileyici parçası, saniyede 1 milyon çokgen çizebilen özel 3 boyutlu grafik işlemcisi...

Ve sonunda, yüksek teknolojinin görkemli terimleri, evler için üretilen oyun bilgisayarlarında boy göstermeye başladılar. Oyun hastalarına bir müjde bu: Sony'nin CD-Rom tabanlı "PlayStation"ı, evlerde oynanan oyunları yeni bir zirveye taşıyor...

Yakın bir zamana kadar, oyun konsolları pazarında 16 bitlik makineler hakimken, alanın dev firmalarından Saga'nın ardından, Sony de 64 bitlik konsolunu piyasaya sürdü. 64 bit'le 16 bit arasındaki farkı, konuyla ilgili teknik bilgisi olmayanlara anlatmak zor. Kısaca kafanızda canlandırmaya çalışırsak: Bir bilgisayarın kaç bit'lik olduğu, onun veri işleme kapasitesini ve hızını, iç birimlerle ve çevre birimlerle iletişim hızını doğrudan etkiliyor. Örnek vermek gerekirse, 80'lerin ortalarına kadar evlerimizde kullandığımız bütün ev bilgisayarları 8 bit'likti, "iş bilgisayarı" olarak kullanılan PC'lerse 16 bit. 32 bit ise, daha yakın zamana kadar, pazarın genel talepleri açısından bir üst sınır sayılıyordu. 64 bit'lik ciddi bilgisayarlar bile evlere yeni yeni girmeye başlamışken, 64 bit'lik bir oyun makinesinin "ne mene birşey" olduğunu siz hayal edin...

Sony PlayStation, 5 özel işlemciyle birlikte, bir de sisteme asıl gücünü veren bağımsız 3 boyutlu grafik işlemcisi içeriyor. Bu işlemci o kadar güçlü ki, bir saniyede, üç boyutlu nesnelerin yüzeylerini oluşturan 1 milyon çokgen çizebiliyor. Bitmedi... Oyun grafikleri, evlerimizdeki bilgisayarlarda alıştığımız gibi 16, 256 ya da bilemediniz 4096 renk değil, 16 milyon 800 bin renkle çiziliyor. Sistemin ses kapasitesi de çok gelişkin. 29 ayrı müzik kanalından, CD kalitesinde müzik ve ses efektleri dinleyebiliyorsunuz... Sistemin ilginç bir özelliği de, bir kerede hafızaya yüklenebilen bir CD oyunu oynuyorsanız, oyunu yükledikten sonra istediğiniz müzik CD'sini takıp dinleyebilmeniz.

Evler için gerçek bir oyun istasyonu. Fiyatına gelince, 600 dolar civarında... Oyun oynamayı seven ama gelişkin bir bilgisayar almak istemeyenler için çok ideal... ■

CD-Rom'la çalışan yeni Sony PlayStation...

ŞİRİN DEĞİL Mİ?

Nintendo'nun "Illusion of Times"ı, gayet şirin bir karaktere sahip, adı Will. Oyunda sizi o canlandırıyor. Ünlü bir kâşif olan babanız, geçen yıl bir keşif gezisinde kaybolmuş. Ayrıca, bir kuyruklu yıldız dünyanın cilasını tehdit ediyor. Kuyruklu yıldızı durdurmak için, babanızın keşif yolculuğunu tamamlamanız gerekiyor. Saçma değil mi? Ancak, oyundaki diyaloglar çok "gırgır", gayet cinsiyetçi, hatta edepsizce... Bir Nintendo'cuysanız, size gayet iyi zaman geçirtecek.

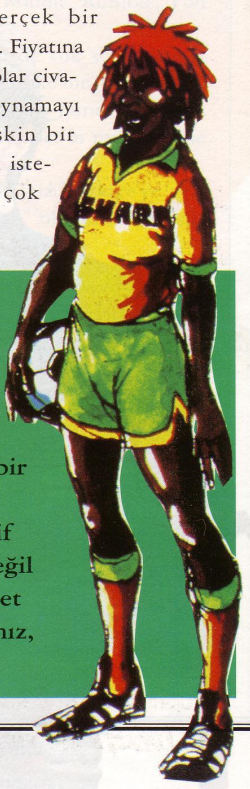

32.Gün

10 yıl boyunca
"ulaşılmaz"a ulaştı,
"konuşulmaz"la konuştu,
"dokunulmaz"a dokundu...

Damgasını bir kez daha vurmak üzere geliyor!..

24 Eylül Pazar akşamından itibaren her Pazar ATV'de

atv

Hepimizin sesi, kulağı, gözü
"Türkiye'nin yeni yüzü"

TV- Rehber

Little Man Tate

KÜÇÜK ADAM

Sinemaya bebek yaştayken adım atan ve üstün yetenekli bir çocuk olmanın avantajları kadar dezavantajlarını da yaşayan Jodie Foster, ilk yönetmenlik denemesi "Küçük Adam"da (Little Man Tate, 1991) adeta kendini anlatıyor. En zor eserleri piyanoda tersine çalabilen, en karmaşık matematik problemlerini zihinden çözen 7 yaşındaki Fred Tate, annesi Dede ile birlikte uyumlu ve neşe dolu bir yaşam sürmektedir. Ancak dünyası, dahi çocuklarla ilgilenen zengin çocuk psikoloğu Jane Grierson'ın onu fark etmesiyle altüst olur. Jodie Foster ve Dianne Wiest'in başrolleri üstlendikleri, duygusal sahnelerle süslü "Küçük Adam", Foster'ın yönetmenliğini merak edenlere...

SHOW TV

SİNEMA VE EDEBİYAT

Rekin Teksoy'un sinemayla edebiyatı buluşturan kuşağında bu ay sürpriz filmler var... David Lean'in tüyler ürpertici bir aşk hikâyesi anlattığı "Kısa Tesadüfler" (Brief Encounter, 1946) adlı yapıtının, Sophia Loren'li yeni bir çevrimi, ilk haftanın filmi... İkinci sırada, Çekoslovak yönetmen Jiri Menzel'in kült filmi "Sıkı Denetlenen Trenci" (Closely Watched Trains, 1966) var. 2. Dünya Savaşı sırasında bir trencinin yaşadıklarını anlatan film, Bohumil Hrabal'ın klasik romanından uyarlanmış. Ve "Medea"... Uç noktadaki filmleriyle İtalyan Sineması'nda çığır açan, 1975'te esrarengiz şekilde öldürülen Pier Paolo Pasolini'nin Türkiye'de çektiği "Medea" (1970) TRT 2 listesinde gözüküyor. Ancak, hemen her filminde çıplaklığı ve cinselliği sınırsızca kullanan Pasolini'nin, Euripides'ten yaptığı ve İstanbul Film Festivali'nde seyirci önüne çıkan bu serbest uyarlamasının TRT ekranına nasıl geleceğini doğrusu biz de merak ediyoruz... Her Pazar TRT 2

TV REHBER

TRT 3'e Dikkat!

Spor kanalı TRT 3, yeni yayın dönemiyle birlikte tam gün yayına geçti ve bu yayının büyük bir bölümünü sinema programlarıyla dolduruyor. Geçtiğimiz ay "Son Adam", "Potemkin Zırhlısı", "Altın Arayıcıları" gibi sinema tarihinin unutulmazlarına yer veren TRT 3'ün sinema kuşaklarına ama özellikle de, iki klasiğin peşpeşe sunulduğu cuma akşamlarının 18.00 kuşağına dikkat diyoruz...

Glory

Zafer

Anti-savaş filmleri arasında ilk akla gelen yapıtlardan biri olan, Edward Zwick imzalı "Zafer" (Glory, 1989), bugüne kadar Amerikan iç savaşı üzerine çekilmiş klasik filmlerden çok farklı. En İyi Sinematografi, Ses ve Yardımcı Erkek Oyuncu dallarında Oscar kazanan film, Amerikan İç Savaşı'na farklı bir bakış açısıyla yaklaşıyor. Siyah-beyaz ayrımının kesin çizgilerle belirlendiği bir dönemde, bu ilişkinin oldukça derinlerine iniyor ve çelişkileri her iki tarafın gözüyle sergiliyor... Orduda ilk kez görev alan siyah askerler ve onları savaşa hazırlayan deneyimsiz Kuzeyli askerlerin 'ilişki' boyutuna getirdiği gerçekçi ve insancıl bakış açısı övgüye değer... Sahip olduğu iki Oscar'dan birini bu filmdeki rolüyle alan Denzel Washington ve genç Kuzeyli subayı canlandıran Matthew Broderick filmin iki ağır topu... Daha önce CINE5'te seyirci önüne çıkan "Zafer", şifresiz kanalda geniş kitlelerle buluşacak... Klasik deyişle 'kaçırmayın'... atv

Article 99

Madde 99

Askeri bir hastanedeki doktorlarla hastaların, yönetime ve bürokrasiye karşı verdikleri amansız mücadeleyi yansıtan "Madde 99", Howard Deutch imzalı, ilginç bir çalışma... Ray Liotta ve Kiefer Sutherland'ın oynadıkları 1992 yapımı film, ilk kez şifresiz kanalda...

SHOW TV

Mortal Thoughts

ÖLÜMCÜL DÜŞÜNCELER

Son yıllarda yıldızları iyiden iyiye parlayan Demi Moore ve Bruce Willis'i bir araya getiren "Ölümcül Düşünceler" (1991), Alan Rudolph'un ilginç bir gerilim denemesi. Kocalarının baskısı altında bunalan iki kadının, kocalardan birinin öldürülmesi üzerine yaşadıkları kâbusu anlatan film, önemsenmeden, rahatlıkla seyredilir...

Kanal D

RAMBLING ROSE

UÇARI GÜL

Kadın yönetmen Martha Coolidge'in imzasını taşıyan "Uçarı Gül" (Rambling Rose, 1991), 1930'lu yıllarda bir ailenin yanına yerleşen Rose adlı genç ve güzel bir kızın yol açtığı olayları anlatıyor. Yaşamı keşfetme çağında olan 13 yaşındaki Buddy, 5 yaşındaki Waski, 11 yaşındaki Doll bu etkileyici misafirden çok hoşlanırlar. Özellikle onun davetkar bakışlarından, sevecen yaklaşımından etkilenen 13 yaşındaki Buddy, kısa bir süre sonra Rose'a sırılsıklam aşık olur. Hatta onunla gülünç bir seks deneyimi geçirir ve bu olay ortalığın iyice bulanmasına neden olur. Rose'un karmaşık ruhu, aşk gereksinimi ve bunun getirdiği felaketler kısa zamanda kasabayı karıştırır. Sonuçta Rose kendi yoluna gider ancak aile bireylerinden hiçbiri Rose'un yaşamlarına girdiği zamanki gibi mutlu olamayacaktır. İlginç karakter incelemeleriyle dikkati çeken "Uçarı Gül"de Laura Dern'ün yanı sıra Diana Ladd, Lukas Haas, Robert Duvall da etkileyici oyunlar çıkarıyorlar... **SHOW TV**

Flesh And Bone

ET VE KEMİK

Sinemalarımıza sadece fragmanı gelen Steve Kloves imzalı "Et ve Kemik"te (Flesh and Bone, 1993) Dennis Quaid, başrolü gerçek hayattaki partneri Meg Ryan'la paylaşıyor. Tesadüfen bir araya gelen iki mutsuz insanın, 30 yıl öncesine dayanan karanlık geçmişlerinden kaçma çabalarını, zaman zaman gerilime kaçan bir anlatımla perdeye taşıyan "Et ve Kemik", ilk kez ekranda...

29 Ekim Pazar CINE5 21.00

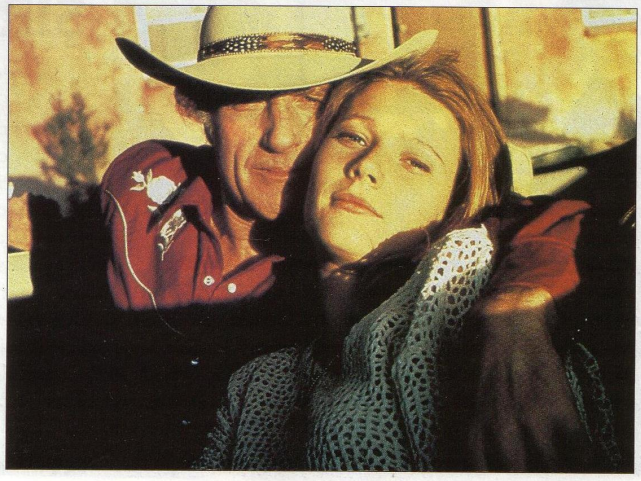

TV REHBER

Mujeres Al Borde De Un Ataque De Nervios

Sinir Krizinin Eşiğindeki Kadınlar

★ En son "Kika"sını izlediğimiz Pedro Almodovar'ın 1988'te imzaladığı ve en masum çalışması kabul edilen "Sinir Krizinin Eşiğindeki Kadınlar", En İyi Yabancı Film dalında Oscar'a aday olmuş, ayrıca New York Film Eleştirmenleri'nin En İyi Yabancı Film ödülünü kazanmıştı. Carmen Maura, Fernando Guillen ve Antonio Banderas'ın başrolleri üstlendikleri film, Pepa ile uzatmalı sevgilisi Ivan'ın yaşadıklarını anlatıyor... **SHOW TV**

İki Film Birden

★ Vecdi Sayar'ın gözde programı, bu ay da ilginç yapıtlarla sürüyor. Kuşakta sırasıyla "Film Anlatıcısı" (Movie Teller) ve "Secret de Veronica"; "Vahşi Öyküler" (Les Countet Sauvages) ve "Son Yarış" (Nestord the Last Race); "John Berger" ve "Beni Eve Götür" (Walk Me Home) adlı filmler izlenebilecek... Her Cumartesi TRT 2

Fatal Attraction

Öldüren Cazibe

★ Olay filmlerin olay yönetmeni Adrian Lyne, vaktiyle hayli ses getirmiş bu çalışmasında bir gecelik kaçamak yapan evli bir adamın, yattığı kadının psikopat çıkması üzerine yaşadığı kâbusu anlatıyor. Aile kurumunu yücelten bir mesaj içeren "Öldüren Cazibe"de Michael Douglas, Glenn Close ve Anne Archer döktürüyor.

14 Ekim Cumartesi 21.00

Son-in-Law

Sürpriz Damat

★ Son yıllarda dışarıda hayli ilgi gören Pauly Shore'un, yepyeni filmlerinden biri... Shore bu kez, seçkin bir aileye damat adayı olarak tanıştırılan çılgın Crawl'u canlandırıyor... Steve Rash'in yönettiği "Sürpriz Damat"ta (Son-In-Law, 1993) Shore'un rol arkadaşları, Carla Gugino ve Lane Smith... **5 Ekim Perşembe CINE5 21.00**

TV REHBER

Hard Target

Zor Hedef

★ Vurdulu-kırdılı, kick-boks'lu macera filmlerinin sevilen oyuncusu Jean-Claude Van Damme'ın başrolünü üstlendiği, anlatımıyla ilginçleşen ve seyirciden büyük ilgi görmüş bir aksiyon filmi "Zor Hedef" (Hard Target, 1993). Hong Kong Sineması'nın öteden beri dikkat çeken, ancak Amerika'da yaptığı bu filmle geniş kitlelere ulaşan popüler yönetmeni John Woo, öldürücü bir silah gibi kullandığı kamerasını kötülerle iyilerin savaşımına çeviriyor. Yoksul insanları av haline getirerek, ölümcül bir safari oyunu oynayan bir grup sadist avcının ortalığa dehşet saçması üzerine, Van Damme'ın harekete geçerek, kötülere karşı verdiği gözüpek mücadeleyi konu alan "Zor Hedef", kuşkusuz her yaştan seyirci için eğlenceli bir seyirlik... Tabii çok fazla bir şey beklemeksizin...

21 Ekim Cumartesi CINE5 21.00

Life With Mikey - Give Me a Break

Mikey İle Yaşam

★ Michael J. Fox hayranlarına seslenen bu çift isimli film de, Türkiye'de ilk kez seyirci önüne çıkıyor. Çok ünlü bir çocuk oyuncuyken, büyüdükçü şöhret basamaklarını hızla inen Mikey adlı bir gencin, tesadüfen karşılaştığı küçük ve zeki bir kız çocuğu sayesinde hayata yeniden tutunmasını anlatan "Mikey ile Yaşam"ı (1993) James Lapine yönetmiş, Fox'la birlikte Nathan Lane ve Cyndi Lauper oynamış...

20 Ekim Cuma CINE5 21.00

Never Say Never Again

Asla Asla Deme

★ Sean Connery'nin 12 yıl aradan sonra, "Thunderball"un yeniden çevriminde James Bond olarak seyirci karşısına çıktığı "Asla Asla Deme" (Never Say Never Again, 1983), sanatçının eski performansını yinelemeye çalıştığı ve bunu da kısmen başardığı bir film... Irvin Kershner'in yönettiği, Connery'nin yanı sıra Klaus Maria Brandauer, Max von Sydow ve Kim Basinger gibi ünlülerinde boy gösterdiği film, daha önce Star'da yer almıştı... SHOW TV

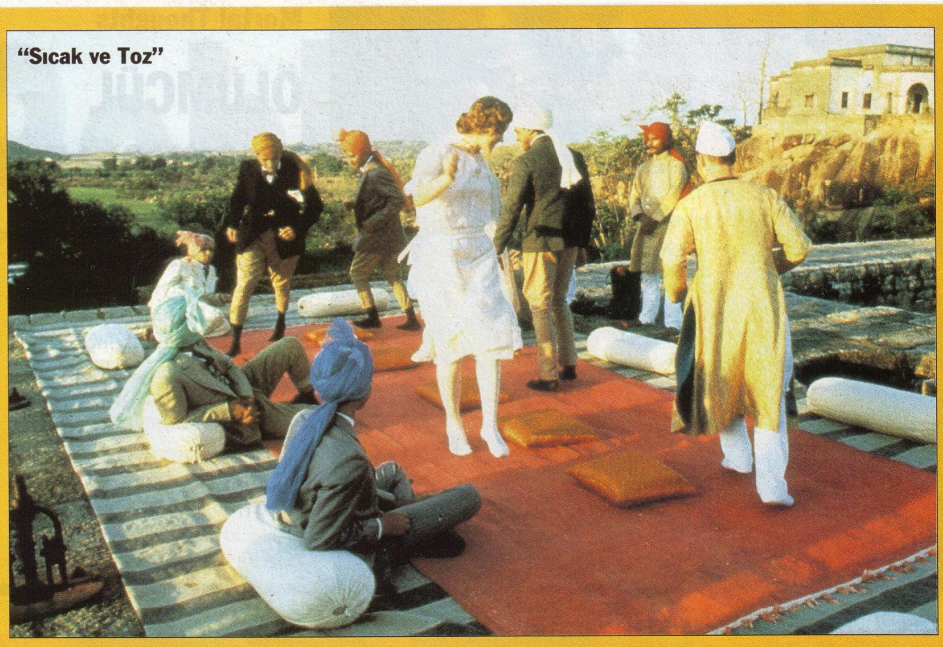

"Sıcak ve Toz"

JAMES IVORY TOPLU GÖSTERİSİ

Küçük sesli, farklı ve etkileyici filmlerin usta yönetmeni James Ivory, "Jefferson Paris'te" (Jefferson in Paris, 1995) adlı son filmi sinemalara gelmeden önce, CINE5'te, beş filmden oluşan bir toplu gösteride hayranlarıyla buluşuyor. '60'lı yıllardan bu yana birlikte çalıştığı yapımcı İsmail Merchant ve yazar Ruth Prawer Jhabvala ile ortaklaşa imzaladıkları filmler, '70'li ve '80'li yıllara ait. Ivory, "Balo Salonu"nda (Roseland, 1977) bir balo salonuna yerleştirdiği karakterlerle üç ilginç hikâye, "Kuartet"te (Quartet, 1981) 1920'li yılların bohem yaşantısından bir kesit, "Sıcak ve Toz"da (Heat and Dust, 1983) -ki Hindistan'a olan özel ilgisini yansıttığı en başarılı filmlerinden biridir- Hindistan'a, yıllar önce yaşamış teyzesinin hayatını araştırmaya giden bir kadının yaşadıklarını, "Maurice"te (1987) E. M. Forster'ın kaleminden görkemli bir eşcinsel aşkı, "Muhteşem Koleksiyon"da (Hullabaloo Over Georgie & Bonnie's Pictures, 1978) ise pahalı bir minyatür koleksiyonunun peşinden koşan insanların yaşadıklarını anlatıyor...

Her Pazartesi CINE5 21.00

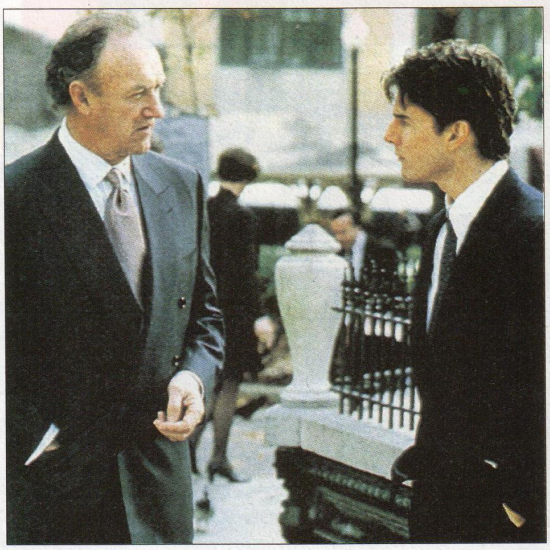

The Firm

ŞİRKET

Sydney Pollack'ın son çalışmalarından olan "Şirket" (The Firm, 1993), Tom Cruise, Gene Hackman, Jeanne Tripplehorn, Holly Hunter gibi dev oyuncuları bir araya getiriyor. Kimilerince 'Pollack ustaya yakışmayan, kötü bir film' olarak da tanımlanan "Şirket", yine de sinemalarda seyirciden hayli ilgi görmüştü. John Grisham'ın çoksatar romanından uyarlanan film, üniversiteyi bitirdikten sonra büyük bir şirkette işe başlayan Mitch adlı bir gencin, şirketin kirli işlerini öğrendikten sonra bulaştığı belayı ve kurtulma çabalarını anlatıyor. En azından bir Pollack filmi olması bile, "Şirket"i izlemek için geçerli bir neden...

28 Ekim Cumartesi CINE5 21.00

HARLEY DAVIDSON VE MARLBORO MAN

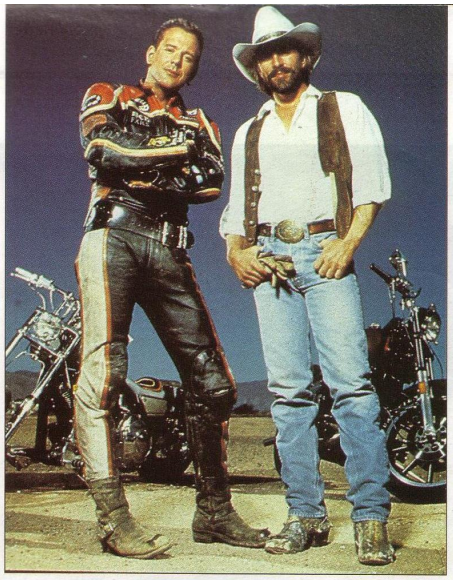

Mickey Rourke ve Don Johnson'ın 'serseri' imajından yararlanmaya çalışan ve ilk kez şifresiz kanalda gösterilecek, 1991 yapımı bir Simon Wincer filmi... "Harley Davidson Ve Marlboro Man", geleceğin California'sında, geleneklerine, özellikle de kovboyvari yaşama tarzına bağlı iki serserinin, takıldıkları rock'n roll barı ipotekten kurtarmaya çalışmalarını ve bu uğurda başlarına gelenleri anlatıyor. Ama film, ne yazık ki umulanı verememiş, ne idüğü belirsiz, sıradan bir macera olarak kaynaklarda yerini almıştı... Kötü bir film Mickey Rourke ve Don Johnson'a rağmen nasıl olur diye merak ediyorsanız...

SHOW TV

YILMAZ GÜNEY FİLMLERİ

Değerli sinema adamı Yılmaz Güney, yıllardır Türk seyircisiyle 'yasal olarak' bir türlü buluşamayan iki filmiyle CINE5'te. Yurt içi ve dışında çok başarılı bulunmasına ve hatta Cannes'da Altın Palmiye almasına karşın ülkemizde yeni yeni üzerindeki yasak kalkan "Yol" (1981), Güney'in hapisteyken Şerif Gören'e plan plan anlatarak yönettirdiği bir başyapıt. Hapisten izinli olarak çıkan beş mahkûmun yaşadıklarını anlatan "Yol"u, bir başka yasaklı film takip ediyor; "Duvar" (1983). Güney'in Fransa'ya kaçtıktan sonra orada yönettiği ve çocuk oyunculara başrolü verdiği film, onu aşırı derecede yoran ve hastalığının ilerlemesine yol açan çalışması olarak da anılıyor. Güney, veda filminde, bir grup çocuk mahkûmun otoriteye karşı isyanını sinemalaştırıyor. CINE5 bu ay ayrıca biri Yılmaz Güney'in hayatını, diğeri "Duvar"ın çekim çalışmalarını anlatan iki de belgesel ekrana getirecek... **CINE5**

FOR THE BOYS

45 milyonluk bütçesiyle, bugüne kadar yapılmış en pahalı müzikal olma özelliğini taşıyan "For the Boys" (1991), Bette Midler'ın aynı adı taşıyan albümünden parçalara da yer veren, ilginç bir Mark Rydell filmi... Daha önce, Bette Midler'ın ilk sinema filmi "Gül"ü (The Rose, 1979) de yöneten Rydell, 2. Dünya Savaşı'ndan günümüze uzanan bir süreçte, cepheden cepheye dolaşarak askerlere moral veren iki sevgilinin öyküsünü anlatıyor. Filmdeki rolüyle Oscar'a aday olan Midler'ın filmdeki sevgilisini de James Caan canlandırıyor.

7 Ekim Cumartesi CINE5 21.00

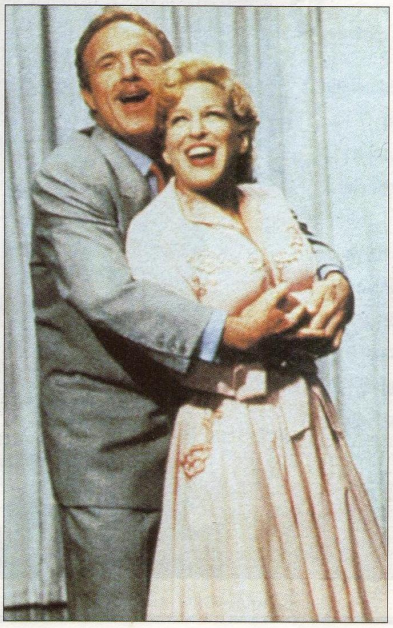

TV REHBER

Fire In The Sky

Gökteki Ateş

★ **Yine ülkemizde ilk kez seyirci önüne çıkan, etkileyici bir bilim kurgu denemesi "Gökteki Ateş" (Fire in the Sky, 1993). Yönetmenliğini Robert Lieberman'ın üstlendiği, başrollerini D. B. Sweeney ve Robert Patrick'in paylaştıkları film, 1975 yılında bir UFO tarafından esir alınarak beş gün boyunca misafir edilen bir adamın hafızasını kısmen kaybetmesini ve yaşanan paniği konu alıyor. İlginç olabilir, göz atmakta yarar var...**

15 Ekim Pazar CINE5 21.00

Sinema 100 Yaşında

★ **Atilla Dorsay'ın kuşağında, sinema tarihinde yaptığımız gezinti, güçlü yapıtlarla sürüyor. İlk haftanın filmi "Kanlı Eller" (Kiss the Blood)... İkinci ve üçüncü haftalarda ise, ünlü sinema kuramcısı Sergei Eisenstein'in imzasını taşıyan "Korkunç Ivan" (Ivan the Terrible, 1944) ve "Korkunç Ivan 2" (Ivan the Terrible, Part 2, 1946)... Nikolay Çerkassov ve Ludmila Çelikovskaya'nın rol aldıkları yapıtlar, videoya kaydedilip arşive kaldırılacak türden... "Korkunç Ivan 2"de yer yer renkli sahnelerin yer aldığını da anımsatalım...**

Her Pazar TRT 2

The Brothers Karamazov

Karamazov Kardeşler

★ **HBB'de sinema klasiklerinin resmi geçidi sürüyor. Dostoyevski'nin en ünlü yapıtından 1958'de sinemaya uyarlanan bu en beğenilen versiyonun yönetmeni Richard Brooks. Filmin oyuncuları ise Yul Brynner ile Claire Bloom... 19. yüzyılda aynı güzel kadına tutkuyla âşık kardeşlerin başından geçenleri anlatan film, defalarca keyifle izlenir...**

29 Ekim Pazar HBB 20.00

Americano

★ **Klasik western sevenlere seslenen bir William Castle filmi "Americano" (1955). Glenn Ford'un, bir sürüyü sağ salim teslim etmeye çalışan kovboyu canlandırdığı film, klişelerle dolu da olsa, keyifle izlenir...**

30 Ekim Pazartesi HBB 20.05

BUSTER KEATON

Kendi varoluşu dahil herşeye yabancı bir adam. Sanki Yeryüzü'ndeki bütün nesneler sözbirliği etmişcesine onun varoluşuna karşı muhalefete geçmişler... O ise bu muhalefetin sebebini anlamaktan aciz bir halde, ifadesiz ve kayıtsız yüzüyle basit şeyler talep eder: Barınma, yemek ve sevgi... Buster Keaton, sessiz sinemanın mütevazı yıldızlarındandı. Yıllar sonra filmleri birer klasik oldu, kendisi ise erken çiçek açmış bir deha...

RENAISSANCE

EXCLUSIVE LEATHER

RENAISSANCE GALLERIA

ATAKÖY TURİZM MERKEZİ, SAHİL YOLU, 1.BODRUM NO. 0330 - 0332 34750 ATAKÖY , İSTANBUL

PHONES : (0212) 559 03 22 - 24 FAX : (0212) 559 03 19

Ayrıcalık!

VISA... VISA Premier/Gold... VISA International...

Onları birbirinden ayıran tek şey üzerlerindeki imzadır.

Emlak Bankası'na gelin, ayrıcalıklı bir yaşamın

kolaylıklarıyla siz de tanışın.

EMLAK BANKASI

"Daha Uygar Bir Yaşam İçin"